

Aposer+hiyaami Kiyoh+waiwaapihaare Kimandi Aposer+hiyaapi Utip+mandapi Nesip+hande

Utaaho Rukiho dok+taahoematati isihiya timbipaisahiyai usonati tit+hemwas+ho kimo utip+mo jipati+piyahore. Jisaasihomi piw+ha p+waatat+ kom+ otip+pati kiyati kaiwaiwaapiha piw+ha Rukiho j+hi namasati jipati+pais+ha Rukihoaapihi sa ahotise. Ahi ami kimandi utip+mandi k+mandaat+hi Rukiho jipati+pais+ma Jisaasiho napotati aimi nepasi naihi+hura kom+ isihiya kiyoh+waiwaapuni ami kop+ g+wunyaahohiy+hiya taah+ti+handi noaipahoti+handapuni jipati+piyataise. Kimandi utip+mandaat+hi piw+ha ahotis+ma Autaahaat+hom+ Itip+ho Gaaho nasati Jisaasihomi isihiyaam+het+ nandaasihi ami kiya otip+pati awaiwaiwa kaiwi+ ami watip+haiwa wiwa kiyoh+waiwaapiha kimandi utip+mandaat+hi katati ahondaise. Rukiho katati jipati+paiw+maiwa isihiya g+wunyaahohiy+hiya aunah+pati katikata nuwi piw+ha ausaapi kaundawaatopo. Kaundauhi isihiya kahatamat+petahiyaun+ am+ isihiya Judaahiyaami dawaap+pihap+hiyaun+ nepe-mait+w+ nap+w+ isihiya aimi Autaahaat+hom+ g+wunyaahohiy+hiyaisawi t+maamaitawaapo. Kiya otip+pati j+hi Judiyaahanda namasawesi

Samariyaahanda nowaayopo. Aihĩ sapĩhapaahi ipoti aunahĩpĩhaiwa wiwa wiwaara nuwĩ ausaapi pĩwĩha kaundawaayopo. Aihĩ saiwaapi Rukĩho pĩwĩha katati jĩpatĩpiyati ahiyataise.

Kĩmandĩ utĩpĩmandĩ aposerĩhiyaamĩmandĩ pĩwaahaiwa awaiwaiwa maurĩmandetĩ tipĩtapaatatĩ ahotahande. Jĩhĩ wuwanĩnĩhĩ Jerusaremĩhanda isĩhiya namasawi Jisaasihopi gĩwunyaawaapo. Aihĩ kiya gĩwunyaahohiyĩhiya itĩpĩho Gaaho nepĩ otĩpĩpati kiyawaayopo. Aihĩ kiya pĩwĩha ausaahauhĩ Jisaasihopi gĩwunyaahohiyĩhiya taahiyĩhiya Judiyaahandaahunĩ amĩ Samariyaahandaahunĩ noaipawaayopo. Aihĩ Jisaasiho katati kaiwaiwaapiha pĩwĩha yapĩ nahanda notĩ gaamasĩhĩ isĩhiya nahatiya atisawaayopo.

Kĩmandĩ utĩpĩmandamĩ ambĩpati siyate, 'Autaahaatĩhomĩ isĩhiya sapĩhapĩ namasawi gĩwunyaahohiyĩhiya taahiyĩhiya noaipawaayopo'. Isĩhiya Autaahaatĩhopĩ gĩwunyaapi saiwa siyauhĩ nyahĩ saiwa mmonaatĩ newa gwĩnyaahaayo. Isĩ amĩ nyahĩ sataatĩ kĩmandĩ utĩpĩmandĩ Itĩpĩho Gaahomĩ kaindĩhandaahi noaipasĩwaiwaapi katati ahotihĩ nanyisataise taatĩ gwĩnyaahaawaahi sandĩhĩ tĩtĩhe. Sandĩ apaapĩmaahe. Itĩpĩho Gaaho Jisaasihomĩ isĩhiyai netĩ taahiyĩhiyemasĩhe. Taahiyĩhiyematĩ watĩpĩhandĩ numwihĩ amĩ kiya Komĩ pĩwĩha Gaaha awusaapi komĩ otĩpĩpati kawisauhe.

Aposerĩhiyaamĩ Pĩwĩha Napĩmasatĩ
Ahondaise

Komi isihya pwiha awusaitaatiwi Jisaasiho
 watipihandi numwindihandapaha (1:1-26)
 Jisaasihomi isihya kapih Jerusaremihanda
 pwiha awusaahohitihandapaha (2:1-8:3)
 Jisaasihomi isihya Judiyaahandaahuni
 Samariyaahandaahuni komi pwiha
 awusaahohitihandapaha (8:4-12:25)
 Porihho Jisaasihomi pwiha kaundati
 numwisaha nesi nutandihomatati noaipati
 yapipati aunahipati katikataahimati pwiha
 awusaasitihandapaha (13:1-21:16)
 Porihhoai Jerusaremihanda isipi
 napwitohipipih napuwawaayopo. Aih ami
 ipotihura numwaasi nuwi Sisariyaahanda
 napuwawaayopo. Kapih napwindingati
 ami japihi numwaasi nuwi Romihanda
 napuhotihandapaha (21:17-28:31)

Pwiha Kima Jisaasiho Itipihoi
Natausaasitandi Katindihandapahaare

¹ Tiyopiraasihonye nin Rukihonini jihura nisi
 utipihandi jipatihiyohitihandaatih Jisaasiho
 maapi yapipataapihi bindataati otipipati
 namasati kaimi noti yamihapataatih naisuraapi
 jipatihiyayaayo.

² Iyataati Jisaasiho yamihapataatih sangi
 niatih bindataati Itipihomi watipihandaahi
 komi otipipatihya ahwisawihya aposerihiyai
 pwiha otipipati kaitaatwihaiwaapi
 kaundataase.

³ Jisaasiho napwih Autaahaatih japihi
 ahowimati namwaasih yamihapataatihapi
 sangi niatih waatih wo napoti wo nusoipati

siyati sanawihî bindataati komî otîpîpatîhiya aposerihiyai saundataase. “Nîni japîhî nepati asohonînimandî bindataayo,” undati komî aposerihiyaapîhî pîhîhîhaiwaara noaipati nunjoanataise. Nunjoanati Autaahaatîho iwinjaati bimindîhandapi pîwîha kaundataase.

⁴ Aihî asisîha wehî Jisaasiho komî aposerihiyaisati maasi bindataati pîwîha wa sata kaundataase. “Sahî Jerusaremîhandaahi namasi ketî namuwîse. Bindawaawî Itîpîho Apîho nasamîtandî akîtînîhî katihî kasatohîhopî jaawî bimaawîse.

⁵ Iyataati Jonîho nehî waapohoraahi isîhiyai baawusataise. Aisî asisîha wîndî taahîha sanamotî otîhîmetanîhî nînîhî sangî Itîpîhora baasusisanîhî amî sahî ko naitaapo,” undataase.

⁶ Aihî japîhî asisîha wehî aposerihiya Jisaasihoaisawî maasi ahoyanîwî bindawaawî Jisaasihoai satîwî nunjenawaayopo. “Awaisîhonye, wanî kimura kînyî katisamîhî nyahî Isîraherîhiyaanîni jîhuraamatiyaati noaipawaati otîpîpati nahatewa yawanaanîni newaati isîhiyai iwinjaawa bimîtîhaawo?” undîwî nunjenawaayopo.

⁷ Saundîwî nunjenîhauhî Jisaasiho kiyai wihoanîha sata kaundataise. “Kîhaiwa kîhaiwa noaipaitandî Apîho asisîhaiwa ahaiwaiwaapî sahî mmonîwî gwînyaitaatiwî sandî samîhandîmaahe. Owetise. Sawaho gwînyaati kaitaise.

⁸ Aisî ipotîhura Itîpîho nasati samîhatîhîtanîhî sahî watîpîhandî naitaapo. Saiwî newaawî nisî pîwîha Jerusaremîhandaahunî yapîpati

Judiyaahandaahuni yapipati Samariyaahandaahuni ami yapipati nahatewaaraahuni ausaapi kaundiataiwe,” undataase.

Autaahaatiho Jisaasihoai Numwaasi Yamihapataatapi Niyataise

(Maakihho 16:19-20; Rukihho 24:50-53)

⁹ Saundati piwaha kaundati owetihihura aposerihiya jasauhi Autaahaatiho Jisaasihoai nunwaasi yamihapataatihhi naihihura tiwipati Jisaasiho naimbipihhi nimbipusihhi kiya koai wihindi japihi mausonawaayopo.

¹⁰ Yamihapataatihhi Jisaasiho naimbipihhi baiwi jasauhi keti kuraanihhi utaahuri yahuri apotihiri kihoepihapa niyopi nipaatihihurhi kiyaami otihapihhi bitotamaise.

¹¹ Bitotamaami kuri kiyai saundamaase, “Garirihandaahapihiyaate, sahi napaapi yamihapimataatihhi jasopo? Jisaasimoaisaahhi wani Autaahaatiho autahhi nunwaasi niyataise. Niyataisi ipotihura nasonihhi sahi wani iwinjahohipamatamataiwi iwinjasaihi noatipaitaise,” undamaase.

Judaasihomhi Aunahipati Neti Otihipati Kaitandihoi Namihanawaayopo

¹² Saundi mapi japihi yamihapataatihapi niyamaise. Aihhi aposerihiya Sisiho Oripihooasini namasi japihi Jerusaremihandaahapi nowaayopo. Iyataati so siso deti Jerusaremihanda ahendaise.

¹³ Aihhi nuwihhi noaipapi Judaahiyaami anaanjhi bipinjawi utaarihaiwa amatihihaiwaasi mbwitihiireti nasaamanihhi kiyaami bimohihipihhi nandaapi bindawaayopo.

Iyataati kiyaami ambipati siyaare: Pitaahotih Jonihotih Jemsihotih Endiruhotih Piripihotih Tomaasihotih Batoromiyuhotih Matiyuhotih Aripiyaasihomi mwaaho Jemsihotih Saimoni Serotihotih Jemsiho womi mwaaho Judaasihotih siyaare.

¹⁴ Siya nahatiya maariho naasohitih asisaha nahatewetih ahoyaniwi gaapundiwi bimauhi ami Jisaasihomi sanaatitih asihya usaatih Jisaasihomi saingoyai maawi gaapundiwi bindawaayopo.

¹⁵⁻¹⁶ Aihisi asisaha wehisihiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya taahiyihiya 120 kaiwihiyahoyaniwi bimauhi Pitaaho kiyaami ndiheti doti bitonda sata kaundataase. “Nisi naisihiyaati nisataiwi Kraisihopi gwunyaahohiyihiyaate, piwaha wa nyami asih Daawitih Itipihoraahi komi maahomwaanapi jihura katisaha Judaasihopi kandaase. So Judaasisori tiworisa Jisaasihoi isiwitaatiwihiyai numwaasi notih, ‘Jisaasiho kimore,’ undati nunjishore. Sandapi akithandi noaipaitaise tauhithandisi wani aimi akithandi noaipataise.

¹⁷ Jisaasiho Judaasihoi nyangisati otipipati maasi kaitandi jihura ahiwihohosi nyamihomatati otipipati kiyataise,” undataase.

¹⁸ Judaasiho maipihandi kiyati Jisaasihoi isihya isiwitaatiwihyaami ikwiraatihimati nawihoho nesihora yapipati nunya netaise. Iyati yapipa nawihoho nunya nesipata noti nepatihopi nepandataise. Nepandamati nawihara komi gwisaha kipwiramataise. Kipwiramasih Judaasihomi wita apohipa

nehahaati nehaarwataise.

¹⁹ Aih isihya Jerusaremihandanda bimohiyihiya nahatiya kandapi atisawaayopo. Aih atisawaawi kiyaami piwiharaahi sati yapitapi satiwi, “Akeritamaahande,” tiwi ambihitawaatopo. Iyataati Akeritamaahande tiwi ambihitotimandami tanyaaha siyate, “yapipati jitipatisihate,” tiwi nusoaasawaayopo.

²⁰ Aih Pitaaho piwaha wa sata kaundataase: “Daawitho Aunihihirami utipihooatihiti jipatipaisiha sata ahiyataise:

‘Komi aunahipati nehahati aupwipihiti kiyati ahotane.

Ahotanihiti utaaho wo kati windi namene,’

Aunihihiri 69:25

tati katise. Iyataati ami piwaha wa sata ahiyataise:

‘Utaaho wo komi aunahipati nanipimati nene,’

Aunihihiri 109:8

tise.

²¹⁻²² “Aisi wani nyahi Judaasihomi aunahipati naitandi utaaho woaisi ahwisaihihura ko Jisaasiho napotati japihi nepasihiti usonihohitihandapi nyangisati maasi piwaha ausaati isihiyai kaunditanda. Jihura Joniho isihiyai baawusataise. Baawusihiti Jisaasiho otipipati kura namasati kaihi maasi kaimi nowaati Autaahaatho numwaasihiti yamihapataathiti niyataise. Isi suraapi nyangisati maasi otipipati kiyaati daayohiyihiyaami woaisi namihanaati ahwitahaawo,” undataase.

²³ Saundati Pitaaho kaundihiti kiya utaahuri yahuri jihiti namihanawi ahwisawaayopo.

Kurami womi ambipati mauri matisahore. Josephihota Basapaasihota ami witi Jasitaasihoe. Aih womi ambipati Matiyaasihoe.

²⁴ Suri ahewisawosawi Autaahaatihopi satiwi gaapundawaayopo, “Awaisihone, kinyi isihiya nahatiyaami maarihooatihhi mmonipihone. Isi kinyi kimo ahewisataayo tipi nepi nanyise.

²⁵ Nanyisisamihhi ko Judaasihomi aunahipati neti aposerihomatitandihohaiso. Iyataati Judaasiho aimi aposerihomatati otipipati kaipati namasi komi anjipipihhi maipihapihapi naise,” tiwi Autaahaatihopi gaapundawaayopo.

²⁶ Gaapundiwosawi utaasuri surami maahiwaisi Autaahaatihohi ahwise tiwi nawiheti kurami ambipati yiyandihhi jipatiipaiwi onihopi wiwawaayopo. Wiposawi kishihisauhi nawiha Matiyaasihomi ambipati ahotisha jihhi noandiwataise. Noandiwihhi mandihhi Matiyaasihohi Autaahaatihohi ahwisataiso tiwi kiya koai numwaahauhi ko aposerihomatati ikwimaindimwitihi naasohitahiyai numwihainji 12 kaiwihiyaisati maasi otipipati kiyawaayopo.

2

Autaahaatihomi Itipihohi Yamihapataatihapi Nasataise

¹ Aihhi Judaahiyaami asisihaha wa awaisihaha kim-

bap̄ho Pendikosihande* t̄iw̄i amb̄h̄itoh̄it̄ihand̄i
noaipas̄ih̄i Jisaasihop̄i ḡiwunyaahohiȳihiya
maasi ahoyan̄iw̄i asis̄iha sa awais̄iha mmon̄iw̄i
bindawaayopo.

² Bimauh̄i w̄ind̄i yam̄hapataat̄ihap̄i
it̄inamb̄it̄ih̄iramatiyahand̄i gaata ut̄im̄i nasa-
taise. Nasat̄i an̄ihand̄i kiya bimoh̄it̄ihandaat̄ih̄i
nandaat̄i kiyai namaasataise.

³ Namaasamas̄ih̄i jasauh̄i sis̄iha wa
t̄ihw̄it̄ih̄ir̄i nait̄ipw̄iris̄ihaamatiya noaipat̄i
k̄ihon̄ji k̄ihon̄ji nas̄ihaatesi not̄i Jisaasihop̄i
ḡiwunyaahohiȳihiyaam̄het̄i gaamat̄i ahondaise.

⁴ Ahotih̄ihura kiyaam̄i oman̄j̄it̄it̄ih̄i
Autaahaat̄ihom̄i It̄ip̄ho t̄iw̄isaitaise.
T̄iw̄isaitih̄ihura kiya p̄w̄iha wan̄iha kiya
atiw̄i w̄ind̄i p̄waamaat̄iw̄iha k̄iha k̄iha kiyai
It̄ip̄ho wat̄ip̄ihand̄i numwih̄i namasaw̄i
p̄waataawaatopo. Sand̄i It̄ip̄ho kiyaam̄i
oman̄j̄it̄it̄ih̄i net̄i nusepemais̄ih̄i p̄w̄iha k̄iha
k̄iha p̄waataawaatopo.

⁵ Aih̄i suraan̄ih̄i is̄ihiya Judaahiya usa Au-
taahaat̄ihop̄i aun̄ih̄ih̄ir̄i kat̄iw̄i gaapund̄iw̄ihiya
nap̄iw̄i Jerusarem̄ihanda bindawaayopo. Iy-
ataat̄i is̄ihiya siya yap̄ih̄i nahatewaaraahap̄i
nap̄iw̄i ahoyan̄iw̄ihiyaare.

⁶ Aih̄i is̄ihiya kiya p̄w̄iha k̄iha k̄iha atisawaaw̄i
nap̄iw̄i det̄i ahoyanawaayopo. Ahoyan̄iw̄i bi-
mauh̄i Jisaasihop̄i ḡiwunyaahohiȳihiya kiyaam̄i

* **2:1:** Pendikosihandam̄i tanyaaha siyate nandapa b̄iret̄ihand̄i
nipitand̄ihand̄i owehand̄i Judaahiya nan̄iwosaw̄i bimauh̄i
asis̄ihaiwa 50 kiyat̄i sanausotaise. Sanawih̄i kiyaam̄i asis̄iha
wa awais̄iha nandapa kipoh̄it̄ihandap̄i Autaahaat̄ihoai, “K̄inyi
gaahone gaare,” und̄iw̄iha mmonawaayopo

maahomwaanqapî pîwîha pîwaatauhî kiya nehî
nînaasiyaahîhî sawanaamî pîwîha yiyandîhî ati-
sawaawî apîpaahî aungwohandî yayawaayopo.

7-8 Kiya apîpaahî awaindahî yayawaawî
satawaatopo, “Isîhiya kîmiya nahatiya Gariri-
handaahapîhiyaahîhî napitaiwî nyamî pîwîha
yiyandîhî pîwaatawaayondîho?

9 Nyahî Patiyaahandaahapîhiyaanîntihî
Mitiyaahandaahapîhiyaanîntihî
Iramîhandaahapîhiyaanîntihî Mesopotemiyaa-
handaahapîhiyaanîntihî Judiyaahan-
daahapîhiyaanîntihî Kapatosiyaahan-
daahapîhiyaanîntihî Pondaasihân-
daahapîhiyaanîntihî Esiyaahandaahapîhiyaanîntihî,

10-11 Pîrisiyaahandaahapîhiyaanîntihî
Pambiriyaahandaahapîhiyaanîntihî
Isipîhandaahapîhiyaanîntihî aunahîpatî
Sairinihandî Ripiyaahanda ahetipatamî
detî bimohiyîhiyaanîntihî aunahîpatî
Romîhandaahapîhiyaanîntihî amî
nyahî Romîhandaahapîhiyaanîntihî us-
aanîntihî Judaahiyaanîntihî. Usaanîntihî
Judaahiyaamî aunîhîhîrî katawa gaapundotîhandî
nehohiyîhiyaanîntihî
Kîritîhandaahapîhiyaanîntihî Arepiyaahandî
yapîpatî saiwaaraahapî nasaahiyaanîntihî.
Nasaahiyaanîntihîhandî kandî kiya Autaa-
haatîho otîpîpatî watîpîhaiwa kaiwaiwaapî
nyamî pîwîhaara yiyandîhî pîwîha katîwî
ausaahauhî atîshîhaayo,” tawaatopo.

12 Aihî kiya saiwi awaindahî yayawî
naharimainjîhî pîhitîwî gwînyapenawaayopo.

Gwinyapenawaawi kiya satawaatopo, “Sandi noaipasiti mandi napitiyate?” tawaatopo.

¹³ Satauhi ami usa Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyaapi sisipihitiwi satawaatopo. “Isihiya kimiya waapoho wainhandi asitihandi naniwimapihaharisawaayopo,” tiwi katawaatopo.

Pitaaho Piwiha Ausaati Kiyai Kaundataase

¹⁴ Satiwi kiya katauhi Pitaaho Aposerihiya usa ikwi maindimwitihi auhrami naasohitahiyaisati maasi bitondaati piwiha waapihita ahoyanihohiyihiyai sata kaundataase. “Sahi nisi naisihiyaati Judaahiyaatuni usaati napiwih Jerusaremihanda kimbih bimohiyimiyaati atininjatiwise. Sandapi siyati noaipataise ndi ausaati kasaitaano.

¹⁵ Sahi nyapi satiwih, ‘Wainhandi naniwih naharisawaayopo,’ tiwi katawaatopo. Iyataati wani asisihaitih naini okirokihuraasi waapoho wainhandi nanaati naharitihaawihuraamaahe. Owetise.

¹⁶ Iyataati kimandi noaipasiti mandih Autaahaatihomi piwiha atisati neti ausasihopropeti Joerihohi jihura satati jipatihiyati ahaisihaare:

¹⁷ ‘Autaahaatihohi sandaase: “Sihihipotihura asisihahipotihaiwa noaipahonihini nisi Itipihohi isihiya nahatiyai waapohomataindi kiyaami maarihooatihih nuhaati wiwitihisaitih numwito. Numwisanihihi nisi Itipihohi kohi sami simwaaya simaasihiyai giwunyaati neti anditihonihih ketih kuraanihihi nisi piwiha kiya atiwih nepih isihiyai

iwitataman+iw+ and+i+wiw+and+iha
 piropeti+ha anusaitaapo. Anusaasaihi
 sam+ waimwaaya am+ apwany+hiya
 Autaahaat+hom+haiwaapi piw+ha
 ausaitaat+iw+ siwipati yapepatamataiw+
 mmondaapo. Mmosaihi sam+
 aun+hiya gw+nyaahiya us+hiyai Nini
 Autaahaat+honi+ nisi piw+ha ak+i+haap+
 niwahoni+ kiyai neti nunjisan+hi yapepa
 yapen+iw+ mmondaapo.

- 18 Aindi am+ sura nini+ nisi Itipi+ho
 waapohomataindi nuhaati+ tisaiti+ nisi
 neh+ ot+pi+pat+hat+mai maawi us+hiyaisuni
 as+hiyaisuni numw+to. Numwisani+hi
 nisi Itipi+ho ko kiyai giwunyaahoni+hi
 keti kuraani+hi nisi piw+ha is+hiyai
 iwitatamanati and+i+wiw+and+iha
 anusaitaapo.
- 19 Aindi am+ nini+ autaahi yam+hapataat+hi
 wat+pi+haiwa kahatamat+petahaiwa
 kainduni+ am+ yap+ataap+hi+ nisi
 wat+pi+handaa+hi ki+haiwa ki+haiwa
 kaisani+hi jiti+patuni+ sis+hauni+ sit+pati
 aungwohanduni+ noaipaitaise.
- 20 Aindi nini+ ip+hop+ katisani+hi noaipati
 as+hat+itaise. As+hatoni+hi am+
 waat+hopisangi katisani+hi noaipati
 jiti+patimat+itaise. Saiwa Awais+hom+
 asis+ha awais+ha det+tani+hi siyati
 ji+hi noaipaitaise. Iyon+hi ipoti
 Awais+hom+ Asis+ha noaipaitaise.
 Sa keti sikura Awais+ho kom+
 wat+pi+handi awaind+handi is+hiyaisi neti

nunjitandihaaoro.

- 21 Noaipahonihī isihīya usa Awaisihoi nyamī maipihaiwa nepinyamapī nanyamaapī nyatatamanīme tiwī gaapundohiyīhiyaisaahihī Autaahaatihoninī numwaito,”’ *Joerho 2:28-32*

tati Autaahaatihō katihī Joerho jipatipiyati ahaisihaare.

22 “Isi sahi Isiraherihīyaate, ninī piwīha kīma sangi kasatitandiyonī atinjatīwise. Jisaasiho Nasaretihandaahapīho nehī koai wo apīpaahī gaahoe. Sahī sawanaati aimī mmonīwī gwīnyaapīhiyaate. Jisaasihomīhetapī Autaahaatīho samī ndīhetī otīpīpatī amī sīwīpatī watīpīhaiwa kahatamatīpetahaiwa kiyatī sangi netī Jisaasihopī nasisataise. Iyatī siyatī Jisaasihoai Autaahaatīho natausaasihi nasahoe tati sahi gwīnyaapī mmondaatīwī Autaahaatīho netī nasisataise. Saiwa Autaahaatīho sahi sawanaatamī otīhatīhī kaihi noaipasīhī sahi mmonīwīhiyaate.

23 Jihura Autaahaatīho komī maarīho gwīnyaasīhoraahī Jisaasihoai netī samī ikwīraatīhīmasīhī sahi Jisaasihopī ipī tītīhī atawīhatetī tipī tipīmandaapīse tiwī sahi katauhī isihīya maipīhiya Jisaasihoai tipī tipīmandaahauhi napotaise.

24 Napwihī Autaahaatīho japīhī ahowimatī numwaataise. Numwaataatī apīpaahī napwītaatīwīhandamī watīpīhandī Autaahaatīho ipīhatisamataise. Sandī Autaahaatīho ipīhatisamasītīndī apaapīmaahē. Amī Jisaasihomī ambīpatī wīndī anīmwaahīpatī

jomaahipataatihī kiyatī ahimotitandī kiyataise.

²⁵ Amī jihura Daawitihō Jisaasihopī satatī jipatihiyatī ahiyataise:

“Awaisihoai nisī mandosohipipihī nahatewetī bimihī usonataayo. Iyatī ko nīngi nitatamanatī anditiniwitandī nīngisatī maasi detī bindataise. Bindataisi nīngisī wapa netī nanopisatī yaasihandī windī naninyatī namaanoaipaitaise.

²⁶ Aihī nisī maarihō gaatihī nīnī sandapī maaritataayo. Maarititī nīnī piwīha sandī kandaato. ‘Nisī ambipatisangi windī napotī namaamasatitaise,’ ndī gwīnyaatī nīngi Autaahaatihō gaahandī kanitandīhandapī jatataayo.

²⁷ Saindī gwīnyaatī jatotimandī apaapīmaahe. Amī Autaahaatihōjī kīnyī nisī maarīhoaisī windī namaamasamihī isīhiya napohiyīhiya nuwī bimohipipihī notī kiyatī windī ahimotitaise. Aimbī kīnyī otīpīpatihō nehī kīnyapaahiyatī mepī autaahehīmatī kīnyīhatihī nasisoari bimisīhoai kīnyī nehī iwinjapī namasamihī komī ambīpatī anīmwaahīpatopī pindīpoamatī windī namaamasatitaise.

²⁸ Aimbī kīnyī nīnī asohonimandī bimītandīhandamī daihīra japepihīritī daitandīhīra aimī nīngi nanīsinihī mmonataayo. Aindī amī kīnyī nīngisapī maasi biminīhī amī nīnī apīpaahī awaīndīhandī maaritataayo,’ *Aunīhīhīri 16:8-11*

tati jipatihiyati Daawitihho ahaisihaare.

29 “Isi naisihiyaati nisataiwī Kiraasihopi gwunyaahohiyihiyaate, sandapi sangi nasesipatitandi ninī nyami asihho awaisihho Daawitihopi titihī sandī kasatitaano. Daawitihho aimihura napwihī jomaahipataatihī ahiyawaayopo. Komī anīmwaahipati jomaahipati ahiyohipati nyami yapipati Judiyaahanda kimati katinihī ahendaise. Iyataati Daawitihho sawahopi sa piwa kandaamaase taati gwinyaahaayo.

30 Iyataati Daawitihho so Autaahaatihomi piwīha atisati neti ausaasihho piropetihore. Ausaasihosi Autaahaatihho piwīha akitinihī sata katisiha gwinyaataise. “Ninī sīhīhura gaasihoi ninī ahīwisanihī ko kinyatiyati awaisihomatati noaipati isihiyai iwinjaati bimītaise,” tati Autaahaatihho katisiha gwinyaataise.

31 Iyataati Kiraasihho Isihiyai Japihi Numwaitandi Autaahaatihho Ahīwisihho napotati nepaitandihandapi gwinyaataati kandi sangi noaipasihī jihī kopī sata kandaase: “Koi Autaahaatihho ishiya napohiyihiya nuwī bimohipipihī wīndī kiyati namaamasihī ko kapihī ahīmondaise. Iyati komī ambipati anīmwaahipatopi wīndī namaamasaatise,” tati Daawitihho kandaase.

32 Aisi so Jisaasisoi Autaahaatihho aimī ahowimati numwaataise. Numwaasihī nyahī Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyaanini sandapi mmonihawī kasatahaato.

33 Aihī Autaahaatihho Sapiho numwaasihī yamīhapataatihī niyati watipihandi numwihī

neti bindataise. Bimihî Itipîho isihiyai numwitandi Sapîho akîtinîhi katisîho Jisaasihoai numwihî netaise. Netaati ko Jisaasiho Itipîhoai neti natausaasihî nyangisaapîhi napihî sahî kandi mmonîwî atisawaayopo.

³⁴ Daawitîho napotî yamîhapataatîhi naihi Daawitîhopî noaipatî awaisihoematane tatî Autaahaatîho kandaamaase. Owetise. Daawitîho sangî napotî maapî yapîpataapîhi bindataati sa pîwîha kandaase:

‘Autaahaatîho Awaisiho nisî Awaisîhoai sata kaundataase, “Nîni gi nisî watîpîhaiwa nahatewa nahîmisanîhi kinyî ningisapî isîhiya kahapaamapîpa nahataapai iwinjatîtaapî nisî gaatîhiraihoaanî nambî bime.

³⁵ Bimisamîhi kinyî tiworisai neti nîni kinyî auhîraapîhi asîmwaatîthemasanîhura kinyîhematîpî kiyai tipî gwaumbwî ipîhatimbî iwinjatîtaapo,” undatî Autaahaatîho Awaisîhoai kaundise,’ *Aunîhîhîrî 110:1*

tatî Daawitîho katisîhaare.

³⁶ Isî sahî nahatiyaatî Isîraherîhiyaate, kimandî akîtinîhi baiwî mmonîwî gwînyaapîse. Jisaasiho so sahî Katauhî isîhiya usa tipî tipîmandaahohîhoai Autaahaatîho aimî netî koai Awaisîhoemasîhi amî ko noaipatî komî Isîhiyai Japîhi Numwaitandîhoematataise.

Isîhiya Taahîthandî Nepemaitîwî Waapoho Newaayopo

³⁷ Pitaaho kiyai sata kaundihî atisawaawî kiyaami maariho owesoendaise. Owesoetihî kiya Pitaahoaisunî aposerihiya usaisunî

saundawaatopo. “Naisihiyaate, nyahi wani napitaitihaawe?” undawaatopo.

³⁸ Saundauh+ Pitaaho kiyai sata kaundataase, “Sahi n+naasonj+hi n+naasaamaanj+hi baiwi nepemait+wise. Iyawaawi is+hiyaisi aimi nepemait+haayo undiwi nunjitaatiwi Jisasi Kiraisihomi ambipataahi waapoho nepise. Nepemait+wi waapoho nesahi Autaahaatiho sami maip+haiwa nesamaitaise. Nesamatosati Autaahaatiho Iti+piho nehi nasam+taise.

³⁹ Iyataati jihura Autaahaatiho nyami Awaisiho sandaase, ‘Gandi numwaahohiy+hiyai Iti+piho akiti+nihi numw+to,’ ndaase. Iyataati siyai gandi numwaito tisaw+hiya sapuni sami simwaayaapuni is+hiya usa kaan+hi bimohiy+hiyaapise,” undataase.

⁴⁰ Saundatosa Pitaaho pi+w+ha wiwa pi+hi+thaiwa waapi+hunda kiyai sata kaundataase. “Sahi jaawo, is+hiya maip+handi kiyohiy+hiyaisawi wiwa ahoyawi naan+handi naitaawo,” undataase.

⁴¹ Undati kaundih+ komi pi+w+ha ati+wiwi baiwi nehohiy+hiya waapoho newaayopo. Newaawi suraan+hi is+hiya pi+hi+tw+ ambipa owehandi 3,000 kaiw+hiya nepemait+wi Jisaasihopi gi+wunyaahohiy+hiyaam+hat+hi niyawaayopo.

Jisaasihopi Giwunyaahohiy+hiya Gaahaiwa Kiyawaayopo

⁴² Aih+ is+hiya Jisaasihopi gi+wunyaahohiy+hiya aposerihiyaami pi+w+ha waati atisawaawi kiyaami maar+ho naasoh+tihi ahoyan+wi naas+kiyaimatiwi bindawaayopo. Bindawaawi

nahateweti nandapa naminiwi maasi nanawaayopo. Aiwi ami Awaisihomi nandapa birethandi maasi nanawaayopo. Aiwi ami pihitiwi gaapundawaayopo.

⁴³ Aposerihiya Autaahaatihomi watipihandaahi watipihaiwa kahatamatipetahaiwa kaitaatiwi Autaahaatihowatipihandi nunyataise. Numwihikiya Autaahaatihomi watipihandaahi watipihaiwa kiyauhi isihiya nahatiya saiwa mmonawaawi kiyaami maariho noamapi mangiri ikwiniwi yayawaayopo.

⁴⁴ Aihisihiya Jisaasihopi giwunyaahohiyihiya maariho naasohitihikiyaamihapa kahapaamapipaapi nyahi Jisaasihopigiwunyaahohiyihiyaani nahatiyaanamihape tiwi naminiwi nanowi naasikiyaimatiwi bindawaayopo.

⁴⁵ Saiwi bindawaawi kahapaamapipa kiya isiwasihipipa nunyawinawihonehohihoko nesisisihiya Jisaasihopigiwunyaahohiyihiyanawihopinenoaahitisaawihiyainunyawigaamawaayopo.

⁴⁶ Aiwi asisi nahateweti Autaahaatihomianjawaiindahandaatihimaasi ahoyaniji Autaahaatihopigaapundawaayopo. Aiwikiya Jisaasihopigiwunyaahohiyihiyasawanaami anjanjandi kandaapihi maasi ahoyaniji sisiji piwaniji nahoiwi nandapananawaayopo. Aiwi ami kiya maaritiwi bipi napaisaati nga nanawaayopo.

⁴⁷ Aiwi kiya nahateweti Autaahaatihomi ambipati niwimaawaayopo.

Niwimaahauhi kiyaisi isihya usa maariho wiiwawaayopo. Aih Autaahaathiho isihya usaisi numwaataise. Numwaati Jisaasihopi giwunyaahohiyihyaamihatihimati neti awaindemasihi taahiyihya noaipawaayopo.

3

Pitaayi Joniya Utaaho Wo Auhiri Maipitahoai Autaahaathom Watipihanda Nepi Titihepumamaise

¹ Aih asisaha wehi Pitaayi Joniya asihataahura ipiho mihepemasihi Autaahaathopigaapunditaatiwihuraatih Autaahaathom anj awaindahandaathapi niyamaise.

² Naim anj awaindahandami maasomwaanj noaipamaise. Maasomwaanj samwaanjam ambipati ambihitawaawi maasomwaanj Sanahiwetihamwaanje tiwi ambihitiwihamwaanje. Isi kamwaanj utaaho wo auhiri maipitaho bimih kuri usonamaise. Sor auhiri maipitiso sanaati sikiyati auhiri maipitahoai namotaihore. Namotaihohosi asisi nahateweti isihya numwaasi nuwi samwaanj maasomwaanj ahewisawaayopo. Sandi kapih ahisohitimandi apaapimaah, ami isihya Autaahaathom anj awaindahandaathapi pinaisaihiyai nawho naninyawise undati ko itundi to tiwi ahewisawaayopo.

³ Aih Pitaayi Joniya naim noaipasih ko auhiri maipitisiho kurisi iwinjatosati saundataase. "Sahuraahi nawho naninyamise," undati itundataase.

4 Itundihĩ kuri koai baimĩ iwinjatamaamĩ Pitaaho sata koai kaundataase. “Kĩnyĩ yĩhoanyangi nyainjasapeme,” undataase.

5 Undihĩ ko kurapĩ nawĩho nanĩmĩtaatĩmiso tatĩ naingaati kuri winjataise.

6 Iwinjasihura Pitaaho koai sata kaundataase, “Nĩnĩ apĩpaahĩ nawĩho owehonĩne. Owehonĩnĩsĩ nĩnĩ isĩwasohĩtĩhandĩ gi nahĩmĩtaano. Isĩ Nasaretĩhandaaahapĩ Jisasi Kĩraisihomĩ watĩpĩhandaaahĩ kĩnyĩ dosi nutaapĩ kahĩtataatonĩ kĩnyĩ dosi numwe,” undataase.

7 Undatosa Pitaaho komĩ ikwĩrĩ gaatĩhĩraahĩ koai iwiwatĩ tĩtĩhĩwisĩhĩ ko dotaise. Dosĩhetĩ ketĩ kuraanĩhĩ komĩ auhĩrĩ maipĩtirĩhĩrĩ noaipatĩ gaatati watĩpĩndaise.

8 Watĩpĩtatĩ gaatĩhĩ ko komĩ auhĩrĩ maipĩtiwaiwa mmonata gaatĩhĩ ko napwaatatĩ dotĩ biyatĩ tĩtĩhĩ itĩpatĩ daayataise. Itĩpĩwatĩ daayati kuramĩhini notaise. Kiyamapĩ kurisati maasi anĩ awaindĩhandaatĩhapi niyataise. Niyataati ko asakiya maaritati naupwananati Autaahaatĩhomĩ ambĩpatĩ nĩwimaataise.

9 Nĩwimaasĩhĩ isĩhiya nahatiya anĩ awaindĩhandaatĩhĩ bimohiyĩhiya usonawaayopo.

10 Usonawaawi isĩhiya nahatiya satĩwĩ kopĩ gwĩnyapenawaayopo, so utaaso jinjapĩhĩ anĩ awaindĩhandamĩ maasomwaanĩ Sanahawetimumwaanĩ detĩ bindataatĩ nawĩhopĩ naninyawise tatĩ itĩndoaatisĩhoe tĩwĩ usonawaawi komĩ auhĩrĩ noaipatĩ tĩtĩhĩtindĩhandapĩ kiya yaiwĩ kiyaamĩ maarĩho owesoendaise.

*Pitaaho Anj Awaindihandaatih Pwaha
Ausaati Kaundataase*

11 Aih ko Pitaay Joniyai isiwatih isihiya mmonawaawi maarho owesotih naupwasi kingwaasami bitohohipih nowaayopo. Kingwaasi bitohohipih Soromonihomi Usaanjipati Parandaahande tiwihapihisi kapih nowaayopo.

12 Niyauhi Pitaaho sandi mmonataati kiya isihiyai satati kaundataase. "Sahi Isiraherihyaate, sahi kmandapi napaapi sami maarho owesendaise? Kimoaisi yahuraanji tithemwahonih ko daindimandi yihoaanyami gaahandi watiphanda koai tithemwahaamaayo. Owetise. Isi sahi yahuraanyangisi baiwi maanyinjasawise.

13 Iyataati nyami asoya Abiraahamihomi Isaakihomi Jekopihomi Autaahaatho komi Mwaaho otipatiho biyati atiwisahoai noipati awaisihoematitandi watiphandi awaindihandi nunyataise. Aih sahi koai awaisawhiyaami ikwiraatih nunyawaayopo. Nunyauhi Pairotiho Jisaasihopi ko ainahih gaahore tati gwinyaataati namihausoasitotataih sahi koai aaye mundiw Jisaasihopi posatih ahosumawaayopo.

14 Jisaasiho utaaho so ainahih apipaahi tithi gaaho maiphandami kip atiha oweho popitihopi posatih ahosumawaayopo. Ahosumaposawi utaaho wo isihiyai tiwamapi napwitisihopi Pairotihoai nupusoase undiw kaahaatauhi Pairotiho sami pwaha atisati nuwausoasataise.

15 Iyataati Utaaho isihiya jinjap+hi bim+taatiw+handi numw+tanda+hoai sahi katauhi tunniwi yahw+nohiy+hiya tipi tipimandaahauhi napotaise. Napwih+ Autaahaatiho jap+hi jomaah+pataati+hapi ahowimati aimi numwaase. Numwaasihi yahuraan+ sandi mmon+haawi ausaaha kasatahaato.

16 AUSAHAAWI JISAASIHOMI WATIP+HANDAPI BIYAHA GWINYAACHAAYO. SIYAHA GWINYAACHAHURAN+TI+HAAWI JISAASIHOMI WATIP+HANDAHI UTAHO KI+MO AUH+RI MAIP+TIS+MOAI TITI+HI+WIHON+HI SAHI MMONAWAAYOPO. Iyataati sandi Jisaasiho sawaho yahuraanyami kopi giwunyaahohiti+handi neti ausaimanataise. Sandi y+hoan+ Jisaasihopi giwunyaahohiti+handi gaata watip+tihi yahuraan+ nahatiyaatami nd+heti giwunyaahohiti+handi kandaahi ki+mo utaamoai titi+hi+wihon+hi sahi mmonawaayopo.

17 Aisi naisihiyaate nini saindi gwinyaataayo, sahun+ ami sangisi jainjaawi bimohiy+hiyauni sahi Jisaasihoai kawisoh+waiwaap+ moniwi nan+haiwi kiyawaayopo.

18 Iyataati jihura Autaahaatiho komi Ah+wis+hopi yaawindi+handi neti napw+taise tati komi piw+ha atiwi nepi awusaahohiy+hiya nahatiya piropeti+hiyaami maahomwaan+api katis+haare. Katis+haasi sahi kiyoh+w+maiwa saiwa Autaahaatiho katimumwaan+ kiyawaayopo.

19 Isi sahi sami maipaiwi kiyoh+waiwa namapi nepemaiti+wise. Aiwi sahi Autaahaatihoenda nap+wise. Saiwi sahi nepemaitisaihi ami Autaa-

haatihō samī maipihaiwa nesamaitaise.

²⁰ Nesamatosa Awaisihō wanīhandī maarihō napaisaatita watipititandīhandī nasamitaise. Iyatī Autaahaatihō komī Isīhiyai Japīhī Numwaitandī Namīhanatī Ahīwisihō Mesaiyaahoai sapī natausaasonihī sangisenda napitaise. So Jisaasihopito.

²¹ Isī Jisaasihō wanīhī yamīhapataatīhī niyatī jaatī bindataise. Jīhī aimehura Autaahaatīhomī pīwīha atiwi nepī ausaahohiyīhiya pīropetīhiya katohīpatamatiyatī kiya katohīrīhīretī Autaahaatīhō kahapaamapīpa nahataapai netī titīhematī sawanyīnjapwimanatī wanīhaiwemaitandīhura noaipahonīhāpo.

²² Iyataatī Mosesihō satatī jīpatīpiyatī ahaisīhaare:

“Samī Awaisihō Autaahaatīhō nīngisī nanīmīhainjīpatamatiyatī sahī sawanaatamī otīhatīhapī sawanaatamīhō utaaho woai Autaahaatīhomī pīwīha atisatī netī ausaitandīhō pīropetīhoai namīhandaise. Isī namīhanīhonīhī noaipatī ko nahataapa kasatonīhāpa atiwi nepī japepīhīrīwī kaiwīse.

²³ O so Autaahaatīhomī pīwīha atisatī netī ausaasihō pīropetīhomī pīwīha isīhiya usa atīhomaawiwi nepumahohiyīhiya siya komī isīhiyaisawī maasī wīndī mbīmimītaatīwī Autaahaatīhō tipītapaatī nemaitaise,”
Wīnīhapīpa 18:15, 18-19

tatī Mosesihō kata ahaisīhaare.

²⁴ Iyataatī Autaahaatīhomī pīwīha atisatī netī ausaasihō Pīropetī Samwerīhoapīhapī ipotī

noaipapɪ pɪropetihiya Autaahaatɪhomɪ pɪwɪha
atiwɪ nepɪ ausaahohiyɪhiyaisangi nahatiya wanɪ
taatɪ noaipasɪwɪmaiwaapɪ siyatɪ noaipaitaise
tɪwɪ naasɪka katiwɪ tɪmanɪwɪ jɪhɪ ahiyohɪhaare.

²⁵ Iyataatɪ Autaahaatɪho jɪhura komɪ pɪwɪha
atiwɪ nepɪ awusaahohiyɪhiyai akɪtɪnɪhɪ
kaundisɪha wanɪ noaipasɪhɪ sahɪ aimɪ mmonɪwɪ
Autaahaatɪhomɪ gaahaiwa nasamiwaiwa
newaayopo. Sandɪ jɪhura samɪ jasoyai gaahaiwa
akɪtɪnɪhɪ nasamɪto undatɪ kaundiwaiwa
aimɪ sahɪ newaayopo. Iyatɪ Autaahaatɪho
Abɪraahamɪhoai satatɪ kaundisɪhaare:

‘Kinyɪ kimwaaya kimaasɪhiyaamɪhetapɪ gaa-
handɪ isɪhiya yapɪhɪ nahatewaaraahiyai
nɪnɪ kawindɪ numwɪto,’ *Wuwanihapɪhɪ*
22:18, 26:4

undatɪ kaundisɪhaare.

²⁶ Aihɪ Autaahaatɪho gwɪnyaataatɪ komɪ
otɪpɪpatɪho gaaho mwaaho biyatɪ atɪwisahoai
sapɪ jɪhɪ natausaasihɪ sangɪ gaahandɪ
kasisatɪ nasamɪtandɪ nasataise. Nasamɪtandɪ
napindɪhandɪ siyate, samɪ maarɪho omanɪtɪtɪhɪ
gwɪnyaahohɪtɪhandɪ netɪ nasepemailhonɪhɪ
nepemaitɪwɪ samɪ maipɪhandɪ namaitaatɪwɪ
nasataise,” undatɪ Pitaaho kiyai kaundataase.

4

Pitaayɪ Joniyai Napuwawaayopo

¹ Aihɪ Pitaayɪ Joniya taamɪ pɪwɪha isɪhiyai
ausaapɪ kaundihɪ pɪrisihiya usa isɪhiyaapɪ nan-
dapa tɪhɪwɪ Autaahaatɪhoai nunyohiyɪhiyaunɪ
amɪ anɪ awaindahandɪ jatohiyɪhiya tunnɪwɪ
yahwɪnohiyɪhiyaamɪ awaisɪhounɪ isɪhiya usa

Satiyusihiyauni nap+iwi kuraap+hi noaipawaayo-
opo.

² Aih+ aposer+huri j+hi p+iw+ha sat+imi
ausaamaise, “Jisaasiho napotati jap+hi
nepataise. Is+ is+hiya napohiy+hiyaisangi jap+hi
nepaitaapo,” tim+ ausaamaise. Aih+ Satiyusihiya
napohiy+hiyaap+ wind+ jap+hi namepaitaapo
tiwi gw+nyaap+hiyaasi kuram+ p+iw+haap+
it+hitawaatopo.

³ It+it+iw+ kuri is+ip+ numwaasi niyauhi
aim+ ip+ho naihiyawaawi namap+ ipot+
p+iw+ha tit+hemaitaat+wi neh+ numwaasisuw+
napuwawaayopo.

⁴ Aih+ ami sura is+hiya taahiy+hiya kuram+
p+iw+ha baiwi at+wisawaayopo. At+iw+wi baiwi
kuri kiyai kaundiwaiwaap+ gw+nyaawaayopo.
Aih+ is+hiya j+hi p+iw+ha atiwi Jisaasihop+
g+wunyaahohiy+hiyauni wani p+iw+ha atiwi
g+wunyaahohiy+hiyauni p+hit+wi amb+pat+
owehand+ 5,000 kaiwihiya noaipawaayopo.

*An+ Awaind+handam+ Awaisaw+hiya Pitaay+
Joniyai P+iw+ha Nunjen+wi Kaundawaatopo*

⁵ Aih+ bowih+ Judaahiyaam+ awaisaw+hiya
j+hiyauni am+ gw+nyaahiya m+it+hiyauni
am+ win+hap+pa kat+wunjohiy+hiya
Jerusarem+handam+ maasi ahoyanawaayopo.

⁶ Ahoyan+hauhi am+ utaaho wo p+risihiya
is+hiyaap+ nandapa t+ih+wi Autaahaat+hoai
nunyohiy+hiyaam+ m+it+hiyaam+ p+risiho
awais+ho Anaasihotih+ Kaiyapaasihotih+
Jon+hotih+ Arek+sandaahotih+ am+ is+hiya usa
Anaasihom+hiyaatih+ maasi ahoyanawaayopo.

7 Ahoyan+iw+ bindawaawi aposerihuri nep+kiyaami ndiheti ah+wisawosawi sat+iw+ nunjenawaayopo. “Sahuraah+ diyaami wat+i+p+hand+ nesi sand+ kiyamaise?” und+iw+ nunjenawaayopo.

8 Saundauh+ It+i+p+ho Pitaahom+ oman+i+t+i+h+ nga tisainj+h+ ko kiyai wihoaanj+ha sata kaundataase.

9 “Sah+ p+risihiyaati is+hiyaapi nandapa t+i+h+iw+ Autaahaat+hoai nunyohiy+hiyaami m+i+t+hiyaatun+ gw+nyaahiyaate, k+mo utaamoai iw+it+atamana and+i+w+iw+i+ha t+i+t+i+h+iw+i+hot+i+handap+ yahuraanyangi napitaim+ t+i+t+i+h+iw+i+se t+iw+ sah+ nanyisendaat+iw+i+toowo?”

10 Nasaret+i+handaaahap+ Jisasi Kiraisihom+ wat+i+p+handaaah+ k+moai yahuraanj+ t+i+t+i+h+iw+i+hon+i+h+ nga t+i+t+i+h+i bitondaise. Bitondais+ sahun+ Is+raher+ihiya usai maawi baiw+ k+mandap+ gw+nyaap+ise. Jisaasiso soai sah+ tip+ tip+m+andaahauh+ napwih+ Autaahaat+ho jap+h+i jomaah+i+pataat+h+ap+ ahowimat+ aim+ numwaase.

11 Iyataat+ Jisaasiso sop+ p+iw+i+ha sat+iw+ j+pat+i+paiw+ ahiyoh+i+haare:

‘Sah+ an+aanj+ an+i+matohiy+hiyaati yas+i+ha* k+maap+ ponyase t+iw+ mmop+ nemap+ namahot+i+ha wan+ noaipat+ m+i+hot+i+risat+ is+hiya usa nyam+ yas+i+ha anaah+i+ha

* **4:11:** T+i+t+i+h+i p+iw+i+ha akaaha j+pat+i+pindis+ha “k+ma naw+i+ha sah+ an+aanj+ an+i+matohiy+hiyaati ponyase t+iw+ mmop+ nemahoh+i+ha noaipat+ an+aanj+ and+i+w+iw+i+tand+ anaah+i+ha wat+i+p+i+ha yas+i+handaise,” tati katind+m+and+ ami Judaahiya an+aanj+ naw+i+haara yas+i+ha m+i+hot+iw+ an+i+mat+iw+i+hiyaasi kandap+ise. Iyataat+ Jisaasihop+ s+iw+ipat+ nam+hanat+ kandaase ami ko kom+ is+hiyai iw+it+atamanat+ and+i+w+iw+i+tand+ an+aanjam+ yas+i+haamatiyahoso.

naw+haamatiyati ahominati wat+piha
aundet+hopi yanat+haatane,' *Aun+h+h+i*
118:22

tawaatopo t+w+ ahiyoh+haare.

¹² Wo nyangi jap+h+ nanyamaitand+ho owetise. Jisaasiho naasoh+h+ nanyamaitand+ sawahoai gaap+pataah+ nunjend+haawe. Yap+pataap+h+ nahataap+p+h+ amb+pati w+ti kataah+ Autaahaat+ho is+hiyai jap+h+ numwaitand+hat+ ap+paah+ owe-tise. Neh+ Jisaasiho naasom+hat+h+he," undat+ Pitaaho kaundataase.

¹³ Saundih+ an+ awaind+handam+ awaisaw+hiya Pitaay+ Joniya p+waatind+hand+ uson+w+ atisawaaw+ kiya yayawaayopo. Sand+ yayoh+timand+ apaap+maah+e. Am+ kur+ sikur+ kamaim+ neh+hur+tamaahand+ kand+ nyap+ yamaim+ and+titim+ bitotama p+w+ha ausaamaiso t+w+ sandap+ Yayawaayopo. Yayawaaw+ kurap+ Jisaasihoaisam+ maasi ot+p+pat+ kaimb+m+hur+tamaame t+w+ kiya gw+nyaawaayopo.

¹⁴ Aih+ kiya utaaho auh+ri maip+tis+ho kurisa maasi kiyaami nd+het+ bitos+h+ p+w+ha wihoaan+ha kaund+tot+w+ha kamund+w+ b+pi nam+haawaayopo.

¹⁵ Nam+haaposaw+ b+pi bindawa kingwaasi sand+ an+nd+ bindawa p+waatoh+t+ndi namasi noaipap+ bitoaitaat+w+ kaundawaatopo. Kaundauh+ kingwaasi noaipasi niyauh+hura kiya sawanaah+h+ bindawaaw+ sat+w+ kanawaatopo.

¹⁶ "Nyah+ sur+ utaamuris+ napit+wit+haawe? Is+hiya nahatiya Jerusarem+hand+ bimohiy+hiya wat+p+hand+ awaind+hand+ kur+ kaih+ aim+

mmonihauhi ami nyangisangi mmonihaayoni kandapi windi namoaasitiwaato,” nnawaatopo.

17 Aiwī kiya awaisawahiya kurapi satimihure tiwi katawaatopo, “Yahuraanji Jisaasiho napotati nepasi niyati yamihapataatihī bindataati komi aposerihuraanyami ikwiraatihī watipihandī nanyamihī auhirī maipitahoai titihīwiwīhaayo timihure. Isi kurami katimī kaindahandī isihīya mmonawaawi kanīwinjamī nowaawi gwīnyaitaawi namawaati kuri apīpaahi Jisaasihopi isihīya usai kamundīmīse undītihaawo,” tiwi piwīha katīwi ahiyawaayopo.

18 Aiwosawī kiya kuri japihī gaatiwi numwaapi kiya kuri saundawaatopo. “Sahuraahi isihīyai Jisaasihopi katīmunjamī windi ausaapi kamundīmīse,” undīwi kuri waapihundīwi itihundawaatopo.

19 Itihundauhīhandī kandī Pitaayi Joniya wihoaanjīha satīmī kaundamaase, “Sahī satisaihi yahuraanji samīha atīsisaha Autaahaatīhomi piwīha amusaasaihi sandapi Autaahaatīho maaritati mmonataati gaare titāindīho? E samī piwīha atīsiha minjapepihīraha Autaahaatīhoai atīwisīha komī piwīha ausaasaihi kandapi ko maaritonihī gaatiāindīho? Isi sahī sauramī maahīwindi titihī gaahande tiwi sawanaati gwīnyaapīse.

20 Amī yīhoaanji aposerihuraanjihi yīhoanyamī ndīhaara mmonīha atisonihī Jisaasiho katati kaiwaiwaapi windi namaamīha kandīnīhi jinjapihī ausaito,” undamaase.

21 Undihīhura isihīya anji awāindīhandamī

awaisawahiya satiwī gwinyaawaayopo,
 “Kīmandi watipimandapi ishiya nahatiya
 mmonawaawi Autaahaatihomī ambipati
 nīwimaapi Pitaayi Joniyai maarīho
 nunyawaayopo. Nunyawahiyaasi nyahi kuri
 newaati napusaihi wiwa kiya itihinyatitaawo
 tiwi Pitaayi Joniyai ipotihura saiwa japīhi
 kaisaihaahi nyahi nasapuwaapani kamaimise,”
 undiwi bīpi natiwusaasawaayopo.

²² Isihiya nahatiya Autaahaatihomī
 ambipati waati nīwimaahotimandi
 apaapi maahē. Amī utaaho wo komī
 kīnaungwiha ikwahwīmaindimwītihī jīhaati
 ikwahwīmaindimwītihī siyatī sanausohoi
 Autaahaatīho Pitaayi Joniyai watipihandi
 numwihi kuri koai titīhiwisitihandapi
 Autaahaatīho watipīho gaahoe tiwi komī
 ambipati nīwimaawaayopo.

*Jisaasihopi Gīwunyaahohiyīhiya Watipihandi
 Nepi Yamaiwi Pīwiha Ausaitaatiwīhandapi Au-
 taahaatīhopi Gaapundawaayopo*

²³ Aihī Pitaayi Joniya japīhi Jisaasihopi
 gīwunyaahohiyīhiya ahoyaniwi bimohīpīpīhi
 numwi noaipamaise. Numwi noaipapi
 anī awaindīhandami awaisawahiya kuri
 kawisohīwaiwaapi ausaapi kaundamaase.

²⁴ Kaundihī atisawaawi nahatiya
 maarīho naasohītihī Autaahaatīhopi satiwī
 gaapundawaatopo. “Awaisihone, kīnyī
 yamīhapatuni yapīpatuni durīhiruni nahatewa
 gīmunyainjīwaiwauni Ahaingihone.

25 Iyataati nyami asiho Daawitihho kinyi otipipatiho kinyi piwaha biyati atingisahoai katitandi kinyi Itipihora kinyi kaundinhi komi maahomwaanqpi jihura satati katisihaare:

'Isihiya Judaahiyaamatipimetamiya Awaisihopi napaapi apousataise?

Napaapi apowihhi kiya nehihandi tiwitaatiwi piwaha kanwi timaninawaayopo?

26 Aiwi yapihhi nahatewaara jaawi bimohiyihiya nahatiya maasi ahoyanawaayopo?

Kimiya awaisawihya ahoyanwi Awaisihho Autaahaatihhoaisuni komi Mwaaho Isihiyai Japihi Numwaitandi Ahiwisihhoaisuni ipihatiwimaitaatiwi sitiwatawaayopo,'

Aunihihhi 2:1-2

tati Daawitihho katati ahaisihaare.

27 Iyataati Awaisihone, sa piwaha jihura katisiha akite. Erotihotihhi Pondiyaasi Pairothotihhi isihya usa Judaahiyaamatipimetahiyaatihhi Judaahiyaatihhi maasi kimati aunahipimati Jerusaremihanda ahoyanawaayopo. Ahoyanwi kinyi kimwaaho kinyi piwaha biyati atingisaho kinyi otipipatiho gaaho Isihiyai Japihi Numwaitandi Ahiwingihho Mesaiyaahoai tiwitaatiwi piwaha kanwi timaninawaayopo.

28 Saiwi kiya kiyohitimandi sandi kinyi kinyi watipihandaahunu ami amitha gaahaaraahi jihhi nepi timanipi sapa noaipaitandi gwinyaahingimumwaanji kamwaanji kaiwi ahoyanwi Jisaasihoai kawiwu tiwawaayopo.

29 Aisi Awaisihone, isihya anji awaindihandami awaisawihya kanyatohiwaiwaapi gwinyaapi nyahi kinyi otipipatihyaanangi kinyi wani

nyatatamanipi anditinyaape. Anditinyaisamih andititaati ishiyaapi yamaayaati kinyi piwaha angusaitaano.

³⁰ Angusaasahi kinyi nyangi kinyi watipihandi awaindihanda anditinyaape. Anditinyaisamih nyah Jisaasiho kinyi otipipatihoga gaaho kinyi piwaha biyat atingisahomi ambipataahi ishiya timbipaisahiyai titihwiwaati watipihaiwa ishiyaami ndiheti kaitaano,” tiwi Autaahaatihopi gaapundawaayopo.

³¹ Gaapundawi owetih kiyaami anihandi bimotihandi ahoainataise. Ahoainjihura Autaahaatihomi Itipihoga kiyaami omanititih tisaitataise. Tisainjihura Autaahaatihomi piwaha windi yamaiwi andititwi ausaawaayopo.

Jisaasihopi Ishiya Giwunyaahohiyihiya Maarho Naasohitih Bindawaayopo

³² Aih nahatiya Jisaasihopi giwunyaahohiyihiya kiyaami maarihouni kiyaami giwunyaahohitihanduni naasi kandindaise. Aih ishiya usa kiyaami otihatihapi kahapaamapi paapi nyamihape tiwi windi kamaatopo. Owetise. Kahapaamapi kiya isiwasihopi paapi nahatiyaanamihape tiwi namaninwi bindawaayopo.

³³ Aih aposerihiya Awaisihoga Jisaasiho napotati nepasitihandapi Autaahaatihomi watipihandaah piwaha ausaawaayopo. Ausaapi satiw, “Wani Jisaasiho asohomatati bindataise,” tiwi piwaha ishiyai kaundawaatopo. Saiwi ausaahauhi Autaahaatihoga

¹ Aihî suraanîhî amî utaaho wo bindataise, komî ambîpatî Ananaiyaasiho. Iyataatî komî apwaataatamî ambîpatî Sapairaahaate. Aihî kasanyurî kasanyuramî yapîpatî wihoanîhatî isîhiyai nunyamî nawîho nemaïse.

² Nepî ahiyamosamî pîwîha kanîmî nawîho wihoanîho sawasanyurapî ahiyamaamî wihoanîho Ananaiyaasiho nesi niyatî aposerihyai saundataase. “Nawîho kîmo yainjanyuraanyamî yapîpatapî nehohîho kîmo konîhî isîsi nasataayo,” undatî kiyai jaiwundatî kaundataase.

³ Undatî numwihî Pitaaho Ananaiyaasihoai satatî kaundataase. “Kinyî napaapî Bwaasîrîhîri nehî iwinjahinîhî kirî netî kinyî maarîho gwînyaahingîtîhandî nangopîsasataise? Siyatî nangopîsasihî nawîho wihoanîho ahiyapaapî kîmo konîhe tîpî Autaahaatîhomî Itîpîhoai napaapî jaiwundîpî kaundapaase?

⁴ Jîhura yapîpatî isîhiya usaisî sangî nunyapî nawîho nepîhura yapîpatî tîtîhî kinyîhatîndaise. Aimbî nawîho nehingîhoaisangî kinyîhondaise. Kinyîhondaisî gi ahiyapî mbîmimaapî napaapî nyangi jaiwînyatîtaapî sandî gwînyapenapaise? Sandî jaiwînyatingîtîmandî nyangi jaiwînyatapaamaase. Owetise. Autaahaatîhoai jaiwundapaase,” undatî Pitaaho kaundataase.

⁵⁻⁶ Undatî Pitaaho kaundihî Ananaiyaasiho pîwîha sa atisamapî tîmahiyatî konîhî napomataise. Napomasîhî waimwaaya usa nandaapî apotîhîrî nepî kiraapîhî napapotîmanîwî nesi noaipapî nuwî

jomaahipataatihī ahiyawaayopo. Aihī sandapī isīhiya atisawaawi apīpaahī awaindīhandī yayawaayopo.

⁷ Aihī warīhoai aimī ahaitaatīwī nesī nuwī otīhītīhī Ananaiyaasihomī apwaataatī warīhopī napwihī nesi namaayopo tatī nasatī anjīhandī sandaatīhī nandaataise.

⁸ Nandaasīhura Pitaaho kaatisī sata kaundataase. “Sainjaahī yapīpatapī nawīho tītīhī nga kamwaanī nemoiso?” undatī nunjenataise. Nunjesihī kaatī saundataase, “Ye, nawīho tītīhī nga kamwaanī nehaayo,” undataase.

⁹ Undihī Pitaaho kaati sata kaundataase, “Awaisīhomī Itīpīhoai napitaise tīmī nunjendaatīmī saimburaahī saitīhaawo nnīmī sandī napaapī kiyamaise? Saimī kaindīhandaaahī kīwīho aimī napwihī nesuwī yamwaamapīhiya aimī napīwī maasomwaanī kīmīya bitotawaayopo. Isī kinyī ketī kinyī kīwīhomataimbī wanī napwisamīhī nangesi yangīmwaitaatīwī nutaatīwīhiya detī maasomwaanī kīmīyaare,” undataase.

¹⁰ Undihī kaatī atisamapī ketī kuraanīhī Pitaahomī auhīraapīhī tīmahiya napomataise. Napwihī waimwaaya nandaapī mmonawa aimī kaatī napomasīhiyawa namapī kaati nesi nuwī warīhomī apetī ahiyawaayopo.

¹¹ Ahiyauhī sandapī Jisaasihopī gīwunyaahohiyīhiyaunī amī isīhiya usai maawī atisawaawi apīpaahī awaindīhandī yayawaayopo.

Autaahaatīhomī Watīpīhandunī Amī Sīwipatī Kahatamatīpetīhaiwaunī Noaipataise

12 Aih+ aposer+hiya Autaahaat+homi wat+p+handi ami s+wipati kahatamat+pet+haiwa is+hiyaam+hat+hi kiyaami nd+het+ Autaahaat+ho kiyai and+ti+wiwati wat+p+handi numwih+ kandaahi kiyawaayopo. Kiyauhi Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya nahatiya maar+ho naasoh+tihi nahateweti an+ awaindi+handaat+hi naiwi Soromon+homi Usaanaipati Parandaahandain+ ahoyanawaayopo.

13 Ahoyan+hauhi is+hiya usa apet+hiya Jisaasihop+ g+munyaap+hiya kiyaisawi maasi ahoyandaat+wi yayawaayopo. Yayawaahandi kandi Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyaap+ is+hiya gaahiye ti+wi maaritawaayopo.

14 Aih+ is+hiya us+hiya as+hiya asakaiwi taahiy+hiya Awais+hop+ g+wunyaawaayopo. Aiwi nap+wi kom+hiyaam+hat+hi nandaahauhi kiya nep+ awaindematawaayopo.

15 Aih+ aposer+hiya Autaahaat+homi wat+p+handaaahi wat+p+haiwa kiyoh+waiwaap+ is+hiya atisawaawi is+hiya timb+paisahiyai gw+ti+hot+ ahiyaw+ is+si nuwi daih+raam+hini ahiyawaayopo. Saiwi kiyoh+ti+mand+ sand+ Pitaaho daih+ra sanota ikwi+ ah+wito ti+wi gw+nyaawaahandi kandi neh+ kom+ s+wipata s+wipumwahon+hi kiyaami timb+pa owesoeti+to ti+wi ah+wisawaayopo.

16 Aih+ is+hiya taahiy+hiya det+ Jerusarem+handaa bimohiy+hiyaisangi is+hiya timb+paisahiyaisun+ ami it+p+ho maip+hapaisaw+hiyaisun+ is+si naiwi Jerusarem+handaa daih+raam+hini ah+wisawaayopo. Ah+wisauhi Pitaaho

kiya nahatiyai t#t#h#wis#h# kiya noaipap#
gaahiyaimatawaayopo.

*Aposer#hiyai Nep#Napuhauh#Autaahaat#hom#
Enjer#ho Ot#p#pat#ho It#p#ho Nasat# Jap#h# Kiyai
Nuwausoasataise*

¹⁷ Aih# aposer#hiya is#hiyai t#t#h#wihauh#
noaipap# gaahiyaimatauh# kandap# p#risihiya
is#hiyaap# nandapa t#h#w# Autaahaat#hoai
nunyohiy#hiyaam# p#risiho m#t#ho awais#hotih#
kom# nais#hiya Satiyusihiyaam# usaatih#
aposer#hiya kiyoh#waiwa mmonawaaw# nyah#
metato t#w# m#maipaiw# gw#nyaap# kiyai
apousataise. Apowih# aposer#hiyai naan#hand#
numw#taat#w# gw#nyaawaayopo.

¹⁸ Saiw# gw#nyaawaaw# nap#w# aposer#hiyai
numwaasi nuw# is#hiya maip#haiwa
kiyohiy#hiyaisaw# napuhauh# bindawaayopo.

¹⁹ Napuhauh# m#hat#h# bimauh# suraan#h#
Autaahaat#hom# enjer#ho ot#p#pat#ho it#p#ho
apatind#t#h# nasat# napw#toh#t#handam#
maasomwaan# nuwatosat# nandaat#
aposer#hiyai numwaasi noaipatosat# an#an#am#
maasomwaan# jap#h# net# napuwatosat# kiyai
satat# kaundataase.

²⁰ "Sah# nuw# Autaahaat#hom# an#
awaind#handaat#h# nandaap# bitotawaaw#
wan#mand# k#mand# Jisaasihoai n#wipinjaw#
daiw# bitoaitaat#w#h#retap#mandap# nahatewa
ausaap# is#hiyai kaund#taat#w# nuw#ise,"
undataase.

²¹ Undih# aposer#hiya kom# p#w#ha
at#wiw#map# nowaayopo. Nuw#
bowih# asis#haat#h# kohokoaisaw# an#

awaindi+handaat+hi nandaap+ is+hiyai
 Autaahaat+hom+ pi+w+ha kati+wunjaw+ ausaap+
 kaundawaatopo.

Kiya taaw+ saiw+ kati+wunjaw+ kaundauhi
 p+risihiya is+hiyaap+ nandapa ti+h+w+
 Autaahaat+hoai di+puman+w+ nunyohiy+hiyaam+
 awais+ho mit+hotih+ kom+ nais+hiya
 Satiyusihyaam+ usaatih+ noaipap+ bindawaaw+
 Judaahiyaam+ is+hiya usa gw+nyaahiya
 Kaunjer+hiya San+het+ren+hiyaap+ pi+w+ha
 nusoaasaw+ gaatauh+ nap+w+ nahatiya
 ahoyanawaayopo. Ahoyan+w+ bindawaaw+
 saundawaatopo, “Nyah+ awaisaw+hiyaan+n+hi+hi
 aposer+hiyaap+ pi+w+ha pi+waat+ti+haawo,”
 ti+w+ kan+w+ nimb+maat+n+w+ bindawaayopo.
 Bindawaaw+ an+ awaindi+hand+ jatohiy+hiya
 tunni+w+ yahw+nohiy+hiyai aposer+hiyaap+
 noaipasi wi+nd+ namaayopo ti+w+ aposer+hiyai
 numwaasi nap+taat+w+ nat+wusaasauh+ kiya
 tunni+w+ yahw+nohiy+hiya nowaayopo.

²² Nuw+ noaipap+ an+hand+
 napw+tohit+handaat+hi mmonawa aposer+hiya
 usaametih+ namap+ jap+hi naiw+ awaisaw+hiya
 nat+wusaasohiy+hiyai sat+w+ kaundawaatopo.

²³ “Nyah+ napw+tot+handam+ maasomwaan+
 noaipawaati mmonahaaw+ an+tiw+ mbaahap+
 napuposaw+ is+hiya napw+tohit+handam+
 maasomwaan+ nahatewa an+tiw+ napuposaw+
 tunni+w+ yahw+nohiy+hiya jaaw+ bitohauh+ nyah+
 winji+haayo. Iyaati niyaati maasomwaan+ kiya
 nanyuposauh+ nandaahaayo. Nandaawaati
 mmon+ha am+ aposer+hiya usaametih+ am+ nyah+
 kiyai wi+nd+ mauson+haaw+ jah+ra nasi+haayo,”

und+iw+ tunn+iw+ yahw+nohiy+hiya awaisaw+hiyai kaundawaatopo.

24 Undauhi an+ awaind+handam+ tunn+iw+ yahw+nohiy+hiyaam+ awais+houn+ p+risihiya is+hiyaap+ nandapa t+h+w+ Autaahaat+hoai nunyohiy+hiyaam+ j+hiya awaisaw+hiya sa p+wa atisawaaw+ aposer+hiya nap+taiw+ usaametih+topo t+w+ p+h+t+w+ gw+nyapenawaayopo.

25 Aih+ taaw+ gw+nyapen+hauhi utaaho wo nasati nandaat+ awaisaw+hiyai satat+ kaundataase. “Atiw+se, siya isiya sahi napuhohiy+hiya an+ awaind+handaat+h+ metaamiya bitotawa is+hiyai taaw+ p+w+ha ausaap+ kaundawaayopo,” undataase.

26 Undih+ an+ awaind+handam+ tunn+iw+ yahw+nohiy+hiyaam+ awais+hoaisaw+ tunn+iw+ yahw+nohiy+hiya nowaayopo. Nuw+ is+hiyaap+ naw+haara nyaw+taawo t+w+ yayawaaw+ namap+ bipi aposer+hiyai napaisaat+ numwaasi awaisaw+hiyaap+h+ niyawaayopo.

Aposer+hiya An+ Awaind+handam+ Awaisaw+hiyaap+ Yamaiw+ P+w+ha AUSAAWAAYOPO

27 Aih+ kiya aposer+hiyai numwaasi naiw+ an+an+ nandaap+ awaisaw+hiya kaunjer+hiya San+het+ren+hiyaam+ nd+het+ ah+wisawaayopo. Ah+wisauh+hura p+risihiya is+hiyaap+ Autaahaat+hoai nandapa t+h+w+ d+puman+w+ nunyohiy+hiyaam+ p+risiho m+t+ho aposer+hiyai satat+ kaundataase.

28 “Nyahi sangisi aim+ newaat+ nasisapuwaat+ it+h+sataat+ Jisaasiho sop+ sahi p+w+ha

ausaapi isihiyai wɪndi kamundiwɪse sataati waati wapɪhisataati kasato. Siyaati kasatonihandi kandi sahi atihomiwi daahi mwɪtetɪwɪ sahi utaaso sopi pɪwɪha isihiyai katiwunjawi ausaahotiha isihiya nesi kapɪhi Jerusaremihanda kanɪwɪ gaamatawaayopo. Aiwɪ sahi nyapi Jisaasihoi tiwauhi napotaise tiwi pɪwɪha nehɪhiyaanapi nyamihetemapɪ kanyatitaatiwɪ sahi sandi kiyawaayopo,” undataase.

29 Undihi Pitaaho aposerihiya nahatiyaapi ahoyati satati kaundataase. “Nyahi Autaahaatihomi pɪwɪha biyaati japepihirɪto. O pɪwɪha nehɪ isihiyaamɪha wɪndi minjapepihirɪto.

30 Aihɪ sahi aimɪ Jisaasihoi tipɪ ipi tɪtɪhi atawihateti tipɪmandaahauhi napwihɪ nyamɪ asoyaamɪ Autaahaatiho kiya kopɪ gaapundiwɪ ambipati nɪwimaahohɪho Jisaasihoi japihi jomaahɪpataatɪhapi ahowimatɪ numwaataise.

31 Iyati Autaahaatiho Jisaasihoi numwaasi mihaati autaahi yamɪhapataatɪhi niyataise. Numwaasi niyati Autaahaatiho koaisɪ netɪ nyangisɪ japihi nanyamaati amɪ jɪhimatati nyangi daihɪra nanyisɪtandɪhoematataise. Iyati Autaahaatiho koaisɪ netɪ autaahɪwɪwatɪ awaisɪhoematɪtandɪ watɪpɪhandɪ nunyati komɪ ikwɪri gaatɪhiraihoanɪ ahɪwihɪ bindataise. Iyati nyahi Isɪraherɪhiyaanamɪ maipɪhaiwa namawaati nepemaitɪthaawi ko nyatatamanati andɪtɪnyaiwɪtandɪhore. Iyati Autaahaatiho Jisaasihomɪhetapi nyamɪ maipɪhaiwa nenyamaitandɪ koai namɪhanati ahɪwihɪ bindataise.

³² Aih# saiwa Autaahaat#ho Jisaasihop# kawi-waiwaap# akite taat# nyah# p#wi#ha ausaahaayo. Iyon#ih# am# Autaahaat#hom# It#p#hoaisangis# sikaiwaap# akite tati p#wi#ha naas#ka ausaataise. So It#po Kiraisihop# gi#wunyaap# kom# p#wi#ha iwinjapepih#rohiy#hiyai Autaahaat#ho neh# numwis#hore,” undat# Pitaaho awaisaw#hiyai kaundataase.

Gamariyer#ho Sasaahoyai Aposer#hiyaap# Nyah# Yaawat# Naan#hand# Namunyaat# Nam#hait#haawo Undataase

³³ Undat# Pitaaho kaundih# Judaahiyaam# awaisaw#hiya kaunjer#hiya San#het#ren#hiya atisawaawi# kiyaam# maar#ho w#ndot# am# kiyaam# mand#ha sis#ha tundat# ap#paah# apowih# kiya aposer#hiya siy#hiyai tiw#taat#w# gw#nyaawaayopo.

³⁴ Saiw# siy#hiyai timaitot#w# gw#nyaahauh# awaisaw#hiya kaunjer#hiya San#het#ren#hiyaam# wo kom# amb#pat# Gamariyer#ho bindataise. Iyat# ko Parisiho w#n#hap#pa kataunjis#hore. Aih# is#hiya kop# gaahoe t#w# kom# amb#pat# n#wimaap#hos# ko dotat# kaunjer#hiyai am# aposer#hiyai ipaahaap# goh# nat#wusaas#taat#w# kaundataase.

³⁵ Kaundih# aim# tunn#w# yahw#nohiy#hiya numwaasi ipaahaap# noaipahauh#hura ko awaisaw#hiya kaunjer#hiya sasaahoyai satat# kaundataase. “Sah# Is#raher#hiyaate, sah# k#miyai wapa wip#witaat#w#ah# sah# baiw# j#h# gw#nyaaposawe.

³⁶ Iyataati sah# aim# Tiyutaasihop# mmon#w# gw#nyaap#hiyaate. J#hura Tiyutaasiho dotat# sata

kandaase. “Nini apipaahi watipihandisahonine tih isihya ambipati owehandi 400 kaiwihya koai niwipinjauhi ami isihya usa koai tiwauhi napotaise. Napwih koai niwipinjohiyihya kihira nandiwirawaayopo. Ahi Tiyutaasihoai tiwauhi nehihandi kaiwinjaw namawaayopo.

³⁷ Ahi ami ipotinihi gamanihiya taawi isihyaami ambipati nepi utipihooatih jipatipiyohura utaaho wo Garirihandaahapi Judaasiho dotati isihyaami gwinyaahohiwaiwa neti nusopisatasi numwaataise. Numwaasih kiya komi piwaha atiwawi koaisi iwinjapepihiriwi Romihyaami gamanihiyai tip nemaitotiwiyauhi koaisangi gamanihiya tiwauhi komihya nahatiya kihira yanhihmapi owetindihande.

³⁸ Siyati owetindihanditih nini kasatataato. Isi kiya aposerihyai naanhaiwa namunyaw kiyai kaiwi binyahi neh iwinjaawi bimaawise. Iyataati kimat otipimbatapi gwinyaahohitihanduni otipipati aposerihya neh sawanaamihatindaataahi keti kuraanihi timahaitaise.

³⁹ Autaahaatihomihatindaataahi sahi aposerihyai wandi ipihatiwimaamaitaapo. Iyawaawi sahi sandaahi Autaahaatihomi otipipati nasipamaitaatiwihaiwa kaitaapo,” undati Gamariyeriho kiyai kaundataase.

Aposerihiya Jisaasihopi Piwaha Ausaahauhi Mawindihandapi Maaritawaayopo

⁴⁰ Undati kaundih awaisawihya atiwisawaayopo. Atiwawi tunniwi yahwinohiyihyai natiwusaasauhi ipaahaapi

noaipap+ aposer+hiyai numwaasi anʒan+ jap+h+ nandaawaayopo. Nandaahauh+ awaisaw+hiya tunniw+ yahw+nohiy+hiyai saundawaatopo, “Aposer+hiyai wir+h+ra dipap+se,” undauh+ kiya atiwi+ kiyawaayopo. Aih+ awaisaw+hiya aposer+hiyai saundawaatopo. “Sah+ Jisaasihop+ ausaap+ jihaati+ w+ndi+ kamundi+w+ise,” undi+w+ itihundi+w+ nati+wusaasauh+ nowaayopo.

41 Nowaawi+ Autaahaat+h+hop+ sati+w+ gw+nyaawaayopo, “Autaahaat+h+o nyap+ kiya naanjindi+handi+ naitaat+i+w+ gaahiyaasi+ nini+ kaundisan+h+ Jisaasihop+ pi+w+ha ausaitaapo. AUSAawaawi+ Jisaasihom+ amb+patap+ kiya naanjindi+handi+ naitaapo tati+ katimumwaan+ kamwaan+ wani+ naanjindi+handi+ nehaayo,” ti+w+ gw+nyaawaawi+ maaritawaayopo.

42 Aih+ asis+ha nahatewet+ an+ awaindi+handaat+h+uni+ isi+hiya Jisaasihop+ gi+wunyaahohiy+hiyaam+ an+p+p+h+ w+ndi+ namaam+haap+ isi+hiyai Jisaasihop+ Autaahaat+h+o isi+hiyai jap+h+ Numwaitandi+ Ah+iwis+h+ore ti+w+ pi+w+ha ausaap+ kati+wunjawaayopo.

6

Aposer+hiyai And+i+wip+ Otip+ipati+ Maasi+ Kaitaat+i+w+hiya 7 Kaiw+hiyai Nam+han+i+w+ Ah+iwisawaayopo

1 Aih+ suraan+h+ isi+hiya Jisaasihop+ gi+wunyaahohiy+hiya noaipap+ taahiy+hiyaaimatawaayopo. Taahiy+hiyaataawaawi+ pi+w+ha Judaahiyaam+ha pi+w+aatohiy+hiyaaisaw+ Judaahiyaam+ha pi+w+amaatohiy+hiyaaisaw+

it+hinnawaatopo. It+hinn+hot+mand+
 Judaahiyaam+ pi+w+ha pi+wamaatohiy+hiya
 Judaahiyaaisaw+ sanawaatopo, “Sah+ asis+ha
 nahatewet+ is+hiyai nandapa nunyawaaw+
 nyam+ os+n+hiyai nandapa w+nd+ baiw+
 mmon+w+ namunyopo,” nn+w+ it+hinnawaatopo.

² It+hinn+hauh+ aposer+hiya namap+ is+hiya
 g+wunyaahohiy+hiya nahatiyai gaat+w+
 numwaap+ kiyais+ aposer+hiya pi+w+ha sat+w+
 kaundawaatopo. “Nyah+ aposer+hiyaan+n+
 Autaahaat+homi pi+w+ha is+hiyai ausaawa
 kaund+t+haahand+ nam+haawaat+ neh+
 nandapaah+h+ is+hiyai numw+t+haaw+ sand+
 t+t+h+maahe.

³ Is+ nais+hiyaat+ nyamataiw+ Kiraisihop+
 g+wunyaahohiy+hiyaate, sah+ sam+ ot+hat+hap+
 usa ikw+r+ naasairam+ yahur+tahiya 7 kaiw+
 am+t+ha gaaha mmon+w+ nep+ gw+nyaap+
 is+hiyaam+ nd+het+ gaahiya noaipap+ bitop+ am+
 Autaahaat+homi It+p+ho kiyaam+ oman+t+t+h+
 tisaitahiyaap+ mmon+w+ sah+ daap+ kat+taatiwe.
 Katisaih+ nyah+ kiya os+n+hiyai iwinjaaw+
 bim+taat+w+ ah+witaano.

⁴ Ah+wisaatosa nyah+ yawanaan+n+
 Autaahaat+hop+ gaapundaatun+ Autaahaat+homi
 pi+w+ha is+hiyai ausaawaat+ kaundaat+
 katawaunj+taano,” und+w+ aposer+hiya kiyai
 kaundawaatopo.

⁵ Kaundauh+ is+hiya nahatiya pi+w+ha sa
 atisawaaw+ gaare t+w+ maaritawaayopo.
 Maaritawaaw+ utaaho wo Sitipen+ho kom+
 Kiraisihop+ g+wunyaas+t+hand+ ap+paah+
 wat+p+hand+ awaand+h+handisaho am+ It+p+ho

komi omanitihi tisaitahosi kopi katawaatopo. Aiwiri Piripihoisuni Pirokoraasihoisuni Naikenaahoisuni Timonihoisuni Pame-naasihoisuni Nikoraasihoisuni siyaapi ambihitiwi katawaatopo. Iyataati Nikoraasiho so aunahipati Andiyokihandaahapihore. Ko Judaahomendaahandi kandi jihura ko Judaahiyaamihireti kiyati aunihihiri katiwi gaapundohirihireti neti kiyati bimainjati Jerusaremhanda niyati Jisaasihomi piwaha biyati atisati bimainjahore.

⁶ Aihiri siya ambihitohiyihiyai numwaasi naiwi aposerihiyaami ndiheti ahewisawaayopo. Ahewisauhi aposerihiya kiyai Autaahaatihomi watipihandi numwitaatiwi ikwiri mitihoatihiri ahewisawi gaapundawaayopo.

⁷ Aihiri Autaahaatihomi piwaha isihiya nesi kanwinjawaawi isihiya taahiyihiya Jisaasihopi gwunyaawaayopo. Aihiri isihiya Jerusaremhandaahiyaisangi Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya pihitiwi taahiyihiya noaipawaayopo. Noaipapi Jisaasihopi gwunyaahauhi ami prisihiya usa isihyaapi nandapa tihiri Autaahaatihoi nunyohiyihyaami usa taahiyihiya Jisaasihopi gwunyaawaayopo.

Sitipenihoi Napuwitaatiwi Kaundawaatopo

⁸ Aihiri Sitipenihoi Autaahaatihoi gaahanduni watipihanduni numwihiri ko noaipati watipihondaise. Watipihondaati isihyaami ndiheti Autaahaatihomi watipihanda kahatamatipetihandi awaiwaiwa kiyataise.

9 Saiwa siyati Sɪtipenihō kaihi apowihɪ isihiya usa dopawɪ pɪwɪha watɪpɪha koai kaundawatopo. Aihɪ Sɪtipenihomɪha bɪpi napaisaatɪ kaundataase. Iyataatɪ isiya siya jɪhura isihiya iwinjaawɪ bimauhi kiyaamɪ otɪpɪpatɪ kawiwɪ bimambɪwɪhiyaasi wanɪ namapɪ nehɪ kiyaamɪhatɪ otɪpɪpatɪ kaiwɪ bimambɪwɪhiyaatihɪ kandapɪ isihiya kiyaapɪ nehɪhiye tawaatopo. Aihɪ kiyaamɪ anɪ awaindahandɪ satɪwɪ ambɪhɪtawaatopo, “Isihiya nehɪhiyaamɪ ananɪ gwɪharaahaanɛ,” tɪwɪ ambɪhɪtawaatopo. Aihɪ isihiya nehɪhiyaamɪ usa Judaahiya aunahɪpatɪ Sairinihandaahapunɪ Arekisandɪriyaahandaahapunɪ napɪwɪhiyaare. Aihɪ kiyaisawunɪ isihiya usa Judaahiya yapɪpatɪ Sirisiyaahandaahapunɪ Esiyaahandaahapɪhiyaunɪ maasi ahoyainji Sɪtipenihōaisawɪ itɪhɪnnawaatopo.

10 Aihɪ Autaahaatɪhomɪ Itɪpɪhō amɪtɪha gaaha gwɪnyaitandɪhandɪ gaahandɪ Sɪtipenihōai numwihɪ kiyaarɪ koaisɪ windɪ ipɪhatiwɪmaamahopo.

11 Aihɪ koaisɪ ipɪhatitaatɪwɪhandɪ owetihɪ namapɪ pɪwɪha noasawɪ isihiya usaisɪ saundawaatopo. “Sahɪ pɪwɪha jaiwɪtɪwɪha kopɪ katɪwɪse undɪwɪ kaundauhi kiya dopawɪ pɪwɪha wa kopɪ jaiwɪtɪwɪha satawaatopo. ‘Nyahɪ atisonɪhɪ so utaaso Mosesihopunɪ Autaahaatɪhopunɪ sisɪpɪhɪtahore,’” tawaatopo.

12 Satɪwɪ jaiwɪtɪwɪ katauhɪ isihiya gwɪnyaahiyaunɪ wɪnɪhapɪpa katɪwunjohiyɪhiyaunɪ isihiya nahatiyaunɪ sa pɪwɪha jaiwɪtɪwɪha atisawaawɪ kiyaamɪ

maariho wɪndotaise. Windosihi namapi kiya nuwi Sitipenihoai isipi numwaasi isihiya anji awaindihandami awaisawihyaapihi noaipawaayopo.

¹³ Numwaasisuwi ahɪwisawosawi piwɪha kopɪ jaipundiataatɪwɪhiyai kaundauhi kiya dopawɪ jaipɪtɪwɪ Sitipenihopɪ satɪwɪ katawaatopo. “Kimo utaamo jinjapɪhi nahatewetɪ anji awaindihandapunɪ wɪnɪhapɪpa Autaahaatɪho Judaahiyaapi Mosesihoai numwimbɪpaapunɪ sisipɪhitatɪ katahore.

¹⁴ Iyataatɪ nyahɪ atisonɪhi ami wa sata katahore, “Nasaretihandaaahapɪ Jisaasihopɪ anji awaindihandunɪ Mosesiho asoyaisɪ nyapɪ wɪnɪhapɪpa numwimbɪpaunɪ netɪ nopɪsasɪtaise,” tatɪ katahore tawaatopo.

¹⁵ Satɪwɪ katauhɪ isihiya nahatiya anjɪhandɪ kaunjerɪhiya (Sanɪhetɪrenɪhiya) piwaatohɪtihandaatɪhi bimohiyɪhiya Sitipenihoai baiwi usonawaayopo. Usonawaawi Sitipenihomɪ ndɪmaahomwaanɪ noaipatɪ nausaatataatɪ Autaahaatɪhomɪ enjerɪho otɪpɪpatɪho yamɪhapataatɪhi bimisɪhomatetihi usonawaayopo.

7

Sitipeniho Anji Awaindihandami Awaisawihiyai Komɪha Wihoaanɪha Kaundataase

¹ Aihɪ utaaho wo pɪrisihiya isihiyaapi nandapa tɪhiwi Autaahaatɪhoai nunyohiyɪhiyaami mɪtihiyaami awaisɪho jiho pɪrisiho Sitipenihoai

sata nunjenataise. “Sa piwima kinyapi katohima akitatitowo?” undati nunjenataise.

² Saundati nunjeshi Sitipenhomha sata kaundataase, “Naisihiyaati Judaahiyaate, nisi piwaha atiniwise. Jihura nyami asho Abiraahamho aunahipati Eranihandaahapi sangi niyati yapipati Mesopotemiyaahanda bindataise. Bimihihura yamihapataatihapi Autaahaatho apipaahi watipihonau-sainjithandisaho koapithi noaipataise.

³ Noaipati Abiraahamhoai sata kaundataase:
 ‘Kinyi dosisi kinyi yapipatuni kinyhiyaisuni
 namasisi yapipati wanihati witi
 nangisitandiyohipataahapi nutaape,’
Wuwanihapihi 12:1

undati kaundataase.

⁴ Undihi Abiraahamho atisati sapihoisati yapipati Mesopotemiyaahandami Karitiyaahanda namasi niyati aunahipa Eranihanda noaipati bindataise. Abiraahamho Eranihanda bimainjati sapihonapwihihura Autaahaatho japih Abiraahamhoai kimati yapimati wani nyahi bimohimataahapi natausaasih nasataise.

⁵ Iyataati Autaahaatho Abiraahamhoai yapipati apipaahati titihikomihatimatitandihati apipaahi maipihonjisangi windi namumwise. Owetise. Iyataahandi kand Autaahaatho koaisuni komi satoya saisai sati yapipati numwitandi piwaha aimi katati ahaihahate. Aihisuraanhi Abiraahamho maaha oweho bimihisa piwima Autaahaatho katati ahaisihaare.

⁶ Iyataati Autaahaatho Abiraahamhoai sata

kaundisihaare:

'Kinyi gaasoya gaasisa yapipati usaamihata nuwi bimitaapo. Binyaihi isihiya kapihapihiya gaasoya gaasisai numwaasaihi kiya noaipapi kiyaami nehii otipipatihyaimaitaapo. Kiyaami otipipatihyaimaitawi binyaihi kiyaari kinyi gaasoya gaasisai maipihaiwa kawimi naisaihi kinaungwiha ambipa owehandi pihitati 400 kiyati sanawutaise.

⁷ Iyonihi isihiya kinyi gaasoya gaasisai otipipati awaiwaiwa naanihaiwa nunyohiyihiyai nini wihoaanihandi numwisanihihura kinyi gaasoya gaasisa yapipati kati namasi napawi yapimati kimata nisapi ginunyaapi gaapunditaapo, *Japihii Numwaasiiho 3:12; Wuwanihapihii 17:10-14* tati Autaahaatiiho Abiraahamiihoai kaundisihaare.

⁸ Undataati Autaahaatiiho ipotihiya isihiya mmonawaawi Autaahaatiiho akitiinihi piwiha katati ahaiihaare titotati ambipati namandipaitaatiwihandapi kaundati piwiha nunyataise. Aihii ipotihura Abiraahamiihomi apwaataati Isaakiihoai namwihii asisiha ikwiwihitititihii wihiniihiihami mairii ma 7 kiyati sanaiihura asisiha nambaahandi 8 hetii Abiraahamiiho mwaahomii ambipati nurimandipataise. Aihii Isaakiiho komii mwaaho Jekopiiho sangihonjitihihura ambipati nurimandipataise. Aihii Jekopiihoaisangii komii mwaaya nyamii asoyai ikwi maindiimwitihi auhihamii yahuritahiya 12 kaiwiihiya sangiihiyatihiihura kiyaami ambipati nurimandipataise.

⁹ "Aihii ipotihura nyamii asoyaami saingiiho

15 Nusoaasihi Jekopiho komihiya taahiyihiya
75 kaiwihiyaisawi maasi Isipihandaahapi
nowaayopo. Nuwi bimambwi Jekopihouni
komi mwaaya asoyauni kapih napowaayopo.

16 Napwauhi kiyaami ambipati isisi nuwi
Sekemihanda jihura Abiraahamihoni isihiya usa
Amorihomihiyami jomaahipati nawihoni nunya
nesipata ahiyawaayopo.

17 “Iyataati Autaahaatihoni piwihaha jihura
Abiraahamihoni sata kaundati ahaisihaare,
'Kinyi gaasoyai yapipati Kanaanihandi
numwito,' tati katisiha akaaha noaipaitandi
detitihoni nyami asoya taahitihandi namoyaatiwi
yapipati Isipihanda noaipawaayopo.

18 Aiwi bimauhi ipotihura awaisihoni wo
Josephiho jihura aimi napwisihopi windi
atihomisa gimunyaaho isihiyai iwinja
bimitandihoni noaipataise.

19 Noaipati bindataati nyami asoya asisai
jaipundati maipihandi kawisataise. Kawisati
kiyaami maaha sangihyaapi nehhaatimasaihi
napwito tati waapihunda kaundataise.

20 Kaundihoni suraanihi apopa waati metihonji
wonji apipaahi gaahonji Autaahaatihoni gaahandi
nunyahonji namotaise. Iyataati konjami
ambipati Mosesihore. Namoti maasi saniyi
sapiya itatamanimi ahiyami anjipipihoni bimihoni
waatihoni murimo sanausotaise.

21 Sanawihoni saniyi sapiya metihonji konji
numwaasi numwi nehhaati ahiyamaise.
Ahaijihura Perohomi maataati konji numwaati
kaatami mwaahonjamatiyati itatamanati ahiya
bindataise.

22 Aihī Mosesiho sangihotihī isīhiya Isipīhiyaamī nahatewa gwīnyaahohīwaiwaapī katīwunjawaayopo. Katīwunjauhī Mosesiho pīhītati gwīnyaataati pīwaatītandīhandapunī komī otīpīpati kaitandīhandapunī noaipati watīpīhondaise.

23 “Aihī Mosesihomī kīnaungwīha ikwauhwīmaindīmwiitihī jīhaati ikwauhwīmaindīmwiitihī siyati 40 kiyati sanawihīhura komīhiya Isīraherīhiya nga bimowo tati usondandī nutandī gwīnyaataise.

24 Siyati gwīnyaataati dosisī notaise. Notaati daihīra mmonataati utaaho wo Isipīhandaahapīho taati Isīraherīhiyaamīhoai tiwihī Mosesiho Isīraherīhiyaamīhopī maarīho asīpiyataati namati Isipīhiyaamīho sohoai tiwamataise.

25 Sandī Mosesiho nisīhiya Isīraherīhiya Isipīhandaahiya nyangi yaasati naanjīhandī nanyinyohītīhandaatīhapī japīhī Mosesihomī ikwīraahi Autaahaatīho nanyamaitaiso tīwī nisapī gwīnyaito tati kaihīhandī kandī kiya wīndī saiwī gīmunyapenīhopo.

26 Aihī Mosesiho bowihī nepasi daayataati utaahuri wuri Isīraherīhiyaamīhuri taamī tunjīhī notī kuri tīmuniīmī namīhaitotati tīwīpīndataati Mosesiho kuri sata kaundataase. ‘Sahuraahe, sahuraahi Isīraherīhiyaamīhuraahe. Sahuraahi Isīraherīhiyaamīhuraahīsī napaapī ambīpa yaasīhandī namīnīmī taamī tunnamaise?’ undataase.

27 Undihī sasaahoai tiwisīho Mosesihoai netī

nipinjati nematosati satati kaundataase.

‘Gisi ndi ahingisati kahitih kinyi noaipapi nyami awaisihonimatitaape?’

²⁸ Kinyi ningi wani bati Isiphiyaamihoho sohoai tiwingitihandamataimbi tipinimaitaapo?’ *Japih Numwaasihoho 2:14*
undataase.

²⁹ Undih Mosesiho atisataati ninu utaaahoi tiwonihuni ami kiya nyangi kinyi awaisihonimatipi nyainjaapi bimitaapo dowo tati gwinyaataati namati yanihima Isipihanda namasi noti yapipati usaamihati Midiyaanhiyaamihata bindataise. Bindataati apopaati neti wirati mwaahuri yahuri namoyataise.

³⁰ “Iyati kapih bimih kinaungwaha ikwauhwmaindumwutih jhaati ikwauhwmaindumwutih 40 kiyati sanawihihura Autaahaatihomi otipipatihoho yamihapataatih bimisihoho yapipati ishiya owehata Sisihoho Sainaihomihin nasati noaipataise. Aih Autaahaatihomi enjerihoho otipipatihoho ipati maipihonji mbwunati ahutihonjaatihapi sisihatihwutihrisihaha taati noaipasihatih bitondaise.

³¹ Bitosih Mosesiho sisihami tihwutihri mmonataati sandapi phitati gwinyapenataise. Siyati gwinyapenataati deti bapiyati mmondo tati naih Awaisihoho piwaha saundati kaundih atisataise.

³² ‘Ninu kinyi gaasoya Abiraahamihoho Isaakihoho Jekopihoho siyaami Autaahaatihonine,’
Japih Numwaasihoho 3:6

undataase. Undihî Mosesiho namasatî awaindîhandî yayatî itiwataatî wîndî sa sisîhaapîhî minjase.

³³ Aihî Awaisîho jîhaatî sata kaundataase, 'Yapîpatî kîmata nînî bitohonîhî noaipatî nehî tîhî nisîhatîndaisî kinyî nepî nopîsasîtainî kinyî asuipatî nipaatingîmatî nausohaamape.

³⁴ Iyataatî nisîhiya isîhiyai Isipîhandâ ambîpatî yaawîhaiwa nunyawî mîmaipîwisauhî nînî aimî mmonataayo. Aihî nînî kiyâamî gopa atîwisataayo. Atisataatî nînî kiyâi numwaatî yandîhemaitandî napîtîhonîne. Napîtîhonînisî wanî gisî Isipîhandâahapî nandîhîsoasîtandiyonî japîhî nutaape,' *Japîhî Numwaasîho 3:5-10*

undatî Awaisîho Mosesihoai kaundataase.

³⁵ Aihî jîhuraarî Mosesihoai tipîndîwîmawosawî Isîraherîhiya satîwî kaundawaatopo, 'Kinyî gisî ndî ahîngisatî kahîtîhî nyamî awaisîhonîjimatîpî bimîtaape?' undohîhoai Autaahaatîho natausaasihî awaisîhoematatî kiyâi japîhî numwaitandî Isipîhandâahapî notaise. Naihî Autaahaatîho komî enjerîho otîpîpatîho yamîhapataatîhî bimisîho jîhura sisîha ipîhonîjaatîhapî tîhîhî bitosîhoraahî andîtîwiwataise.

³⁶ Andîtîwisîhî Mosesiho so Autaahaatîhomî watîpîhandâahî watîpîhaiwa kaiwa kaiwa kaihî Isipîhandâahiya mmonawaayopo. Kiyatî bimainja isîhiya Judaahiyai numwaasi Isipîhandâ namasi niyataise. Numwaasi niyatî Durîhirî Amatenîhîraatîhî amî watîpîhandî wîndî kaihî mmonawaayopo.

Siyati kaihi durihiri nasipainjhi isihiya Judaahiyai numwaasi niyati iw+wir+ho waapoho owehapihi noaipataise. Noipati bindata kinaungw+ha ikwauhw+maind+mw+tihi j+haati ikwauhw+maind+mw+tihi siy+haiwet+ Autaahaat+hom+ wat+p+handaa+ wat+p+haiwa kiyati bimih+ sanausotaise.

³⁷ Iyataati Mosesiho so Judaahiyai j+hura sata p+w+ha kaundis+haare,

‘Autaahaat+ho n+ng+ natanoaasih+ na-sot+handamatiyat+ utaaho woai Autaahaat+hom+ p+w+ha ausaitand+ho p+ropet+hoai sapi natausaason+hi+ s+hi nap+taise. Iyati ko sam+ j+ti+pati nohatam+ noaipaitaise,’ *W+n+hap+pa 18:15*

tati Mosesiho kaundis+haare.

³⁸ Aih+ isihiya Judaahiya yap+pati ir+wir+ho waapoho owehata ahoyan+w+ bimauh+ Mosesiho sawaho Autaahaat+hom+ p+w+ha atisataise. Iyataati Mosesiho maasi Autaahaat+hom+ enjer+ho ot+p+pat+ho yam+hapataat+hi+ bimisi+hoaisam+ sis+ho Sainaihoasin+ bindamaam+ Autaahaat+hom+ enjer+ho ot+p+pat+ho Mosesihoai p+w+ha nunyataise. Numwih+ Mosesiho not+ p+w+ha sa Is+raher+hiyai ausaati kaundataase. Iyataati p+w+ha sa jinjap+hi bim+taat+w+haasi Mosesiho j+hi nes+ha wan+ nyangisangi newaati atisahaayo,” undati Sitipen+ho awaisaw+hiyai kaundataase.

³⁹ Kaundatosati am+ p+w+ha wa sata kaundataase: “Nyami asoya asisa wind+ Mosesiho som+ p+w+ha baiwi at+homisopo. Koais+ tip+nd+w+map+ kiyaar+ Isip+handaa+hap+

japîhi nutaatiwi pîhitîwi gwînyapenawaayopo.

⁴⁰ Aiwî Mosesihomî saaho Aronîhoai saundawaatopo,

‘Nyapî autaahaatîho wo jaiwitaho kaime. Kaisamîhi ko awaisîhoematatî nanyamaasi japîhi Isipîhandaahapî nutando. Mosesiho Isipîhandaahapî nanyamaasi napisîho wihoanî naihetî wometihî nyahî woai mausohono,’ *Japîhi Numwaasîho 32:1*

undawaatopo.

⁴¹ Undauhi suraanîhi ko maasapîho wo kaihi kiyawaayopo. Kaiwî ahiyawosawî nyamî autahaatîhoe tîwi jaiwitîwi sawanaamî kaiwî ahiyohîthandi nandapa tîhîwi nunyawî maaritawaayopo.

⁴² Iyauhi Autahaatîho kiyaisî ahosumwati iwinjatîhi kiya waatîho ipîho kaumbwaatî saiwa nahatewa autahî ahotiwaiwaapî gaapundawaayopo. Aiwî jîhi saiwi kiyauhî ipotî Autahaatîhomî pîwîha ausaahohiyîhiya pîropetîhiya noaipîhauhi kiyaamî maahomwaanapî Autahaatîho Isîraherîhiyaapî sata kandaase

‘Sahî Isîraherîhiyaate, jîhura samî jasoya jasisa yapîpatî irîwirîho waapoho owehata kînaungwîha pîhitatî sanawihî bindawaayopo. Aiwî bindawaawî maasapîho kapa tipî tîhîwi gaapundîwi kiyohîwaiwa nisapî kiyawaamaayopo. Owetise.

⁴³ Kiya autahaatîho jaiwitîwiho komî ambîpatî Morekîhomî anîaanî serîhandî tîpwinjî daayawaayopo. Iyawaawî anîhonjî

maipihonji serihanda kaiwi sami autahaathiho jaiwitiwiho kaumbwaati Repanihomi siwipati otihatihahi ahiyawitiwinji daayawaayopo. Saiwa kiyohiwaiwa gaapunditaatiwihaiwe. Aiwitiwanisangi sahi kiyawaayowi Ninisangi Bapironihandami dawaapipihikaaninhi nandisoaasito,

Amosihoho 5:25-27

tatit Autahaathihomitiwihaha ausaahohiyithiya piropetihiyaamimaahomwaanapi Autahaathiho kandaase.

⁴⁴ Aihini nyamiti asoyasi asisa jihura yapipati iwitiwiriho waapoho owehata bindawaayopo. Bindawaawitit suraaninhi anaanjiti serihandisawithiye. Sandi anjiti serinditi isithiya Autahaathihopiti nyangisate tiwiti gwinyapendaatiwihande. Iyataati Autahaathiho anaanjiti siyithaanjiti anjimatitwise undatiti Mosesihoi nunjimuwaaanjiti kamwaaanjiti maasapihomiti atitataahuniti atithaaraahuniti anaanjiti gohithaanjiti anjimatitawaayopo.

⁴⁵ Aihini nyamiti asoyasi ipotiti namwiyaatohiyithiya ipotihura Josuwaahoaisawiti yapipati usaamihati naitaatiwiti nasawaayopo. Aihiti isithiya kapihapithiyaisiti Autahaathiho nyamiti asoyasi asisaamiti ndihetiti nemataise. Aihiti suraaninhi nasawaawiti nyamiti asoyasi asisaamiti saisatoyasi kiyohitihanditi anjiti serihandimaawiti isisiti nasawaayopo. Isisiti napitiwiti ahiyauhiti kandinithiti ahotimiti notiti Daawitihoho noaipasurandaise.

⁴⁶ Aihiti Autahaathiho Daawitihohoi gaahanditi numwihiti Daawitihoho Autahaathihopiti sata gaapundataase, 'Ninikinyapiti Isiraherithiya gaapundotihonyapiti anaanjiti anjimatititaaniti gaaro?'

undati gaapundataase.

47 Aihî Soromonîho Autaahaatîhopî anjî awaindîhandî sandî anjîmatataise.

48 Iyataatî Autaahaatîho awaisîho watîpîhosî anjîanî isîhiya anjîmatauhîhaiwaapîhî windî mbîmimohoe. Iyataatî Autaahaatîhomî pîwîha ausaasîho sata katisîhe.

49 Awaisîho sata kandaase:

‘Yamîhapataatîhî nînî Isîhiyai iwinjaatî bimohîpîpîhe. Yamîhapataatîhî bindataatî yapîpataapîhî auhîrî itîpîwondaayo. Aisî sahî anjîanî nînî bimîtandîhaanî wîndî anjîmaamatîtaapo. Iyataatî anjîanî nînî ikîndandîhaanî sahî wîndî anjîmaamatîtaapo.

50 Iyataatî nîwahonisî ikwîra saiwa ahîmaayonîhîtowo?’ *Aisaiyaaho 60:1-2*
tati Autaahaatîho kandaase tati Autaahaatîhomî pîwîha atisatî netî ausaasîho satatî jîpatîpiyatî ahaisîhaare,” undatî Sitipenîho awaisawîhiyai kaundataase.

51 Kaundatosa kiyai amî wa saundataase, “Sahî baiwî atîhomiwî apîpaahî atîhomaahîpîhiyaate. Iyataatî samî atîhomwaanî baiwî Autaahaatîhomî pîwîha atîhomiwîhiyaate. Atîhomiwî Autaahaatîhopî baiwî gîmunyaahohiyîhiyaamataiwî gwînyaapîhiyaate. Iyawaawî samî jaasoyaamataiwî Autaahaatîhomî Itîpîho gaahandî gisunyaasîhî ponyase tîwî nahatewetî sahî nemapîhiyaate.

52 Aihî jîhura Autaahaatîhomî pîwîha atiwî nepî ausaahohiyîhiya bimauhî samî jasoya

maip#haiwa nahatiyai kawisawaayopo. Aiw# sam# jasoya j#hura Utaaho Wo Gaahop# nap#taise t#w# p#w#ha ausaahohiy#hiyai tiwawaayopo. Aih# kiya j#hura nap#taise t#w# katoh#hoai sahi wani is#hiyaami ikw#raat#h#mahauh# kiya aim# tiwauh# napotaise.

⁵³ Aih# sam# jasoya Autaahaat#hom# win#hap#pa Autaahaat#hom# enjer#hiya ot#p#pat#hiya yam#hapataat#h# bimohiy#hiyaami ikw#raat#hap# aim# newaahandi kandi win#hap#pa kapa sahi w#ndi baiw# atiwi minjapepih#ropo,” undati Sitipen#ho awaisaw#hiyai kaundataase.

Sitipen#hoai Naw#haara Yot#w# Yahw# Tiwauh# Napotaise

⁵⁴ Unda Sitipen#ho is#hiya an# awaind#handam# awaisaw#hiyai kaundih# kiya atisawaaw# kiyaami maar#hoaat#h# yaipatamatiya yahwih# kiyai kop# aungwohand# apowih# mang#r# ikwinawaayopo.

⁵⁵ Aih# Autaahaat#hom# It#p#ho Sitipen#hom# oman#t#t#h# tiwisaitahosi yam#hapataat#h# nain-gaat# jataise. Jataati Autaahaat#hom# nau-sainj#t#hand# jataise. Iyati Jisaasiho Autaa-haat#hom# ikw#r# gaat#h#raihoaan# bitos#h# iwin-jataise.

⁵⁶ Iwinjatosati Sitipen#ho kiyai satati kaun-dataase, “Atiwise! Yam#hapati t#watas#h# nini wani k#mura jataati Nyami Taas#ho Awais#ho Autaahaat#hom# ikw#r# gaat#h#raihoaan# bitos#h# iwinjataayo,” undataase.

⁵⁷ Undati Sɪtipenihohoi kiyai kaundihi kiyai komi piwaha atisawaanipane tiwi waati kaahaatiwi kiyaaami atihomwaanji ikwiraahi nisapuwawaayopo. Aiwasawi nahatiya naasikura maasi dosi nuwi Sɪtipenihohoi isiwawaayopo.

⁵⁸ Aiwi Sɪtipenihohoi isipi numwaasi nuwi aunahipatami mangirainimaposawi koai nepi nawahaara yahowaayopo. Aihijihura Sɪtipenihohoi jaiwundiwi piwaha kaundohiyihiya kiyaaami apotihiri tiwathiathihi nausohaapi utaaho wo komi ambipati Sorihoaapihi ahiyawaayopo.

⁵⁹ Ahiyawosawi Sɪtipenihohoi nawahaara yahowaayopo. Yahaujihura Sɪtipenihohoi sata Autaahaathopigaapundataase, "Awaisihohoji Jisaasihone, nisi maarihone nepe," tati gaapundataase.

⁶⁰ Iyatosa Sɪtipenihohoi atotipiwesati bindataati waati satati gaapundataase. "Awaisihone, kimandi kiyaaami maipimandi kiyohitmandapi wihoanhandi namunyapi nehi nepumape," tati Sɪtipenihohoi gaapundamapi napotaise.

Aihijihura tiwauhi napwih Sorihohoi nga tiwawaayowo tati maaritataise.

8

*Sorihohoi Isihiya Jisaasihopiji
Giwunyaahohiyihiyai Yaawihandijihunyataise*

¹⁻² Aihijihura isihiya Awaisihohoji Kiraasihomiji isihiya Autaahaathopiji aunjihiri katiji gaapundohiyihiya Sɪtipenihohoi ambipati nesi nuwi pihitiji ngwiji yamwaawaayopo. Aihijihura suraanihi Isihiya usa Sorihohomataiji

gwinyapeniwahiya ishiya Jisaasihopi
 gwunyaahohiyihiyai naanhandi awaindihandi
 nunyawaayopo. Siya naanhandi nehohiyihiya
 Jerusaremhanda bindawaayopo. Naanhandi
 newaawi yanhihmapi yapipati Judiyaahandami
 wihoaanuni Samariyaahandaahapuni nowaay-
 opo. Niyauhi neh sawana aposerihiyaahih
 wapihapi yamaanhihmapi Jerusaremhanda
 bindawaayopo.

³ Aih ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya
 owetito tati Soriho komi otipipatihiyai
 natausaasih kiya an nahatewaapih nandaapi
 ushiya ashiyaimaawi numwaapi aisi nuwi
 napuwawaayopo.

*Autaahaatihomi Piwiha Samariyaahanda
 AUSAAWAAYOPO*

⁴ Saiwi kiyauhi ishiya Jisaasihopi
 gwunyaahohiyihiya yanhihmapi aunahipati
 kahati kahata nuwi Autaahaatihomi
 piwiha Jisaasiho kaiwaiwaapiha ausaapi
 kaundawaatopo.

⁵ Ausaapi kaundauhi Piripihonunahipati
 Samariyaahandaahapi notaise. Noti ishiyai
 Japihi Numwaitandi Autaahaatihonunahipati
 ausaapi kiyai kaundataase.

⁶ Kaundih ushiya ashiya taahitihandi
 komi piwihaapi baiwi atihir ahiyaw
 atiwisawaayopo. Iyati Piripihonunahipati
 watipihandaahi watipihaiwa kaiwa kaiwa kaihi
 mmonawaayopo.

⁷ Iyataati itipihonunahipati maipihapa ishiyaami
 omanititih bimimbipaisangi nemwasih
 noaipasi kaahaatimi nowaayopo. Iyataati

isihiya usa auhiri maipitahiyaisuni isihya usa ikwauhiri namatahiyaisuni Piripihho Jisaasihomi watipihandaahi titihemwataise.

⁸ Aih Samariyaahandaahapihya mmonawaawi aungwohandi maaritawaayopo.

⁹ Aih suraanihi utaaho wo komi ambipati Saimonihho samariyaahanda bindataise. Iyataati utaaso so onaapipa kahapaamapipa kiyahore. Saiwa siya kaihi isihya usihya asihya komi kaiwaiwaapi pihitiwi gwinyapenawaatawaayopo. Iyataati ko satati katahore, “Nini apipaahi awaisihonine,” tahore.

¹⁰ Tati kaundih isihya usihya asihya awaisawihyaun nehihyaun Saimonihomi piwaha baiwi atiwisawaawi kiya satiw katawaatopo, “Autaahaatho komi ambipati Watipihotohiho noipati Saimonihomihatih nandaati Saimonihomatataise,” tawaatopo.

¹¹ Tawaawi komi piwaha atitaatiwi andititawaayopo. Sandi apaapimaah. Ami Nahateweti ko kahatamatipetihaiwa gonipatamatiyahaiwa kaihi mmonawaawe. Mmonawaawi pihitiwi gwinyapenawaayopo.

¹² Aih ipotihura Piripihho Autaahaatho isihyai iwinjaati bimindihandapun Jisaasiho Isihyaisi Japih Numwaitandi Autaahaatho Ahiwisihopi ausaati piwaha kaundataise. Kaundih suraanihi baiwi gwinyaapi isihya usihya asihya nahatiya maasi nepemaitiwi waapoho newaayopo.

¹³ Nehauhi Saimonihoisangi biyati gwinyaati waapoho netaise. Iyati Saimonihho Piripihopi komi kaiwaiwa kiyonhi mmondando tati

nuwipinjataise. Nuwipinjataati Autaahaatihomi watipihanda Piripihho kaiwa kaiwa kaihi noaipasihi mmonataise. Mmonataati ko pihitati waati gwinyapenataise.

14 Aih aposerihiya Jerusaremihanda bindawaawi isihiya Samariyaahandaahapihiya Autaahaatihomi piwaha aimi nepi gwinyaahopo tauhi atisawaayopo. Atisawaawi Pitaayi Joniyai kiyaapihi natiwusaasauhi nomaise.

15-16 Aih Autaahaatihomi Itipihho isihiya Samariyaahandaahiyaapihi sangi napih waapohoaisangi neh Jisaasihomi ambipataahi nehauhi Pitaayi Joniya numwi noaipapi Autaahaatihomi Itipihho kiya naitaatiwi kiyaapi gaapundamaase.

17 Aimi kuri kiyaisi ikwiri ahiwimi uripihatih kiya Autaahaatihomi Itipihho newaayopo.

18 Aih Saimonihho kuri usonata kuri ikwiri ahiwih kiya Autaahaatihomi Itipihho nehauhiyata namati Saimonihho watipihandi naitandi komi nawihho nesi noti aposerihuri sata kaundataase:

19 “Sahuraahi sandi watipindi ningi naninyamise. Nanimisaihura ningisangi usai ikwiri ahiwindi uripihatisanihi kiyaari Autaahaatihomi Itipihho naitaatiwo,” undataase.

20 Aih Pitaahomaha sata kaundataase, “Autaahaatihho isihiyai neh numwimbipaapi nawihho nunyati naitaano tapani kinyuni kinyi nawihouni owetataise.

21 Iyataati kinyi saimbi gwinyaahingitihandi Autaahaatihomi ndiheti titihimetise. Isi Itipihouni komi watipihanduni saiwa

kinyi+haiwaamaahe. Owetise.

²² Awaisi+ho Autaahaati+ho kinyi+
kinyi+ maar+hoati+hapi+ mi+maipaimbi+
gw+nyaahing+waiwa neh+maso tip+ kinyi+
saiwa kaitaapaing+waiwa ahosumwap+ baimbi+
nepemaitipi+ Awaisi+hopi+ gaapunde.

²³ Iyataati+ kinyi+ kinyi+ oman+iti+hi+ api+paahi+
maip+haiwaisahon+tihi+ mmonataayo. Aimb+
kinyi+ maip+haiwaati+hi+ napw+tip+ bindapaise,”
undati+ Pitaaho koai kaundataase.

²⁴ Undihi+ Saimon+ho wihoaan+ha Pitaayi+
Joniyai satati+ kaundataase. “Si+hoahi+
saiwa katiwaiwa w+ndi+ nisi+heti+ namoaipaita
Autaahaati+hopi+ nisapi+ gaapundi+mise,” undati+
Saimon+ho kurisi+ kaundataase.

²⁵ Iyataati+ Pitaayi+ Jon+yaisuni+ isi+hiya
usaisuni+ Jisaasiho kawindi+handapi+ ausaapi+
kaundamaase. Aim+ ami+ Autaahaati+homi+
pi+w+haisangi+ ausaapi+ kaundamaase.
Kaundi+map+ Jerusarem+handaa+hap+ niyamaise.
Niyamaami+ yap+pati+ Samariyaahandami+
aunah+pi+haiwaara isi+hiyai Autaahaati+homi+
pi+w+ha ausaapi+ kaundi+mi+ niyamaise.

*Piripi+ho Utaaho Wo Yap+pati+ Itiyopiyaahan-
daahapi+hoai Autaahaati+homi+ Pi+w+ha Ausaati+
Kaundaase*

²⁶ Suraani+hi Autaahaati+homi+ enjeri+ho
oti+pi+pati+ho Yam+hapataati+hi+ bimisi+ho nasati+
Piripi+hoai satati+ kaundataase. “Kinyi+ dosis+
dai+hira Jerusarem+handaa+ namasi+ aunah+pati+
Gesaa+handaa+hap+ niyoh+r+hi+ra numwe,”
undataase. Iyataati+ si+ra dai+hira isi+hiya
owehi+hoan+hi+ ahendaise.

27-28 Aihî Piripîho atisamapî dosi notaise. Aihî sîra daahîra notaatî utaaho wo yapîpatî Itiyopiyaahandaahapîho taatî naihî Piripîho usonataise. Iyataatî so utaaso awaisîhore. Iyatî ko Itiyopiyaahandaahapî apopaatî awaisaamaatî isîhiyai iwinjaatî bimisaamaatami otîpîpatî awaipatî kiyatî nawîho kahapaamapîpa jaatî bindataahoe. Bindataahosi ko Jerusaremîhanda aimî niyatî Autaahaatîhopî aunîhîhîrî katatî gaapundamapî taatî komî anîpîpîhapî naihî Piripîho usonataise. Iyatî ko Itiyopiyaahandaahapîho komî karisihandî wekenîhandaasinî bimihî maasapîho osiho awaisîho isîhiyai awîtimaitandîho wekenîhandî aisî notaise. Aihî ko Autaahaatîhomî pîwîha atisatî netî ausaasîho pîropetî Aisaiyaahomî pîwîha jîpatîpaisîha taatî awîtimî notaise.

29 Aihî Autaahaatîhomî Itîpîho Piripîhoai satatî kaundataase, “Kînyî komîhinî detî numwe,” undataase.

30 Undihî Piripîho atisamapî detî komîhinî naupwasi notaise. Notî Piripîho atisata ko taatî Autaahaatîhomî pîwîha atisatî netî ausaasîho Aisaiyaahomî pîwîha jîpatîpaisîha awîtihî atisataise. Atisataatî Piripîho koai satatî nunjenataise, “Kînyî sa pîwîma awîtingîmaami tanyaaha mmonîpî gwînyaapîhoŋo?” undataase.

31 Undihî komîha sata kaundataase, “Utaaho wo pîwîha kîmaami tanyaahaapî biyatî ausaatî nanesîpa katonaahî pîwîha saapî bairîndî nîni gwînyaito,” undataase. Undatosatî wa Piripîhoai saundataase, “Kînyî nîngisapî maasî

wekenihandaasinì bimitaapì nasaamanime,” undataase.

³² Ko taatì Autaahaatìhomì pìwìha awìtisìha siyaha ahotihì awìndaase, “Isìhiya maasapìho sipìsipìhandì tiwìtaatìwì numwaasi nasauhì wìndì nehosisatì gamaatahande. Isì ko siya sipìsipìhandamatiyatì gamandaase. Aihì isìhiya sipìsipìhandamì mwaahoai atìha tisatauhì wìndì nehosisatì gamaatahande. Ko siyatì sipìsipìhandamatiyatì gamandaase.

³³ Aiwì koaisì sisìpundìwì mawìtandìhandì kawisawaayopo. Kawisauhì utaaho wo komìhihoaanapì pìwìha owehosi namìhaapìse undìtandìho owetise. Aihì isìhiya koai tiwawaayopo. Tiwauhì napwisì isìhiya komì saisatoyaapì usa namoaipahopo,” tìwì gwìnyaitaapo tatì Aisaiyaaho jìpatìpaisìha awaisìho Itiyopiyaahandaahapìho taatì awìtisìhaare.

³⁴ Aihì siya ahotihì ko awìtatosatì Piripìhoai satatì nunjenataise. “Autaahaatìhomì pìwìha atìsatì netì ausaasìho pìwìha kìma katatì ahaisìma sawahopì katatì ahaihìhaaro e diyaapì kata ahaihìhaare?” unda nunjenataise.

³⁵ Nunjesìhì Piripìhomìha koai satatì kaundataase, “Pìwìha sa Jisaasihopì katatì ahiyataise,” undataase. Iyatì Autaahaatìhomì pìwìha sa ahotisìhaapìhapì namasatì kaundìmì notì Jisaasiho kaiwaiwaapì ausaatì kaundataase.

³⁶ Aihì kurì taamì daihìra nomaamì waapìhì waapìhìwaataapìhì noaipamaise. Noaipamaamì ko Piripìhoai sata kaundataase, “Jasapeme! Kìmaatì waapìhaatì ahendaisì nìnì waapoho

naitando e namaitando?” unda nunjenataise.

³⁷ Undihî Piripîhomîha sata kaundataase, “Kînyî kinyî maarîhoatîhapî baimbî Jisaasihopî gîwunyaapaapaahî kinyîhande,” undataase. Undihî komîha saundataase, “Nîni Jisasî Kîraisihopî Autaahaatîhomî Mwaahe ndî kopî gîwunyaataayo,” undataase.

³⁸ Undatosatî wekenîhandî isîwisîhoai saundataase, “Kînyî wekenîhandî isîsi namumbwî namîhaape,” undataase. Undihî ko atisatî namîhaasîhî awaisîhoaisamî Piripîhoaisamî noaatîpasi numwî waapîhaatetî bitotamaise. Bitotamaamî Piripîho awaisîhoai baawusataise.

³⁹ Aihî kuri kaimîmapî waapîhaatî namasi ikatîhaatî nasaamanîmî ketî kuraanîhî Awaisîho Autaahaatîhomî Itîpîho Piripîhoai numwaasi naihî kapîhî ketî womendaise. Wometihî awaisîho Itiyopiyaahandaahapîho Piripîhoai jîhaatî wîndî mausose. Aihî ko Jisaasihopî gîwunyaataatî aundîhîra notaahetî awaindîhandî maaritataise.

⁴⁰ Aihî Piripîhohî Awaisîhomî Itîpîho koai numwaasi notî aunahîpatî Asîtotîhandaaahîmataise. Aihî Piripîho aunahîpa nahatewaara daayati Autaahaatîhomî pîwîha Jisaasiho kaiwaiwaapîha ausaataise. Ausaatî kaunda kaimî nunjatî aunahîpa Sisariyaahanda noaipataise.

9

Sorîho Nepemaitatî Jisaasihopî Gîwunyaataise

1 Aihî suraanîhî Sorîho isîhiya Awaisîhopî gîwunyaahohiyîhiyai tiwîtandî andîtitataise. Iyatî ko Sorîho tiwîtandî pîrisihiya isîhiyaapî nandapa tîhîwî Autaahaatîhoai nunyohiyîhiyaamî mitîhoaapîhî jîhî notaise.

2 Notî koai kaundihîhura ko awaisîho utîpîhandî windî jîpatîpiyatî Judaahiya aunahîpatî Damasîkaasihanda bimohiyîhiya anî awaindîhandamî awaisawîhiyaapî Sorîhoai nunyataise. Sandî utîpîndî ko sata jîpatîpiyataise, “Isîhiya usîhiya asîhiya Jisaasihomîhîretî japepîhîrohiyîhiyai Sorîho saundîtande, ‘Sahî napwîtîtaatîwo,’ undatî numwaasi Jerusaremîhanda nasatî napuwîtande,” tatî ko jîpatîpiyataise.

3 Jîpatîpiya Sorîhoai numwîhî ko isîsi notî detî Damasîkaasihanda noaipaitaahetîhî ketî kuraanîhî yamîhapataatîhapî nausainjîtîhandî aungwohandî nasatî nîwusaataataise.

4 Nîwusainjîhî Sorîho osihandaasinî bimainjahosî yapîpatetî mîhaapî nepandataise. Nepandati ahonda pîwîha wa sataha atisataise, “Sorîhone, Sorîhone, kînyî nîngisî napaapî taapepî yaasîhandî naninyapî nîpî nanopîsasapaise?” undataase.

5 Undihî Sorîho atisataati sandaase, “Awaisîhone, kînyî diyaamahonise?” undataase. Undihî komîha saundataase, “Nînî Jisaasihonînî kînyî taapepî nîpî nanopîsasingîhonînîto.

6 Isî kînyî dosisî aunahîpataahapî numwe. Numbwî noaipasamîhî utaaho wo ipotîhura kînyî wapa kaitaapîhandapî kahîtîtaise,” undataase.

7 Saundati kaundihî isîhiya Sorîhoaisawî maasi niyohiyîhiya bipi pîwîha pîwaamaatiwî bitotawaayopo. Bitotawaawî pîwîha satati kaundihî atiwisawaahandi kandi utaaho pîwaatisîhoai wîndî mausonîhopo.

8 Aihî Sorîho nepati komî ndîha norîhaatihî jataahandi kandi komî ndîha apîpaahi asîhatamataise. Komî ndîha siyati asîhatamasîhi namapî isîhiya koaisawî maasi niyohiyîhiya komî ikwîrî iwisi nuwî Damasîkaasihanda noaipawaayopo.

9 Nuwî noaipapî Damasîkaasihanda bindawaayopo. Aihî kapîhi Sorîho Autaahaatihopî gwînyapenati gaapundîtandi nandapa waapoho onaayatî bindataise. Iyataatî komî ndîhaahi asîsiha mairî ma aimî sanawihîhandî kandi asîhatati kaanîhîndaise.

10 Aihî suraanîhi utaaho wo komî ambîpati Ananaiyaasiho, Jisaasihopî gîwunyaaho aunahîpa Damasîkaasihanda bindataise. Aihî Ananaiyaasiho siwîpati wîti noaipasîhi mmosîhi Awaisîho sandaase, “Ananaiyaasihone,” tati gaatihî Ananaiyaasiho komîha wihoanî saundataase. “Awaisîhone kîmonîne,” undati woundataase.

11 Woundihî Awaisîho satati Ananaiyaasihoi kaundataase, “Kînyî dosi daihîra ambîhitawaawî Tîtiîhîraare tiwî ambîhitohîrîhîra numwe. Numbwî utaaho wo Judaasihomî anîpîpîhi noaipape. Noaipapî utaaho wo aunahîpa taunîhandî Taasaasihandaahapîho komî ambîpati Sorîhosî ko taati gaapundataisî koaisî iwinjase.

12 Iyataati nini koai siwipati nunjonihisiyahati aimi mmonataise, “Utaaho wo komi ambipati Ananaiyaasiho nasati nandaati komi ndiha asihatisiha japihi nga jaitandi koai ikwiri ahwisataise. Ahwihisiwipati siyahati aimi mmose,” undati Awaisiho Ananaiyaasihoai kaundataase.

13 Aihisi Ananaiyaasihomaha wihoanjiha sata kaundataase, “Awaisihoni Jisaasihone, nini somi kaiwaiwaapi ishiya ushiya ashiya nahatiya katauhi atindihore. Iyati ko kinyapi ishiya gihunyaahohiyihiya Jerusaremihanda bimohiyihiyai maipihaiwa kawisataise tauhi atindihore.

14 Iyati ko ishiya nandapa tihwi Autaahaathoai nunyohiyihiyaami mitihiyaami piwha nesi kimatii aunahipimata kinyapi gwunyaahohiyihiyai napuwitandi kiya-hotihito,” undataase.

15 Undihisi Awaisiho Jisaasiho saundataase. “So utaaso nisi otipipati niwati bindataati ishiya Judaahiyaamatipimetahiyaisuni kiyaami awaisawihiyaisuni Judaahiyaisuni piwha anusaati kanunditandi nini aimi ahwisataayoni gaasi yamaimbi koenda numwe.

16 Iyataati nisi otipipati kiyataati yaawitandihanduni naanjihaiwauni ko naitandihandapi nini niwahonini neti nunjito,” undataase.

17 Undihisi Ananaiyaasiho atisamapi notii anaanji nandaati Sorihoi ikwiri ahwisataati satati kaundataase, “Sorihone, nisataimbi Jisaasihopi gwunyaahingihone, kinyi kimbihapo tipi taapi

napinihi daihira gi ginjasiho Awaisiho Jisaasiho ningi natanoaasihi nasataayo. Natanoaasihi nasotimandi kinyi kinyi ndiha asihatisiha japihi nga jaitape. Iyati ami Autaahaatihomi Itipihokinyi omanjitihi tingisaitande,” undataase.

¹⁸ Saundati Ananaiyaasiho kaundihikomi ndihoti atititamatahaiwa keti kuraanihi owetih Sorihomi ndiha japihi biyanausaataise. Siyati Sorihomi ndiha gandaise. Aih keti kuraanihi waapoho netaise.

¹⁹ Aih Sorihonandapa waapoho onaayati ketinjahosi ipotihura nandapa waapoho nanataati andititataise.

Sorihodamasikaasihanda Autaahaatihomi Pwihausaataise

Aih suraanihi Sorihodamasikaasihanda Jisaasihop gwunyaahohiyhiyaisa asisihanaasanyaahi bindataise.

²⁰ Bindataati keti kihikihoanji Judaahiyaami ananji gwiharaahaiwa Autaahaatihopi gaapundiwi ami isihiya wapa usipipaapi ahoyanohiwaiwaapihi notaise. Noti Autaahaatihomi pwihausaati sata kiyai kaundataase, “Jisaasiho so Autaahaatihomi mwaahore,” undati kaundataase.

²¹ Undih isihiya komi pwihataiwisohiyhiya aungwohandi yayapwitawaayopo. Aiwi kiya satiw katawaatopo, “Kimo utaamo Jerusaremihandasat ambhitapi gaapundohiyhiyai saiwa kamaiwise undati isihiya usihiya asihiyai numwaati napuwatuni neti nopisasisihotindiho? Iyati ko isihiyai napuwitandi prisihiyanandapa tihwi

Autaahaatihoai nunyohiyihiyaami p̄risihiya awaisawihya m̄itihiyaapihi numwaasi naitandi kimira napisihokimo kotindihokimo?” tawaatopo.

²² Aih̄i suraanihi Sorihokimo Autaahaatihom̄i p̄w̄iha ausaitandihand̄i noaipati watip̄ndaise. Watip̄t̄ih̄i isihya Judaahiya Damasikaasihanda bimohiyihiya kom̄i p̄w̄iha atisawaawi ap̄paahi awaindahand̄i yayawaayopo. Aih̄i Sorihokimo Jisaasihopi satati, “Isihiyai Numwaitandi Autaahaatihom̄i Ah̄iwisihore,” undati biya nunjati kaundih̄i isihya p̄w̄iha wihoan̄iha w̄indi kamundopo. Owetise.

Sorihokimo Judaahiya Tiw̄itot̄iw̄iyauhi Yan̄ih̄imataise

²³ Aih̄i Sorihokimo Damasikaasihanda p̄w̄iha ausaati bimih̄i asis̄iha p̄h̄it̄ihaiwa sanausotaise. Sanawih̄i Judaahiya Sorihokimo tiw̄itaatiw̄i nahatiya ahoyaniw̄i bindawa p̄w̄iha kan̄iw̄i wisasawaayopo.

²⁴ Aih̄i Sorihokimo kiya koai tiw̄itaatiw̄i kan̄ihoh̄iwaiwa keti atisataise. Atisataati wap̄ihapi yan̄ih̄imat̄i nuto tati gw̄inyaataahand̄i kand̄i Judaahiya otap̄ihaatun̄i ap̄atihun̄i aunah̄ipatam̄i onepati nahatewaapihi Sorihokimo tiw̄itot̄iw̄i jaaw̄i tindawaayopo.

²⁵ Timauhi isihya usa Jisaasihopi gw̄unyaahohiyihiya Sorihokimoaisaiw̄i Damasikaasihanda ot̄ip̄ipati maasi kiyohiyihiya ap̄atih̄i Sorihokimo numwaasi naiw̄i matamb̄ipaam̄i m̄ihas̄inapi kiya Sorihokimo ikihamataiw̄i numwaipap̄ihiha kip̄iw̄i w̄ir̄ih̄iri w̄iramapi k̄ireti m̄ihapaahi neh̄ihaat̄imawaayopo.

*Sor+ho Jap+hi Niyat+ Jerusarem+handanda
Bindataise*

²⁶ Neh+haat+mahauhi Sor+ho ikih+ numwaipan-dahihaat+hap+ niyainji Jerusarem+handaaahap+ niyataise. Niyat+ noaipa Jisaasihom+ ot+p+pat+hiyaisa maas+ kaito tataih+ kiya Sor+hop+ satawaatopo, “K+mo utaamo Jisaasihom+ ot+p+pat+homaah+,” tiw+ gw+nyapenawaaw+ kop+ yayawaayopo.

²⁷ Aih+ Banapaasiho Sor+hoai andit+wiwat+ numwaasi aposer+hiyaap+hi notaise. Numwaasi not+ Awais+ho Jisaasihoai Sor+ho daih+ra usosit+handapun+ Awais+ho p+w+ha kaundind+handapun+ ausaat+ kaundataase. Iyat+ am+ Damas+kaasihanda Sor+ho Jisaasihom+ wat+p+handaaah+ yamaayat+ Autaahaat+hom+ p+w+ha ausaat+ kaundind+handapimaaw+ Banapaasiho aposer+hiyai kaundataase.

²⁸ Aih+ kiya aposer+hiya Sor+hoai numwaa-hauhi maas+ ot+p+pat+hiyaisat+ bindataat+ aunah+pat+ Jerusarem+handam+ ot+hat+hi yamaayat+ Awais+hom+ wat+p+handaaah+ Autaahaat+hom+ p+w+ha ausaat+ kaunda daayataise.

²⁹ Iyat+ Judaahiya usa Judaahiyaam+ p+w+ha w+nd+ baiw+ p+waamaat+w+hiyaisatisangi p+wanataase. Iyat+ kiyais+ Sor+ho pw+si+pataahamatiyat+ p+w+haara tiwataise. Siyat+ kaundih+ kiya Sor+hoai tiw+taat+w+hi+ra daih+raap+ mmonawaayopo.

³⁰ Aih+ sandap+ is+hiya Jisaasihop+ g+wunyaaahohiy+hiya atisawaaw+ namap+ usa Sor+hoai numwaasi Sisariyaahandaahap+

nowaayopo. Nuwi noaipapi kapihapi Sorihoi komi aunahipati Taasaasihandaahapi natiwusaasauhi notaise.

³¹ Aihī yapipati nahatewa Judiyaahandi Garirihandi Samariyaahandi saiwa nahatewaaraahiya ishiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya wīndi namopisasin+wī napaisaati bindawaayopo. Aiwī Awaisihomi pīwīha atīwīwī komi otitihī bīniyauhi Itipihō kiyai iwītatananati anditīwīwataise. Anditīwisihī ishiya taahitihandi Jisaasihop+ aimi g+wunyaahohiy+hiyaam+hatihī napīwī nandaawaayopo.

Pitaaho Iniyaasihoi Titihiwataise

³² Aihī Pitaaho aunahipa nahatewaara Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyai usonati dainjati waara noti aunahipati Ritaahanda noaipati ishiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyai usonati kiyaisati maasi bindataise.

³³ Iyati sati aunahipita Pitaaho bindata kapihī utaaho wo komi ambipati Iniyaasihoi usonataise. Iyataati Iniyaasiho so komi auhatimuri maindimwi namihatati nawatohore. Aihī ko wīndi dahomaayatī konihī bisondaise. Siyati bisotihī komi kīnaungwīha ikwīri naasairitihī wihīnīhīramī mairī ma 8 kiyahaiwa sanausohore.

³⁴ Aihī Pitaaho Iniyaasihoi satati kaundataase, “Iniyaasihone, wanī Jisasi Kīraisiho kinyī auhatimuri bīwateti namihatindihandi aimi titihēmataisi wanī kinyī nepapī kinyīhapa gwaasiha nepī titihemape,” undataase. Undihī komi kaiwaiwa keti kuraanihī owetihī nepataise.

35 Aih+ is+hiya Ritaahandaahiyauni+ yap+pati+ Seron+ihandaahiyauni+ nahatiya sand+ mmonawaawi+ kiya nepemait+w+ Awais+hopi+ g+wunyaawaayopo.

*Tapitaahaati+ Aim+ Napomas+haati Pitaaho
Ahowimas+h+ Jap+h+ Nepataise*

36 Aih+ aunah+pa Jopaahanda apopaati+ waati+ Tapitaahaati+ Jisaasihopi+ g+wunyaahaati+ bindataise. Iyataati+ kaatami+ amb+pati+ witi+ Dokaasihaate ti+w+ pi+w+ha Girik+haara amb+h+itawaatopo. Iyataati+ kaati+ Tapitaaha nahateweti+ is+hiya us+hiya as+hiyai gaahaiwa kaw+sat+ kahapaamapi+pa nenoaah+isaw+hiyai iw+itamanati+ and+ti+wiwati+ nunyahaate.

37 Aih+ Pitaaho aunah+pa Ritaahanda bimih+ suraan+h+ kaati+ timb+pa timbiyati+ napomataise. Napomas+h+ is+hiya nep+ kaatami+ amb+pati+ bausawi+ gan+ho kaiw+ koaas+n+ an+h+andami+ yand+h+roti+ ahiyawaayopo.

38 Iyataati+ aunah+pati+ Ritaahandi+ sand+ deti+ Jopaahanda ahendaise. Aih+ Jisaasihopi+ g+wunyaahohiy+hiya atisawaawi+ Pitaaho Ritaahanda binye tauhi+ namapi+ utaahuri+ yahuri+ pi+w+ha nunyaw+ Pitaahopi+ nati+wusaasawaayopo. Aih+ kuri+ numwi+ saund+m+ Pitaahoai kaundamaase, “Kiny+ nyangisenda ot+h+ mb+mimaapi+ keti+ namme,” undamaase.

39 Undih+ Pitaaho dosi kurisa maasi+ notaise. Noti+ Pitaaho noaipas+hura Pitaahoai kiya numwaasi Tapitaaha ahotir+h+roti+ nandaawaayopo. Nandaahauh+ as+hiya os+n+hiya Pitaahom+hini+ deti+ bindawa

Tapitaahaatami apotihiri jhura asaamaati bindataahura ngwinati numwiwaiwa kaiwa Pitaahoai nunjawi gowaayopo.

⁴⁰ Ngwauhi Pitaaho ishiya ushiya ashiya nahatiyai ipaahaapi natausaasataise. Natausaasatosa Pitaaho atotipwesa bindata Autaahaatihopi gaapundataise. Gaapundatosa nepemaitati apopaatami ambipati iwinjatata saundataase, “Tapitaahaane kinyi nepape,” undihi kaati kaatami ndiha norihaati Pitaahoai usonataise. Usonamapi nepati titihi bindataise.

⁴¹ Bimih Pitaaho kaatami ikwiri wiwati titihiwisih kaati dotaise. Iyati titihi nanhiyati bindataise. Bimihhura ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya osinhiyaisuni ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya usaisuni Pitaaho gaata numwaati kiyai saundataase “Tapitaahaati kimaati japihi nepati asaamaatimatataise,” undati kiyai nunjataise.

⁴² Aih Tapitaahaati japihi nepasitihandapi ishiya ushiya ashiya aunahipa Jopaahanda bimohiyihiya taahiyihiya atisawaayopo. Atisawaawi namapi kiya Awaisihopi nepemaitiwi gwunyaawaayopo.

⁴³ Aih Pitaaho Jopaahanda utaaho wo komi ambipati Saimonhoaisati asisaha taahiwaiweti bindataise. Iyataati Saimonho so maasapihomi atitati kata ishiya usa kihaiwa kihaiwa kaitaatiwihatititihemati bindataahore.

10

*Autaahaatihomi Enjeriho Otikipatiho
Yamihapataatihapiho Nasati Koniriyasihoi*

Piwaha Kaundataase

¹ Aihî suraanîhî utaaho wo komî ambîpatî Koniriyaasiho aunahîpatî Sisariyaahanda bindataise. Iyataatî so Koniriyaasiso isihiya Romîhandaahiyaamî tunnîwî yahwînohiyîhiya taahiyîhiya 600 kaiwîhiyaasi tipîtapaatî 100 kaiwîhiyai ko iwinja bindataahore. Iyataatî tunnîwî yahwînohiyîhiya siya 600 kaiwîhiyaamî ambîpatî satîwî ambîhîtawaatopo, “Itaarihandaaahapîhiya tunnîwî yahwînohiyîhiye,” tîwî ambîhîtawaatopo.

² Iyatî so Koniriyaasiso Judaahiyaamatîpîmetahosî Judaahiyaamîhîretî japepihîra Autaahaatîhopî aunîhîhîrî katatî gaapundahore. Iyataatî kounî komîhiyaunî Autaahaatîhopî yaiwî Autaahaatîhomî piwîha atîwiwîhiyaare. Iyatî Koniriyaasiho ko nawîho Pîhîthaiwa Judaahiyaamî usa kahapaamapîpaapî nenoahîtisawîhiyai nunyahore. Siyatî nunyatî Autaahaatîhopî asisî nahatewetî gaapundahore.

³ Aihî asisîha waaraahî ipîho aimî mîhepîtihîhura Koniriyaasiho siwîpatî wîtiî auta noaipasîhî siyahatî mmonataise. Autaahaatîhomî enjerîho otîpîpatîho Yamîhapataatîhî bimisîho nasatî anîtitîhî nandaasîhî usonataise. Aihî ko Autaahaatîhomî enjerîho otîpîpatîho yamîhapataatîhî bimisîho nasatî, “Koniriyaasihone,” undataase.

⁴ Undihî Koniriyaasiho Autaahaatîhomî enjerîho otîpîpatîhoai usonataatî ko apîpaahî awaîndîhandî yayataise. Yayataatî Koniriyaasiho Autaahaatîhomî enjerîho otîpîpatîhoai saundataase, “Awaisîhone

napaape?” undataase. Undihi Autaahaatihomi Enjeriho sata kaundataase, “Kinyi gaapundingitihanduni kinyi nawiho taahipipa isihiya kahapaamapipaapi nenoaahitauhi iwitatamanipi anditiwipi numwingitihanduni Autaahaatihomi ndiheti aimi noaipase. Noaipasihikandapi Autaahaatihogaare tati gwinyaati bindataise.

⁵ Aisi kinyi wani isihiya usaisi aunahipati Jopaahandaahapi natipusoaasisamihinutaatiwe. Nuwi kiya utaaho wokomipati Saimonihoi numwaasi japihi napitaatiwe. Iyataati komipati witi Pitaahore.

⁶ Iyati Saimonihoga maasapihomiatitata isihiya usa wapa kahaiwa kahaiwa kaitaatiwihatititihemasihomianan detidurihiraini ahetihi kapihi Pitaahobinye,” undataase.

⁷ Undati Autaahaatihomienjeriho otipipatihokoniriyaasihoai sata piwihakaundamapi naihihura Koniriyaasihokomipotipatihyaami yahurisaahihigaata numwaataise. Iyati tunnati yahwinjihoga wokomipotipatihomatati bimohosi koaisi ahoyagaata numwaataise. Aihiso tunnati yahwinjihoga judaahiyaamatipimetahosi judaahiyaamihireti japepihirati Autaahaatihopi aunihihirikatati gaapundahore.

⁸ Aihikoniriyaasihokingwaasi piwihautahaatihomienjerihoga kaundisiha ka biyati kaundati kingwaasi Jopaahandaahapi natausaasihinowaayopo.

Pitaaho Siwipati Witi Mmonataise

⁹ Aih+ kingwaasi Koniriyaasiho natausaasih+ nuwi+ otihap+hi+ nanopawi+ bowih+ pih+i+wi+ numb+wi+ aunah+pa Jopaahandam+ deti+ noaipawaayopo. Deti+ noaipap+ kingwaasi+ taaw+ niyauh+ Pitaaho ip+ho ot+has+n+i+ti+hi+ an+handam+ autaah+ an+taupwataas+n+ yamwaataise. Iyataat+ an+an+ nimaayandahaan+ an+mat+i+w+haan+is+ Pitaaho Autaahaat+hop+ gaapund+tand+ kas+n+ an+taupwataat+hi+ yamwaataise.

¹⁰ Yamwaat+ Autaahaat+hop+ gaapund+ih+ Pitaahoai nandapaap+ jaumanataise. Iyataat+ is+hiya yat+hi+ m+haap+ bimohiy+hiya nandapa taaw+ t+man+hauh+ Autaahaat+ho Pitaahoai siwipat+ witi+ siyahati+ nunjataise.

¹¹ Yam+hapati+ tiwatawamas+hi+ Pitaaho jataise. Jas+h+ wind+ apot+hi+ri+ taapw+n+i+h+ramat+iyahand+ yam+hapataat+hi+raap+ nasataise. Iyataat+ apot+hi+ri+ si+ri+ otasaahaas+n+ wih+i+w+hoan+ is+hiya is+watawa kihura kihura b+pi ip+haahoh+patamat+iyati+ nasati+ yap+patet+ t+maamahiyati+ nasati+ neh+ ot+hamwaan+ ahondaise.

¹² Aih+ sand+ yam+hapataat+hap+ napind+ndaat+hi+ kohas+p+ho kahata-mat+petahoaisa akw+ran+ho Judaahiya namaan+hoh+p+pa ahondaise.

¹³ Ahoti+ pi+w+ha wa Pitaahoai sataha kaun-dataase, "Pitaahone, k+ny+ dop+ k+imba nand+imba tip+ nan+me," undataase.

¹⁴ Undih+ Pitaaho, "Awais+hone, n+n+ wind+ ak+i+n+i+hi+ saiwa titi namando. N+n+ j+hura wind+ Judaahiyaanam+ win+hap+pet+ t+i+h+i+met+hapa

namandi+hon+ine,” undataise.

15 Undih+hura maahomwaanji j+haati wamwaanji satati Pitaahoai kaundataase, “Autaahaatiho nandapaapi titihi gaahape tati katimb+pa sapaapi kinyi titihimetati maip+hape maati+me,” undataase.

16 Aih+ sandi mairi maara noaipatati keti kuraanihi yam+hapataati+hapi japihi niyataise.

17 Aih+ Pitaaho sati siwipiti mmosipitapi pihitati gw+nyapenataati satati kandaase, “Nini sati siwipiti mmonihohimatami tanyaaha napitiyate,” tati gw+nyaataise. Siyati taati gw+nyaati bimih+ Koniriyaasiho isihiyai natausaasih+ niyohiy+hiyai Saimon+homi anj+ip+ih+ kimb+he undiwi ishiya kaundauhi kiya kimb+hisu tiw+ nuwi noaipapi Saimon+homi anj+anjam+ maasomwaanji bitotawaayopo.

18 Noaipapi kiya bitotawa sat+wi gaatawaatopo, “Utaaho wo Saimon+ho komi amb+pati witi Pitaaho Saimon+ho kimb+hapihoaisati maasi bindataiso, e owetiso?” tiwi gaatawaatopo.

19 Aih+ Pitaaho komi siwipati mmosipatapi taati gw+nyaasih+ kingwaasi Pitaahopi gaatawaatopo. Gaatauh+ Autaahaatihomi It+piho satati Pitaahoai kaundataase. “Atime, itingingwaase k+mingwaasi nap+wi kinyapi taawi daawaayopo.

20 Isi kinyi dosis+ noaat+papi numbwi kingwaasi uson+me. Iyataati isiya siya nini niwahon+ni nandusaason+h+ kiya kinyapi nasawaayow+ kinyi kiyaisapi maasi nutaape. Iyapaapi kinyi ishiya

siyaapi Judaahiyaamatipi metahiyaasi kiyaisa maasi nutando e namutando tipi kinyi maarihoatihapi pihitipi gimunyapenime,” undati Autaahaatihomi Itipihomika kaundataase.

²¹ Aihipi Pitaaho dosi noaatipati noti kiyai iwinjataise. Iwinjatosati kiyai satati kaundataase, “Sahi nisapi daahohihonini kimonine. Kimoninisi sahi napaapi napiwihiyaate?” undataase.

²² Undihipi kingwaasi Pitaahoi satiwipi kaundawaatopo, “Koniriyaasiho tunniwipi yahwinohiyihiya pihitiwihiyaami awaisihomika natanyoasihipi nasahaayo. Iyataati so utaaso gaaho ainhomika Autaahaatihomika gaapundahore. Aihipi isihiya Judaahiya kopipi utaaho gaahore tiwihore. Aihipi Autaahaatihomika enjerihomika otipipatihomika kinyapi kaundihisipi kinyipi komika anjipipihipi numbwipi noaipasamihura ko kinyipi piwihaha wa atitande. Atitandipi kinyapi natanyoasihipi daapi nasahaayo,” undawaatopo.

²³ Undauhipi Pitaaho kingwaasi kaundihipi nandaawaayopo. Aihipi Pitaaho kingwaasi apatihipi biyati iwinjaati bindataise. Aiwipi nanopawipi bowihipi Pitaaho kingwaasisa maasi notaise. Naihipi isihiya usa Jopaahandaahapihiya Jisaasihomika giwunyaapihiya maasi nowaayopo.

Pitaaho Noti Koniriyaasihomika Anjipipihipi Noaipataise

²⁴ Nuwipi asisihaha naasaahipi otihapihi nanopawipi nuwipi aunahipa Sisariyaahanda noaipawaayopo. Aihipi Koniriyaasiho titihipi komihiyaisunipi usa komi

naisihiyaisuni numwaati napitaawo tiwi jaawi ahoyanwi bindawaayopo.

25 Bimauhi Pitaaho maasomwaanami deti naihi Koniriyaasiho Pitaahopi awaisihoso tati gwinyaataati Pitaahomi utatototi nasati atotipiwesati ikwiri mitiho yapipatetimati ahondaise.

26 Aih Pitaaho Koniriyaasihoai sata kaundataase, “Nini nehi utaahoninisi dope,” undati tithiwiwataise.

27 Kaundiमितhetapi Pitaaho ananji nandaati mmonata ishiya taahiyahiya ahoyanwi bimauhi usonataise.

28 Usonataati kiyai Pitaaho satati kaundataase, “Sahi aimi mmowhiyaate, nyahi Judaahiyaanam winihapipeti ishiya Judaahiyaamatipimetahiyaisaati bimitihaawi apipaahi itihitaahiyaane. Iyahaawi ami Judaahiyaamatipimetahiyaamihini deti nutihaawihandapi apipaahi itihitaahiyaane. Ahihandi kandi nini ishiya Judaahiyaamatipimetahiyaapi tithimetahiye maatitandi Autaahaatitho nanisataise.

29 Iyataati sahi nisapi gaatauhi sami piwiha windi namemati atindi bipi nasataayo. Aisi sahi ningi napaapi gaatwi nanimahopo? Satiti nasisenataayo,” undataase.

30 Undih Koniriyaasihomihaha sata kaundataase, “Windi nisaapihi noaipataise. Iyati asisihaha mairi ma aimi sanaise. Iyataati kandi siyati noaipataise. Nini nisi anpipihi bindataati taati Autaahaatihopi gaapundonih wani ipimo mihepitipurimuraamatiyahura

utaaho wo nisi ndiheti nasati bitondaise. Iyataati komi apotihiri niyosipipa apipaahi nausaatahoe.

³¹ Aih ko nasati bitonda ningi sandataase, “Koniriyaasihone, Autaahaatihho kinyi gaapundingitihandi atingisatuni kinyi nawihoh nahataapa ishiya kahapaamapipaapi nenoaahitauhihiyai iwitatamanipi anditiwipi numwingitihandapuni gwinyaati bindataise.

³² Aisi kinyi wani ishiya usai Jopaahandaahapi natipusoaasisamihikiya nuwi Saimonihohai numwaitaatiwe. Iyataati komi ambipati witi Pitaahoe. Pitaaho so utaaho wo Saimonihohi anipipihiki binye. Iyataati Saimonihohi ananani deti durihiraini ahethi kapihiki binye. Iyataati Saimonihohi so maasapihohi atitata yamepati kaiwa kaiwa ishiya usa kaitaatiwihati titihemasihore,’ ndataase.

³³ Aih nini keti ishiya kinyapi nandusoasaataayo. Nandusaasonihiki kinyi gaahati kaimbiki keti nasapaise. Aih nyahi nahatiyaanini Autaahaatihohi ndiheti nasawaati bindahaayo Awaisihohi piwihaha kinyi nyangi kanyatisamihiki atitahaawo,” undati Koniriyaasiho Pitaahohai kaundataase

*Koniriyaasihohi Anipipihiki Pitaaho
Autaahaatihohi Piwihaha Ausaataise*

³⁴ Sata Koniriyaasiho kaundihihura Pitaaho komihaha namasati satati kaundataase. “Akithinihiki wani nini gwinyaataayo. Autaahaatihohi windi ishiya usaaso tati waati gimunyapenahoe. Owestise.

35 Iyataati is^hhiya kahatamatⁱpetahiya komⁱ piwⁱha atⁱwiwi gaahandⁱ kiyohiy^hhiyaapi maarⁱitahore.

36 Aihⁱ sahⁱ aimⁱ mmonawaayopo, Autaahaat^hho komⁱ piwⁱha Judaahandaahiyaanangi nanyinyataise. Piwⁱha saami tanyaaha siyate. Jisasi Kⁱraisiho nahatiyaanamⁱ Awais^hhosⁱ nanyamaatⁱ Autaahaat^hhoaisaatⁱ maar^hho naasoh^htihⁱ netⁱ napaind^hhandaat^hhi ahⁱnyisataise.

37-38 Aihⁱ sahⁱ aimⁱ atiw^hhiyaate, j^hhura Jon^hho waapoho naitaat^hw^hhandapⁱ piwⁱha ausaataise. Iyatⁱ Jon^hho Jisaasihoai baawusihⁱ suraan^hhi Nasaret^hhandaahapⁱ Jisaasihoai Autaahaat^hho Itip^hhoaisa wat^hhandisa ahoyatⁱ nunyatⁱ ah^hwisataise. Iyatⁱ Autaahaat^hho Jisaasihoaisat^htihⁱ ko yap^hpatⁱ Garirihandaahapⁱ namasatesi yap^hpatⁱ Judiyaahandamⁱ aunah^hpi nahatewaara kap^hhi kap^hhi daayatⁱ is^hhiya us^hhiya as^hhiyai iw^htatamanatⁱ and^ht^hwiwataise. Iyatⁱ Bwaas^hr^hh^hramⁱ wat^hhandaat^hhi bimauh^hhiyai t^ht^hwiwatⁱ nemwataise.

39 Aihⁱ nyahⁱ aposer^hhiyaan^hni Jisaasiho nyamⁱ yap^hpatⁱ Judiyaahandaahunⁱ aunah^hpatⁱ Jerusarem^hhandⁱ Judiyaahanda ah^htipata kaiwaiwa mmonahaawⁱ ausaahohiy^hhiyaan^hne. Aihⁱ so utaasoai ipⁱ t^ht^h ataw^hhatetⁱ tip^hmandaawaayopo. Tip^hmandaahauhⁱ ko napotaise.

40 Napwihⁱ Autaahaat^hho asis^hha mairⁱ ma sanaih^hhura ahowimas^hhi jap^hhi jomaah^hpataat^hhapⁱ ausaimanatⁱ noaatihⁱ usonawaayopo.

41 Sandⁱ Jisaasiho ausaiman^hnatⁱ noaatind^hndⁱ

nɪwimahauhi Judaahiyaami usa baiwi Jisaasihopɪ gɪwunyaapɪhiya maasi Pitaahoaisawɪ napɪwɪhiya atisawaawɪ yaiwɪmawaayopo. Yaiwɪmawaawɪ satɪwɪ katawaatopo “Autaahaatɪho komɪ Itɪpɪho nehɪhandɪ isɪhiya Judaahiyaamatɪpɪmetahiyaimaawɪ nunyataise,” tawaatopo. Tɪwɪ katauhɪ Pitaaho isɪhiya maasi nasohiyɪhiyai sata kaundataase.

⁴⁷ “Isɪhiya kɪmiya Autaahaatɪhomɪ Itɪpɪho nyamataiwɪ newaayowɪ waapoho naitaatɪwɪhandapɪ ndɪnɪhɪ itɪhɪtɪtɪaise?” undataase.

⁴⁸ Undatosatɪ Koniriyaasihoaisawɪhiyai saundataase, “Nɪnɪ sangɪ Jisasɪ Kɪraisihomɪ ambɪpataahɪ baasusataayo,” tatɪ baawusataise. Aihɪ Koniriyaasihoaisawɪhiya Pitaahoai saundawaatopo, “Kɪnyɪ nyangisapɪ maasi asisɪha wanyaara bimɪtɪhaawo,” undauhi ko kiyaisatɪ wonjɪ bindataise.

11

Pitaaho Jerusaremɪhandaahiyai Pɪwɪha Ausaatɪ Kaundataase

¹ Aihɪ suraanɪhɪ aposerihiyaunɪ isɪhiya usa Jisaasihopɪ gɪwunyaahohiyɪhiya Judiyaahanda kapɪhɪ kapɪhɪ bimohiyɪhiya usɪhiya asɪhiya Judaahiyaamatɪpɪmetahiyaisangɪ aimɪ Autaahaatɪhomɪ pɪwɪha atiwɪ nepɪ Jisaasihopɪ gɪwunyaahopo tauhɪ atisawaayopo.

² Atisauhɪhura Pitaaho Jerusaremɪhandaahapɪ niyataise. Naihɪhura Judaahiya Jisaasihopɪ gɪwunyaahohiyɪhiyaami usa isɪhiya Judaahiyaamatɪpɪmetahiyaapɪ saiwɪ gwɪnyaawaayopo.

Judaahiyaamatimetahiya Jisaasihopi baiwi gwunyawaawaahi kiya nyamataiwi ambipati namandipatiwise tiwi gwinyaapahiya Pitaahoai satwi itihundawaatopo.

³ “Kinyi ishiya Judaahiyaamatimetahiya ambipati nahomaamandipatiwhiyaami anjipipihhi napaapi numbwi kiyaisapi bindapaapi nandapa maasi nanapaise?” undiw Pitaahoai itihundawaatopo.

⁴ Aih Pitaaho sawaho mmosihhi noaipaswaiwa nahatewaapi namasati ausaati sata kaundataase.

⁵ “Nini aunahipa Jopaahanda bindataati taati gaapundonihhi Autaahaathiho siwipati witi nanisataise. Nanisihhi mmonataati windi yamihapataatihapi apotihiri taapwinihiri awairihiramatiyahandi noatipataise. Noatipasihura mmonataati otasaahaasinii wihwihoanji ishiya isiwatawaaw bipi kihura kihura ipihaahohipatamatiyati nisahaasinii napihii mmonataayo.

⁶ Napihii nini sandapi napinde ndi mmondo ndi baidi apotihiraatihhi jata kimaapi yapipatambi kohasipihho akwiranihho bimiwaiwaami sirii apotihiraatihhi bimihii usonataayo.

⁷ Aihii nini taati mmonihonihhi maahomwaanji wamwaanji sandihii atisataayo. ‘Pitaahone, kinyi nepapi saiwa nandimaiwa tipii nanime,’ ” ndataase.

⁸ Ndhii nini saundataato, “Awaisihone, nini akitinihii saiwa titi namando. Nini jihura Judaahiyaanami winihapipeti titihimetihapa windi namandihonine,” undataato.

haatihomi enjeriho otipipatiho kaundataase.

¹⁵ Aihî nîni pîwîha taatî namasatî kaundonîhî Autaahaatihomî Itîpîho nyapî jîhî napîndîhandamatiyatî noaatîpatî kiyaamîhetîndaise.

¹⁶ Aihî Awaisîhomî pîwîha jîhî katisîhaapî nîni gwînyapenataayo. Iyataatî Awaisîho sata kandaase, ‘Jonîho nehî waapohora isîhiyai baawusataisî ipotîhura nîni Itîpîho Gaahora baasusisanîhî sahî ko Itîpîho Gaaho naitaapo,’ tîndîhandapî gwînyapenataayo.

¹⁷ Iyataatî jîhura Awaisîho Jisasi Kîraisîhopî gîwunyaahohiyîhiyaanangi nehîhandî nanyamîpatamatiya isîhiya Judaahiyaamatîmetahiyaî nunyataise. Iyataatî Autaahaatîho isîhiya Judaahiyaamatîpîmetahiyaî numwaitandîhîra daihîra nîni napîtetahonîndaatî netî nopîsasîtande,” unda Pitaaho kaundataase.

¹⁸ Undatî Pitaaho kaundîhîhura kiyaamîha itîhîtohîha namîhaaposawî Autaahaatihomî ambîpatî nîwîmaapî kiya satawaatopo, “E akîtisî Autaahaatîho katîhî isîhiya Judaahiyaamatîmetahiya asîyîhiyaimatîtaatîwîhandî naitaatîwî nepemaitawaayopo,” tawaatopo.

Isîhiya Jisaasihopî Gîwunyaahohiyîhiya Aunahîpa Andiyokîhandaahapîhiya Dopî Otîpîpatî Kiyawaayopo

¹⁹ Jîhura Sîtipenîhoai nawîhaara tiwauhî napwîhîhura naanîhandî awaindîhandî noaipataise. Noaipasîhî isîhiya Judaahiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiya kihîkihoaanî nandîwirawaayopo. Aiwî kiya nuwî yapîhaurî

Pinisiyaahandaahunì Saipiraasihandaahunì aunahipati Andiyokihandaahunì saiwaara bindawaayopo. Bindawaawi kiya nehi Judaahiya kapihì bimohiyihiyaisaahihì Autaahaatìhomì pìwìha Jisaasiho kaiwaiwaapìha ausaapì kaundawaatopo.

²⁰ Aihì Judaahiya usa Jisaasihopì gìwunyaahohiyìhiya yapipati Saipiraasihandaahunì aunahipati Sairinihandaahunì bimambìwìhiya Andiyokìhanda naiwì bindawaawi isìhiya Judaahiyaamatìmetahiyai Autaahaatìhomì pìwìha nunyawì Awaisìho Jisaasiho kaiwaiwaapì ausaapì kaundawaatopo.

²¹ Ausaahuhì Awaisìhomì watìpìhandì pìwìha ausaahowìhiyaisatìtihì isìhiya tìtaahiyìhiya kopì gìwunyaapì Awaisìhoenda nepemaitìwì nasawaayopo.

²² Aihì isìhiya Jisaasihopì gìwunyaapìhiya Jerusaremìhanda bimohiyìhiya sandapì atisawaawi Banapaasìhoai Andiyokìhandaahapì natìwusaasawaayopo.

²³ Natìwusaasauhì ko notì noaipatì mmonata isìhiya tìtaahiyìhiya Jisaasihopì gìwunyaahauhì Autaahaatìho gaahandì kawìsataiso tatì maaritataise. Maaritataatì isìhiyai saundataase, “Sahì samì maarìho andìtitìwì Awaisìhomì utatototì kiyaatìnìhì bimaawìse,” undatì andìtìwiwataise.

²⁴ Iyataatì so Banapaasìso utaaho gaahore. Gaahotihì Autaahaatìhomì Itìpìho komìhetì tisaitataise. Tisaitataatì Jisaasihopì komì gìwunyaasìtìhandì watìpìhandisahore. Aihì isìhiya tìtaahìtìhandì nepemaitatì Awaisìhopì gìwunyaawaayopo.

25 Aih+ Banapaasiho p+w+ha kaunda kiyamap+ Sor+hop+ daitand+ aunah+pa Taasaasihandaahap+ notaise.

26 Aih+ Taasaasihanda noaipat+ daat+ Sor+hoai numwaasi Andiyok+handaaahap+ jap+h+ notaise. Aih+ maisahw+ kap+h+ is+hiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyaisam+ maas+ k+naungw+ha naasaah+ bindamaise. Bindamaam+ is+hiya taahiy+hiyai Autaahaat+homi+ p+w+ha kat+munjamaise. Aih+ Andiyok+handaa is+hiya Jisaasihop+ baiw+ g+wunyaahohiy+hiyaap+ amb+pat+ K+raisihom+hiye tauh+ kat+ amb+pat+ jih+ wuwan+n+h+ newaayopo.

27 Aih+ suraan+h+ is+hiya usa Autaahaat+homi+ p+w+ha ausaahohiy+hiya Jerusarem+handaa na-masi daah+ Andiyok+handaaahap+ nowaayopo.

28 Aih+ kiyaam+ wo kom+ amb+pat+ Akapaasiho Autaahaat+homi+ It+p+ho g+wunyaas+h+ ko p+w+ha wa sata kandaase, “Jar+ho yap+h+ nahatewaara aungwohand+ noaipaitaise,” tat+ ausaat+ kandaase. Iyataat+ ipot+hura awais+ho K+rotiyaasiho is+hiyai iwinjaat+ bimih+hura jar+ho siyat+ awais+ho noaipataise.

29 Aih+ ko sata katih+hura is+hiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya is+hiya Judiyaahandaahiyai jar+ho noaipahon+hura naw+h+o and+t+wip+ numw+taat+w+hop+ bindawa p+w+ha p+waataawaatopo. P+waataawaaw+ satawaatopo, “Nyah+ n+inaasiyaanam+ and+titaat+ gw+nyaahot+handaaah+ naw+h+o numw+t+haawo,” t+w+ p+waataawaayopo.

30 Kan+hoh+pat+ kati kaiwi Banapaasiy+ Soriyai naw+h+o nunyaw+ nusoasauh+ kur+ naw+h+o nesi

naimi Jerusaremihanda noaipamaise. Noaipapi Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyai iwinjaawi bimohiyihiyai nawiho nunyamaise.

12

Erotiho Jemisihoai Tiwih Napwih Ami Pitaahoai Net Napuwataise

¹ Aih awaisiho Erotiho ishiya Judiyaahandaahapihiyai iwinja bimisihosuraanihi ishiya usa Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyai yaawati naanhandi nunyataise.

² Yaawati naanhandi nunyataati komi tunnwi yahwinohiyihiyai kaundih kiya nuwi Jemisiho Jonihomi saahoai naihra nahutarihi namandipihauhi napotaise.

³ Napwih Erotiho Judaahiyaami awaisawihiyai usonataati Jemisihoai tiwih napwindihandapi kiya gaare tiwi maaritauhi namati ko komi tunnwi yahwinohiyihiyai natausaasih kiya nuwi Pitaahoai saundawaatopo, “Erotiho nangipuwitandise,” undwi numwawaayopo. Aih Erotiho sandi kaisura Judaahiyaami asisaha awaisaha nandapa birethandi nipitandhandi oweha nandaatiwihura kiyataise.

⁴ Aih Erotiho tunnwi yahwinohiyihiyai kaundih kiya atiwi Pitaahoai numwaa-sisuw napwitohitihandaatihimawaayopo. Aih Erotiho tunnwi yahwinohiyihiyai ikwimaindimwutih auhri wihinhihi kirinhihi auhri wihinhihi rami naasohita 16 kaiwihiyai ahwih kiya tusatipatiwi Pitaahoai iwinjaawi bitotawaayopo. Aih

sura Judaahiyaami nandapa biretihandi nipi-
tandihandi owehandi taawi nanawaahuraatihi
Erotiho gwinyapenataati namati asisihaiwa
biretihandi nipitandihandi owehandi
nanihohiwaiwa owetanihura ipoti Pitaahoai
numwaasi noti isihiyaami ndiheti ah+wisatosa,
“utaamo ki+moai nyahi napiti+witihawe?” unda
nunjendo tati nehi napuwataise.

⁵ Aih+ Pitaaho napw+itati bimih+ tunni+w+
yahw+nohiy+hiya iwinjaawi bitotawaayopo.
Aih+ is+hiya Jisaasihop+ giwunyaahohiy+hiya
Autaahaatiho Pitaahoai iw+tatamanati
andi+wiw+itandi gaapundawaatopo.

*Autaahaatihom+ Enjeriho Ot+ip+patiho
Yam+hapataatihi Bimis+ho Pitaaho Napw+itati
Bimih+ Not+ Numwaataise*

⁶ Erotiho Pitaahoai bouson+hi pi+w+ha
piwaati+taati+w+hap+hap+ numwaasi nutotati
gw+nyaati bindataise. Aih+ Pitaahoai sen+handi
wat+ip+handi komi ikw+hat+mureti w+rapesi
tingaat+haisahurami ikw+reti w+rawaayopo.
Saiw+ kiyauhi tingaat+haisahurami ot+hap+hi
nanoti bimainjahore. Aih+ ami tunni+w+
yahw+nohiy+hiya usa napw+tot+handami
maasomwaan+ jaawi bitotawaayopo.

⁷ Aih+ suraan+hi apati+hi Autaahaatihom+
enjeriho ot+ip+patiho yam+hapataatihi
bimis+ho napih+ komi nausainj+it+handi
Pitaaho bimir+hiroti mi+hat+hi nausaataise.
Nausaati+hura Autaahaatihom+ enjeriho
ot+ip+patiho Pitaahomi bopitain+ tiwati
ahowimataise. Ahowimati sata kaundataase,
“Ki+ny+ keti nepape,” undataase. Undih+hura

Pitaahomi ikwihatimureti senihauri
watipihauri wisasohiwauri sawi nesipandwa
yapipataapihi timahiyataise.

⁸ Aih Autaahaatihomi enjeriho otipipatiho
Pitaahoai saundataase, “Kinyi yamepatuni
asuipatuni nepi wisanapi nipaate,” undataase.
Undih Pitaaho atisa titihi kaundimumwaan
kamwaan kiyataise. Aih Autaahaatihomi
enjeriho otipipatiho sata kaundataase, “Kinyi
apotihiri mbipaapihiri nepi nipaapi ningi
nanipinjai namme,” undataase.

⁹ Undih kati kiyati komi nanototirihroti
namasi Autaahaatihomi enjeriho otipipatihoai
niwipinjai notaise. Notaati Pitaaho sandi Au-
taahaatihomi enjeriho otipipatiho akitinhi
auta kaihhandi kandi kohi siwipati mmonataayo
tati gwinyaataise.

¹⁰ Aih Pitaahotih Autaahaatihomi enjeriho
otipipatihotih kuri nomaise. Numwi
jaawi bitohohipih jhapih nusatipapi
numwi otihapih jaawi bitohohipih
nusatipapi numwi matambipaami onepati
awaiyataapihi noaipamaise. Noaipasih
onepati awaindihandisi sawi nundiwih kuri
noaipamaise. Noaipasi aunahipatami Otihatih
daihaiwa daundiwaiwaami daihira wira
kuri nomaise. Aim kuri maasi nomaaheti
Autaahaatihomi enjeriho otipipatiho Pitaahoai
namasi naihi keti womendaise.

¹¹ Wometih Pitaaho gwinyapenataati sata
kandaase, “Nini wani gwinyaataayo, Awaisiho
komi enjeriho otipipatihoai natausaasih
nasati Erotihomi ikwiraatihapuni ishiya

Judaahiya naanjihaiwa wiwa nanimitotiwiyauhi nanimaataise,” tati kandaase.

12 Siyati Pitaaho gwinyapenamapi apopaati waati Mariyaahaatisi kaatami anjipipihapi notaise. Iyataati Mariyaahaatami mwaaho Jonihoe. Iyataati komi ambipati witi Maakihoe. Aih sandi Mariyaahaatami anjindaatihisihiya titaahiyihiya ahoyaniwi bindawa taawi Autaahaatihopi gaapundawaayopo.

13 Taawi gaapundauhi Pitaaho noti ipaahaapi bitonda maasomwaanji totota tiwataise. Tiwih waati apopa otipipatihaati kaatami ambipati Rotaahaati maasomwaanji nuwitota nohaati, “Daje?” undataase.

14 Undih Pitaaho, “Nine,” undataase. Aih kaati Pitaahomi maahomwaanji atisataati Pitaahoso tati gwinyapenataise. Aih kaati atisataati Pitaahotih maaritataise. Maaritataati kaati windi keti maasomwaanji namuwati jahira mihatih niyati kiyai sata kaundataase. “Pitaaho yamo maasomwaanji bitondaise,” undataase.

15 Undih kiya kaati, “Kinyi naharitapaase,” undawaatopo. Aih kaati waati andititatisata kaundataase. “Nini naharindaamaato. Owetise. Akitinihi Pitaaho yamo maasomwaanji bitosihopito,” undataase. Undih kiya satawaatopo, “Wiwa Autaahaatihomi enjeriho otipipatiho yamihapataatih bimisiho Pitaahoaisatitishotitaise,” tawaatopo.

16 Kiya taawi sanihauhi Pitaaho konih bitonda maasomwaanji tiwataise. Tiwih kiya maasomwaanji nuposawi Pitaahoai usonawaawi kiya waati yaiwimawaayopo.

17 Aihî kiya piwaatitotiwihiyai, “piwaha namihaapise,” undati Pitaaho mitiho tunisaunjataise. Aihî Pitaahoai Awaisiho napw+tot+handaat+hapî numwaasi naindi+handapî kaundataase. Iyatosati wa satati kaundataase, “Sahi baiwi Jemisihoaisuni isihiya usa Jisaasihopî giwuyaaahohiy+hiyaisuni kimandapî ausapî kaundi+wise,” undamapî Pitaaho noaipasi wihoanapî notaise.

18 Siyati Pitaaho notî nanipimainjîhi asis+haat+hi ipîho sangî noaipas+hi tunn+wî yahw+nohiy+hiya mmonawa Pitaaho wometihî yaiw+mawosawî Pitaaho maahira naise tiwî nunaat+wî sawana kanawaatopo.

19 Aihî Erotiho tunn+wî yahw+nohiy+hiyai natausaasihî kiya pih+tiwî Pitaahopî daawaahandi kandi ko wometihî windî namumwaahopo. Aihî saiwi damb+wî wometihî Erotiho namati tunn+wî yahw+nohiy+hiya mur+tihi muritihî Pitaahoai iwinjaawi bitohow+hiyai, “Sahi napitiyauhi Pitaaho womendaise?” undati Erotiho nunjenati itihundataase. Iyatosati tunn+wî yahw+nohiy+hiya usai saundataase, “Tunn+wî yahw+nohiy+hiya kimiyai numwaasi nuwî tipise,” undihî kiya numwaasi nuwî tiwauhi napowaayopo. Aihî Erotiho sura Judiyaahanda namasi notî aunahîpa Sisariyaahanda gohî bindataise.

Erotiho Napotaise

20 Erotiho jîhura isihiya aunahîpa Tayaa-handaahiyaapuni Saiton+handaaahiyaapuni ahoyati aungwohandî itih+tahore. Itih+tahotihî

Erotihoenda nutotiwahiya namapi Birasitaasiho Erotihomi anaanji ja bimisihoaapihi ko Erotihoai piwaha napaisiha kaunditotiwini nowaayopo. Aihini Birasitaasiho Erotihoapihi noti komi maariho napaisaatumwatiha piwaha kaundataase. Sandi kiya Erotiho itihitindihandi owetitotiwini kaundohitindi apaapimaahе, ishiya sati yapitaahapihiya nandapa Erotiho yapipati ja bimipataahapi nawiho nunyawini nepi naniwahiyaasi kandapi kaundawaatopo.

²¹ Aihini Birasitaasiho Erotihoai kaundihini Erotiho namati ishiyai jihura itihundisawihiyai piwaha kaunditandi asisihа аhiyataise. Aihini asisihа ahaisihetitihini ko apotihirini awaisawihiyaami nipaatiwini niyohohipipa neti niyoti nipaataise. Iyatosati awaisawihiyaami bimohipataasini autaahi bindataise. Bindataati kiyai piwaha awaisihа utariha kaundimini notaise.

²² Aihini ishiya Erotihomi maahomwaanini atisawaawini satiwini katawaatopo, “Maahomwaanini samwaanini utaaho womihamwaanimaahе. Owetise autaahaatiho womihamwaanе,” tawaatopo.

²³ Tiwini katauhini Erotiho windini Autaahaatihomini ambipati namaawimaati ishiyai ninini nehini utaahoninisi nisi ambipati namaanimaapise maundihini keti kuraanini Awaisihomini enjeriho otipipatiho timbipa numwihini timbiyati pindipihohо omaaninitihini neti nusopisasihini napotaise.

²⁴ Napwihihura Autaahaatihomini piwaha waatini noaipati aunahipa nahatewaara naihi ishiya baiwini atiwi Jisaasihopini giwunyaawaayopo.

25 Aih+ Banapaasiy+ Soriya is+hiya
 Andiyok+handaaahap+hiya kaundoh+r+h+r+
 kiret+ kaim+ naw+ho nandapaap+ho
 is+hiya Jisaasihop+ giwunyaahohiy+hiya
 Jerusarem+handaaahiyai nunyam+ owemamap+
 jap+h+ Andiyok+handaaahap+ nomaise. Nomaam+
 kur+ Jon+ho kom+ amb+pati witi Maak+hosi koai
 numwaasi maas+ nomaise.

13

*Banapaasiy+ Soriya Ot+ip+pati Kaitaat+m+
 Autaahaat+ho Ah+wih+ Is+hiya Nat+wusaasauh+
 Daayamaise. Daim+ Por+ho Namasat+
 Autaahaat+hom+ P+w+ha Ausaat+ Daayataise*

¹ Aih+ aunah+pati Andiyok+handaa is+hiya
 Jisaasihop+ giwunyaahohiy+hiyaam+ otihat+h+
 usa Autaahaat+hom+ p+w+ha ausaahohiy+hiyaun+
 kat+wunjohiy+hiyaun+ bindawaayopo. Iyataat+
 kiyaam+ amb+pati siyate: Banapaasihotih+
 Simiyon+hotih+ kom+ amb+pati witi
 As+hish+hosi kotih+ Rusiyaasiho aunah+pati
 Sairinihandaaahap+hotih+ Maneyen+ho Erot+homi
 naisohosi kotih+ Sor+ho siya Andiyok+handaa
 bindawaayopo.

² Aih+ kiya Autaahaat+hom+ maaritimumwaan+
 gw+nyaap+ mmondaat+w+ nandapa onaiw+
 bindawaaw+ Awais+hop+ gaapundawaayopo.
 Aih+ Autaahaat+hom+ It+pi+ho saundataase, "Sah+
 baiw+ Banapaasiy+ Soriyai sat+ ot+ip+patap+
 ah+wisawise. Iyataat+ sat+ ot+ipiti kaitaat+m+
 nini aimi ah+wison+hure," undataase.

³ Undih+ kiya kiyaan+h+ nandapa onaiw+
 bindawaaw+ Autaahaat+hop+ gaapundawaayopo.

Gaapundiwî kuri Autaahaatîhomî watîpîhandî naitaatîmî kiya kuri ikwîrî ahîwisawî kuri natîwusaasauhî nomaise.

Kurî Numwî Yapîpa Saipîraasihanda Autaahaatîhomî Pîwîha Ausaamaise

⁴ Aihî kuri Autaahaatîhomî Itîpîho natausaasihî nomaise. Numwî aunahîpatî taunîhandî Serusiyaahanda noaipamaise. Aihî kapîhî Serusiyaahandaahapî kurî sipîhandotî yamwaamaise. Yamwaasihî sipîhandî numwaasi yapîpatî wîtî durîhîramî otîhaatî ahetipatî Sapîraasihandaahapî notaise.

⁵ Aihî kuri numwî yapîpatî Saipîraasihandamî aunahîpatî Saramisihanda noaipamaise. Noaipapî kapîhî Saramisihanda Judaahiyaamî anʒanʒî gwaharaahonya kapîhî ahoyanîwî Autaahaatîhopî gwînyaapî gaapundîwî amî wapa kiyohîpîpîhî kurî nandaapî Autaahaatîhomî pîwîha ausaamaise. Aihî amî Jonîho Maakîho kuri andîtîwiwîtandîho maasî kurisa notî bindataise.

⁶ Aihî kingwaasî yapîpatî Saipîraasihandamî aunahîpîhaiwaara daimî numbîwî aunahîpa Pêposihanda noaipawaayopo. Noaipapî kingwaasî utaaho woai usonawaayopo. Utaaso so onaapîpa kaiwa kaiwa kiyahore. Iyataatî ko Judaahosî satahore, “Nînî Autaahaatîhomî pîwîha atindî netî ausaataayo,” tatî jaiwîtahaiwa katahore. Iyataatî komî ambîpatî Ba Jisaasihoe.

⁷ Iyataatî utaaho wo yapîpatî Saipîraasihanda ja bimisîho komî ambîpatî Sesiyasî Poraasihosî koaisa Ba Jisaasiho maasî bindataahore. Iyataatî Sesiyasî Poraasiho komî gwînyaasîtîhandî

awaindihandi gaahandisahore. Aih ko Bana-paasiyi Soriyai Autaahaatihomi piwaha atitandi gaata numwaataise.

⁸ Aih Ba Jisaasiho onaapi pa kaiwa kaiwa kaisihomi ambipati piwaha Grikahaara nepemaipi Erimasihone, undiwi nusoasawihosi ko siya gwinyaataise, awaisiho yapipati ja bimisihokurami piwaha atisataati nepemaitati Jisaasihopi gwunyaitaiso tati gwinyapenataati namati Bana-paasiyi Soriyai iphatisamataise.

⁹ Aih Sorihoko komi ambipati witi Porihotiwihosi komi omanjitihi Autaahaatihomi Itipihowaati tisaitahore. Tisaitahosi waati biyati Erimaasihoai iwinjatataati saundataise.

¹⁰ “Kinyi Bwaasirihiram mwaahone. Iyapaapi Autaahaatihogaahaiwa nanyamihaiwanepi nopisasapaise. Iyapaapi kinyi nahatewa jaiwitiataiwhaiwauni nahatewa maipihaiwauni kinyaapihi tisaitamataise. Aih jinjahira kinyi Awaisihomi piwaha akitihaapi nepemaipi jaiwitahe tapaase.

¹¹ Aisi atime. Wani kimura kuraanihi Awaisihonaanjihandi gi nahinyonihikinyi ndiha niyotataise. Niyotonihikinyi ipihoi windi maawinjapi otih wonji bimitaise,” undati Porihokoai kaundataise. Kaundih keti kuraanihi windi tiwipati asihatahatamatiyahandi nasati komi ndihainamaasamataise. Namaasamasihi ko naharisati asasihoaanj notaise. Iyataati koai ishiya ikwira iwipi daihira nepi nunjitaatiwhiyaapi daataise.

¹² Aih yapipati Saipiraasihandi ja bimisihosandi mmonataati Awaisihomi piwaha

atisihaapi akitihaare tati komi maariho windotaise. Aihiko Jisaasihopi giwunyaataise.

Poriyi Banapaasiya Aunahipa Andiyokihandi Windi Yapipati Pisitiyaahanda Ahetipata Otikipati Kiyamaise

¹³ Porihotihikoaisamimaasi naisururutihiaunahipati Peposihanda namasi sipihandinesi yapipati Pambiriyaahandamiaunahipati Pegaahandaahapinowaayopo. Nuwinoaipapi Joniho Maakihokurikapihinamasi japhiJerusaremihandaahapiniyataise.

¹⁴ Aihikuripegaahandanamasi numwi yapipati Pisitiyaahandamiaunahipati Andiyokihanda noaipamaise. Noaipapi Judaahiyaami Sapaatihandeti Judaahiyaami anigwiharaahandaatihisihiya ahoyanwi Autaahaatihopigwinyaapi gaapundohipipihinandaapi bindamaise.

¹⁵ Bimihihura Autaahaatihomipiwihamosesihoi numwihiahaishihaamuni Autaahaatihomipiwihatiwi nepi ausaahohiyihiya piropetihiyaamihauni wihoaanaha ahoyawi awitawaayopo. Awitiwiowetihihura ipoti anindami mitihiya piwihasiwi Poriyi Banapaasiyaapi nusoaasawaayopo. "Naisohuraahe, shoaahi piwihawa ishiya Jisaasihopigiwunyaahohitihandi anditiwipi katitaatimaahi gaasi shoaahi ausaapi kanyatitaatime," undiwi piwihanusoaasawaayopo.

¹⁶ Aihiporihodotisihiya piwihanamihaapi komi piwihatiwitaatiwi

ikwiri autaaahi ahiyatosa sata kaundataase, “Sahi Isiraherhiyaatuni ami Isiraherhiyaamatimetahiyaati Autaahaatihopi aunihihiri katiri gaapundohiyhiyaatuni sahi nahatiyaati wani nisi piwaha atinjatiwise,” undataase. Undihi kiya atinjatauhi Porihosaundataase.

17 “Isiraherhiyaanini kimiyaanam Autaahaatihoniyami asoyaapi nisihiyaimatitotati kiyai ahewisataise. Ahi kiya yapipati usaamihati Isipihanda bimauhi Autaahaatihoniyaisatitihikiya noaipapi taahiyhiyaimatawaayopo. Ahi ipotihura komi watipihanda sati yapitanamihaati numwaasi niyataise.

18 Ahi sati yapipati ishiya owehataatihinumwaasi naihi kiya maipihaiwa kiyauhi Autaahaatihoniyapoundataise. Ahi Autaahaatihoniyapoundindihandihotimi naihi kinaungwhaiwa ikwauhw maindmiwitihi jhaati ikwauhw maindmiwitihi siyahaiwa 40 kiyati sanausotaise.

19 Ahi Kanaanihanda ishiya piwaha ikwiri naasairitihiri wirami yahuritahaiwa 7 kiyahaiwa piwaha yiyandihiri piwaatiwhiya taahiyhiya bindawaayopo. Bimauhi Autaahaatihoniyakomishiya Isiraherhiyai watipihandinumwihikiya nuwi kiyai niyapi tipi owemapigaamawaayopo. Ahi Autaahaatihoniyayapipati sati noaipati titihikiyaamhatimatitandinunyataise. Ahi kiya Isiraherhiya Isipihanda bimambiwiami kapihinamasi yapipati ishiya owehata naiwi bimambiwiami kapihinamasi naiwi Kanaanihanda noaipapi kapihibindawaawishiya Kanaanihandaahiyai tipi yapipati nepi

bindawaayopo. Saiwi kapihī kapihī bimaami nasauhi kinaungwaha pihitati 450 kiyati sanausotaise.

²⁰ Sanawihī bimauhi ipotihura Isiraherhiyai anditiwiiwitaatiwihiyai kahaara kahaara koai koai Autaahaatiho ahiiwisataise. Ahiiwihī kiya Isiraherhiyai iwitatamaniiwī anditiwipi bimaami nuwi Autaahaatihomi piwaha atisati neti ausaasiho piropetiho Samweriho noaipasihura namahaawaayopo.

²¹ Aihī suraanhi Samweriho bimihī Isiraherhiya nuwi kiyai winjaati bimibandihopi woai ahiiwise undiwi Samwerihoai kaundawaayopo. Kaundauhi Samweriho Autaahaatihopi gaapundihī namati Autaahaatiho Isiraherhiyai iwinjaati bimibandihō awaisiho Kisihomi mwaaho Sorihōai ahiiwisataise. Iyataati Sorihō so ishiya Benjaminihomihiyaami namwiyaatiihiyaamihore. Aihī Sorihō Isiraherhiyai iwinjaati bimihī kinaungwahiwa pihitati ikwauhwī maindimwitihi jiihaati ikwauhwī maindimwitihi 40 kiyati siyahaiwa sanausotaise.

²² Aihī ipotihura Autaahaatiho Sorihōai nemataise. Nematosa Daawitihōai ahiiwihī ko noaipati awaisihoematati kiyai iwinjaati bindataise. Aihī Autaahaatiho Daawitihopi sata kandaase, 'Daawitihō Jesihomī mwaaho nisi maaritohrihīretī ninjapepihīratī kaitaihi nini usonataati kopī maaritataayo,' ndaase.

²³ Iyataati jihura nyami asoyaisi Autaahaatiho kaitandi kaundindihandi kandi kiyati Daawitihomī jitiipati napipatetapi Isiraherhiyaanangi japihi nanyamaitandihō

Jisaasihoai Autaahaatihō ahīwisataise.

²⁴ Jihura Jisaasiho otipipati sangi namasati kaiihura Joniho piwaha ausaati Isiraherihya taahiyihyai kaundataase. Kaundataati sata kaundataase, 'Sahi sami maipihaiwa kiyohiwaiwa namapi nepemaitiwi waapoho nepise,' undataase.

²⁵ Joniho komi otipipati kiyati owemaitandi detitihī sata kaundataase, "Sahi nisapi diyaamahoe tiwi gwinyaawaayopo? Iyataati utaaho wopi napitaiso tiwi jaawi bimohihoninimaahē owe. Aisi sahi atiwise. Wo utaaho nisi ipotī napitaise. Iyataati komi otipipatihoninimatiti otipipatihya kiyohiwaiwa wīndi kaīndi nambititi asuipati nausohaamaamaito.

²⁶ "Isi naisihyaate, sahi Abiraahamihomihyaatitihī ami Isiraherihyaamatipimetahyaati Autaahaatihopi aūnihihiri katiwi gaa-pundohiyihyaate, piwaha nyangi japihi nanyamaitandihandapiha aimi Autaahaatihō nusoaasihī Isiraherihyaanapi napise.

²⁷ Napihihandi kandi isihya Jerusaremihandaahiyaunī Autaahaatihomī anī awaīndihandamī mitihyaunī wīndi baiwi Jisaasihopi nyangi japihi nanyamaitandihoe tiwi gimunyaahopo. Aiwī kiya Autaahaatihomī piwaha jihura ausaahohiyihyaami piwaha jipatipiyohiha kiyaami Sapaatihandi nahatewetī awitohihaapi wīndi baiwi gimunyaahopo, owetise. Aiwī kiya Jisaasihopi napone tiwi katauhi Jisaasihoai tiwauhi napotaise. Aiwī kiya sandi kiyawaawi Autaahaatihomī

pīwīha atiwi nepi ausaahohiyihiyaami pīwīha Jisaasihopi yaawati naanhandi naitaise tiwi katohimumwaanji kamwaanji titihi kiyahaayo tiwi wīndi baiwi gumunyaahopo, owetise.

²⁸ Aihī Jerusaremihandaaahiyaunī anī awaindihandami mitihiyaunī Jisaasihoi tiwītaatiwi komī maipihandī kaindihandī wīndī monihopo. Wīndī monawaahandī kandī Pairotiho Jisaasihoi nehīhandī kiyatī tiwītotīwī kaundawaatopo.

²⁹ Iyataatī jihura Autaahaatihomī pīwīha atiwi nepi ausaahohiyihiya pīwīha katīwī jīpatīpiyohimumwaanji kamwaanji kaiwī aimī owetihī Jisaasihoi ipī titihi atawihatetapī nepi jomaahipatī wītī isīhiya kaiwīhataatihī ahiyawaayopo.

³⁰ Ahiyauhīhandī kandī Autaahaatīho ahowimasihī Jisaasīho japihī nepataise.

³¹ Nepasi yamīhapataatihapī wīndī titihī ketī namaise. Namaayatī bimihī isīhiya Garirihanda namasi Jerusaremihandā jihura daayawaasohiyihiya komī otīpīpatīhiya Jisaasihoi asisīha pīhītīwīhaiwetī usonawaayopo. Aihī isīhiya siya Jisaasihoi usonhohiyihiya komī kaiwaiwaapī ausaapī Judaahiyai taawī kaundawaatopo.

³²⁻³³ Aihī yīhoaanī Autaahaatihomī pīwīha isīhiya maaritītaatiwīha ausaaha kasatahaato. Pīwīha isīhiya maaritītaatiwīha siyahaare, Autaahaatīho Jisaasihoi japihī ahowimatī numwaataise. Iyataatī sandī jihura nyamī asoyai akītīnīhī kaitandī pīwīha kaundisīha wani nyangisaapīhī akītīhandī kiyataise. Iyataatī Daawitīhomī pīwīha Aunīhīhīramī

utipihandi kasinihandaatihi Jisaasiho japihi nepaitandihandapi katati ahaisiha satahaare:

“Nini gi ahohimati japihi nangimaahonhi kinyi noaipapi nisi maasihihonji akohonjitihi nini noipati gapihoninimatataayo,”

Aunihihiri 2:7

tati Autaahaatiho katih Daawitihho jipatihiyati ahaisihaare.

³⁴ Jisaasiho windi namaapwitiandhi Autaahaatiho japihi koai ahowimati numwaataise. Aih sandapi Autaahaatiho Jisaasihoai kaunditandihandapi Aisaiyaahoai Autaahaatiho neti giwunyaasih Aisaiyaaho sata ahaisihaare:

“Nini gaahaiwa niwahonisihaiwa jinjapihi ahotitandihaiwaapi Daawitihhoai kaundohiwaiwa gisuni isihiya kinyapi ghunyaasaihhiyaisuni nasamito,”

Aisaiyaaho 55:3

tati Autaahaatiho Aisaiyaahoai neti giwunyaasih ahaisihaare.

³⁵ Iyataati Aunihihiri Samihandi windaatihi Daawitihho Autaahaatihoai sata kaundati ahaisihaare:

“Kinyi kinyi otipipatiho piwaha atingisati kaisihomi ambipati kiyati namasaatitandi windi namaamaitaise,” *Aunihihiri 16:10*

undati ahaisihaare.

³⁶ Sa piwama sata ahaisima Daawitihophaamaahe. Daawitihho Autaahaatihomi maaritirihiri kireti japepihira isihiyai anditiwiwati kiyataise. Kiyati bimainjati ipotihura napwih satoyai ahiyohipipih ahiyauhi namasaatataise.

37 Iyataati wani Autaahaatího jo-maahipataatíhapí ahowimati japíhi numwaasíhi so wíndí komí ambípati namaamasaatise.

38 Aisí naisíhiyaate, Jisaasiho so napotati japíhi nepasítíndaahí Autaahaatího samí maipíhaiwa nesamaitandíhandapíha píwíha yíhoaní ausaaha kasatahaato. Aisí sahí sandapí baiwí gwínyaapise.

39 Iyataati isíhiya Mosesihomí wíníhapípa japepíhírohiyíhiyaamí maipíhaiwa Autaahaatího wíndí nemwaamaitaise. Iyataati amí Autaahaatíhoaisangi kiyai wíndí isíhiyaatí títhí ainahiyíhiyaate mundítaise. Iyataati Jisaasiso sopí isíhiya nahatiya gíwunyaahohiyíhiyaamí maipíhaiwa Autaahaatího nemwaitaise. Nemwatosatí Autaahaatího kiyaisí, “Sahí títhí ainahiyíhiyaate,” undítaise.

40-41 Iyataati Autaahaatíhomí píwíha atiwí nepí ausaahohiyíhiyai Autaahaatího netí gíwunyaasíhi kiyá píwíha wa satíwí jípatípiyohíhaare,

“Nisapí sisípítohiyíhiyaate, sahí atiwíse, sahí bimisaihi níní kaitandiyohítíhandí kaito. Kaisaníhi isíhiya usa sandapí ausapí baiwí kasatisaihaahí sahí wíndí gímunyaaitaapo. Aiwí sahí sandapí napinde tíwí baiwí gímunyaawaawí napwítaapo,” *Ibíruhiya 1:5*

tatí Autaahaatího kiyai netí gíwunyaasíhi kiyá ahiyohíhaare. Ahiyohíhaasi sahí jaawo. Wiwa Jisaasiho kaiwaiwaapí wíndí baiwí gímunyaapípano. Jíhura Autaahaatíhomí

p>wiha atiwi nepi ausaahohiyihiya katohiwimaiwa wiwa sangisaapihi napitaiso,” undati Porihho kaundataase.

42 Aih Porihho sata kiyai kaundamapi Banapaasihoaisami aimi noaipasi naihi isihiya kuri sat>wi kaundawaatopo, “Judaahiyaanam Sapaatihandi ipotihandeti japihi sishoaaahi nami sa p>wiha kanyatisihaami waati jahira ausaapi kanyatitaati me,” undawaatopo.

43 Aih isihiya usa anj awaindihandi namasi anj>p>p>hapi niyauhi usa taahiyihiya Judaahiyauni ami isihiya usa Judaahiyaamatimetahiya Autaahaatihopi aunihihiri kat>wi gaapundohiyihiyauni Poriyi Banapaasiyai nuwipinjai nowaayopo. Nuwipinjai niyauhi kiyai Porihho p>wiha anditi>wiwiha saundataase, “Autaahaatihho aimi gaahandi nasamih newaayowi kimandi gaamandi nehotimandeti anditit>wi bimaawise,” undataase.

44 Aih judaahiyaami Sapaatihandi ipotihandetapi kuri kaundohitihandi aimi noaipasih kandeti isihiya nahatiya sati aunahipitahapihiya Awaisihomi P>wiha atitaati>wi nap>wi ahoyanawaayopo.

45 Ahoyan+hauhi Judaahiyaami awaisawihiya mitihiya mmonawaawi isihiya nahatiya Poriyi Banapaasiya kaundirihireti japepihiraui sandapi kiya mimaipaiwi kuri usonawaayopo. Aiwi kiya Porihomi p>wiha kaundisahaapi jaiwitahe tiwi sisipitawaatopo.

46 Aih Poriyi Banapaasiya yamaimi p>wiha ausaapi satimi kaundamaase. “Jihura aposerihiyaanangi Autaahaatihho sanyatataase,

'Judaahiyai nisi piwaha jhi ausaapi kaundiwise,' nyatih atisahaawi ami yihooanji tithi kireti kiyaha sangi ausaaha piwaha kasatahaato. Ausaaha kasatonhandi kandi sahi piwaha kaisi ahosumwawaayopo. Ahosumwawaawi sahi asiyihiyaatimatiwi kiyaatinihi bimitaatiwihandi windi namaito tiwi nanyisawaayopo. Aisi sahi atiwise, wani yihooanji sangi Autaahaatihomi piwaha ausaaha kamaasatito. Iyahaawi ishiya Judaahiyaamatimetahiya aunahipati kimate bimohiyihiyai ausaaha kaunditahaawe.

⁴⁷ Iyataati Awaisiho komi piwaha atiwi ausaahohiyihiya piropetihiyaami maahomwaanapi katisiha aposerihiyaanangi sanyatataase:

'Nini ishiya Judaahiyaamatimetahiyaapihi sisaha nausaatahaamatiyahongi ahingisataayo. Isi kinyi ishiya yapihi nahatewaaraahiyai nausainjithandi nunje. Nunjisamih Autaahaatih kiyai japihi numwaitaise,' tati Awaisiho piwaha atiwi nepi ausaahohiyihiya piropetihiyaami maahomwaanapi katisiha kanyatataase," undimi kaundamaase.

⁴⁸ Ishiya Judaahiyaamatimetahiya sa piwaha atisawaawi kiya asakaiwi maaritawaayopo. Iyawaawi kiya Awaisihomi piwahaapi gaahaare tawaatopo. Ahi Autaahaatih ishiya jinjapihi bimitaatiwi ahewisawihiya kiya baiwi atiwi Jisaasihopi gwunyaawaayopo.

⁴⁹ Iyataati Awaisihomi piwaha sati yapitaahi gaamati noti noaipasih ishiya atiwi Jisaasihopi gwunyaawaayopo.

⁵⁰ Ahi ashiya usa Judaahiyaamatimetahiya

ikiþipa piþita ahusotahiya Autaahaatiþopi
 auniþiþiriþi katiwþi gaapundawaayopo. Aihþi
 Judaahiyaami anþi gwiþharaahaiwaami
 miþiþiya dopawþi asþiya siyaisuni aunahþipati
 Andiyokþihandaahapþi awaisawþihiyaisuni
 Poriyþi Banapaasiyaapþi apousþihaiwa kiyai
 kaundawaatopo. Kaundauhi kiya Poriyþi
 Banapaasiyaapþi apowihþi kuri kiya maipþihaiwa
 kawiwþi kiyaami aunahþipataahapþi itþitiþiwþi
 natiwusaasauhi kuri kapþihi namasi nomaise.

⁵¹ Aihþi kuri nomaami kurami auhiþepþi
 yapþipati ikwaatiþiþho ahusotimbþipa tiþwþhaapþi
 nemamaise. Sandi kuri kaindindi
 kiya Autaahaatiþopi wwindi giþmunyaapþi
 ahosumwahauhi namihanþimi kiyamaise.
 Kaimþimapþi aunahþipati Aikoniyamþihandaahapþi
 nomaise.

⁵² Aihþi Andiyokþihandaahapþiþiya Jisaasihopþi
 giþwunyaahohiyþiþiya asakaiwþi maaritauhi Au-
 taahaatiþhomi Itþiþho kiyaapþihi tisaitataise.

14

*Poriyþi Banapaasiya Aunahþipati
 Aikoniyamþihanda Otþiþipati Kiyamaise*

¹ Aihþi aunahþipati Aikoniyamþihandaahisangi
 kuri naasi kati kaimþi Judaahiyaami anþanþi
 gwiþharaahandaatiþi kapþihi ahoyanþiwþi
 Autaahaatiþopi gwþinyaapþi gaapundiwiþi ami
 wapa wapa kiyohþiþiþhi Poriyþi Banapaasiya
 nandaapþi Autaahaatiþhomi piþwþiha ausaamaise.
 Saimþi baimþi piþwþiha ausaasiþi isþiya
 Judaahiyauni Judaahiyaamatþiþimetahiyauni
 Jisaasihopþi giþwunyaawaayopo.

2 Giwunyaahauhi Judaahiya usa Jisaasihopi wɪndi gɪmaawunyaapihiya isihya Judaahiyaa-matipimetahiyai kiya Poriyi Banapaasiyaapi apousihaiwa kaundawaatopo.

3 Aihɪ kuri asisɪha utaarɪhandetɪ Aikoniyamɪhandanda bindamaamɪ wɪndi yamaimɪ andɪtitɪmɪ Awaisɪho Jisaasiho kaiwaiwaapi ausaapi kiyai kaundamaase. Kaundihɪhura Awaisɪho kuri andɪtiwisɪhi kuri watɪpɪhaiwa kahatamatɪpetahaiwa kiyamaise. Iyataati sandaahɪ kuramɪ pɪwɪha Awaisɪho gaahandɪ nanyinyataise tohɪtihandɪ akɪtihande tɪto tati isihiyai nunjataise.

4 Aihɪ aunahɪpa satɪ Aikoniyamɪhandaaahapɪ isihya wihɪwihoaanɪ natapaatawaayopo. Nata-paatɪwɪ usa Judaahiya Poriyi Banapaasiyaapi apowisawɪhiyaamɪhiboaaɪɪ niyauhi usa aposerɪhuraamɪhihoaanɪ niyawaayopo.

5 Aihɪ saiwi bimauhi ipotɪhura isihya Judaahiyaatihɪ usa Judaahiyaa-matipimetahiyaatihɪ kiyaamɪ mɪtihiyaisawɪ nutasi Poriyi Banapaasiyai maipɪhandɪ kawiwɪ nawɪhaara sururi yahwɪto tiwɪ katawaatopo.

6 Saiwi katauhi kuri atimɪmapɪ yapɪpatɪ Rikoniyaaahandaahapɪ yanɪhɪmapɪ nomase. Iy-ataatɪ yapɪpatɪ Rikoniyaaahanda aunahɪpahaurɪ Risɪtiɪraahandunɪ Derɪbihandunɪ ahendaise.

7 Aihɪ Poriyi Banapaasiya saurɪ au-nahɪpahauraahunɪ kauramɪ detunɪ Autaa-haatɪhomɪ pɪwɪha Jisaasiho kaiwaiwaapiha daimɪ ausaamaise.

Poriyi Banapaasiya Risɪtiɪraahanda Otɪpɪpatɪ Kiyamaise

8 Aihî aunahîpati Risitîraahanda utaaho wo komî auhatîmuri maindîmwî maipîtaho bindataise. Iyataati so auhîrî maipîtiso sanaati sikiyati auhîrî maipîtahoai namotaihîhore. Sikiyatihoai namotaihîhosi wîndî biyati dahomaayahore.

9 Aihî waara auhîrî maipîtisîhoai numwaasi Porîho pîwîha pîwaatimbîpîhî nowaayopo. Numwaasi nuwî ahîwisauhî bindata Porîhomî pîwîha atîwisataise. Atîwihî Porîho koai biyati waati iwinjataise. Iwinjataati ko noaipati gaahoematîtandîhandapi gwînyaataho bimihî iwinjataati Porîho gwînyaataise.

10 Aihî Porîho gwînyaataati waati sata koai kaundataase, “Kînyî dopî tîtîhî bitose,” undataase. Undihî ko auhîrî maipîtisîho atisati ketî kuraanîhî dotî nga itîpati daayataise.

11 Iyataati Rikoniyaaahiya autaahaatîho jaiwîtîwîho taahîhopî gwînyaapîhiyaasi sandî Porîho kaindîmandapi isîhiya mmonawaawî Rikoniyaaahiya sawanaamîha pîwîhaara Poriyî Banapaasiyaapî satîwî katawaatopo, “Nyamî autaahaatîho nehî isîhiyaamatiyati nyamîhapîhî noatîpataise,” tîwî katawaatopo.

12 Aiwî Banapaasihoai ambîpati Jeyusihone undîwî nusoasawî Porîho pîwîha ausaati kaundahotihî koai Erîmisihone undîwî nusoasawaayopo.

13 Iyataati autaahaatîho jaiwîtîwîho Jeyusiho tohîhomî anîhandî kopî gaapundohîtîhandî aunahîpati Risitîraahandamî mangîrainî ahendaise. Aihî pîrisiho wo isîhiyaapî nandapa tîhatî autaahaatîho Jeyusihoai numwisîhotihî

isihiyaisawi aposerihuri nandapa autahaatihō jaiwitiwihoai tihwi nunyohipatamataito tiwi maasapiho kauho sapihō boaindi anatiwi isisi aunahipati satami matambipaami onepataapihi niyawaayopo.

¹⁴ Isisi niyauhi Poriyi Banapaasiya sandi kuri kawitaatiwiyohitihandapi isihiya keti usoniwosawi nuwi kuri ausapi kaundawaatopo. Kaundauhi kuri atisamaami kiya Autahaatihopi sisipihitiwi katohitihandapi yayamaami kurami apotihiri niyosipipaami masihonji napwiramaise. Napwiriimi isihyaamihatih niyamaami kiyai satimi waati kaundamaase:

¹⁵ “Sahi isimiyaate, yahuraanji nehi utaahuraanji samatiyahuraanji sahi saiwa yahuraanyangi napitinyitaatiwiyopo? Yahuraanji sangi Autahaatihomi piwaha Jisaasiho kaiwaiwaapiha ausaaha kasatitahaahuraane. Kasatisaihi sahi sami autahaatihō jaiwitiwiho nehiho namapi Autahaatihō akitihō jinjapihi bimisihopi nepemaitiwi giwunyaitaatiwe. Iyataati Autahaatihō akitihō so yamihapati yapipati durihiri nahatewa gimunyainjipipa ahaisihore.

¹⁶ Iyataati akite jihura Autahaatihō kiyaamihandisi kiyai kaito tati namihaasih niyaisunyaapihaiwa kiyawaayopo.

¹⁷ Iyataahandi kandih Autahaatihō sawahopi isihiya bindataise tiwi gwinyaito tati nyangi gaahandi kanyisataise. Kanyisati wipati nandapa noaipaitandi nanyinyataise. Nanyinyati ami nandapa nga biyati nanyamih ni maaritihayo,”

undamaase.

¹⁸ Undih+handi+ kandi+ kiya+ aimi+ autahaat+ho jaiw+tiw+hoai+ nandapa+ isihiyaap+ tih+w+ nunyoh+patamataito+ tiwiyauh+ kuri+ kamaiw+ise und+m+ ip+hatisamaise.

Por+hoai Naw+haara Yahowaayopo

¹⁹ Aih+ aunah+pahauri+ Andiyok+handuni+ Aikoniyam+handaa+puni+ Judaahiya+ usa+ nap+w+ isihiyai+ Poriy+ Banapaasiyaap+ apow+tand+ha p+w+ha+ kaundawaatopo. Kaundauhi+ kiya+ apowih+ Por+hoai+ naw+haara+ yahowaayopo. Yahauh+ Por+ho+ t+mahiyati+ kwaapan+maasas+h+ aimi+ napomataise+ tiw+yawa+ nep+ aimi+ aunah+patami+ neh+hapaah+mawaayopo.

²⁰ Aih+ Jisaasihopi+ isihiya+ g+wunyaahohiy+hiya+ nap+w+ Por+hoai+ otaatemap+ bitohauhi+ Por+ho+ jap+h+ nepasi+ aunah+pata+ niyataise. Aih+ niyati+ nanotati+ bowih+ nepasi+ Banapaasihoisam+ auna+h+pa+ Der+bihandaahap+ nomaise.

²¹ Numwi+ sati+ aunah+pita+ Autahaat+homi+ p+w+ha+ Jisaasiho+ kaiwaiwaap+ha+ ausaamaise. Ausaas+h+ isihiya+ taahiy+hiya+ kurami+ p+w+ha+ baiw+ at+wiw+ nepemait+w+ Jisaasihopi+ g+wunyaawaayopo. Aih+ kuri+ ipot+hura+ jap+h+ Ris+t+raahanda+ numwi+ noaipamaise. Aim+ Ris+t+raahanda+ bimamb+m+ kap+h+ namasi+ numwi+ Aikoniyam+handaa+ noaipamaise. Aim+ am+ Aikoniyam+handaa+ bimamb+m+ kap+h+ namasi+ numw+ Pisitiyaahandami+ aunah+pat+ Andiyok+handaa+ noaipamaise.

²² Saim+ saiwa+ aunah+p+haiwaara+ ot+p+pat+ kaim+ daayamaam+ isihiya+ Jisaasihopi+

g>wunyaahohiy+hiyai and+i>wip+ha sat+i+m+
kaundamaase: “Usa sangi yaasati naan+haiwa
nasamisaihi gaasi and+i>titi>w+ Jisaasihop+
g>wunyaap+ise. Ami nyahi Autaahaat+ho nyainja
bim+tanda+handaat+hi nandait+haawi j+hi yaasati
naan+haiwa p+hi+taati nait+haawe,” undamaase.

²³ Aih+ aunah+pa nahatewaara kuri
oti+p+pati kaim+ daayamaam+ isi+hiya
baiw+ Jisaasihop+ g>wunyaahohiy+hiyai
iwinjaaw+ bim+taati>w+hiyai ah+wisamaise.
Ah+wisamosam+ kuram+ ah+wisaw+hiyai
Autaahaat+ho wat+p+hand+ numw+itand+
nandapa namaan+m+ bindamaam+ gaapund+m+
Awais+ho kiya g>wunyaahoh+hom+ ikw+raati+hi
ah+wisamaise.

*Poriy+ Banapaasiya Yap+pati Siriyaahandam+
Aunah+pati Andiyok+handaaahap+ Jap+hi
Niyamaise*

²⁴ Poriy+ Banapaasiya yap+pati Pisitiyaahanda
kaim+ daimb+m+ numw+ yap+pati Pambiriyaa-
handa noaipamaise.

²⁵ Noaipap+ sati yapitam+ aunah+pati Pegaa-
handa noaipap+ isi+hiyai Jisaasihom+ p+w+ha
ausaap+ kaundamaase. AUSAAP+ kaund+map+ au-
nah+pa w+ti Atariyaahandaahap+ nomaise.

²⁶ Numw+ Atariyaahandaahap+ sip+handot+
yamwaas+hi sip+hand+ kuri numwaasi
yap+pati Siriyaahandam+ aunah+pati
Andiyok+handaaahap+ notaise. Sati aunah+pita
j+hura isi+hiya Jisaasihop+ g>wunyaahohiy+hiya
Autaahaat+ho biyati kuri iwinjaati bimon+hi kuri
oti+p+pati nga kaito ti>w+ kuri Autaahaat+hom+

ikwiraatihī ahīwisohīpīpīhe. Ahīwisohīpīpīhisī
otīpīpatī kati kaimī owemamapī japīhī
nasamaise.

²⁷ Nammi Andiyokihanda noaipapī isīhiya
Jisaasihopī gīwunyaahohiyīhiyai numwaapī
ahoyamī Autaahaatīho kurisatī maasī bindata
otīpīpatī kaindahandapī ausapī kaundamaase.
Aimī kuri kiyai satīmī kaundamaase, “Autaa-
haatīho isīhiya Judaahiyaamatīpīmetahiya
iwinja bimītandīhandamī daihīra iwinjap-
waasīhī kiya nepemaitīwī Autaahaatīhopī
gīwunyaawaayopo,” undamaase.

²⁸ Aimī kuri kiyaisamī waatīho taahīwaiwa
nepī bindamaise.

15

Jerusaremihanda Isīhiya Jisaasihopī
Gīwunyaahohiyīhiya Ahoyanīwī Pīwīha
Tītīhemapī Pīwaataawaayopo

¹ Aihī isīhiya usa Judiyaahandaa-
hapīhiya Jisaasihopī gīwunyaahohiyīhiya
aunahīpatī Andiyokihanda napīwī
Judaahiyaamatīpīmetahiya Jisaasihopī
gīwunyaahohiyīhiyai pīwīha nunyawaawī
satīwī kaundawaatopo. “Sahī winīhapīpa
Autahaatīho Mosesihoai numwimbīpa
minjapepīhīrīwī ambīpatī nahomaamandi-
pawaawaahī Autahaatīho sangī wīndī japīhī
namaasamaitaise,” undīwī kaundawaatopo.

² Aihī kiya satīwī kaundauhī Poriyī
Banapaasiya atisamaamī kuri apīpaahī
awaindīhandī itīhītamaase. Itīhītīmī
kiyaisamī pīwīhaara pwīsīpatahamataiwī

tunnawaayopo. Aih+ sandap+ namap+ Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya Poriy+ Banapaasiyaisuni+ is+hiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya usaisuni+ naiw+ Jerusarem+handa aposer+hiyaisawuni+ Jisaasihop+ gw+nyaahohiy+hiyai iwinjaaw+ bimohiy+hiyaisaw+ p+w+ha sa tit+hemaitaat+w+ kaundawaatopo.

3 Kaundi+w+ nat+wusaasauh+ yap+pat+ Pinisiyaahandaahun+ samariyaahanda nowaaw+ Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya sap+hap+hiyai sat+w+ kaundawaatopo. “Is+hiya Judaahiyaa-mat+metahiya kiyaam+ maip+haiwa kiyoh+waiwa namap+ nepemait+w+ Autaahaat+hoaap+hi+ nuw+ Jisaasihop+ g+wunyaawaayopo,” und+w+ kaundawaatopo. Kaundauh+ sandap+ is+hiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya awaind+hand+ maaritawaayopo.

4 Aih+ kiya Andiyok+handaaahap+ niy-ohiy+hiya aim+ nuw+ Jerusarem+handa noaip+hauh+ Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyauni+ aposer+hiyauni+ am+ g+wunyaahohiy+hiyai iwinjaaw+ bimohiy+hiya kiyai gaan+h+ nasawaayopo,” undawaatopo. Aih+ Poriy+ Banapaasiya Autaahaat+ho kurisat+ maasi+ nahatewa kaiwaiwaap+ kiyai kaundamaase.

5 Kaundih+ is+hiya usa Parisihiyaam+hiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya dopaw+ satawaatopo, “Judaahiyaamat+metahiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyaam+ amb+pat+ namandipat+taat+we. Aiwi+ kiya p+w+ha Autaahaat+ho Mosesihoai numwis+ha japepih+r+taat+we t+w+ katawaatopo.

6 Aih+ asis+ha wet+ sandap+ aposer+hiyauni+

Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyai winjaawî bi-mohiyîhiyaunî sa pîwîha tîtîhemaitaatîwî ahoy-anawaayopo.

⁷ Aihî kiya pîhîtiwî pîwaatîmbîwî Pitaaho dotatî kiyai sata kaundataase. “Naisîhiyaate, sahî aimî gwînyaapîhiyaate. Jîhura Autaahaatîho otîpîpatî naninyataise. Naninyatî nîngî Autaahaatîhomî pîwîha Jisaasiho kaiwai-waapîha isîhiya Judaahiyaamatîpîmetahiyaî ausaatî kaundisanîhî kiya atiwi Jisaasihopî gîwunyaitaatîwî ahînihîhonîne.

⁸ Iyatî Autaahaatîho isîhiyaami omanîtîtîhî usonahore. Usonahosî komî Itîpîho nanyamindîhandamatiyatî kiyai nunyataise. Sandaahî isîhiya Judaahiyaamatîmetahiyaîsangi Jisaasihopî gîwunyaito tatî nanyisataise.

⁹ Iyataatî Autaahaatîho kiyaisî wipiyahandî nunjataatî nyangi wipiyahandî nanyisataamaise. Owetise. Judaahiyaamatîmetahiya Jisaasihopî gîwunyaahauhî Autaahaatîho nyamî maipîhaiwa nenyamasîtîhandamatiya amî kiyaamîhaiwa nemwataise.

¹⁰ Isîhiya Judaahiyaamatîpîmetahiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyaapî ambîpatî namandipatîtaatîwîhandapunî Mosesihomî pîwîha japepîhîrîtaatîwîhandapunî wînihapîpa kîmaurî baiwî japepîhîrîwise undîtîhaawo tîwî sahî napaapî satîwî katopo? O satîwî katawawaahî sandîhî Jisaasiho isîhiyai japîhî numwaasîtîhandapî sandî nehîhandî nehî kiyataise tîwî sisîpîtohipatamataiwî kaitaapo. Saiwî kaisaihî Autaahaatîhoai apowîtaise. Iyataatî Mosesihomî wînihapîpa nahatewa

nyami asoyauni nyahuni andititaati windi minjapepihiraahiyaane. Isi kiya napitaiwi anditititwi japepihiritauihito?o?

11 Aih nyahi siyaati gwinyaahaayo, nyami Awaisiho Jisaasiho gaahandi nehhandi nyahi gaahandi windi kamaayaahandi kaindhandi ko nyap napotaise. Ko nyap napwindihandaahi Autaahaathiho Judaahiyaanangi japhi nanyamaitaise. Nanyamaataisi sikiyati Judaahiyaamatimetahiyai japhi numwaitaise,” undati Pitaaho kaundataase.

12 Pitaaho kiyai sata kaundih kiya piwaha wihoanaha kamundopo. Kamundwi neh Banapaasiyi Poriyaamihapi atihiri ahiyaw atinjatawaayopo. Atinjatauih Autaahaathiho kurami ikwiraatihapi gonipati ami otipipati watipihaiwa kahatamatipetihaiwa ishiya Judaahiyaamatimetahiyaami otihaphi kaiwaiwaapi ausaapi kuri kiyai kaundamaase.

13 Aih kuramihai aimi katimi owetih Jemsihomihai satati kaundataase. “Sahi Jisaasihopi ningisawi gwunyaahohiyhiyaate, nisi piwama kima atininjatwise.

14 Saimonihai aimi Autaahaathiho ishiya Judaahiyaamatimetahiyai iwitatamanataati kiyaami otihatihapi komihiyaimatitaatiwi japhi numwaasitihandapi ausaati kanyatataase.

15 Iyataati Autaahaathiho kaindhandapi Saimonihai kanyatisiha Autaahaathom piwaha ausaahohiyhiyaamihai katohhaisangi kimaamatiya naasi ka ahondaise. Iyawaawi kiya satiw katiw jipatihiyawaayopo:

16 'Nini Awaisihonini ipotihura japihi napito. Napiti Daawitihomi anaanji aimi niyasaanjanji nini neti japihi anjimatito. Aindi sandi anjindami kahapaamapi pa nopisasinjipipa neti wanihapemati kaito. Kaindi titihiwito.

17 Saisanihi isihiya Judaahiyaamatimetahiya nisihyaimatitaatiwi aimi katonihyaasi ningi nisondaatiwi daitaapo.

18 Awaisiho saiwa jihura isihyai nunjisiho wani sata kandaase,' *Amosiho 9:11, 12* tiwi jipati piyawaayopo.

19 Aihini nisi gwinyaahohitihandi siyate. Isihiya Judaahiyaamatimetahiya nepemaitiwi Autaahaatihopi giwunyaawaawi nyahi kiyaisi naanjihandi namumwitihaawo? Owetise.

20 Naanjihandi namunyaati namawa nyahi biyaati kiyaapi utipihho jipati piya nusoaasahaawi sataati kaunditihaawo, 'Sahi nandapa autaahaatihho jaiwitiwihoi isihiya nunyohipipaami nawipipa nepi windi namaanwise. Aiwuni sahi usihiya asihiya kihiyaisawi windi kamaiwise. Iyawaawi kohasipihho jitipati noaati asaketihapa windi namaanwise. Aiwi kohasipihomi jitipati windi namaanwise,' undaati kaunditihaawo.

21 Iyataati kinaungwiha taahiwaiweti isihiya Mosesihomi winihapipa aunahipi awaiwaiwa nahatewaaraahunimi anjhaiwa nyahi Judaahiyaanini ahoyanohiwaiwaatihhi Sapaatihaiwa nahateweti ausaapi awitawaayopo. Isi nyahi piwihha wa jihatit ausaawaati kamunditihaawo," tati kiyai

Jem+siho kaundataase.

Is+hiya Judaahiyaamat+ip+metahiya
Jisaasihop+ G+wunyaahohiy+hiyaap+ Ut+ip+hand+
Nusoaasawaayopo

²² Aih+ aposer+hiyaun+ is+hiya usa
 Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyai winjaaw+
 bimohiy+hiyaun+ am+ is+hiya usa Jisaasihop+
 g+wunyaahohiy+hiyaun+ maas+ ahoyan+w+
 p+w+ha kat+w+ kiyaam+ utaahur+ yahuri
 nam+han+w+ ah+wisawaayopo. Aih+ kuram+
 wom+ amb+pati+ yat+mw+sahore. Wit+
 Judaasihotati+ witi+ Basapaasihotate. Aih+ am+
 wom+ amb+pati+ Sairaasihore. Iyataati+ sur+
 Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyaam+ j+hure.
 Is+ kur+ Poriy+ Banapaasiyaisam+ maas+
 aunah+pati+ Andiyok+handaaahap+ nutaat+m+
 ah+wisawaayopo.

²³ Aih+ kur+ Poriy+ Banapaasiyaisam+ aim+
 maas+ nai+ ut+ip+hand+ wind+ j+pat+paiw+hand+
 kuri nunyawaayopo. Iyataati+ ut+ip+nd+ sand+
 satahande. “Nyah+ samatiyaati+ Jisaasihop+
 g+wunyaahohiy+hiyaan+n+ aposer+hiyaan+nun+
 Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyai iwinjaaw+
 bimohiy+hiyaan+nun+ ut+ip+hand+ k+mand+ sap+
 j+pat+piyaati+ nusoaasahaayo. Sah+ Judaahiya-
 amat+ip+metahiyaati+ Jisaasihop+ g+wunyaap+
 aunah+pati+ Andiyok+handaaahun+ yap+haur+
 Siriyaahandaahun+ Sirisiyaahandaahun+
 bimohiy+hiyaatangi ip+h+rete satahaato.

²⁴ Nyah+ Judaahiyaanam+ is+hiya usa
 nap+w+ amb+pati+ namandipati+w+se sati+w+
 kasatoh+it+handapi+ sah+ m+maipaiw+

gwinyapenawaayopo. Aiwî kiyaami pîwîha kasatohîhaapi pîhîtiwî waati gwinyapenîhauhi sandapi nyahî aimî atisahaayo. Iyataati saiwa kiya kasatohîwiwa nyahî kaundonîhi kasatawaamaatopo. Owetise. Kiyaisî gwînyaahohîtihanda kasatawaatopo.

²⁵ Aihî nyahî sandapi pîwîha atisahaawi bîpi napaisaati pîwîha pîwaataati utaahurî yahurî Poriyî Banapaasiyaisaati maasi natawausoasîhaayo. Iyataati Poriyî Banapaasiyai nyahî nyami maarîho biyaati nunyaahure.

²⁶ Iyataati surî Poriyî Banapaasiya nyami Awaisîho Jisasî Kîraisihomî otîpîpati kiyamaami naanjîhandî nepî napwîtaatîmîhandapî windî yamaimîhure.

²⁷ Aihî nyahî Judaasiyî Sairaasiyai sapi natawausoasîhaayo. Aisî kurî pîwîha kîma jîpatîpiyohîma kuramî maahomwaanapî ausaapî kasatîtaise.

²⁸ Iyataati Autaahaatîhomî Itîpîhounî nyahunî aimî pîwîha sa kasatîhaatonî windî jîhaatî kamaasatîto. Isî pîwîha kîma sataatî kasatîtihaawiyo:

²⁹ Sahî autaahaatîho jaiwîtiwîhoai nandapa isîhiya nunyohîpîpaami nawîpîpa nepî windî namaanîwise. Aiwî kohasîpîhomî jîtipatîhîhi nepî windî namaanîwise. Aiwî kohasîpîho jîtipatî asaketatî jîtipatî noatî asaketîhapa windî namaanîwise. Aiwî sahî isîhiya usîhiya ami asîhiya kîhiyaisawî windî irîmunîwise. Isî sahî saiwa baiwî atiwî nepî japepîhirawaawaahi nga itatamanîniwî bimîtaapo. Sa kaanîhîsî

ipihirete,” tiwi jipatipaiwi Judaasiyi Sairaasiyai nunyawaayopo.

³⁰ Aih+ Judaasiho Sairaasiho Por+ho Banapaasiho siyais+ utipihandi nunyaw+ natiwusaasauhi Andiyokihandaahap+ nowaayopo. Nuw+ noaipap+ isihya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyai gaatiwi namwaahauhi kiya ahoyan+hauhi utipihandi sand+ niyaap+ nunyawaayopo.

³¹ Nunyauhi kiya nep+ awitiwi mmonawaaw+ piw+ha gaaha anditiwiwitandihatihi asakawi+ maaritawaayopo.

³² Judaasiyi Sairaasiya piw+ha ausaap+hur+s+ isihya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiyai baim+ ausaap+ anditiwipi+ pihitihi+ kaundamaase.

³³ Aim+ kuri Andiyokihanda bimih+ asis+ha taah+waiwa sanausotaise. Sanawih+hura isihya Andiyokihandaahap+hiya Jisaasihop+ g+wunyaahohiy+hiya kuri saundawaatopo: “Autaahaat+hom+ gaahandi shoaasangi nasanyane,” undiwi+ kuri iwinjapusoasauhi ami+ kuri+ kuri natiwusaasohiy+hiyenda napimbipihap+ japihi+ natiwusaasawaayopo.

³⁴ (Aih+ Sairaasiho kom+ maar+ho gw+nyaas+hora Andiyokihanda bindataise.)*

³⁵ Aih+ Poriy+ Banapaasiya Andiyokihanda bindamaami+ isihya kapihap+hiyaisami+ Awais+hom+ piw+ha ausaap+ isihyai katimunjamaise.

Poriy+ Banapaasiya Yiyand+hi+ Natapaatamaise

* **15:34:** Giriki+haami+ utipihaiwa jihaiwaatihi+ kima piw+ma w+ndi+ ahimotise.

36 Saimi kuri piwaha ausaapi bimihi asisaha waiwa sanausotaise. Sanawih Porihon Banapaasihoai saundataase, “Jihura yahuraanji daayaha Awaisihomi piwaha ausaaha kaundohitihandapi Jisaasihopi giwunyaahohiyihiya nga baiwi bindawaayowo taha aunahipi nahatewaara daayaha babiyiha usondihaawo,” undataase.

37 Undati kaundih Banapaasiho Jonihoaisawi maasi nutandaatiwi giwinyapenataise. Iyataati Jonihomi ambipati witi Maakihore.

38 Aih Porihon Banapaasihoai saundataase, “Kimo Jonimo jihura yahuraanyangisati otipipati kamaayati yahuraanyangi aunahipati Pambiriyaahandaahinyamapi naisihosi yahuraanji windi koaisi numwaasi maasi namuto,” undataase.

39 Undih kandapi itihinnamaase. Itihinnimapi yiyandih natapaatamaise. Natapaatimi Banapaasiho Maakihoi numwaasi yapipati Saipiraasihandaahapi notaise.

40 Aih Porihon ami Sairaasihoai numwaasi naihi ishiya Jisaasihopi giwunyaahohiyihiya satiw kaundawaatopo, “Awaisihomi napaindihandi sahuraasangisatitane,” undawaatopo.

41 Undauhi Porihon Sairaasihoaisati yapihauri Siriyaahandamuni Sirisiyaahandamuni otihapihi notaati ishiyai anditiwiwat piwaha ausaati kaundimi notaise.

16

Porihon Otipipati Kasinihat Kiyati Daitandi

Timotehoai Numwaataise

1 Aihî Porîho notî aunahîpîhaurî Derîbihandaahunî Risîtiraaahandaahunî noaipataise. Iyataatî satî aunahîpatî Risîtiraaahanda Utaaho wo Jisaasihopî biyatî gîwunyaaho bindataise. So utaasomî ambîpatî Timotehore. Iyataatî Timotehomî sanaatî isîhiya Judaahiyaamî namoyaatahaate. Iyatî kaatî amî Jisaasihopî gîwunyaahaate. Aihî komî sapîho isîhiya Gîrikîhiyaamî namoyaatahore.

2 Aihî Timotehopî isîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiya Risîtiraaahandaahunî Aikoniyaamîhandaaahunî bimohiyîhiya ko kaiwaiwaapî gaatihî mmonawaawî satîwî katawaatopo, “Timoteho utaaho gaahore,” tawaatopo.

3 Katauhî Porîho atisataatî Timotehoai numwaasi nutandî gwînyapenataise. Gwînyapenataatî namatî Timotehoai numwaatî komî ambîpatî nurîmandipataise. Iyataatî sandî kaindîmandî Timotehomî sapîho Gîrikîhondaatî mwaahomî ambîpatî nahomaamandipandahosî Autaahaatîhomî pîwîha ausaahonîhî Judaahiya komî pîwîha atîhomaawitauhî sandapî komî ambîpatî nurîmandipataise. Iyataatî Judaahiya sapîhî bimohiyîhiya Timotehomî sapîhopî Gîrikîhoe tîwî aimî gwînyaapîhiyaare.

4 Aihî kingwaasi aunahîpîhaiwaara nowaawî pîwîha Jerusaremîhandaa aposerîhiyaunî isîhiya usa Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyai iwinjaawî bimohiyîhiyaunî sataatî kaundîtîhaawo tîwî wîsasawî isîsî niyotîha ka isîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyai kaundawaatopo. Aiwî

kiyai saundawaatopo, “Piwaha kima kasatohima baiwi atiwi japepihiriwi bimaawise,” undawi Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyai kaundawaatopo.

5 Aih Jisaasihomi ishiya kop giwunyaahohitihandi noipati watipindaise. Aih ishiya titaahiyihiya ishiya Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyaamhatih asisi nahateweti nasawaayopo.

*Porho Utaaho Wo Yapipati Masetoniyaahan-
daahapihomi Siwipati Mmonataise*

6 Aih kingwaasi yapipati Esiyaahanda Autaahaatihomi piwaha ausaito tiwi nuto tiwiyauhi Autaahaatihomi Itipho namuwise undati niwisapuwataise. Niwisapusih namapi yapihauri Pirisiyaahandaahuni Garesiyaahandaahuni daiwi piwaha ausaawaayopo.

7 Aih kingwaasi nuwi deti yapipati Misiyaahanda noaipawaayopo. Noipapi yapipati Bitiniyaahandaahapi nuto tiwiyauhi Jisaasihomi Itipho owe namuwise undati niwisapuwataise.

8 Aih kingwaasi namapi yapipati Misiyaahandaahira nuwi aunahipati Tiroaasihanda noaipawaayopo.

9 Noaipapi Tiroaasihanda nanopotawaawi apatih Porho siwipati witi siyahati mmonataise. Utaaho wo Masetoniyaahan-
daahapihom bitondaati satati, “Porihonye, nyangi anditinyaipi piwaha kanyatita Masetoniyaahandihapi durihiraatihira

namme,” tati tariwitati gaatihî Porîho mmonataise

¹⁰ Aihî Porîho siyati siwipati mmosihî mandihî Autaahaatîhomî piwîha kapihî ausaitîhaawi nanyisataiso taati gwînyaahaawi ninî Rukîhonînitihî kingwaasîtihî daihîra Masetoniyaahandaahapî nutîhaahîraapî ketî ketî daawaati sipîhandî wîndî mmonîhaayo.

*Apopaati Ritiyaahaati Jisaasihopi
Giwunyaataise*

¹¹ Aihî sipîhandoti yamwaawaati aunahîpa Tîroaasihanda namasi tîtihî nowaati yapîpati wîti durîhîramî otîhaati aheti pati Samotîresihandisî kanda noaipahaayo. Aihî kapihî nanowaatati bowihî sipîhandî nanyamaasi niyati aunahîpati Niyaporisîhanda noaipataise.

¹² Aihî sati aunahîpati Niyaporisîhandî namasi nehî yapîpataapîhî niyaati aunahîpa Piripaihanda noaipahaayo. Sati aunahîpati Piripaihândî jîhura isîhiya Romîhandaahapîhiya napîwi anîmatîwi bimohîpate. Iyataati aunahîpati sati yapîpati Masetoniyaahandamî taunîhandî aunahîpati awainaahoetahate. Aihî sati aunahîpita nyahî bimonîhî asisîha wanya sanyanyotaise.

¹³ Aihî asisîha Judaahiyaami Sapaatîhandeti aunahîpatami onepataapîhî noaipasi nohaayo. Nowaati opaininî wiwa Judaahiya Autaahaatîhopî gaapundohîpîhîitîtaiso taati mmonîhaayo. Mmonahaawi asîhiya usa ahoyanîwi bimauhî namawaati kiyaisaati maasi bindahaawi piwaatîhaayo.

14 Iyataati asihya sapihi bimohiyihiyaami waati kaatami ambipati Ritiyaahaate. Iyataati saati Autaahaatihopi giwunyaati aunihihiri katati gaapundahaate. Aih Porihomi piwaha katisihaapi biyati atinjatataise. Sandi biyati Porihomi piwahaapi atinjatindimandi Awaisiho kaatami maariho neti nusepemaahaasihi biyati atinjatataise. Iyataati saati apopaati aunahipati Taiyatairaahandaahapihaatisi apotihiri amatenihiri isihiyai nunyati kirapi nawiho aungwohandi neti bindataahaate.

15 Isi kaati kaatamihiyaisati waapoho maasi netaise. Iyatosi kaati Ritiyaahaati sata kanyatataase. “Nini akitinhi Awaisihopi giwunyaataayoni, sahi nisapi kaati Awaisihopi giwunyaataise, tiwi gwinyaawaawaahi nisi anjipipih napiwise,” nyatati andititataise. Andititamasihiyihaawi namawaati kaatami piwaha atiwisaati nohaayo.

*Poriyi Sairaasiya Aunahipa Piripaihanda
Napwitamaise*

16 Aih asisaha waara nyahi Autaahaatihopi gaapunditihaawihapihap nohaawi apopaati waati usonahaayo. Saati apopaati kaatami omanjitihi itipihho wo bimohaate. Isi itipihho ko kaati wiwa ipoti noaipaitandaihihaiwaapi kaundauhi kaati netati ausaati katahaate. Aih kandapi nawiho aungwohaiwa kaati iwinjaawi bimohiyihiyai nunyawaayopo. Iyataati saati apopaati kaati ausaati katahaatimaahae, isihiya nuwi nunjenihauhi ausaati kaundahaate.

17 Isi kaati Porihoisuni nyangisuni nanyipinjai notaati waati kaahaata sandaase, “Kimiya isimiya Autaahaatiho Akitiho nahatewaami Awaisiho Tanyaahomi Otipipatihiyaare. Iyawaawi kiya Autaahaatiho nyangi japihhi nanyamaitandihandapi ausaapi kanyatiwihiyaare,” tati kaahaatati kandaase.

18 Iyati asisi nahatewetii kaatinihi satati kaahandoaatihi Porihoo mmonataati apipaahi poundihhi nepemaitatosati itapaati saateti itipihoo bimisihooi saundataase. “Nini Jisasi Kiraisihomi ambipataahi itipihonhi itapi maati namasi numwe hitataatonii numwe,” undataase. Undihhi keti kuraanhihi itipihoo kaati namasi notaise.

19 Aihhi itipihoo namasi naihi sandapi isihiya kaati iwinjaawi bimohiyihiya mmonawa kiyaami nawihoo nehohitihandami tanyaahandi aimi owetihiyawaawi namapi Poriyhi Sairaasiyai nepi isipi aisi nuwii isihiya ahoyanwii piwaatohipipihhi awaisawhiyai nunyawaayopo.

20 Nunyawaawi piwihha mmonwii tipitapaahohiyhiyai saundawaatopo, “Kimurii utaamurii Judaahure. Judaahurisi nyami aunahipati maati maatihi nepi nanyopisasihe.

21 Aimi kurii nyahii Romihiyaanamii winihapipa ahotihihandii kandi winihapipa kuramihapa nyamihapai ipihatimimapi ausaapi kanyatamaase,” undiwi kaundawaatopo.

22 Saundiwi kaundauhi isihiya nahatiya ahoyainji piwihha wiwa jaiwitiwihaisawi ahoyawii kurapi kaundawaatopo. Kaundauhi isihiya piwihha mmonwii tipitapaahohiyhiyai kuramii

apotihiri niyopi nipaaticmbipa nausohaamapi
gupwata tiwitaatiwi tunniwi yahwinohiyahiya
kaundawaatopo.

²³ Kaundauhi Poriyi Sairaasiyai gupwata
tunniwi yahwinohiyahiya pihitiwi tiwawaay-
opo. Tipi napwitohtihandaatih numwaasisuw
kuri napuwawaayopo. Napuhauhi ishiya
piwaha mmoniwi tipitapaahohiyahiya utaaho
wo napwitohtihandi jaati bimisihoi
saundawaatopo, “Kinyi k+muri mihaanemapi
kimbaahapi anitimbipi napupwi itatamanipi
jaapi bime,” undawaatopo.

²⁴ Aihiko napwitohiyahiyai iwinjaati bimisihoi
sa piwaha watipihika kaundauhi atisataati namati
kuri numwaasi maasomwaanji taahiwaiwa
nusatipa nainja otasaahaapihroti ah+wisataise.
Ah+wisatosati ipati neti witi nyepepi witi
tiwatihati ahiyatosati kurami auhirisati
namahiwati anitisiati wisasati ah+wisataise.

²⁵ Ah+wihibi bindamaami Poriyi Sairaasiya
apatihipi apwiteteti Autaahaatihopi gaapundimi
aunihihiri aunihitimi Autaahaatihomi ambipati
niwimaamaise. Aihisasaahoya kapihipi
napwitiwi bimohiyahiya at+wisawaayopo.

²⁶ Aihiketiki kuraanhipi ipipatipati
aungwohandi ipipatipinataise. Iyataati
anjanji napwitiataatiwihanji nawihara
animat+wihaanji ipipatipinata nawiha mihaapi
yapipateti mwitipisohiha naumbwind+wataise.
Naumbwind+wihipi ami maasom+haiwaisangi
nund+wataise. Iyataati ami naasikura
napwitohiyahiaami wirihiri watipihiri
senihandi nahatewa nesipand+wataise.

27 Aihihura napw+tohiy+hiyai iwinjaat+ bimisiho nepataise. Nepat+ mmonata maasom+haiwa nahatewa nundih+ mmonataise. Mmonataat+ miyat+ gw+nyapenataise, mandih+ is+hiya napw+tohiy+hiya aim+ noaipasi yan+h+map+ niyauhetiso tat+ gw+nyapenataise. Gw+nyapenataat+ sawaho namatanaata tizat+ndo tat+ namatanaat+ niyaataise.

28 Niyaasih+ Por+ho koai waat+ kaahaata saundataase, “Nahatiyaan+n+ k+miyaan+n+ bimon+ k+wahon+ kiny+ amb+pat+ nop+sas+n+p+ t+mun+me,” tat+ Por+ho kaahaatat+ kaundataase.

29 Saundat+ kaundih+ napw+tohiy+hiyai iwinjaat+ bimisiho sis+ha nesi nap+taat+w+ is+hiyaap+ kaahaatamap+ naupwasi niyat+ it+h+raap+h+ nandataise. Nandaat+ awaind+h+hand+ yayat+ itiwat+ Poriy+ Sairaasiyaam+ utatotot+ t+mahiyataise.

30 Iyat+ ko Poriy+ Sairaasiyai numwaasi noaipataise. Noaipat+ kuri saundataase, “Awaisururaahе, n+n+ napitaisan+h+ Autaahaat+ho ningi jap+h+ nan+maitaise?” undat+ kuri nunjenataise.

31 Nunjes+h+ kuram+ha saundamaase, “K+nyun+ k+waamaatun+ kimwaaya kimaas+hiyaun+ nepemait+w+ Awais+ho Jisaasihop+ g+wunyaasaih+ Autaahaat+ho jap+h+ nasamaitaise. Nasamaahon+h+ noaipap+ Autaahaat+h+om+h+hiyaatimat+taapo,” undamaase.

32 Und+m+ Awais+ho ot+p+pat+ awaipat+ kiyat+ naan+h+hand+ net+ napotat+ jap+h+ nepas+t+handap+ kusasisun+ kap+h+ maas+ bimohiy+hiyaisun+ kaundamaase.

33 Aih+ sura apat+h+ napw+toh+t+hand+ jaat+

bimisihō kuri numwaati kurami asaaha baawusamataise. Iyati napwītohitihandi jaati bimisihouni mausasi sura apatīhi waapoho newaayopo.

³⁴ Aihī napwītohitihandi jaati bimisihō komi anīpīpīhi Poriyī Sairaasiyai numwaasi niyataise. Niyati nandapa kuri numwihī nanamaise. Aihī napwītohitihandi jaati bimisihouni mwaaya maatiyauni apwaataatuni Autaahaatihopi aimi nepemaitīwī gīwunyaawaawī awaindihandi maaritawaayopo.

³⁵ Aihī aimi bowihihura awaisawīhiya tunnīwī yahwīnohiyīhiyai satīwī natīwusaasawaayopo, “Utaahurī suri napwītohitihandi jaati bimisihō nuwausoasita kaundi nuwīse,” undīwī natīwusaasawaayopo. Aihī nuwī napwītohitihandi jaati bimisihōai pīwīha ka tītīhi kaundawaatopo.

³⁶ Kaundauhī ko atisamapī niyati Poriyī Sairaasiyai saundataase, “Sahuraasangi aimi nutisīsoasitandi pīwīha aimi awaisawīhiya nusoaasauhī nasataise. Isī sahuraahī napwītohitihandi namasisī maarīho napaisaatitanīhi numwīse,” undataase.

³⁷ Undihī Porīho kiya tunnīwī yahwīnohiyīhiyai saundataase, “Yahuraanī isīhiya Romīhiyaamīhuraanē. Aihī yahuraanī maipīhandī wīndī kaisaihaahī baiwī awaisawīhiya pīwīha tipītapaapī mohopo. Aiwī kiya wīndī Romīhiyaamīhure maatīwī nehīhandī isīhiyaamī ndīhetī nyawawaayopo. Nyapī nanyamaasi napīwī nanyapuwawaayopo. Aisī wanī yahuraanyangi noasawī bīpi

natiwinyoasititaatwitowo? Owetise. Sawana napiwī natiwinyoasito,” undataase Porīho.

³⁸ Aihī tunnīwī yahwīnohiyīhiya piwīha sa nesi nuwī awaisawīhiyai kaundawaatopo. Aihī kiya atisawaawī kurapī Romīhiyaamīhure undauhī atisawaawī kiya yayawaayopo.

³⁹ Yayawaawī kiya bīpi napiwī Poriyī Sairaasiyai satīwī kaundawaatopo. “Nyahī maipīhandī kasisaatī nasapuwīhaayono,” undīwī napaisaatī bīpi nupusoasawaayopo. Aiwī aunahīpa kurī napwinjīpati namasi nutaatīmī kaundawaatopo.

⁴⁰ Kaundauhī kurī napwītohipīpīhī namasi tītīhī apopaatī Ritiyaahaatamī anīpīpīhapī nomaise. Numwī noaipapī isīhiya Jisaasihopī gīwunyaahohiyīhiyai usonīmī kiyai piwīha kiyaamī gīwunyaahohītīhandī amī omanītītīhī andītīwipīha kaundamaase. Kaundīmī kaimīmapī kiyai Piripaihanda namasi nomaise.

17

Poriyī Sairaasiyai Isīhiya Tesaronaikaahan- daahapīhiya Tiwītaatīwiyawaayopo

¹ Aimī Poriyī Sairaasiya numwī aunahīpatī Ambiporisihanda noaipamaise. Aimī katī aunahīpiti namasi numwī aunahīpa wītī Aporoniyaahanda noaipamaise. Noaipapī kapīhī namasi numwī aunahīpatī Tesaronaikaahanda noaipamaise. Iyataatī satī aunahīpita Judaahiyaamī anḡanḡ kiya ahoyanohaanaḡanḡ waanḡ ahendaise.

2 Porho wapiwapihi daayataahura titihi Judaahiyaami anjanji piwaha wapaapuni Autaahaatihopi gwinyaapi gaapunditaatiwi ahoyanohiwaiwaapihi nohosu kati kiyati Judaahiyaami anjanji ahoyanohitihandaatiji maasi kiyaisati nandaataise. Iyati Porho Judaahiyaami asisiha Sapaatihandi mairi manyeti kiyai Autaahaatihomi piwahaapi kaundataase.

3 Kaundataati Autaahaatihomi piwaha ahotisihaapi ausaati nesipa sata kaundataase. “Nyangi Japihi Nanyamaitandi Autaahaatihohi Ahiwisihopi naanjihandi neti napotati japihi nepaitaise tati piwaha aimi ahotisihore,” undataase. Undatosati wa piwaha saundataase, “So Jisaasimopi kasatohimo Nyangi Japihi Nanyamaitandi Ahiwisihore,” undataase.

4 Undihi kurami piwaha atiwisohiyihiyaami Judaahiya usa Poriyi Sairaasiyaami piwahaapi satawaatopo, “Poriyi Sairaasiyaami piwaha akitihihi akaahaaso,” tiwi kurami piwaha iwinjapepihihiwi giwunyaawaayopo. Aihhi usa Judaahiyaamatipimetahiya Autaahaatihopi aunihihihihi katiwi gaapundiwihiya bindawaayopo. Aihhi kiyaami usa taahiyihiya kurami piwaha atiwihhi iwinjapepihihirawaayopo. Aihhi ami ishiya awaisawihiyaami apwaatiyaisangi naasi kati kiyawaayopo.

5 Aihhi Judaahiya usa sandapi mmonawaawhi mimaipaiwi gwinyapenawaayopo. Gwinyapenawaawhi ishiya titahiyihiya ahoyanohohipipihhi nuwi ishiya maatiimaatiwi wihititihiyai mmonihhi numwaapi

ahoyawaayopo. Aihî maatiimaatiwi wîretîtohiyîhiyaunî Judaahiya Jisaasihopî gîmunyaahohiyîhiyaunî maasi ahoyainji isîhiya kapîhî aunahîpitaahapîhiya Poriyî Sairaasiyaapî atisawaawi kurapî apowitandîha ñuñaatîwî katawaatopo. Aihî sati aunahîpitaahapîhiya ñuñaatîwî katohiyîhiyai nîwipinjawi maasi katawaatopo. Aiwî kiya nahatiya naiwî utaaho wo Jesonîhomî anîpîpîhî Poriyî Sairaasiya binye tîwî anaanî nimbîpupwî maasomwaanî nawatapî mmonawaayopo.

⁶ Mmonawaawi Poriyî Sairaasiya owetihî namapî Jesonîhoaisunî isîhiya usa Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyaisunî nepî aisi nuwî isîhiya awaisawîhiya satî aunahîpitaahapîhiyai satîwî kaundawaatopo. “Utaahurî wurî maipîhaiwa kaimî aunahîpa nahatewaara daimbîmî wanî nyamî aunahîpataahî nammî noaipamaise.

⁷ Noaipasîhî Jesonîho kuri numwaatî maasi bindataise. Iyataatî utaahurî kurunî isîhiya kîmiyaunî nyamî awaisîho Sisaahomî wînhapîpa nemapî satîwîhiyaare, ‘Awaisîho wo isîhiyai iwinjaatî bimîtandîhopî Jisaasihore’ tîwî katawaatopo, undîwî awaisawîhiyai kaundawaatopo.”

⁸ Saundîwî kaundauhî isîhiya usîhiya asîhiyaunî amî mitîhiya awaisawîhiya aunahîpa satî jaawî bimohiyîhiyaunî sa pîwîha atisawaawi kiyaamî maarîho wîndotaise.

⁹ Aihî Jesonîhoaisunî isîhiya koaisawî maasi niyohiyîhiyaisunî awaisawîhiyaami pîwîha atiwi nawîho tîmaitaatîwî kaundauhî kiya Jesonîhoaisawîhiya atiwi nawîho tîmawaayopo.

Aiwî nawîho nunyauhiyawaawî namapî kiyai natîwusaasauhî nowaayopo.

Poriyî Sairaasiya Aunahîpa Beriyaahanda Autaahaatîhomî Pîwîha Ausaamaise

¹⁰ Aihî sura apatîhî isîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiya Poriyî Sairaasiyai ketî nepî aunahîpatî Beriyaahandaahapî natîwusaasawaayopo. Natîwusaasauhî kurî numwî Beriyaahanda noaipamaise. Noaipapî Judaahiyaamî anjanî ahoyanohîtîhandaatîhapî niyamaise.

¹¹ Iyataatî Judaahiya Beriyaahanda bimohiyîhiya Tesaronaikaahandaahiyaamataiwî Poriyî Sairaasiyaamî pîwîha atitaatîwî poundataamaise. Owetise. Kiyai kurî Autaahaatîhomî pîwîha kaundisaihî atitaatîwî maaritawaayopo. Iyawaawî Porîhomî pîwîha kaundisîhaapî akîtîhaaro e jaiwitaha kanyatiso tîwî gwînyaapî mmondaatîwî asisî nahatewetî Autaahaatîhomî pîwîha utîpîhandaatîhî ahotisîha awîtawaayopo.

¹² Aihî Judaahiya taahiyîhiya Jisaasihopî gîwunyaawaayopo. Aihî amî isîhiya Judaahiyaamatîpîmetahiya usîhiya amî asîhiya nehî isîhiyaunî amî ambîpatî awaipatî nepî awaisawîhiyaimatîwîhiyaisangi Jisaasihopî gîwunyaawaayopo.

¹³ Aihî ipotîhura Judaahiya Tesaronaikaahanda bimohiyîhiya atisawaawî Porîho Beriyaahanda Autaahaatîhomî pîwîha ausaase tauhî namapî Judaahiya Beriyaahanda mmondaatîwî nowaayopo. Nuwî noaipapî

Poriyi Sairaasiyaapi apowitandihha piwiha kaundiwi isihiya usihiya asihiyaami gwinyaahohitihandi nepi nusopisawayaoyo. Aih nahatiya ahoyaniwi nunaatawaatopo.

14 Saiwi nunaatiwi isihiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya keti kuraanihi Porihoi numwaasi nutaatiwihiyai kaundauhi kiya yanihimapi Porihoi numwaasi durihiraini nowaayoyo. Aih Sairaasiyi Timoteya kapihi aunahipa Beriyaahanda maisahwi bindamaise.

15 Aih isihiya Porihoi watiwiwi numwaasi niyohiyihiya Porihoi numwaasisuwi aunahipa Atenjihandaahimawaayoyo. Atenjihandaahimapi japihi kiya Beriyaahandaahapi nasawaayoyo. Nasauhi Porihoi Sairaasiyi Timoteyaapi sata kaundataase. "Sairaasiyi Timoteya ningisenda keti napita nuwi kaundiwise," undataase. Undihi kiya napiwu kuri kaundawaatopo.

Porihoi Autaahaatihomi Piwiha Aunahipati Atenjihanda Ausaataise

16 Aih Porihoi Sairaasiyi Timoteyaapi Atenjihanda jaati bindataise. Bindataati isihiya sati aunahipitaahapihiya autaahaatihoi jaiwitiwihoi taahihoi sawanaami ikwiraahi kaiwi ahiyawihopi pihitiwi gwinyaapi bimauhi usonataise. Usonataati komi maariho nusopisawataise.

17 Aih Porihoi anaanhi ahoyanohitihandaatihoi nandaati Judaahiyaisatuni isihiya usa Autaahaatihopi aunihihiri katiwi gaapundohiyihiyaisatuni Jisaasihopi piwaatataise. Iyati

asisi nahateweti isihiya ahoyanohipipihini noti
ami isihiyaisi Jisaasihopi kaundataase.

18 Aihini isihiya usa gwinyaitaatiwihaiwa
pihitiwi naitaatiwipiwaatohiyihiya kiyaami
ambipati Epikuriyanihiyaatihini ami usa
Sitoihikihiyaatihini Porihoisawi kiya pihitiwi
piwaatawaayopo. Piwaatawaawini kiya
Porihopi satawaatopo, “Kimo utaamo
piwaha nopisasinaha katisi napitita
katitande?” tawaatopo. Aihini ami usa
satawaatopo, “Kimo utaamo autahaatihini
taahihini yapipati usaamihataahapihopi
kanyatataatindihini?” tawaatopo. Sandi
katohitimandini Jisaasihopunini isihiya japihini
Jisaasihomataiwini nepaitaatiwihandapunini
ausaati kaundihini katawaatopo.

19 Aiwi isihiya ahoyaniwini piwaatohipipihini
Ariyopakaasihandaasinini Porihoi numwaasi
niyawaayopo. Numwaasi naiwi Porihoi
saundawaatopo, “Nyahini kinyini piwaha wanaha
isihiyai kaundingiha gwinyaitaanini jihatini
kanyatitaape.

20 Iyataatini sa piwaha kanyatinihini atisahaawi
wipiyiha kanyatinihini kaami tanyaahaapi kinyini
kanyatisamihini nyahini atisaatini mmondihahaawe,”
undawaatopo.

21 Aiwi isihiya Atenjihandaahapihiyaunini ami
isihiya usa wapihapihiya kapihini Atenjihanda
bimohiyihiyaunini nahatiya wapa kamaiwi nehini
kiya bindawaawini piwaha wanahaapaahihini
piwaatiwini mmoniwini atisawaayopo.

22 Aihini isihiya sisihini Ariyopakaasihandaasinini
ahoyaniwini bimohiyihiyaami ndihetini Porihoi

doti bitondaati kiyai saundataase. “Sahi Atenjihandaaahapimiyaate, sahi autaahaati+hore tiwi wapa taahipiipaapi gwinyaapi gaapundi+taatiwi pihitiwi gwinyaamihauhi nini aimi jasonataayo.

²³ Aindi nini aimi sami aunahipata daindi mmonata sami autaahaatiho taahihopi gaapundiwi kiyohipipihi mmonataayo. Aindi nini sami autaahaatihopi nandapa tihwi numwitaatiwi nawiha tiwatinyepaiwi nopi notihohitihandeti piwihaha satiwihaha jipati+piyauhi mmonataayo, ‘kimandi autaahaatiho wo monaahopihande,’ tiwi kandeti jipati+piyauhi mmonataayo. Awi sahi autaahaatiho ko windi moniwihopi nehihandi gaapundawaayopo. Aisi Autaahaatiho windi moniwihopi Akitihopi nini wani ausaati kasaitaano.

²⁴ Autaahaatiho yapipatuni nahatewa yapipataapihi gumunyainjipipa ahotimbipauni ahiyataise. Iyataati saiwa ahaisiho yamihapatamuni yapipatamuni Awaisihore. Iyataati Autaahaatiho Awaisihosi sami autaahaatihopi siwipati kihaiwa kaiwi anjitihihi ahiyauhi ahotipatamatiyati Autaahaatiho windi katihi siyati bimimitaise.

²⁵ Iyataati Autaahaatiho wapaapi nenoaahimetahore. Isi isihya Autaahaatihoaisi wapa namumwitaapo. Owetise. Autaahaatiho sawaho nahatewaami tanyaahosi isihya nahatiyaisi asihiya bimitaatiwihanduni nahatewauni nunyahore.

²⁶ Iyataati asihya Adaamiho naasomaahihya Autaahaatiho neti isihiyai awaindemasihya

isihiya kahatamatipetahiya noaipawaayopo. Iyatî Autaahaatîho netî isihiyai yatîpiyatî yiyandîhî yapî nahatewaara ahîwisataise. Iyataatî isihiya bimîtaatîwîhura namîhanatî ahiyatî amî yapîpatî yatîhîrî kiyatî kapîhî nehî kiyaamîhapîhî bimîtaatîwî ahîwisataise.

²⁷ Autaahaatîho isihiyai kiyatî ahîwindîmandî amî kiya Autaahaatîhopî daapî koai usondaatîwî kiyataise. Iyataatî Autaahaatîho nyamî windî kaanîhî bimimise. Detî bindataise.

²⁸ Aihî Autaahaatîho nyangi watîpîhandî nanyamihî komî watîpîhandaahî nyahî maarisaatî dîtîhîrî newaatî amî daayaatî bindahaayo. Iyataatî samî usa amîtîhaisawîhiya pîwîha jîpatîpiyohiyîhiyaamî wo satatî jîpatîpaisîhaare. 'Nyahî nyangisangi komî manyinyaanîne,' tatî jîpatîpaisîhaare.

²⁹ Isî akîte, nyahî Autaahaatîhomî mwaayaanînî maatiyaanîne. Iyataatî isihiya kiyaamî gwînyaahohîtîhandaahî kiyaamî ikwîraahî ipatî nawîha autaahaatîhore tîwî kiyohîwaiwaapî Autaahaatîhopî setahore maatîtîhaawo.

³⁰ Iyataatî jîhura isihiya windî gîmunyaapî nanîhaiwî bimauhî Autaahaatîho kura kiyaamî maipîhaiwa kiyohîwaiwaapî saiwa kamaiwîse undatî naanîhandî nunyataamaise. Owetise. Nehî bîpi iwinjaatî bindataise komî Mwaaho noaatîpatî tîtîhemaitando. O wanîhî Autaahaatîho sahî baiwî nepemaitîwî nisapî gînunyaapîse undatî isihiya nahatiyai aunahîpa nahatewaara kaundataase.

³¹ Iyataatî isihiya yapîhî nahatewaara

bimohiyihiyai Autaahaatihō neti titihī biyati tipitapaati usondandīha asisīha wa aimi namihanati ahaise. Iyati Utaaho Wo isihiyai titihī tipitapaati usondandīhoai aimi ahīwise. Isi Komihetapi Autaahaatihō isihiyai titihī biyati tipitapaati usondaise. Iyataati Autaahaatihō isihiyai Utaaho So titihī biyati tipitapaati usondandīhoe tati nahatiyai nunjati jomaahipataatihapi Koai ahowimati japihi numwaataise,” undati Porihō isihiya Atenjihandaahapihiyai kaundataase.

³² Kaundihī kiyaami usa Jisaasiho napotati japihi jomaahipataatihapi nepasitihandapi atisawaawi sisipihitawaayopo. Aihī ami usa Porihōai saundawaatopo. “Sandapi ipoti jīhaati kanyatisamihī japihi atitaano,” undiwi Porihōai kaundawaatopo.

³³ Undauhi Porihō atisamapi kiyai namasi no-taise.

³⁴ Naihi isihiya usa naasiyaahihī Porihōmi piwīha kaundisīhaapi akaahaaso tiwi Porihōmihihōaanjī nuwī Jisaasihopi giwunyaawaayopo. Aiwī siyaami wo komi ambipati Daiyonisiyaasihore. Iyataati so utaaso isihiya awaisawihya sisihō Ariyopakaasihandaasinī ahoyanohiyihiyāamihore. Aihī ami apopaati waati kaatami ambipati Damarisihaatunī ami isihiya usaimaawunī Jisaasihopi giwunyaawaayopo.

18

Porihō Aunahipati Korindihanda Autaahaatihōmi Piwīha Ausaataise

¹ Aihî Porîho ipotîhura aunahîpa Atenjîhanda namasi aunahîpa Korindîhandaaahapî notaise.

² Notî Korindîhanda noaipatî utaaho wo komî ambîpatî Akwiraahoai usonataise. Akwiraaho so Judaahiyaamîhore. Iyataatî so utaasomî aunahîpatî Pondaasihande. Akwiraahounî apwaataatî Pîrisiraahaatunî yapîpatî Itarihandamî aunahîpatî Romîhanda bimambîmîhasanyure. Bimambîmîhasanyurisi awaisîho Kîrotiyaasiho Judaahiya nahatiya Romîhandî namasi nutaatîwî katihî kandapî kasanyurî Korindîhandaaahapî nammîhasanyure. Aihî kasanyuri Porîho usondandî notaise.

³ Iyataatî Akwiraayî Pîrisiraaya maasapîhomî atîtatî* anḡanḡî anḡmatîtaatîwîhatî gwînimî isîhiyai nunyamî nawîho nepîhasanyure. Aihî Porîhoaisangi sîkiyatî maasapîhomî atîtatî gwînahosî kasanyuri notî nîwîpaatî maasî bindataise. Bindataatî kasanyurisatî maasî maasapîhomî atîtatî gwînataise.

⁴ Aihî Porîho kapîhî kasanyurisatî bindataatî Judaahiyaamî asisîha Sapaatîhandî nahatewetî Judaahiyaamî anḡanḡî ahoyanohîtîhandaatîhî niyataise. Niyatî Judaahiyaisunî Judaahiyaa-matîpîmetahiyaisunî Porîhomî pîwîha akaahaare tîwî gwînyaitaatîwî biyatî andîtitatî waatî kaundataase.

⁵ Aihî Sairaasiyî Timoteya yapîpatî Mase-toniyaahanda namasi aimî napihî Porîho na-

* **18:3:** Sandî usa maasapîho akoho nyahî Anḡatîhiyaanamî maasapîhomî atîtatîpîmaatopo. Owe. Kauho amî osiho amî sipîsipîhandî siyahapaamî atîtatîpîtopo.

mati asisi nahateweti piwiha Jisaasiho katati kaiwaiwaapiha ausaataise. Iyati Porihho piwiha ausaataati saundataase. “Nyangi Japihi nanyamaitandi Autaahaatiho Ahiwisiho Jisaasihore,” undati waati andititati kaundataase.

⁶ Saundati kaundihikiya Porihomi piwiha nemapi koai sisipihundawaayopo. Sisipihundauhi kiya kiyohitihandapi Porihho namihanati siyati kiyataise komi apotihiri niyosirihireti ikwaatipihohotimbipa tiwihaamatosati saundataase, “Sahisisiha namaayotati kaanhi tihisihaapihi nuwi naanjhandi newaawaahi sandi nisihandaahimaahe. Sawanaatamihandaahes. Isinini piwiha kimbihimusaati namati isihiya Judaahiyaamatipimetahiyai piwiha ausaati kaunditandi nutaano,” undataase.

⁷ Undamapi Porihho Judaahiyaami anaanj ahoyanohitihandi namasi notaise. Noti utaaho wo Judaahiyaamatipimetaho Autaahaatihopi aunihihiri katati gaapundahoapihi notaise. Iyataati komi ambipati Titiyaasi Jasitaasihore. Iyati komi anaanj Judaahiyaami anaanj ahoyanohitihandami deti ahendaise.

⁸ Aihianaanj ahoyanohitihandi sandami mitiho awaisiho Kirisipaasihore. Aihikusasi Kirisipaasisusasi Porihomi piwiha atiwi Awaisihopi giwunyaawaayopo. Aihiami isihiya usa titaahiyihiya Korindihandaahapihiyaisangi Porihomi piwiha baiwi atiwiwi Awaisihopi giwunyaapi waapoho newaayopo.

⁹⁻¹⁰ Aihiasisiha waara apatihiki Porihho siwipati witi awaisiho kaundihiki siyhati mmonataise.

“Nini gi baindi ginjaati bindataayoni kinyi isihyaapi yamaimbi andititipi nisi piwaha namaamihaapi koninhi anusaape. Iyataati isihya kimatii aunahipimataahapihiya nisapi ginunyaapi nisihyaimatitaatiwihya titaahiyihiya bindawaayopo. Bindawaayowi ami usa dopi gi windi timaahiwitaapo,” undati Awaisiho Porihoi kaundihii mmonataise.

¹¹ Aihii Porihoi kapihii Korindhanda bimihii kinaungwaha naasaahitihii waatihoo ikwarii naasairitihii wirami naasohii sanausotaise. Sanawihii bindataati Autaahaatihomii piwaha isihiyai kataunjataise.

¹² Aihii ipotihura utaaho komii ambipati Gariyoho noaipati yapipati Akaiyaahanda jaati bindataise. Aihii suraanihii Judaahiya nahatiya dosisii naiwi Porihoi isiwawaayopo. Isipi piwaha piwaatiwi titihemahohipipihapi numwaasi niyawaayopo.

¹³ Naiwi awaisihoo Gariyohoi saundawaatopo, “Kimo utaamo isihiyai Autaahaatihopii gaapundiwi yaitaatiwi nyami winihapipeti windi biyati titihimetihandi kataunjataise,” undawaatopo.

¹⁴ Undiwi kaundauhi Porihomihaha wihooanaha kaunditotataihii Gariyoho kiya Judaahiyai saundataase. “Judaahiyaate, kimo utaamo gamanhiyaanamii winihapipa netii nopisatami maipihandi awaindihandi windi ko kiyonihii sahii napiiwi katisaihaahii ninii samii piwaha nga atisito.

¹⁵ O sahi napiiwi piwahaapuni ambipati wiwaapuni winihapipa sawanaatamapauni ningi

kandisaihaahi nini windi atihomaasito. Nehi sawanaati titihemapise. Nini piwaha siyahaiwa mmoniti tipitapaitandi pondise,” undataase.

¹⁶ Undatosati tunnwi yahwinohiyihiyai kaundih kiya nepi ishiya piwahaapi ahoyanohiyihiyai natiwusaasawaayopo.

¹⁷ Aih ishiya piwahaapi ahoyanohiyihiyai utaaho wo anaanj ahoyanohitihandami awaisiho komi ambipati Sositenesihoai isiwatawaayopo. Isiwatawa anjhandi ahoyanwi piwaatohitihandami masapihihi tiwawaayopo. Tiwauhi kandapi awaisiho Gariyoho nehi nanhiyati iwinjataise.

Porho Yapipati Siriyaahandami Aunahipati Andiyokihandaahapi Japih Notaise

¹⁸ Aih Porho Korindahanda asisaha taahiwaiwaara ketinjati notaati ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyai ipihrete undataase. Undamapi Porho aunahipati Sengiriyahandi detitih kataahapi notaise. Noti Sengiriyahanda bindataati komi misisaha tisatinataise. Porho misisaha tisatinjati mand jihura Porho Autaahaatihomi ndiheti piwaha wa katati wisasa ahiyatatihaasi kaapi misisaha tisatinataise. Tisatinamapi Akwiraayi Pirisiraayaisati maasi sipihandi nesi yapipati Siriyaahandaahapi niyataise.

¹⁹ Aih kiya naiwi aunahipati Epesaasihanda noaipawaayopo. Noaipapi sipihandotapi timahiyawi Porho kapih kasanyuri ahewisamapi sawahohih Judaahiyaami anaanj ahoyanohitihandaatihapi niyataise. Niyati

Judaahiyai Poriho piwaha kaundih maasi piwaatawaayopo.

²⁰ Aih Judaahiya usa Porihomi piwaha baiwi atisohiyihiya Porihoai saundawaatopo. “Kinyi nyangisapi wonji bimambipi naitaapo,” undawaatopo. Aih Poriho kiyaamha windi atihomaawise.

²¹ Atihomaawisati kiyai Poriho saundataase, “Autaahaatihomihandisi ko katonaahi japihi napiti jainjaito,” undataase. Undatosati saundataase, “Ipihirete,” undamapi Poriho sawahohihi Epesaasihanda namasi sipihandoti yamwaati niyataise.

²² Niyati Sisariyaahanda noaipataise. Noipati sipihandotapi tihahiyati Jerusaremihandahapi niyataise. Niyati isihiya Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyai usonati ipihirete undataase. Undati kapih nanotaise. Nanotati bowih nepasi daahi Andiyokihandahapi notaise.

Poriho Mairi Maara Daayati Autaahaatihomi Piwaha Ausaataase

²³ Noti Andiyokihanda nehi masihonji bimainjati japihi Andiyokihanda namasi noti yapihauri Garesiyaahandamuni Pirisiyaahandamuni aunahipihaiwaara daayataise. Daayati isihiya Jisaasihopi giwunyaahohiyihiyai piwaha kaundati anditiwiwati daayataise.

²⁴ Aih suraanhi utaaho wo Judaahiyaamho komi ambipati Aporosiho nasati Epesaasihanda bindataise. Iyataati komi aunahipati Arekisandiriyaahande. Iyati Aporosiho so

maahomwaan̄i naahomaan̄ih̄i biyati itatamanatī p̄iwaatahore. Iyatī so utaaso Autaahaatīhom̄i p̄iwiha ut̄ip̄ihandaatīh̄i ahotisiha biyatī mmonatī gw̄inyaahore.

25 Aih̄i isihiya koaī j̄ihura Awais̄ihom̄ih̄iretī japepih̄ir̄wī kaitaatīw̄ihandapī kaundauhī aim̄i gw̄inyaahore. Iyataatī so Aporosiso Jisaasiho kaiwaiwaapī maaritatī t̄it̄ih̄i ausaatī kaundahore. Iyatī ko Jon̄iho is̄ihiyaī neh̄i waapohora baawusindīhandapī gw̄inyaahore.

26 Aih̄i Aporosiho Judaahiyaamī añaan̄i ahoyanoh̄it̄ihandaatīh̄i yamaayatī bitonda p̄iwiha ausaataise. Aih̄i Akwiraayī P̄irisiraaya koais̄i atīwimī usonamaise. Uson̄imī kasanyuramī an̄ip̄ip̄ih̄i numwaasī maasī nomaise. Aim̄i kasanyurī ko Aporosihoaī Autaahaatīhom̄ihaiwaapī baimī daih̄ira nuses̄ipapī ausaapī kaundamaase.

27 Aih̄i Aporosiho aunah̄ipatī Epesaasihanda namasi yap̄ipatī Akaiyaahandaahapī nutandaihī isihiya Jisaasihopī ḡiwunyaahohiȳhiya Epesaasihanda bimohiȳhiya Aporosiho Akaiyaahanda niyon̄ih̄i Jisaasihopī ḡiwunyaahohiȳhiya maarit̄wī ketī p̄iwaundīwī numwaitaatīwī ut̄ip̄ihand̄i j̄ipatīpaiwī nusoaasawaayopo. Aih̄i Aporosiho not̄i yap̄ipatī Akaiyaahanda noaipataise. Noaipatī Autaahaatīho gaahatī kaw̄isatī amī sawahopī ḡiwunyaitaatīw̄ihandunī numwih̄i kopī nga ḡiwunyaahohiȳhiyaī Aporosiho p̄iwiha kaundatī biyatī aungwohand̄i and̄it̄iwiwataise.

28 Siyatī and̄it̄iwiwataatī isihiya nahatiyaamī nd̄ihetī Judaahiya sawanaamī p̄iwiha

m+maipaiwi gw+inyaapi kaundoh+haapi
 m+maipitiwi katowo undati kiyaam+ha
 ip+hatisamataise. Ip+hatisamataat+ satat+
 kaundataase, “Nyangi Jap+hi Nanyamaitand+
 Autaahaat+ho Ah+wis+ho so Jisaasihore,” undat+
 Autaahaat+hom+ piw+ha ut+pihandaat+hi aim+
 ahot+handis+ ausaat+ kaundataat+ kiyaam+
 piw+hai ip+hatisamataise.

19

Por+ho Aunah+pat+ Epesaasihanda Autaahaat+hom+ Piw+ha Ausaataise

¹ Aih+ Aporosiho aunah+pat+ Korind+handa
 bindataise. Bimih+ sura Por+ho yap+pataap+hi
 nunjati aunah+pat+ Epesaasihanda noaipataise.
 Noaipat+ kap+hi Epesaasihanda is+hiya usa
 Jisaasihop+ giwunyaahohiy+hiyai usonataise.

² Usonataat+ kiyai Por+ho sata nunjenataise,
 “Sah+ j+hura Jisaasihop+ giwunyaahauh+
 Autaahaat+hom+ It+piho nasat+ sam+hat+hi
 nandaataiso?” undati nunjenataise.
 Nunjes+hi kiya Por+hoai saundawaatopo,
 “Nyah+ Autaahaat+hom+ It+piho sop+ wind+
 at+homisaahiyaane,” undawaatopo.

³ Aih+ Por+ho kiyai sata nunjenataise, “Sah+
 waapoho ninapitiyaho newaayopo?” undataase.
 Undih+ kiyaam+ha wihoan+ha saundawaatopo,
 “Jon+ho is+hiyai baawusis+homatiyaho nehaayo,”
 undawaatopo.

⁴ Undauh+ Por+ho kiyai saundataase,
 “J+hura is+hiya maip+haiwa namap+ jap+hi
 nepemaitawaayopo. Aih+ Jon+ho kiya

nepemaitohiyihiyai saundataase, ‘Nyahi Autaahaat’hoenda nasaati aimi nepemait’haayo undiwi isihiyai nunjitaatiwi waapoho nepise,’ undati Jon’ho kiyai waapohora baawusataise. Baawusataati kiyai satati kaundataase, ‘Utaaho wo nisi ipoti napitaise. Isi kopi giwunyaapise,’ undataase,” Undati Jon’ho isihiyai utaaho nisi ipoti napitaise undis’ho Jisaasihopi kaundataase undati Por’ho kiyai kaundataase.

⁵ Kaundihikiya Epesaasihandaahiya piw’ha sa atisawaawi Awais’ho Jisaasihomi ambipataahi waapoho newaayopo.

⁶ Nehauhi ami Por’ho kiyaami mitihaat’hi ikw’ri ah’wisataise. Ah’wih’hi Autaahaat’hom’hi Itip’ho nasati kiyaam’hat’hi nandaataise. Nandaas’hi kiya Autaahaat’hom’hi Itip’horaahi keti kuraan’hi piw’ha waniha k’ha k’ha katiwi piwaatawaayopo. Aih’hi Autaahaat’hom’hi Itip’ho ko Autaahaat’hom’hi piw’ha ausaitaatiwi giwunyaas’hi piw’ha sawanaam’haara keti kuraan’hi ausaawaayopo.

⁷ Iyataati is’hiya siya 12 kaiw’hiyaare.

⁸ Aih’hi Por’ho kap’hi Epesaasihanda bindataati Judaahiyaami an’aa’hi ahoy-anoh’it’handaat’hi nandaati Autaahaat’hom’hi piw’ha yamaayati and’itit’hi Autaahaat’ho iwinjaati bim’tand’handapi ausaati kaundihiki maasi kanawaatopo. Siyati Por’ho kap’hi Epesaasihanda piw’ha kaundati ausaati bimih’hi waat’ho muri mo sanausotaise.

⁹ Aih’hi is’hiya usa Por’ho piw’ha ausaati kaundis’haapi ponyatisi kiny’hi piw’ha w’indi at’homaahito undiwi w’indi baiwi

gimunyaahopo. Aiwi Awaisihomihaiwaapi maipiha katiwisihiyaami ndihetisisipihitawaayopo. Aih Porihonamat isihiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyaisaahihinumwaasi notaise. Numwaasi noti Tairanaasihomijandikataunjindihandaatihinandaataise. Iyati Autaahaatihomipiwihasisi nahatewetisusaati kaundihiami isihiya usai maawi atisawaawi maasi Porihoisawipawaatawayayopo.

10 Siyati Porihokapihipiwihaisusaati kaundati bimihkinaungwihayati mwisanausotaise. Aih Judaahiyauni Judaahiyamatipimetahiyauni yapipati Esiyaahanda bimohiyihiya Awaisihomipiwihaisawaayopo.

Utaaho Wo Sikepaahomi Mwaayaapihaare

11 Aih Autaahaatihomiwatipihandaahi Porihogonipati watipihaiwa kahatamatipetahaiwa kiyataise.

12 Aih isihiya apotihiri nesi nuwi Porihomiambipateti ahiyawinepi isisi nuwi isihiya timbipaisahiyaamiheti ahiyauhi kiyaamitimbipauni itipihomaipihapauni keti owesuendaise.

13 Aih Judaahiya usa kapi kapihidaiwitipihomaipihapa isihiyaamihetibimimbipainemawaayopo. Nemapi amigaaro maipo tiwi Awaisiho Jisaasihomiambipati ambihitawaatopo. Ambihitiwitiipihomaipihoisihiyaamihetibimisihoi saundawaatopo. "Porihopiwihaisusaataati Jisaasihoretati ambihitisiho komi ambipataahi nini

kasatataatonì sahi isìhiyaamìhetì bimimaawì namasi nuwìse,” undawaatopo.

14 Aihì utaaho wo komì ambìpatì Sikepaahomì mwaaya ikwìrì naasairìtihì auhìramì yahurì 7 kaiwìhiyaare. Iyataatì so Sikepaaso Judaahiyaamì nandapa tìhìwì Autaahaatìhoai nunyohiyìhiya pìrisihiyaamì awaisìhore. Aihì komì mwaaya katì kaiwì itìpìho maipìhapa isìhiyaamìhetì bimimbìpai nemaitotìwì kiyawaayopo.

15 Saiwì kiyauhì itìpìho maipìhapa utaaho womìhetì bimimbìpa kiyai saundawaatopo, “Nyahì Jisaasihoaisaahì aimì usonaatì atisaahiyaanìne. Iyaatì amì Porìhoaisangi aimì usonaatì atisaahiyaanìne. Isì sahi nehìhiyaatisì napitetahiyaatìtawaawìtopo?” undawaatopo.

16 Undauhì utaaho ko itìpìho komìhetì bimisìho napwaatatì kiyai asakiyatì pìhìta kohimatatì tiwataise. Iyatì kiyaamì ambìpatì netì nusopìsasatì amì kiyaamì apotìhìrì niyohohìpìpa netì napwìratì kaihì namapì somaahiyìhiya sandì anìndì namasi yanìhìmapì nowaayopo.

17 Aihì isìhiya Epesaasihanda bimohiyìhiya Judaahiyaunì Judaahiyaamatìpìmetahiyaunì sandapì atisawaawì isìhiya nahatiya awaindìhandì yayawaayopo. Yayawaawì Awaisìho Jisaasihomì ambìpatì asakaiwì waatì nìwimaawaayopo.

18 Aiwi jìhì aimì gìwunyaahohiyìhiyaamì usa napìwì kiyaamì onaapìpa kiyohìwaiwa isìhiya taahiyìhiyaamì ndìhetì ausaapì kaundìwì namawaayopo.

19 Aiwi amì isìhiya gaapìpatunì onaapìpaunì

kaitaat+iw+ utipi+haiwa ahotiwaiwa nep+ nahatewa is+hiyaam+ nd+het+ t+hoawaayopo. Iyataat+ saiwa utipiwa naw+ho aungwohaiwa amb+pati owehaiwa j+hura nunyaw+ nep+haiwaare.

²⁰ Saiwa siyati noaipataat+ Awais+ho Autaahaat+hom+ piw+haam+ watipi+handi+ auta noaipataise. Aih+ is+hiya nahatiya piw+ha ka atisawaayopo.

*Por+hop+ Is+hiya Epesaasihandaahiya
Ahoyan+iw+ It+i+taawaatopo*

²¹ Aih+ saiwa noipas+i+ ipot+hura Autaahaat+hom+ Itipi+ho Por+hoai kaundih+ Por+ho yap+haur+ Masetoniyaahandaahapuni Akaiyaahandaahapuni notati japi+hi Jerusarem+handaaahap+ naitandi gw+inyaataise. Iyataat+ ami+ Por+ho sandaase, “Ni+ni Jerusarem+handaaahap+ naindat+ ipot+hura nundi is+hiya Rom+handaaahiyai usondaano,” tati kandaase.

²² Aih+ Por+ho satati kata gw+inyaataat+ utaahuri wur+ Por+hoai and+i+wi+ maasi daisururi Timotey+ Irasitaasiyai j+i+hi Masetoniyaahandaahap+ natausaasataise. Natausaasatosati Por+ho mas+honji yap+pati Esiyaahanda bindataise.

²³ Bimih+ suraan+i+ is+hiya Epesaasihandaahap+hiya Awais+ho Jisaasihom+h+retapi ahoyan+iw+ it+i+ti+wi+ nunaataawaayopo.

²⁴ Aih+ utaaho wo kom+ amb+pati Dimit+riyaas+ho bindataise. Iyati so utaaso naw+ho gor+handi t+hihi noipati

napainditati ipasananihi kandaahi siwipati kiyahore. Iyati ami gorihandi kandaahi autaahaathiho jaipitahomi anj awaindihandi Epesaasihanda ahetindihandami siwipati titaahipati kiyamataise. Iyataati sandi anj awaindihandamand apopaati waati jaiwitihati Atemisihaatamihande tawaatopo. Tiwi kaatapi autaahaathihore tiwi katawaatopo. Iyati Dimitiriyaasihomi otipipati siwipati kiyohipati ishiya titaahiyihiya kaiwi nawihoh aungwohaiwa newaayopo.

²⁵ Aih Dimitiriyaasiho komi otipipatihiyaisuni ishiya usa otipipati Dimitiriyaasihomihatamatiyahati witi kiyohiyihiyaisuni gaata numwaati ahoyataise. Ahoyati kiyai sata kaundataise. "Sahi isimiyaate, nyami otipipati kimati kiyohimatapi nawihoh aungwohaiwa noaipasih nehohitihandapi aimi mmoniw gwinyaapihyaate.

²⁶ Iyataati Porihoh so autaahaathiho nyami ikwiraahi kiyaati ahiyohihopi so autaahaathiho akithomaathe tati kandaase. Satati kandaati ishiyaami gwinyaahohitihandi neti nopisatasataise. Iyati Porihoh sandi siyati kaindihandamand kimbihihihi kiyataamaise. Owetise. Yapipati Esiyaahandami aunahipihaiwa nahatewaara kiyati daayataahore. Aih sahi sawanaati aimi usoniw gwinyaapihyaate.

²⁷ Aisi Porihomi piwaha saaraahi nyami otipipati nawihoh aungwohaiwa nehohipatami ambipati neti nasipanyamataise. Iyataati nyami otipipati nawihoh aungwohaiwa

nehohipatihihī neti nasipanyamaamaitaise. Owetise. Nyami apopaati Atemisihaatapi autaahaatihoe taati katohaamaatami anī awaindahandi maawi ahoyati neti ambipati nopisatasi namandipamaitaise. Iyataati isihya yapipati Esiyaahandaahapihyaunī ami yapipati nahatewaraahapihyaunī apopaati Atemisihaatapi nyami autaahaatihore taati katohaamaatapi gwinyaapi gaapundiwhiyaare. Isi Porihō neti namandipamaitaise. Iyonihī nyami autaahaatihomī ambipati owetati kiyonihī isihya wīndi kopī gīmunyaitaapo,” undati Dimitiriyaasiho kaundataase.

28 Undati kaundihī kiya piwīha sa atisawaawi apowihī namapi waati kaahaatiwī satawaatopo, “Nyami apopaati Atemisihaatapi autaahaatihore taati katohaamaati nyahī Epesaasihandaahiyaanamī awaisaamaate,” tiwī kaahaatawaatopo.

29 Aihī sati aunahipitaahī gaamapi isihya nahatiya itihitīwī ŋuŋaatiwī kaahaatawaayopo. Aiwī kiya utaahurī wurī Porihōaisamī maasi otīpīpa kaimī daisururī Gaiyaasiyī Arisitakaasiyai isīpī numwaasi ketī isihya taahiyīhiya ahoyanīhohīpīpīhī nowaayopo.

30 Aihī Porihō isihya ahoyanīwī piwaatiwī ŋuŋaatohiyīhiyaamī ndīhetī notī piwīha kaundiṭotati nutotataihī isihya Jisaasihopī gīwunnyaahohiyīhiya Porihōai namumwe undīwī ipatisawaayopo.

31 Aihī ami Porīhomī naisīhiya usa awaisawīhiya Porīhopī piwīha satīwī nusoasawaayopo. “Kīnyī isīhiya nahatiya ahoyanohīpīpīhī

namumwe,” undiwî waati kaundawaatopo.

³² Aihî isîhiya ahoyanîwî bimohiyîhiyaamî gwînyaahohîtihandî netî nusopîsasînamasîhî usa dopawî kiyai wîretî pîwaatîwî nûñaatauhî amî usa dopawî katî kaiwî wîretî nûñaatîwî pîwaatîwî kaahaataawaatopo. Aiwî kiya nahatiya napîwî ahoyanohîtihandamî tanyaahaapî wîndî baiwî gîmunyapîmenîhopo.

³³ Aihî Judaahiya utaaho wo Arekîsandaaho pîwîha wa katîtotîwî isîhiyaamî ndîhetî otîhapîhî ahîwisawaayopo. Aihî isîhiya usa pîwîha satîpî katîme undîwî Arekîsandaahoai kaundawaatopo. Aihî Arekîsandaahoai pîwîha satîpî katîme undîwî isîhiya usa kaundohîha ka isîhiya nahatiyaamî ndîhetî ausaatî katîtotatî isîhiya ahoyanîhohiyîhiyai pîwîha namîhaapîse undataase.

³⁴ Undihî kiya ahoyanîhohiyîhiya koai usonawaawî Judaahotihî satîwî gwînyapenawaayopo kîmo nyamî autaahaatîhopî autaahaatîho akîtihomeahe tîwî itîhitohiyîhiyaamîhore tîwî gwînyapenawaayopo. Saiwî gwînyapenawaawî namapî nahatiya maahomwaanî naasaamapî satîwî kaahaataawaatopo, “Nyamî apopaatî Atemîsihaatapî autaahaatîhore taatî katohaamaatî nyahî Epesaasihandaahiyaanamî awaisaamaate,” tîwî pîhitîwî utaarîhandî kaahaataawaayopo.

³⁵ Aihî satî aunahîpatî Epesaasihandaahapî awaisîho ipotî dotatî kiyai namîhaapîse undatî kiyaamî pîwîha ipatisatosatî sata kaundataase. “Sahî Epesaasihiyaate, nyahî Epesaasihandaahiyaanînyamî apopaatî

Atemisihaatapi autahaatitho awaisihore taati katohaamaatami anji awaindihanduni nawiha piwaha itihapipaisiha yamihapataatihapi timihaihi kaapi gaapundohihauni nyahi jaawaati bindahaayo. Aih sandapi ishiya nahatiya yapih nahatewaraahiya aimi gwinyaapishiyaare.

³⁶ Aisi utaaho wo sa piwa nemaitandihore owe-tise. Owetisi sahi bipi namihapise. Aiw sahi sami wani nahiriwi kiyohimatamataiwi jhara kamaiwise.

³⁷ Aih utaahuri kimuri anji awai-waiwaatihhi nandaapi kahapaamapi pa piwaha itihapipaisihapa windi ikomaanimi huritihandhi kandhi sahi numwaasi nehhandhi nasawaayopo. Aimi kuri nyami apopaati Atemisihaatapi windi sisipihimaatimihure.

³⁸ Iyataati Dimitriyaasihouni ishiya usa Dimitriyaasihomataiwi otipipati kiyohiyhiyauni ishiya usaapi piwaha ahotanaahi asisaha piwaatitaatiwheti titihi keti piwaha atiwi tipitapaahohiyhiyaisawi kiyai sawana piwaatiwi titihemaitaapo.

³⁹ Iyawaawi ami sami piwaha wiwa naanjhaiwa ahotanaahi asisaha titihi piwaha piwaatitaatiwhura noaipapi ahoyanwi kura piwaatiwise.

⁴⁰ Aih wani asisima kimetih nyahih ahoyanaati nunaata piwaatohitmandapi nyangi nyainjaawi bimohiyhiya Romihiya napaape tiwi nyangi nanyisesaihi ami nyahih ahapaapi piwaatihayo undaati kaami tanyaahaapi windi biyaati ka-

mundito. Windi biyaati piwaha akaaha kamundisaihi nyangi kiya itihinyatisaihi nyahi naanjhandi naito,” undati Epesaasihandaahapi awaisiho kaundataase.

⁴¹ Kaundati awaisiho sami anjipipihapi keti nandiwirapise undihi kiya nunaaha namihamapi kihira nandiwirawaayopo.

20

*Porho Yapihauri Masetoniyaahandaahun
Akaiyaahandaahun Autaahaatihom Pwaha
Ausaataise*

¹ Aih kiyaami itihitiwi nunaatohiwaiwa aimi owetihihura ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyhiyai Porho gaata numwaati naasaimbipihimatosati kiyaami gwunyaahohitihandi anditiwiwitandaha kiyai piwaha kaundataase. Kaunda kiyatosati Porho kiyai ipihiretis bimaawise undamapi yapipati Masetoniyaahandaahapi notaise.

² Porho noti Masetoniyaahanda noaipati kapihi aunahipihaiwaara daayati ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyhiyai kiyaami gwunyaahohitihandi anditiwiwitandaha piwaha kaundataase. Kaunda kiyamapi Porho yapipati Akaiyaahandaahapi notaise.

³ Noti bimih waatihonya muri mingwaasi sanausotaise. Sanawih yapipati Siriyahandaahapi naitotati timan+nataise. Siyati naitotati timan+nat bimih Judaahiya Porhoai tiwitotiw bipi kanwi noasauhi Porho atisataise. Siyati Porho atisataati sipihandoti Siriyahandaahapi naisanihi ishiya niwitaawo

tati Porihō gwinyapenataati namati japihī yapipati Masetoniyaahandaahira naitandi gwinyaataise.

⁴ Aihī Porihō Akaiyaahanda namasi yapipati Masetoniyaahandaahira naihi maasi niyohiyihiyaami ambipati sate. Aunahipati Beriyaahandaahapi utaaho wo Piraasihomi mwaaho Sopataahotihī ami aunahipati Tesaronaikaahandaahapi Arisitakaasiyi Sekandayaatihī ami aunahipati Deribihandaahapi Gaiyaasihotihī ami Timotehotihī ami yapipati Esiyaahandaahapi Tikikaasiyi Tiropimaasiyaatihī siya maasi Porihōaisawi niyohiyihiyaare.

⁵ Aihī siyaami usa jihī keti nuwi aunahipati Ti-roaasihanda nyapi jaawi bindawaayopo.

⁶ Aihī Judaahiyaami kimbapihō Pasopaa-handami asisīha awaiwaiwa nandapa bīretihandi nipitandihandi ahīmaayandīha nandaatīwīhaiwa aimī sanoti owetihī nyahī aunahipati Piripaihanda namasi sipihandoti niyahaayo. Sipihandoti niyahoasonihī asisīha ikwiri naasairihī 5 kiyati sananyihihura aunahipa Ti-roaasihanda noaipīhaayo. Noaipawaati isīhiya jihī naiwi nyapī jaawi bimohiyīhiyai usonīhaayo. Iyaati kapihī Ti-roaasihanda nahatiyaanini bimonihī Saararehiri naasairihī sananyotaise.

Porihō Ti-roaasihanda Utaaho Wo Yutikaasiho Napomasihī Ahowimasihī Japihī Nepataise

⁷ Aihī Sandehura asihataahura isīhiya usa Ti-roaasihandaahapihiya Jisaasihopi

g#wunyaahohiyihiyaisaati maasi gwitiitiho (biretihandi nambowaati) nandiwaati anjhandi windaatihhi maasi ahoyanihaayo. Aihhi Porihho bousonihhi kapihhi Tiroaasihanda namasi naitandihuraatihiyataati namati sura asihataahura piwihha namasati kaundataase. Siyati piwihha utaarhandi isihiyai kaundi mi naihi noti apwitetindaise.

⁸ Aihhi nyahi ahoyanaati bimohipihiphi sisihha titaahiwaiwa nimandataati nausaatataise.

⁹ Aihhi utaaho wo waimwaaho komi ambipati Yutikaasiho winduwaahandaasini bindataise. Bimihhi Porihho kiyai piwihha utaarhandi kaundi mi naihi Yutikaasiho naaninaninjati winduwaahandi kandaasini apipaahi nanomataise. Nanomataati apatihhi nepandati mihaapi sohoai tiwamataise. Iyataati saani ananani autaahi niwaataati bipinjawani animatihhaanisi autaahi mihasinapi mihaapi nepandamati sohoai tiwati ahiyamataise. Aihhi isihiyai koai numwaitotiwani anjhandaaasini mihaapi noatipapi nuwani mmonawa ko aini napomasihhi usonawaayopo.

¹⁰ Aihhi ami Porihhoaisangi mihaapi noatipati noti Yutikaasihoai namaahatataati isihiyai sata kaundataase. "Sahi utaamopi aini napomataise tiwi yaiwi pihitiwi gwinyaawaawi sami maarihho owesetindihandi namihapi se utaaho kimo japihi nepati aini asohoematataiso," undati Porihho kiyai kaundataase.

¹¹ Undamapi Porihho jahira anjhandaaasini niyati mihasini noaipati biretihandi neti naumboti isihiyaisati maasi nanataise.

Nanatosati piwaha utarihandi kaundimi naihi notibouriwataise. Bouriwati ipiho yaurutaasihiporihoisihiyai piwaha kaundisawihiyai kapihinamasi niyataise.

¹² Aihisihiya Yutikaasiho asohoaisawimaasi anjipihapinowaawi kiyaami maarihowiwitataise.

Porihoaunahipati Tiroaasihanda Namasi Aunahipati Mairitaasihandaahapi Notaise

¹³ Aihinyahi Porihoaisa maasi niyohiyihiyaanangi Porihosanyatataase. “Nini aunahipati Asosihandaahapi yapipataapihinaitaani sahi sipihandinesi jihinaiwi kapihiasosihanda nisapi jaawi bimitaatiwi naiwise,” nyatataase. Satati kanyatihinyahi jihiniyaati Asosihanda Porihopijaawaati bindahaayo.

¹⁴ Aihinyahi jaawa bimonihiporihoyapipataapihiniyati Asosihanda nyangi nyainjasihi nutasi sipihandinesi aunahipati taunihandi Mitirinihandaahapi niyahaayo.

¹⁵ Niyati Mitirinihanda noaipahaayo. Noaipawaati kapihimitirinihanda namasi sipihandikandoti niyaati yapipati witi Kaiyosihandi durihiramotihati ahetipatanoaipahaayo. Ahi kapihinanowaatatibowihiyapipati Kaiyosihanda namasi niyaati yapipati Samosihandi durihiramotihati ahetipatanoaipahaayo. Noaipawaati kapihisamosihandanowaatatibowihikapihisamosihandanamasi sipihandikandoti niyaati aunahipati Mairitaasihanda noaipahaayo.

16 Aihî aunahîpati Epesaasihanda isîhiya bimohiyîhiyai wîndî mausondaano tatî Porîho gwînyaasîtihandaaahî kapîhî nusatipatî Mairîtaasihandaahapî niyataise. Sandî apaapîmaahe. Porîho Jerusaremîhanda asisîha Pendikosihandî maasî mmondandîhondaatî yapîpatî Esiyaahanda otîhî wonjî bimimotî ketî notaise.

*Porîho Epesaasihanda Isîhiya Jisaasihopî
Gîwunyaahohiyîhiyai Iwinjatohiyîhiyai
Pîwaundataase*

17 Aihî nyahî niyaatî Mairîtaasihanda noaipawaatî bindîhaayo. Bindîhaawî isîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyai iwinjaawî bimohiyîhiyaapî Porîho Epesaasihanda pîwîha nusoaasataise. Pîwîha nusoaasihî kiya awaisawîhiya napîwî Porîhoai iwinjawaayopo.

18 Aihî kiya napîwî Porîhoai winjîhauhî Porîho kiya awaisawîhiyai pîwîha sata kaundataase, “Nisî kiyohîtihandî sahî aimî gwînyaapî mmonîwîhiyaate. Nîni jîhî wuwanîhura kîmatî yapîpatî Esiyaamanda napîti sangisatî maasî pîhîndîhaiwaara bimonîhî aimî nisonîwîhiyaate.

19 Iyataatî Judaahiya nahatewetî ningî nîpîhatitotîwî pîwîha kîhaiwa kîhaiwa katîwî kiyauhî kiyaamî saiwaaraahî nîni naanjîhaiwa pîhîndî netaatî gotaayo. Saindî naanjîhaiwa netaahandî kandî bîpi ipatisandî Awaisîhomî otîpîpatî kiyaataayo.

20 Aindî nîni amî Pîwîha sangî andîtisaiwitandîha wîndî yamaindî ausaatî kasatataayo. Iyataatî nîni isîhiya pîhîtiwî

nisonihohiyihiyaati japihini ngi windi manisondauhi nini aimi gwinyapenataayo.

²⁶⁻²⁷ Aisi nini wani asisima kimehi piwaha sangi waati sandi kasatataato, Autaahaatihonihiyaimatohiyihiyai saindi iwinjaati bimitaano tati gwinyaasitihandi nini yamaindi aimi ausaati sangi kasatataato. Aisi sami usa sisaha namaayotati kaanhi thisihaapihi nuwi naanhandi newaawaahi nisihandimahe. Owetise. Sawanaamihandahe.

²⁸ Iyataati sahi Autaahaatihomi sipisipihonyai iwinjaawi bimitaatiwi Autaahaatihomi Itipihoni aimi ahisihihyaate. Isi sahi sawanaati awaisawihyaati baiwi itatamaninipiwi jatinipiwi bimaawise. Itatamaninipiwi bindawaawi Autaahaatihomi isihiya Jisaasiho jitiipati nuhaati japihini numwaasawihiya sipisipihandamataiwihiyaasi sahi baiwi itatamanipiwi winjatiwise.

²⁹ Ami nini sangi nasamasi naisanhi isihiya usa piwaha jaiwitiwihaiwa katiwunjawidaayohiyihiya napipiwi Autaahaatihomi sipisipihonyaati gwinyaahohitihandi nepi nasopisasitaapo. Iyataati isihiya siya nepi nasopisasitaatiwihiya suhiri ainjihirihiramataiwihiyaare.

³⁰ Iyataati ami sahi iwinjaawi bimo-hiyihiyaami usa dopawi isihiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya kiyai nipipinjai nutaatiwipiwaha jaiwitiwihaiwa katitaapo.

³¹ Aisi sahi baiwi itatamaninipiwi jaawi bimaawise. Iyataati nini kinaungwiha mairi manyeti sangisati bindataati apatihuni

otapíhaatuní píwíha sangi andítisaiwítandíha waatí andítindí ausaatí kasatataayo. Aindí amí níní samí naanjíwaiwa jasonataatí maarího asípínihí asísíha waiwaara gotaayo. Aihí níní saindí kiyohítíhandapí gwínyaapíse.

³² Aihí waní níní Autaahaatíhomí ikwíraatíhí ahísísataayo. Iyataatí níní píwíha jíhí kasatohíha Autaahaatího gaahandí kanyisatí bimindíhandapíhaasí ka netí gísunyaitaise. Gísunyaatí andítisaiwítaise. Iyatí Autaahaatího gaahaiwa nahatewa komíhiyaimatohiyíhiyai numwíwaiwa amí sangi nasamítaise.

³³ Iyataatí níní isíhiyaamí nawího apotíhírapí nanímítondí píhíndí gwínyapenataamaayo. Owetise.

³⁴ Níwahonisí ikwíraahí otípípatí kaíndí kahapaamapípa nínuní isíhiya maasí daayohiyíhiyauní nenoaahítimbípa netaayo. Aihí níní saíndí kiyoníhí aimí nisoníwí gwínyaapíhiyaate.

³⁵ Níní otípípatí nawíhopíhatí píhíndí waatí kiyataayo. Waatí kiyohítímandí sandí sangi nasísataayo nyahí otípípatí nawíhopíhatí waatí kiyaatí isíhiya nawíhopí nenoaahítisawíhiyai andítíwíwítandí nawího numwítíhaawe. Aihí níní sandí saíwí kaitaatíwí sangi nasísataayo. Iyataatí píwíha wa Awaisího Jísaasiho sawaho sata katisíhaare. ‘Utaaho wo kahapaamapípa nunyataatí nga nunyataayono tatí maarítataataahí sandí komí ikípípa taahípípa netaatí maarítindíhandí ípíhátísamaitaise tatí Jísaasiho katisíhaasí biyaatí kaapí gwínyaitíhaawe,’ undatí Porího

isihiya awaisawihiya Epesaasihandaahapihiyai kaundataase.

³⁶ Aihî Porîho piwîha sa kaunda owematosati atotipiwesati bindataati awaisawihiya kiyaisati maasi gaapundataase.

³⁷ Aihî Porîho nutandaihî kiya Porîhoai iwiwatawa pihîtiwî giwusepi pihîtiwî gerundawaayopo.

³⁸ Iyati Porîho nisi ndimaahomwaanî windî japîhî manisondaapo undati kaundishiapi waati aungwohandî gwinyapenawaawi kiyaami maarîho awaindîhandî tundataise. Aihî saiwî kiya gwîwî Porîhoai numwaasi sipîhandotapi nowaayopo.

21

Porîho Jerusaremihandaahapî Sipîhandî Nesi Niyataise

¹ Aihî Porîhoaisaati nyahî isihiyai namasi sipîhandoti yamwaawaati niyahaayo. Niyaati titîhî yapîpati durîhîramî otîhaati ahethîhata noaipîhaayo. Sati yapitamî ambîpati Kosihande. Aihî nyahî aunahîpati Kosihanda nanowaatati bowihî kapîhî namasi niyaati yapîpati wîti durîhîramî otîhaati ahethîhata noaipîhaayo. Iy-ataati sati yapitamî ambîpati Rosihande. Aihî nyahî kati yapîpati Rosîhandamî aunahîpati Rosîhanda nanohaayo. Nanowaatati bowihî Rosîhanda namasi niyaati yapîpati wîti Risiyaa-handamî aunahîpati Pataraahanda noaipîhaayo. Noaipawaati kapîhî Pataaraahanda nanohaayo.

² Nanowaatati bowihî sipîhandî windî yapîpati Pinisiyaahandaahapî naitandîhandî

ahotihî mmonaati kandoti yamwaawaati niyahaayo.

³ Niyaati yapipati witi Saipiraasihandi ikwiri konaamohiraihoanî ahetihi nehî usonaati nusatipawa niyahaayo. Niyawaati yapipati Siriyaahandamî aunahipati Taiyaahanda sipihandi ikipipa ahaitandi notî ahotihî nyahî kapihî timahiyihaayo.

⁴ Timahiyaati ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyaapi daahaayo. Daawaati kiyai usonihayo. Usonaati kiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyaisaati bimonihî Saaraherî naasairihî sananyotaise. Aihî Autaahaatihomî Itipihô Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyai netî gwunyaasihî kiya Porihoi saundawaatopo, “Kinî Jerusaremihandaahapî namaime,” undawaatopo.

⁵ Undiwî Porihoi kaundauhihandi kandi nyamî asisha aimî naitihaahuraatihî namawaati kapihî namasi niyahaayo. Niyonihî ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya nahatiya ushiya kiyaamî apwaatiya mwaaya maatiyauni nanyamaasi nowaayopo. Aihî maasi nowaati aunahipatamî mangirainî durihîramî aripataatihî noaipihayo. Noaipawaati aripataatihî nahatiyaanîni atotipiwesati bindihaawi Autaahaatihopi gaapundihayo.

⁶ Gaapunda kiyaatosati kiyai ipihirete undawaamapi sipihandoti yamwaahaayo. Yamwaahonihî kiya nyangi nyainjamapi kiyaamî anipihapî japihî niyawaayopo.

Porihoi Utaaho Wo Autaahaatihomî

*Piwaha Ausaasiho Akapaasiho Aunahipati
Sisariyaahanda Piwaundataase*

⁷ Aih+ nyah+ aunah+pat+ Taiyaahanda namasi sip+handoti+ kiyaan+n+hi+ niyaati+ aunah+pat+ Toremesihanda noaip+haayo. Noaipawaati+ kap+hi+ isihiya Jisaasihopi+ g+wunyaahohiy+hiyai usonaati+ piwaundihaayo. Aih+ kap+hi+ kiyaisaati+ Toremesihanda asisiha naasaah+ bindi+haayo.

⁸ Bimainjaati+ nanowaatat+ bowihi+ kap+hi+ Toremesihanda namasi niyaati+ aunah+pa Sisariyaahanda noaip+haayo. Noaipawaati+ utaaho wo Pirip+ho Epenjerisiho Jisaasiho katati+ kaiwaiwaapi+ piwaha ausaasihom+ anj+pi+pi+hi+ maasi+ koaisaati+ bindi+haayo. Iyataati+ so Piripo jihura aposerihiyai and+i+wipi+ ot+pi+pat+ maasi+ kaitoti+w+ Jerusaremi+handanda ⁷ kaiw+hiyai ah+iwisohiy+hiyaam+ wore.

⁹ Iyataati+ so Pirip+hom+ maatiya sang+ namaati+w+hiya ⁴ kaiw+hiya bindawaayopo. Iyataati+ Pirip+hom+ maatiya siya Autaa-haati+hom+ It+pi+ho keti+ g+wunyaasi+hura Autaa-haati+hom+ piwaha isihiyai and+i+wiw+itand+ha ausaap+hiyaare.

¹⁰ Aih+ nyah+ Por+hoaisaati+ aunah+pa Sisariyaahanda asisiha taahonyonyeh+ bindi+haayo. Bimon+hi+ utaaho Autaa-haati+hom+ piwaha ati-sati+ neti+ ausaasiho kom+ amb+pat+ Akapaasiho yap+ipati+ Judiyaahanda namasi nasataise.

¹¹ Nasati+ kap+hi+ Sisariyaahanda nyangi nyainjataise. Aih+ ko Akapaasiho Por+hom+ apoti+h+i+ gw+haraah+i+ yamepatamatiyati+ wisasainj+i+r+i+ netaise. Neti+ sawahom+ ikwauh+i+ namawati+ wisasanataise.

Wisasanataati sata kanyatataase, “Autaa-haatihomi Itipihho sandaase, ‘Isihiya Judaahiya Jerusaremihandanda bimohiyihiya kimiri+ apotimiri+ yamepatamatiyahira wisasan+hohiri+mirami+ satihoai saiwi+ wisasitaapo. Wisasawi isihiya usa Judaahiyaamatipi+metahiyai numwitaapo tati+ Autaahaatihomi+ Itipihho kandaase,” tati+ Akapaasiho nyangi kanyatataase.

¹² Satati kanyatih+ nyahi+ atisihaawi+ nyahi+ Porihoa isa maasi+ niyohiyihiyaan+nuni+ isihiya kapihapihiyauni+ nahatiyaan+ni+ Porihoi+ Jerusaremihandaa hapi+ namaime undaati+ ipihatisahaayo.

¹³ Ipihatisonihihandi+ kandi+ Porihomiha+ piwaha+ wihoanaha+ satati+ kanyatataase, “Sahi+ saiwi+ gowaawi+ Jerusaremihandaa hapi+ naitondi+ nisi+ gwinyaahohitihandi+ na+ paapi+ nepi+ nipi+ hatisopo? Iyataati+ nini+ napwiti+ tandi+ handapaahihi+ timanindi+ jatataamaayo. Owetise. Nini+ Awaisiho+ Jisaasihomi+ handapi+ napwiti+ tandi+ handapi+ Jerusaremihandanda+ timanindi+ jatataayo,” tati+ nyangi Porihomiha+ kanyatataase.

¹⁴ Satati+ Porihho+ kanyatih+ nyahi+ koai+ ipihatitihaahandi+ owetih+ bipi+ namihaawaatosati+ koai+ sataati+ kaundihaato, “Gaasi+ Awaisihomi+ handisi+ kaitandaahi+ koai+ kiyati+ kiyane,” undihaato.

Porihho Jerusaremihandanda Niyati+ Isihiya Awaisawihiya+ Jisaasihopi+ Gwunyaahohiyihiyai Iwinjatohiyihiyai Pihaha Kaundaase

15 Aihî nyahî kapîhî Sisariyaahanda bimonîhî asisiha wanya sananyihî nyamî ikîpîpa tîmanînaatî bîmainjaatî kapîhî namasi Jerusaremîhandaahapî niyahaayo.

16 Niyonîhî isîhiya usa aunahîpa Sisariyaahan-daahapîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiya nyangi nanyamaasi niyawaayopo. Nanyamaasi naiwî utaaho wo nyahî koaisaatî maasî bimîtîhaahomî anîpîpîhînyamawaayopo. Iyataatî so utaasomî ambîpatî Nesonîhore. Iyatî ko yapîpatî Saipîraasihandaahapîhore. Iyatî ko Nesonîho jîhura aimî nepemaitatî Jisaasihopî gîwunyaahosî konîhî andîtitatî gîwunyaatî bindataise. Aihî koaisaatî nyahî maasî bindîhaayo.

17 Bîmainja niyaatî Jerusaremîhanda noaipîhaayo. Noaipahonîhî isîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiya nyangi maaritîwî nanyamaawaayopo.

18 Nanyamaahauhî maasî nanowaatatî bowihî nepasi Porîhoaisaatî Jemîsihoai usonaatî pîwaundîtîhaawî nohaayo. Nowaatî Jemîsihomî anîpîpîhî mmonîha isîhiya Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyai iwinjaawî bimohiyîhiya awaisawîhiya nahatiya ahoyanîwî bimauhî usonahaayo.

19 Usonîhaawî Porîho kiyaisî ipîhîrete undataase. Undatî Porîho sawahomî otîpîpatî isîhiya Judaahiyaamatîpîmetahiyaapîhî kaimî naihî amî komîhetapî nahatapa Autaahaatîho kaimbîpaapî awaisawîhiyai ausaatî kaundataase.

*Poriho Awaisawahiya Mitihyaami
Piwaha Atisamapi Autaahaatihomi Anj
Awaindihandaatihapi Notaise*

²⁰ Kaundihⁱ kiya piwⁱha sa atisawaawⁱ
Autaahaatⁱhomⁱ ambⁱpatⁱ maaritⁱwⁱ
niwimaawaayopo. Niwimaawaawⁱ
Porⁱhoai kiya saundawaatopo, “Naisohone,
Judaahiya Jerusaremⁱhandaahiya ambⁱpatⁱ
owehandⁱ titaahiyⁱhiya nepemaitⁱwⁱ
Jisaasihopⁱ giwunyaawaayopo. Aiwiⁱ kiya
giwunyaahohiyⁱhiya nahatiya Mosesihomⁱ
winⁱhapⁱpa japepihⁱrauhⁱ kⁱnyⁱ aimⁱ
gwⁱnyaapⁱhone.

²¹ Iyataatⁱ isⁱhiya Jisaasihopⁱ
giwunyaahohiyⁱhiya kimbⁱhapⁱhiyai isⁱhiya
usa kinyapⁱ piwⁱha satⁱwⁱha kaundawaayopo.
‘Judaahiyaanamⁱ usa nuwⁱ isⁱhiya Judaahiya
matⁱpiⁱmetahiyaisawⁱ maasⁱ bimohiyⁱhiyaisⁱ
Porⁱho saundataase, “Sahⁱ Mosesihomⁱ
winⁱhapⁱpa namapⁱse. Aiwiⁱ maaha wohonya
sangⁱhonyaami ambⁱpatⁱ nahomaamandipapⁱ
namⁱhaapⁱse. Aiwiⁱ nyahⁱ jⁱhura nahatewa
kiyohⁱwaiwa namapⁱse,” undatⁱ Porⁱho kaundatⁱ
daayataise,’ tⁱwⁱ isⁱhiya kimbⁱhapⁱhiyai
kaundawaatopo.

²² Isⁱ kinyapⁱ Porⁱho aimⁱ napise tⁱwⁱ
gwⁱnyaapⁱ atitaawⁱ kiya piwⁱha satⁱwⁱ kinyapⁱ
katohⁱhaapⁱ jaiwⁱtⁱwⁱha katawaatopo taatⁱ
nunjⁱtⁱhaawⁱ nyahⁱ napitiyaatⁱ kaitⁱhaawe?

²³ Aisⁱ nyahⁱ wanⁱ saimbⁱ kaime hⁱtaatⁱ
kahⁱtisaihⁱ tⁱtⁱhⁱ kiyaapⁱ baimbⁱ kaitaape.
Nyamⁱ isⁱhiya usa murⁱtihⁱ murⁱtihⁱ piwⁱha
wa Autaahaatⁱhomⁱ ndⁱhetⁱ katⁱwⁱ wⁱsasawⁱ

ahiyawahiya yaihiya bindawaayopo.

²⁴ Isi kiya yaihiyaasi kinyi numwaasi naima. Naimbi maasi kiyaisapi nyahi Judaahiyaanini noaipawaati gaahiyaaninimatitahaawi titihi kiyohirihireti baimbi maasi kiyaisapi kaime. Aiw kiya sandi kaiwi misisiha tisatindaatiwi nawiho Autaahaatihomi anj awaindihandami awaisawahiya nuniye. Saimbi titihi kamwaanj kasamaah kiya nahatiya kinyapi piwaha katohiha jaiwitwihaaso tiwi gwinyaitaapo. Aiw ami kiyaisangi kinyapi koaisangi Mosesihomi winihapi biyati japepihirahore tiwi gwinyaitaapo.

²⁵ Aih nyahi ishiya Judaahiyamatipimetahiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyaapi utipho aimi jipati piyaati nusoaso. Nusoasihaawi nyahi piwaha sata kataati nusoaasohihare: "Autaahaatoho jaiwitwihoai ishiya nandapa ami kohasipho tipi tihwi nunyohipipaami nawipipa sahi nepi windi namaanwise. Aiw kohasipho asipipa biyati tihomaatati jiti pati noahapa windi namaanwise. Aiw sahi ishiya ushiya ami ashiya kihiyaisawi irimuniwise taati aimi nusoaasohihare," tiwi Porihoi awaisawahiya kaundawaatopo.

²⁶ Kaundauhi nanotati bowihi Porihoi isiya siyai numwaasi niyataise. Numwaasi niyati titihi kaundohirihireti japepihirati kiyaisati noipati gaahomatitandihireti kiyataise. Kiyamapi Autaahaatihomi anj awaindihandaatih niyati nandaataise. Nandaati prisihiya usa ishiyaapi nandapa tihwi Autaahaatihoi nunyohiyihyai

sata kaundataase, “Saararehiri naasairihi saniyonihi isihiya muri muri noaipapi aimi gaahiyaatawaahura kiya nandapa nesi napisaihi sahi kapa nandapa nepi kiyaapi tihwi Autaahaatihoi numwitaatiwi napitaapo,” undamapi Porihho japihi notaise.

Judaahiya Porihhoi Tiwitotiwu Anj Awaindihandaatih Isiwauhi Tunniwu Yahwinohiyihiyai Mitho Koi Numwaataise

²⁷ Ahi asisaha saniyonihi isihiya sura kuraapi nandapa tihwi Autaahaatihoi numwitaatiwi ahiyohaha aimi detindaise. Detitih Porihho niyati anj awaindihandaatih nandaati bindataise. Bimih Judaahiya usa yapipati Esiyaahandaahapihiya napiwu Porihhoi usonawaayopo. Usonawaawu isihiya kapih ahoyanohiyihiyai Porihopi apowitandaha piwaha katiwu Porihhoi isiwawaayopo.

²⁸ Isiwatawaawu satiwu kaahaatawaatopo, “Isiraherihyaate, utaaho kimoai itihunditahaawu nyangisenda napwise,” tawaatopo. Tiwosawu satawaatopo, “Utaamo kimo nyah Isiraherihyaanam kiyohiwaiwauni Mosesihom winihapipauni nyami anj awaindihanduni neti nopisasati ipihatisamaitandi nahataapihi daayati isihiyai kaundisihore. Iyataati utaamo kimo ami windi siya kiyahore isihiya usa Judaahiyaamatipimetahiyai numwaasi anj awaindihandih kimandaatih nasahore. Iyataati isihiya usa Judaahiyaamatipimetahiya nyami anj awaindihandaatih nanyapitaatiwi itihitaahapihitihhandi kandi Porihho kimo

isihya kiyai numwaasi nasataati sandaahi
 Autaahaatiho sawahopi namihainjipipihini neti
 Autaahaatihomi ndiheti kipati atiha ahiyati
 nanyopisatasaise,” tiwi katawaatopo.

²⁹ Iyataati sandi isihya Judaahiyaa-
 matipimetahiyaapi katohitimandi utaaho
 wo aunahipati Epesaasihandaahapiho
 komi ambipati Tiropimaasiho Porihoisati
 maasi daayati bimihini usoniwihyaare.
 Usoniwihyaasi Porihokoai numwaasi maasi
 anjii awaindihandaatihini nandaataise tiwi
 gwinyaawaawi sandi katawaatopo.

³⁰ Satiwi kaahaatiwi katauhi isihya
 atisawaawi piwaha ka nesi sati aunahipiti
 Jerusaremihanda keti kanwi gaamatawaayopo.
 Aihini isihya apowihini nunaatiwi itihitiwi
 nahatiya naupwasi napwi ahoyanawaayopo.
 Aiwi Porihoi nepi anjii awaindihandaatihapi
 aisi nehahaati noaipawaayopo. Noaipihauhi
 isihya usa anjii awaindihandamini maasomwaanini
 nahatewa keti kuraanini nepi napuwawaayopo.
 Sandi maasomwaanini nahatewa keti nepi
 napuhohitimandi apaapi maahae, isihya isihyai
 anjii awaindihandaatihini tiwitaatiwihandapi
 itihitiwihanditihini Porihoi katihini tiwitaawo
 tiwi gwinyapenawaawi mihaapemapi
 napuwawaayopo.

³¹ Aihini isihya ahoyanohiyihya Porihoi
 tiwitaatiwiyauhi isihya usa Romihya
 tunniwi yahwinohiyihyaami mitihopi
 piwaha satiwi nusoaasawaayopo, “Ishya
 Jerusaremihandaahya nahatiya piwaha
 nunaatiwi piwaatiwi ahoyanawaayopo,” tiwi

pîwîha nusoasawaayopo.

³² Satiwî pîwîha nusoasauhi Romîhiya tunniwî yahwînohiyîhiyaami mitîho sa pîwîha atisataati isîhiya usa yatîhi awai-sawîhiyaimatiwî bimohiyîhiyaisunî tunniwî yahwînohiyîhiyaisunî numwaasi isîhiya ahoyaniwî nûnaatohîpîpîhi notaise. Naihi isîhiya ahoyaniwî Porîhoai tiwîtaahiyohiyîhiya kiyai usonawaawi Porîhoai timapi bîpi namîhaawaayopo.

³³ Aihî tunniwî yahwînohiyîhiyaami mitîho noti Porîhoai isîwatataati nangîpuwitande undataase. Undatosati ko mitîho tunniwî yawînohiyîhiyai saundataase, “Utaaho kîmomi ikwîhatîmuri maindîmureti wîrîhîri senîhandî wîreti wîndî wîreti wîndî wîrapise,” undati kaundataase. Kaundihî kiya Porîhomî ikwîhatîmuri maindîmureti wîrawaayopo. Aihî tunniwî yahwînohiyîhiyaami mitîho isîhiya kapîhi ahoyanohiyîhiyai satati nunjenataise, “Kîmo diyaamahore? Iyati kîmo napitaihe?” undati kiyai nunjenataise.

³⁴ Nunjesîhi isîhiya kapîhi ahoyanohiyîhiya utaaho kîmo siyîhandî wîndî kaihe undîwî tunniwî yahwînohiyîhiyaami mitîhoai wîndî kamundopo. Kamundîwî usa wîreti nûnaatiwî pîwaatauhî ami usa naasîkati kaiwî kiyai wîreti nûnaatiwî pîwaataawaayopo. Aihî tunniwî yahwînohiyîhiyaami mitîho pîwîha kaami akaaha biyati nusesîpatîtandî namese. Nametaati ko namati Porîhoai numwaasi tunniwî yahwînohiyîhiyaami anḡanḡi watîpîhandaatîhi naitaatiwî tunniwî

yahwinohiyihiyai kaundataase.

³⁵ Kaundihî kiya tunnîwî yahwinohiyihiya Porîhoai numwaasi naiwî detî maasomwaanî noaipaitaahetihîhura isîhiya Porîhoai tiwîtaatiwî asakiyawaayopo. Asakaimî pîniyauhî namapî tunnîwî yawinohiyihiya Porîhoai nepî autaahî isîsi niyawaayopo.

³⁶ Aihî isîhiya nahatiya ipotî itîhîtiwî nînaatîmî niyohiyihiya satawaatopo, “Porîho napwîta sohoai tiwîtihaawo,” tiwî kaahaatîmî ipotî niyawaayopo.

Porîho Sawahopî Isîhiya Wirîsandîhiyai Pîwaundataase

³⁷ Aihî tunnîwî yahwinohiyihiya Porîhoai aimî isîsi kiyaamî anîhandî watîpîhandaatîhî nandaitotîwiyauhî Porîho tunnîwî yahwinohiyihiyaamî mitîhoai pîwîha Gîrikîhaara saundataase, “Nînî gisî pîwîha wa kahîtiitaano,” undatî nunjenataise. Nunjesîhî ko tunnîwî yahwinohiyihiyaamî mitîho Porîhoai saundataase, “Kînyî pîwîha Gîrikîha atimbî pîwaatîpîhoŋo?” undatî nunjenataise.

³⁸ Iyatosatî Porîhoai ko saundataase, “Utaaho wo Isipîhandaaahapîho isîhiya maatîmaatîwî tundaatiwîhiya taahiyîhiya 4,000 kaiwîhiyai ko numwaatî ahoyataise. Ahoyatî kiyaisatî maasî isîhiya nyangi nyainjaawî bimohiyîhiyai tiwatî nemaitotatî tiwataise. Tiwamapî isîhiya numwaatî ahoaisawîhiyaisatî maasî yanîhîmatî yapîpatî isîhiya owehataahapî notaise. Aihî nînî kinyapî kore diyataayo,” undataase.

39 Undihî Porîhomîha pîwîha saundataase, “Nîni Isipîhandaahapîhonînimaahe. Owetise. Nîni Judaahiyaamîhonîne. Iyataatî nisî aunahîpatî yapîpatî Sirisiyaahanda ahendaise. Iyataatî nisî aunahîpatî awaipatamî ambîpatî Taasaasihande. Aisi nîni isîhiya kîmiyai pîwîha kaundîtaanî gaaro?” undatî tunnîwî yahwînohiyîhiyaamî mîtihoai nunjenataise.

40 Nunjesîhî tunnîwî yahwînohiyîhiyaamî mîtiho gaasî pîwîha kaunde undihî Porîho anaaŋî utaarîhaanŋamî mbwîtihiŋretî bitondaise. Bitondaatî pîwîha kaundîtandî isîhiyaamî nŋaaha namîhaitaatîwî Porîho ikwîrî autaaŋî ahiyataise. Ahaiŋî isîhiya nahatiya pîwîha namîhaawaayopo. Namîhaahauŋî pîwîha Judaahiyaamîha Ipîruhaara kiyai sata kaundataase.

22

1 “Nisahuraahiyaatunî amî gwînyaahiyaate, nisapî ko siyatî kaiwa kaiwa kiyahoe tîwî sahî katohîhaapî wihoaŋîha saiwa wiwa kamaindîhonîne satîtaanî atinjatîwise,” undataase.

2 Undatî Porîho pîwîha sa Judaahiya sawanaamîha Ipîruhaara kaundihî kiya atisawaayopo. Atisawaawî kiya satîwî gwînyaawaayopo, “Utaamo kîmo pîwîha nyamîhaara katiso,” tîwî gwînyaawaawî komî pîwîha atitaatîwî nŋaaha apîpaahî maipîhonjisangi nŋaamaatîwî apîpaahî namîhamawaayopo. Namîhamîhauŋî Porîho komî pîwîha namasatî kiyai sata kaundataase.

3 “Nini Judaahiyaamihonine. Iyataati ningi nisi naati yapipati Sirisiyaahandami aunahipati Taasaasihanda nanimohonine. Aindi nini kimbihhi Jerusaremhanda kaiwinisitaatiwi jihura metihonini nasataayo. Nasonihi utaaho wo ningi kiyansisihho Gamariyerihore. Aih ko Gamariyerihho Mosesihomi winihapipa nyami asoya asisai numwimbipaapi biyati katanisataise. Katanisihhi nini kimbihhi kapihapi noaipati gwinyandi awaisihonindi bimambitihonine. Aindi nini Autaahaatihomihireti sahi wani komihireti andititihhi japepihirihhi bimohimatamataindi nisangi saindi anditindi japepihirihhi bimambitihonine.

4 Aihhi jihura ishiya usa Jisaasihopi giwunyaapi komihireti japepihrohiihiya ishiya nahatiyai naanhandi nunyati napwitaatiwi tiwataayo. Aindi ishiyai nasapuwitaano unditosati tunnihhi yawnohiihiyai nusepaahonihhi kiyai nesuwihhi kiyai napuwawaayopo.

5 Iyataati nisi piwihha kima kasatohimaapi prisihiya usa ishiyaapi nandapa tihihhi Autaahaatihoi nunyohiihiyaami prisiho mitihho awaisihouni ishiya usa gwinyaahiya awaisawhiyauni sa piwihha akaaha kasatataase satitaapo. Sandi apaapimaato, awaisawhiya siya utipihandi wihhi Damasikaasihanda bimohiihiya Judaahiyaapi jipatipaiwi satihhihandi naninyawaayopo, ‘Porihho kimo ishiya usa Jisaasihopi giwunyaahohiihiyai naanhandi nunyati napuwitandi nasataisi sahi Judaahiyaati awaisawhiyaati koai anditihhi

maasi kaiwise, 'tiwihandi ningi jipatiapaiw
 naninyawaayopo. Naninyauhi nini nesis
 isihya usa Jisaasihopi giwunyaapthiya
 Damasikaasihanda bimohiythiyai numwaasi
 japihi napiti kimbhi Jerusaremihanda
 naanhandi nunyati napuwitondi notaayo.

*Porho Japthi Nepemaitati Jisaasihopi
 Giwunyaataise*

⁶ Nundi Damasikaasihanda noaipaitaahetih
 ipho otihasinindaise. Aih sura ipho
 otihasinisura yamihapataathapi windi
 nausainjithandi awaindhandi keti nasati
 nanusaataise.

⁷ Nanusainjithi nini osihandi
 awaindhandasini bimambithoninisi mthaapi
 yapipataapthi nepanditi ahondaayo. Ahondaati
 piwaha wa nisapi gaatati satati kandih
 atisataayo. 'Sorihone, Sorihone, kinyi napaapi
 ningisi nepi nanopisapaise?' ndataase.

⁸ Ndih nini wihoaanaha saundataato,
 "Awaisihone, kinyi diyaamahonise," undataato.
 Undonhi ko ningisi sandataase, 'Nini
 Nasarethandaahapi Jisaasihonngi kinyi
 taapepi nanopisapaise. Aih saimbi ningi
 nanopisingihonini kahitataato,' ndataase.

⁹ Aih isihya ningisawi maasi niyohiythiyaahi
 nausainjithandi baiwi mmonawaayopo.
 Mmonawaahandi kandi utaaho so ningisi
 piwandindhandi kiya windi baiwi atihomisopo.

¹⁰ Aih nini Jisaasihoi saunditi nunjenataayo,
 "Awaisihone, nini wani napitaitande?"
 undataato. Undonhi Awaisiho ningi

sandataase, 'Kinyi dosisi sati aunahipati Damasikaasihandaahapi numwe. Numbwi sati aunahipita noaipasamihii utaaho wo otipipati ninii gi nahimitandi kandi timaniti ahiyohipatapi ko gi kahititaise,' ndati Awaisiho kandataase.

¹¹ Iyataati sandi awaindihandi nau-sainjitihandaaahi nisi ndiha asisnirati apipaahi asihatamataise. Apipaahi asihatamasihii kahapaamapipa windi baindi moniho. Aihii ishiya nngisawi maasi niyohiyihiya namapi ikwiraahi nisisi aunahipa Damaasikaasihandaahapi nowaayopo.

¹² Iyataati sati aunahipati Damasikaasihanda utaaho wo komi ambipati Ananaiyaasiho bindataise. Iyataati so Ananaiyaasiso Mosesihomi winihapipa biyati japepihirafore. Aihii Judaahiya kapihii Damasikaasihanda bimohiyihiya nahatiya utaaho gaahore tiwi maaritiwihore.

¹³ Isi ko nasati nisihini deti bitonda ningi sandataase, 'Naisohonii Sorihone, kinyi ndiha japihii nausaatonihii jase,' ndataase. Ndihi keti suraanihii nisi ndiha asihanetindihandi owetihii japihii nga baindi jataayo. Jataati koai baindi iwinjataayo.

¹⁴ Aihii ko Ananaiyaasiho sandataase, 'Nyami asoyaami Autaahaatho komi gwinyaati maaritindihandi mmondaapi ahngisataise. Aihii kinyi daihira nasapaapi Utaaho ainahihoi usonapaise. Usohnihii Jisaasiho ko komi maa-homwaanapi piwaha kahitihii atimbi mmonapaise.

15 Autaahaatiho sandi kahindi mandi kinyi komi piwaha ausaitape. Aimbiki kinyi mmoni pi atingiwaiwaapi ausaapi isihiyai kaunditaape.

16 Aisi kinyi otihi wonji mbimime. Kinyi Awaisihoai nini maipihaiwa kiyohiwaiwa nepinimape undiposapi waapoho nesamihiki kinyi maipihaiwa nehimaitaise,' ” ndati Ananaiyaasiho kandataase.

Autaahaatiho Porihoi Natausaasih Noti Isihiya Judaahiyaamatipimetahiyai Piwaha Ausaati Kaundataase

17 “Aihini nini kimbihiki Jerusaremi mandaahapi japihi nasataayo. Napiti anji awaindihandaatihiki Autaahaatihopi gaapundataayo. Gaapundataati siwipati witi Autaahaatiho piwanditandihati noaipasihiki mmonataayo.

18 Mmonataati sati siwipitaatihiki Awaisihoai usonataayo. Ushonihiki koingi sandataase, ‘Kinyi Jerusaremi manda kimbihiki namasi keti wapihapi numwe. O kimbihiki bindapaapi niki kiyohiwaiwaapiha piwaha ausaapi isihiya kimbihapihiyai kaundisamaahi kiya windi baiwi atihomaahitaapo,’ ndataase.

19 Ndihi nini Awaisihoai saundataato, ‘Awaisihone, nini jihura anji gwiharaahaiwa isihiya ahoyanohiwaiwa nahatewaapihi daindiki isihiya kinyapi ghunyaahohiyihiyai mmonititi naputihonine. Aihisandapi isihiya kimiya aimi baiwi mmoniwigiwinyapihiyaare.

20 Iyataati kinyi kaingiwaiwaapiha piwaha ausaasiho Sitipenihoi jihura tiwauhi napotaise. Aihisura ningimaawi bitotihawwi tiwauhisi koai tiwotihandapi nini gaare ndaato. Aihisihiya

Sitipenihoai nawihaara tiwitaatiwi apotihiri tiwatihaiti niyohohipipa nausohaapi naninyauhi nini kaiwa jaati bitondaayo. Isi saindi kimbihini namasati ishiya kinyapi ghunyaahohiyihiyai neti nopisashohipihini namati piwaha japihi gaaha kaunditi kinyi kaingiwaiwaapiha piwaha ausaitaano,' unditi Awaisihoai kaundataato.

²¹ Kaundonihandi kandi Awaisihomihani ngi sandataase, 'Kinyi ishiya Judaahiyaamatipimetahiyenda kaanhi nutaapi kahitataatoni numwe,' ndataase," undati Porihoho ishiya kapihini ahoyanohiyihiyai kaundataase.

*Porihoi Romihiya Tunnwi
Yahwinohihiyaami Mitihoho Iwinjatataise*

²² Aihini kiya nga baiwi atinisauihandi kandi ishiya Judaahiyaamatipimetahiyenda numwe ndati Autaahaatihoho kandataase, undati Porihoho kaundisiha kaapi apipaahi apousataise. Apowihini kiya waati kaahaatiwi satawaatopo. "Utaaho siyati kiyaho nyangisati wihini mbimimita sohoai timapise," tiwi kaahaatawaatopo.

²³ Kaahaatiwi Porihoho Autaahaatihopi sisipihindaase tiwi kiyaami apotihirini niyohohipipaami tiwatihaitihapa nesipapi autaahi moti timawaayopo. Aiwini yapipatami waatihirini ikwaatipihoho nepi moti autaahi yotawaayopo.

²⁴ Aihini tunnwi yahwinohihiyaami mitihoho tunnwi yahwinohihiyai kaundihini kiya Porihohoi tunnwi yahwinohihiyaami anaanini numwaasi nandaawaayopo. Nandaahauhi tunnwi yahwinohihiyaami mitihoho kiyai

saundataase, “Porihoai tiwisaihi yayataati maipihandi saindi kiyonihe tati katiso kamaatiso tiwi tipu nunjeniwise,” undataase. Sandi isihyaami nunaatohitihandami tanyaahaapi gwinyaitandi kaundataase.

25 Aiwu Porihoai tiwitaatiwi nepi wisasawu ahiyawaayopo. Aihu tunniwi yahwinohiyihiyaami mitihomi yatih awaisihoematati bimisiho Porihomihini deti bitosih koai Poriho saundataase. “Utaaho wo Romihiyaamihoi saiwi kawiwu tiwitaatiwi winihapiha ahondaindih? Aiwu piwaha atisati tipitapaitandihoaapihi sangi piwaatiwihandi keti tiwitaatiwi sandi gaatindih?” undataase.

26 Undih ko awaisiho notu tunniwi yahwinohiyihiyaami mitiho awaisihoi saundataase. “Utaamo kimo isihya Romihiyaamihosi kinyu koai napindapi saiwa kawisapaise?” undataase.

27 Undih tunniwi yahwinohiyihiyaami mitiho Porihoienda nasataise. Nasati Porihoi sata nunjenataise, “Nyahi Romihiyaanamihonitapaapaahi kinyu ningi titih kande,” undataase. Undih Porihomihaha saundataase. “Ye, ninu akitinih Romihiyaamihonine,” undataase.

28 Undih tunniwi yahwinohiyihiyaami mitiho Porihoi saundataase. “Ninu noaipati Romihiyaamihonimatitandihandapi nawih aungwohandi awaisawihya gamanhiyai nunyataayo,” undataase. Undih Porihomihaha wihoanaha saundataase, “O ninih niyu apiya Romihiyaamihanyuris nanimwih ninu titih

Romihyaamihonine,” undataase.

²⁹ Undati Porihho tunniwi yahwinohiyhiyaami mitihoai kaundataase. Aih tunniwi yahwinohiyhiya Porihhoai tip nunjendotiwihyaasi sa Porihomi piwaha atisawaawi namapi keti bipi namahaawaayopo. Aih tunniwi yahwinohiyhiyaami mitihoaisangi atisataati Porihho Romihyaamihotih saiwa aimi kawisono tati gwinyaataati yayataise.

Porihho Judaahiyaami Awaisawhiyaami Ndiheti Pihaha Ausaati Kaundataase

³⁰ Iyataati Judaahiya Porihopi siyati maiphandi sandi kaihe tiwi kasaihi atitandi tunniwi yahwinohiyhiyaami mitiho bowihihura Porihomi wirihiri senihandi nesipamatase. Iyati tunniwi yahwinohiyhiyaami mitiho ishiya Autaahaatihoai nandapa tihwi ishiyaapi nunyohiyhiyaami mitihiyaapun ishiya usa gwinyaahiya awaisawhiyaapun napwi kiya ahoyandaatiwi piwaha nusoasataise. Aih kiya napwi aimi ahoyanhauhi tunniwi yahwinohiyhiyaami mitiho Porihhoai numwaasi nasati kiyaami ndiheti ahiwih bitondaise.

23

¹ Aih Porihho kiya awaisawhiya ahoyanwi bimohiyhiyai biyati winjatataati kiyai sata kaundataase, “Naisihiyaate, nisi daindi bimohitihandi Autaahaatihomi ndiheti titih kiyataayo. Kiyataati sandapi nisi maarho gandaise. Aindi nin itatamanindi bimaami

napiti wani asisima kimetindaise,” undati kiyai kaundataase.

² Undati Poriho kiyai kaundihihura Ananaiyaasiho pirisiho mitiho isihya usa Porihomihini deti bitohohiyihyai saundataase “Sami wonji Porihomi mipati jhaapise,” undataase.

³ Undihi Porihomaha Ananaiyaasihoai sata kaundataase. “Matoaatipati tiwatiheti ngandaati otihatih kahiho nanati maipitindihandamatetishone, kinyi kimbih bindapaapi winihapipa japepiliripi titih kireti kanditaape. Aihhandi kandi kinyi winihapipa nopisapi isihya ningi niwitaatiwi kaundapaase. Isi Autaahaatihom akitinih gisi tihwitaise,” undati Poriho Ananaiyaasihoai kaundataase.

⁴ Sata kaundih isihya Porihomihini deti bitohohiyihya Porihomai saundawaatopo. “Kinyi Autaahaatihom pirisiho otipipatihomai satipi maipihand napaapi kaundise?” undiwi Porihomai itihundawaatopo.

⁵ Aih Porihomaha wihoanaha kiyai saundataase. “Naisihyaate, nin sopi Autaahaatihom Pirisiho mitiho awaisihoe ndi windi bairi gimunyaaho. Iyataati Autaahaatihom piwaha utipihomai satati ahotishaapaah nin aimi gwinyaatihonine. ‘Kinyi kinyi mitiho isihyai iwinjatisihopi maipihand windi kamaatime,’ tati ahotishaapaah nin gwinyaatihonine,” undati Porihomai kiyai kaundataase.

⁶ Aih isihya Judaahiyaami awaisawihya

ahoyanohiyihiyaami usa Satiyusihiyaatih
 ami usa Parisihiyaatih bimauhi usonataati
 gwinyaataise. Siyati gwinyaataati
 awaisawihiyai piwaha waapihitati sata
 kaundataase. “Nisi naisihiyaate, nini
 ishiya Parisihiyaamihone. Aihisi niy
 apiyaisangi Parisihiyaamihanyure. Aihisi nini
 ishiya napowawi akitinhi japhi nepaitaapo
 ndi gwinyaataati sandapi piwaha ausaati
 kaundonhi kandapi piwaha netaayo,” undati
 kiyai kaundataase.

⁷ Undati kiyai piwaha sataha kaundihikaapi
 ishiya Parisihiya wihooanjitih Satiyusihiya wi-
 hooanjitih itihinnawaatopo.

⁸ Kiya itihinihohitimandi tanyaaha siyhaape.
 Satiyusihiya satiwihyaare, ‘Ishiya napohiyihiya
 japhi animwaahipatombi windi namepaitaapo.
 Iyataati kiyaami maarho wapihapi windi
 noaipasi namaayat nehi owetise. Iyataati
 Autaahaatihomi otipipatihya yamihapataatih
 windi bimitaatiwihandi apipaahi owetise
 tiwihyaare. Aihisi ami ishiya Parisihiya
 satiwihyaare, ishiya napohiyihiya japhi
 nepaitaapo tiwi ami maarhopi yaiho
 bindataise tiwi gwinyaapihiyaare. Aiw
 Autaahaatihomi enjerihiya otipipatihya
 yamihapataatihapihiya yaihiya bindawaayopo,’
 tiwi gwinyaapihiyaare. Isi sandapi Porho
 kiyai kaundihisi Parisihiyauni Satiyusihiyauni
 atisawaawi kandapi itihinnawaatopo.

⁹ Saiwi waapihinwi itihinnawaawi
 Parisihiya kiyaami usa Mosesihomi piwaha
 baiwi gwinyaapi katiwunjohiyihiya dopawi

satawaatopo. “Nyahi mmonihonihī kimo utaamo ainahihosī Autaahaatihomī enjeriho otipipatihō yamihapataatihī bimisihō koai kaundiho,” tawaatopo.

10 Aihī kiya waati awaindihandī itihinnawaatopo. Itihinnihauhī tunnīwī yahwīnohiyīhiyaamī mitihō siyatī gwīnyapenataise, Porīhoai wihīwihōaanapī ahīwawaawī komī ambīpatī nepī nurīsipasaihi napwītaiso tati gwīnyaataatī yayataise. Siyatī gwīnyaataatī tunnīwī yahwīnohiyīhiyaamī mitihō tunnīwī yahwīnohiyīhiyai saundataase. “Sahī nuwī Porīhoai numwaasi tunnīwī yahwīnohiyīhiyaatamī anjhandaatihī maasi nandaapise,” undataase.

11 Aihī tunnīwī yahwīnohiyīhiya Porīhoai numwaasi naiwī anāanīmihauhī bindataise. Bimihī apatihī Awaisihō Jisaasiho Porīhomihini detī akohī bitondaatī Porīhoai saundataase. “Kīnyī wīndī yamaimbī andītītipī bime. Aimbī nīnī kiyohīwaiwaapīha pīwīha kimbihī Jerusaremīhandaahī aimī andītītipī ausaapī kaundapaise. Aimbī Romīhanda nopaapīsangisī naasīkatī kaimbī nīnī kiyohīwaiwaapīha pīwīha baimbī andītītipī anusaape,” undatī Awaisihō Jisaasiho kaundataase.

Porīho Sohoai Tīwītaatīwī Judaahiya Pīwīha Kanīwī Wīsasawaayopo

12 Aihī bowihīhura isīhiya Judaahiya ahoyanawaayopo. Ahoyanīwī bindawaawī satīwī katawaatopo, “Akītīnīhī Porīho sohoai tiwītīhaawī Autaahaatihomī ndīhetī katītīhaawo tīwī satawaatopo. ‘Nyahi nandapa

waapoho namaanaati japarì bimainjaati Porìho sohoai tiwìhaawaahi sura nandapa waapoho nandìhaawe. O ami Porìhoai timaawìhaawaahi Autaahaatìhomì ndìhetì aimì kataahandìsì naanjìhandì ko nanyamìtaise,'” tiwì pìwìha wìsasawaayopo.

13 Siya Porìhoai tiwìtaatìwì pìwìha wìsasohiyìhiya 40 kaiwìhandì waatì nusatipìhaapìhiyaare.

14 Isì kiya nuwì pìrisihiyaamì mìtìhiya pìrisihiyaisunì isìhiya usa awaisawìhiya gwìnyaahiyaisunì satìwì kaundawaatopo. “Nyahì Porìho sohoai tiwìtìhaawì Autaahaatìhomì ndìhetì pìwìha sataatì katahaayo. ‘Nyahì nandapa waapoho namaanaati bimainjaati Porìho sohoai tiwìhaahura sura nandìhaawo,’ taatì kataatì wìsasa ahìyìhaayo.

15 Isì sahunì isìhiya usa awaisawìhiyaunì tunnìwì yahwìnohiyìhiyaamì mìtìhopì pìwìha satìwì nusoaasìtaatìwe. ‘Porìhomì pìwìha japìhì biyaatì atitaanì kìnyì tunnìwì yahwìnohiyìhiya usaisapì Porìho nyangisenda ahoyana bimìtaanì kapìhì napìta natìpusoaase,’ undìwì jaiwìtìwì pìwìha nusoaasìtaatìwe. Aisaihì nyahì Porìhoai tiwìtìhaahiyaanì daihìra otìhapìhì tìmanìnaatì jaawa timìtìhaawe. Timainjaatì sangisenda sangì nasonìhì otìhapìhì ketì sohoai tiwìtaano,” undawaatopo.

16 Saiwì kiya Porìhoai otìhapìhì bimambìwì tiwìtaatìwì pìwìha kanìhauhì utaaho waimwaaho wo Porìhomì sanaamaatamì mwaaho atìwisataise. Atìwisamapì ko waimwaaho tunnìwì yahwìnohiyìhiyaamì

anipipihī niyatī nandaatī Porihoi tiwitaatiwi katohiha ka Porihō saanihoi tīhī kaundataase.

17 Kaundihī Porihō aimī atisatosatī tunnīwi yahwīnohiyīhiyaamī mīthomī yatīhī awaisawīhiyaimatīwi bimohiyīhiyaamī woai gaata numwaataise. Numwaatī koai saundataase. “Kimo waimwaamo tunnīwi yahwīnohiyīhiyaamī mīthoi pīwīha wa kaundīta numwaasi naime,” undataase.

18 Undihī ko awaisīho waimwaaho koai numwaasi niyataise. Niyatī tunnīwi yahwīnohiyīhiyaamī mīthoi saundataase. “Napwītatī bimisīho Porihō gaatihī nundī iwinjahonihī kimo waimwaamo pīwīha wa isīsihosī mīthoi kaundīta numwaasi naime ndihī numwaasi nasataayo,” undataase.

19 Undihī tunnīwi yahwīnohiyīhiyaamī mītho waimwaaho pīwīha kaundonihī isīhiya atīwitauhī namatī waimaaho koai ikwīra iwisi notī yandīhī maasī bitotamaamī saundatī, “Nīngi pīwīha napitīpīha kandītaape?” undatī nunjenataise.

20 Undatī nunjesīhī waimwaahomīha saundataase, “Judaahiyaamī awaisawīhiya Porihoi numwaasi bousonihī ahoyanīwi pīwīha pīwaatohīpīhī namme hītītaatiwi pīwīha aimī katīwi wīsasawaayopo. Sandī Porihoi tiwitaatiwi jaiwaiwi Porihomī pīwīha japīhī biyaatī tanyaahaapī atitaanī numwaasi namme hītītaapo.

21 Iyataatī isīhiya taahiyīhiya kiyāamī usa 40 kaiwīhiyai nusatīpīhaapī taahiyīhiya satawaatopo. ‘Nyahī nandapa waapoho namaanaatī bimainjaatī Porihō sohoai

tiwihaahura nandihaawe,' tiwi Autaahaatihomi ndiheti katwi ahiyawaayopo. Aiwi kinyi Porihoi natipusoaasisamhi niyonhi otihapihi timambiwi sohoai tiwitaatiwi timaninwi jatawaayopo. Isi Judaahiyaami awaisawhiya piwaha sa kahitisihi kiyaami piwaha windi atihomaawime," undati waimwaaho tunniwi yahwinohiyihiyaami mitihoai kaundataase.

²² Kaundihitunniwi yahwinohiyihiyaami mitiho atisatosati waimwaaho koai saundataase. "Kima piwima kinyi nngi kandingimaapi saindi tunniwi yahwinohiyihiyaami mitihoai nini kaundo undipi ishiya usaisi windi kamundi me," undati waimwaahoi waati kaundati natausaasataise.

Porihoi Tunniwi Yahwinohiyihiyaami Mitiho Awaisiho Gamaniho Pirikisihooapihapi Natausaasataise

²³ Aihitunniwi yahwinohiyihiyaami mitiho komi yathi awaisawhiyaimatiwi bimohiyihiyaami utaahuri yahuri gaata numwaataise. Numwaati kuri saundataase, "Sahuraahi tunniwi yahwinohiyihiya naihiri isipi matoatipati niwowi yapipataapihi daayohiyihiyaami taahiyihiya pihitimi 200 kaiwhiyai numwaapise. Aimi tunniwi yahwinohiyihiya yaipati utaarhataahi yapipataapihi dindaahaiwi ikwiraahi yahwinohiyihiyaami taahiyihiya pihitimi 200 kaiwhiyai numwaapise. Aimi tunniwi yahwinohiyihiya osihandi awaindahandaasinipi pwisipi yaipati isipi daayohiyihiyaami taahiyihiya 70 kaimhiyai numwaapise.

Saimi numwaapi ahoaimi apatihi Porihoi numwaasi aunahipati Sisariyaahandaahapi maasi nutaatiwo.

²⁴ Aimi ami Porihopi osihauri yatimwi numwaapi turimanimise. Aisaihi Porihosi hauri kaurami wuwoaasin niyonihi sahi baiwi numwaasi nuwi awaisiho gamaniho Pirikisihoapahi noaipaitaatiwe,” undati tunniwi yahwinohiyhiyaami mitiho awaisururi kuri kaundataase.

²⁵ Kaundatosati tunniwi yahwinohiyhiyaami mitiho piwaha wa satiha jipatiyataise.

²⁶ “Nini Kirotiyaasi Risiyaasihonini kimandi utipimandi kinyi awaisihoni gamanihoni Perikisihonyapi jipatipaindi nusoasataayo.

²⁷ Isihiya Judaahiya utaamo kimoai isipi numwaapi sohoai tiwitotiwiyauhi nini atisataati kopu Romihiyaamihoe tauhi nini nisi tunniwi yahwinohiyhiyauni nowa kiyaami ikwiraatihapi numwaasi nasahaayo.

²⁸ Aihai saiwi Judaahiya koai tiwitaahiyohitihandami tanyaahaapi nini bairidi atindi mmondondi koai numwaasi ishiya Judaahiyaami awaisawahiya ahoyanohipipihini notaayo.

²⁹ Numwaasi nundi kiyaami piwaha atisata sawana Judaahiyaami winihapiapai ko neti nanyopisataise tiwi nehihandi kaundawaatopo. Iyataati kiyaari siyahandi kaihe tisaihi nyahi ko sohoai tiwaatisangi ami napuwawaatisangi kaito taati mmonaati atisonihi piwaha akaaha wa wundi atihomiso.

³⁰ Aihai Judaahiyaami usa kimo utaamo

sohoai tiwito tiwi nisapi noasawi piwaha kanwi wisasawaayopo. Aih piwaha ka nini keti atisataati namati koai kinyapi nandusoasataayo. Aindi nini ishiya kimoai piwaha kaundiwi tiwitaahiyohiyhiyai kinyapi komi ndiheti siyahandi kaihe undwi ausapi piwaha kaunditaatiwo unditi aimi kaundo. Isi kiya sawana kahitisaihi kinyi baimbi atimbi gwinyaitaape,” tati tunniwi yahwinohiyhiyaami mitiho jipatihiyati awaisururi isisi nutaatimi nunyataise.

³¹ Aih tunniwi yahwinohiyhiya kiyaami mitihomi piwaha kaundishihi atiwivi Porihoi numwaasi aunahipati Sisariyaahandaahapi apatihhi nowaayopo. Nuwi aunahipati witi otihapihhi ahetihihata noaipawaayopo. Katami ambipati Andipatirisihande.

³² Aiw aunahipati Andipatirisihanda noaipahauhi bouriwataise. Bouriwihhi tunniwi yahwinohiyhiya nehhi yapipataapihihi kiyaami auhira niyohiyhiya nahatiya kapihapi jihara kiyaami anipipihapi nasawaayopo. Aih tunniwi yahwinohiyhiya usa osihaiwaasini niyohiyhiyaahihhi Porihoi numwaasi Sisariyaahandaahapi nowaayopo.

³³ Nuwi Sisariyaahanda noaipawaayopo. Noaipapi utipihandi isisi niyohitihandi awaisiho Perikisihoi nunyawaayopo. Aiw Porihoi awaisiho Perikisihomi ikwiraatihimawaayopo.

³⁴ Aiwimapi kiya tunniwi yahwinohiyhiya japihi nyauhi gamaniho Perikisihoi utipihandi kandi awindaaise. Awindaati

Porihopi Romihiyaamihore tati gwinyaataise. Gwinyaataati Porihoi satati nunjenataise. “Romihyaanini yapipati taahiwaiwa jaawa bindihaayoni kinyi kaiwaami yapipati maahiwitaahapihone?” undati nunjenataise. Nunjesihi Porihomihaha piwihaha wihoanijaha saundataase. “Nini yapipati Sirisiyaahandaahapihonine,” undataase.

³⁵ Undihi awaisiho Perikisihomihaha Porihoi saundataase. “Gaasi gi piwihaha kahitiwitihiwitaahiyohiyihiya napisaihi nini kinyihauni kiyaamihauhi bairidi atindi tipitapaitaano,” undati Porihoi kaundataase. Kaundatosati komi tunniwihaha yahwinohiyihiyai saundataase, “Sahi Porihoi numwaasi nuwi awaisiho Erotihomi anijhandi awairidihandaatihini napupwise,” undataase.

24

Porihopi Isihiya Judaahiyaami Mitihiya Siyati Kiyahore Undiwihaha Perikisihoi Kaundawaayopo

¹ Aihaha Porihoi anijhandi kandaatihini napwitatihaha bimihaha asihaha 5 kiyatihaha sanausotaise. Sanawihaha pihirisihiyaami pihirisiho mitihohitihaha amihaha isihiya awaisawihiyaha gwinyaahiyaatihaha amihaha utahaha wo komihaha ambipatihaha Tetaraasihotihaha Sisariyaahandaahapihaha nasawaayopo. Iyataatihaha Tetaraasihaha so Romihiyaami winihapipapapahaha biyatihaha gwinyaahosihaha kapa winihapipahaha japepihiratihaha Porihopi siyahore siyahore undatihaha awaisiho Perikisihoi netihaha kaunditohaha tiwihaha koai kiya numwaasi maasihaha nasawaayopo. Aihaha kiya napiwihaha awaisiho Perikisihoihihaha noaipapahaha

Porihopi siyahore siyahore undiwi awaisiho ko Perikisihoi kaundawaayopo.

² Aih i awaisiho Perikisihoi Porihoi gaata numwaasih ko nasataise. Aimi napih utaa ho wo Judaahiyaami mitihiyaami piwaha neti kaunditandihoi Tetaraasiho piwaha Porihopihaha satati ausaati kaundataase “Awaisihonji Perikisihonye, kinyi nyangisi baimbi itatamanipi nyainjaapi biminhi nyahi biyaati bindihaayo. Aimb kinyi nyainjaapi biminhi pwisipati kihaiwa kihaiwa naanjihaiwa windi namoaipase. Iyataati kinyi gwinyaahingitihandi gaahandaahi nyami isihiyaisi iwitatamanipi aunahipati nahatewaara naanjihaiwa kihaiwa kihaiwa noaipasihihaiwa iphatimbihone.

³ Aih kinyi saimbi kaingitihandapi nyahi mmonahaawi apipaahi aungwohandi asakiyaati gaare taati maaritahaayo.

⁴ Aisi nyami piwaha nini windi utaaraha kamaahititani maipihonji kahitisihi gaahati kanyimbi napaisaati nyami piwaha atinyime.

⁵ Kimo utaamoai nyahi usonihonhi maipihaiwa pihitati kiyahore. Iyataati ko Judaahiya yapih nahatewaara bimohiyihiyaami otihapih daayati ndiheti itihinnwi kaitaatwihaiwa kiyati ami isihiya tundaatwihaiwa kiyahore. Iyataati sor nyami isihiya usa natapaatiwi yandih utaa ho Nasaretihandahapihomihireti japepihrohiyihyaami awaisihore.

⁶ Iyataati ko nyami anji awaindahandaatih utaa ho wo Judaahiyaamatipimetahoi numwaasi nandaataise. Iyataati sandaahi

nyami anj awaindihandi neti maipiyati nanyopisastotataihi nyahi koai napuwitotaati isiwahaayo. Iyaati nyahi nyami winihapipaapi koaisi kinyi nepi nopisaspaise unditotaati isiwahaayo.

⁷ Siyaati koai kaunditotaati isiwonihandi kandi tunnivi yahwinohiyihiyaami mitiho Risiyaasiho nasati apihimaanyatati nyami ikwiraatihapi Porihoi andititati ahwati numwaataise.

⁸ Iyati ko Risiyaasiho nyahi Porihoi isiwati piwiha kaundohiyihiyaanangi awaisiho Perikisihoaapihi piwiha titihemaitatiwi komi ndiheti noaipapise nyatataase. Noaipapise nyatiji nasahaayo. Isi kinyi kiwahonj koaisi nunjesamih ko sawahom maahomwaanapi biyati nyami piwiha kaundaati isihohitihandapi kahitonih kinyi baimbi atimbi gwinyaitape,” undati Tetaraasiho Perikisihoi kaundataase.

⁹ Satati Tetaraasiho Perikisihoi Porihopi siya siya kiyahoe undisahaapi Judaahiya nahatiya sa piwiha akaahaare undivi Perikisihoi kaundawatopo.

Porihoi Perikisihoi Komihai Ausaati Kaundataase

¹⁰ Aivi kiyaamihai kaundivi owetih Perikisihoi Porihoi kinyiha piwiha wani katime undataase. Undih Porihoi komihai Perikisihoi saundataase, “Kinyi kinaungwihai taahiwaiweti Judaahiyaanangi nyainjaapi bindapaapi nyangi titihepinyamapi biminih kinyi saimbi kaingiwaiwaapaahi aimi gwinyaiti mmonitihonine. Isi kimiya nisapi siyahoe

siyahoe tiwi kahitohihaapi ami nisaha ausaati kahititandi maaritataayo.

11 Aisi Jerusaremihandanda Autaahaatihopi gaapunditondi nisi nasohitihandapi kimiyaai nunjesamaahi akitatise tisaihi kinyi kiwahonji baimbi atimbi gwinyaitaise. Iyataati asisaha windi taahaha pihitai sanamaise. Nehi ikwimwaindimwitihi auhirami yahuri 12 kiyahanya aimi sanotaise.

12 Aindi nini isihiya usaisati anji awaindihandaatih windi itihimanihonihimi ami Judaahiya windi maanisonihopo. Iyataati Jerusaremihandanda anji awaindihandaatihuni aunahipati katami otihatihimi isihiyai apowitandihapiwiha windi kamaatonihimi isihiya windi nunaatiwi timunihauhi Judaahiya ningi maanisonihopo.

13 Isi kiama piwima Judaahiya ningi jaiwindiwi kandohimaapi kiya piwiha siyahaape hitiwi kamaahitisaahi kinyi kiyaami piwiha kaami tanyaaha windi baimbi atihomimbi gimunyaitaise.

14 Iyataati nisapi kiya Nasaretihandaaahapihomihireti daiwi bitopi japepihirohiyihiyaamihore tohitimandihimi akite. Nini Nasaretihandaaahapihomihireti japepihirohitimandimi nyami asoyaami Autaahaatihomihireti japepihirataayo. Aihimi sandapi titihimaahetiwi Judaahiya katawaatopo. Aindi nini Autaahaatihomihimi winihapipa Mosesihoai numwimbipaapuni Autaahaatihomihimi piwiha atiwi nepi ausaahohiyihiya piropetihiyaami piwiha

nahatewa jipati*paiwi* ahiyoh*waiwaapuni* bairidi gwinyaat*ihoni*ne.

15 Aindi nini ishiya gaahyauni maip*haiwa* kiyohiy*hiyauni* napowaw*i* akiti*nhi* Autaahaat*ho* katon*hi* japi*hi* nepaitaapo ndi Judaahiya kimiyaamataindi naas*kat*i kairidi bairidi gwinyataayo.

16 Aindi nini Autaahaat*ihomuni* ishiyaamuni ndiheti nahateweti anditit*i* tit*hi* nga kairidi bindataayo. Ahi sandapi nisi maar*ho* gandaise.

17 “Ahi nini nundi aunah*pati* wiwaara bimon*hi* kinaungw*ha* waiwa sanani*hi* japi*hi* nisi nais*hiyenda* Jerusarem*handa* nasataayo. Nasataati naw*ho* ishiya nenoaah*tisaw*hiyai numw*tandi* isisi nasataayo. Aindi aimi napit*i* bindataati nandapa an*j* awairidi*handaat*hi nesi nairidi p*risi*hiya ishiyaapi nandapa t*hi*wi Autaahaat*hoai* nunyohiy*hiya* p*risi*hiyai nunyon*hi* kiya nandapa t*hi*wi Autaahaat*hoai* nisapi nunyawaayopo. Sauri yatimw*i* kairidi japi*hi* napit*ihoni*ne.

18 Ahi nini noaipati gaahoninimat*tandi*handi aimi kairidi owetih*i* gaahonini an*j* awairidi*handaat*hi nandaati p*risi*hiya ishiyaapi nandapa t*hi*wi Autaahaat*hoai* nunyohiy*hiya* nisapi nandapa t*hi*wi Autaahaat*hoai* numw*taati*wi nunyati bimon*hi* suraan*hi* ningi n*w*itaat*wi*hiya nisonawaayopo. Iyataati sura ishiya n*ngisaw*i taahiy*hiya* w*ndi* b*mim*opo. Iyataati ami sura ishiya w*ndi* p*w*ha n*na*at*w*hiwai kamaatopo.

19 Iyataati yap*pati* Esiyaahandaahapi

Judaahiya ningi nipi piwaha kandohiyahiya piwaha wa ahotanaaraahi nisapi ko sisaihe tiwi gi kiya kahititaatiwi kimbihhi aimi napitithiyaasi windi namaasopo.

²⁰ Namaapiwi owetisi nini jhi Judaahiyaami awaisawahiya kimiyaami ndiheti bitondaati maipihandi windi kaisanihi nisonawaawaahi gi ausaapi kahitito.

²¹ O ninihhi piwaha owetisi nehi piwaha wa ishiya kimiyaami ndiheti bitondaati jhi saunditi kaundataayo, 'Autaahaatho ishiya napohiyahiyai ahowimahonihhi japihi nepaitaapo ndi nini baindi gwinyaataati ishiyai ausaati kaundonihhi sandapi sahi wani kimura piwaha kandawaatopo,' unditi awaisawahiyai jhi kaundataayo," undati Porihho Perikisihoi kaundataase.

²² Iyataati awaisiho Perikisihho Jisaasihopi gwunyaahohiyahiyaami kiyohiwaiwaapi aimi gwinyaahore. Aihhi ko Perikisihho namati Porihhoaisuni Judaahiyaami awaisawahiyaisuni saundataase, "Tunnwi yahwinohiyahiyaami mitiho Risiyaasiho nasonihura shhi sami piwaha atindi tipitapaati mmondaani shhap jatiwise," undataase.

²³ Undatosati komi tunnwi yahwinohiyahiyaami awaisihoi saundataase. "Kinyi Porihhoai numwaasi numbwi awaisiho Erotihomhi anjihandaathhi ahwise. Ahwisamihhi tunnwi yahwinohiyahiyaami wo iwinjaati bimone. Bimonihhi Porihho deti masapipihhi daayati bimone. Iyati ami Porihho wapaapi nenoahitanaahi komi naishiya

pɪwaundɪwɪ nandapauni ami kahapaamapɪpa numwɪtaatiwɪ gaare ndaato,” undati tunnɪwɪ yahwɪnohiyɪhiyaami awaisɪhoai Perikɪsɪho kaundataase.

Perikɪsɪho Porɪhoai Kɪnaungwɪha Yatairapɪ Napuwataise

²⁴ Aihɪ Perikɪsɪho bimainjati asisɪha waiwa aimɪ sanaihi Perikɪsɪhounɪ komɪ apwaataati Dirusiraahaatunɪ mainjanyurɪ nasamaise. Iyataati komɪ apwaataati Dirusiraahaati isɪhiya Judaahiyaamɪhaate. Aihɪ kasanyurɪ namɪ bindamaami Perikɪsɪho Porɪhopɪ nasane tati gaatihɪ Porɪho niyati koai iwinjataise. Iyataati Porɪho isɪhiya Jisasi Kɪraisihopɪ gɪwunyaahohɪtɪhandami tanyaahaapi ausaati biyati kaundataase.

²⁵ Iyataati Porɪhomɪ pɪwɪha Perikɪsɪhoai kaundisɪha isɪhiya tɪtɪhɪ gaahaiwa kaiwɪ bimɪtaatiwɪhandapunɪ ami isɪhiya ipatisaniwɪ baiwɪ bimɪtaatiwɪhandapunɪ kaundataase. Iyati Porɪho ami Autaahaatiho ipotɪhura maipɪhaiwa kiyohiyɪhiyai netɪ tipɪtapaati yandɪhemaitandɪhandapunɪ ahoyati kaundataase. Kaundihɪ Perikɪsɪho pɪwɪha sanya atisataati yayataise. Yayataati Porɪhoai saundataase, “Gaasi kɪnyɪ japihi numwe. Sɪhi asisɪha wa nehɪhaara japihi kɪnyɪ pɪwɪha atitandɪ gaati,” undataase.

²⁶ Iyataati Perikɪsɪho Porɪhopɪ nawɪho naninyonɪhi bɪpi nandusoasɪtando tati gwɪnyaataati nahatewetɪ Porɪhoai gaata numwaasɪhi naihi pɪhitɪmɪ pɪwaatamaise.

27 Aihî ipotihura Porihô napwîtatî bimihî kînaungwîha yatairî aimî sanawihîhura utaaho wo komî ambîpatî Posiyasî Pesîtaasiho Perikîsîhomî aunahîpatî netî awaisîho gamanîhoematatî bindataise. Aihî Perikîsîho Judaahiyaapi nyamî pîwîha atînyisatî kiyataiso tîwî maaritîtota Porîhoai daahî ipîhatihî napwîtatî bindataise.

25

Porîho Komî Pîwîha Utaaho Wo Romîhiyaamî Mîtîho Sisaaho Atîwitandî Nutandî Pesîtaasihoai Kaundataase

¹ Aihî Pesîtaasiho Perikîsîhomî aunahîpatî netî otîpîpatî kiya Sisariyaahanda bimihî asisîha mairî manya sanausotaise. Sanawihî Jerusaremîhandaaahapî niyataise.

² Niyatî Pesîtaasiho noaipasîhî pîrisihiyaamî mîtîhiya pîrisihiyaunî Judaahiyaamî awaisawîhiya gwînyaahiyaunî nutasi nuwî Pesîtaasihoai Porîhopî winîhapîpa netî nopîsasatî siya siya kiyahore undîwî Pesîtaasihoai kaundawaatopo. Aiwî kiya Pesîtaasihoai andîtitîwî saundawaatopo.

³ “Kînyî nyangi gaahatî kanyimbî Porîho Jerusaremîhandaaahapî napîta nepî natîpusoaase,” undawaatopo. Sandî kaundohîtîmandî Porîhoai natausaasonîhî niyonîhî kiya otîhapîhî timambîwî Porîho sohoai tiwîtotîwî jaiwaiwî kaundawaatopo.

⁴ Kaundauhî Pesîtaasiho komîha pîwîha saundataase, “Porîho Sisariyaahanda napwîtatî

bindataise. Bimisî nîni masihonji kimbîhi bimambiti japihi Sisariyaahandaahapi nuto.

5 Aisi sahi awaisawahiyaatami usaati ningisawaati maasi Sisariyaahandaahapi nutawaato. Nowaati ko Porîho wiwa maipihaiwa kiyonaaraahi siya siya kaihe tiwi katisaihi nîni atitaano,” undataase.

6 Aihî Pesitaasiho Jerusaremihanda bimihî asisîha 8 kiyatisangi ami 10 kiyatisangi sanawihî japihi Sisariyaahandaahapi notaise. Naihi isîhiya Judaahiyaami awaisawahiya maasi koaisawi nowaayopo. Nuwi nanopawi bowihî Pesitaasiho niyati anihandi piwîha piwaatiwi titihemahohitihandaatihî bindataise. Bindataati Porîhoai tunnîwi yahwînohiyîhiya numwaasi kapihi napitaatiwi kaundataase.

7 Aihî Porîho kapihi aimî napihî isîhiya maasi Pesitaasihoaisawi niyohiyîhiya Porîhoai otîhaatemapi nesîwesipi bitotawaawi Porîhopi siyati maipihaiwa pîhitati kiyahore tiwi katawaatopo. Iyawaawi kiyaami piwîha Pesitaasihoai kaundohîha siyahaape undîwi Pesitaasihoai baiwi kamundopo.

8 Aihî Porîhomîha wihoaanîha sata kaundataase. “Nîni Judaahiyaami winîhapîpa Autaahaathîho Mosesihoai numwimbîpauni anî awaindîhanduni netî namopîsasîtihonîne. Aindî ami nîni Romîhiyaami awaisawahiya gamanîhiyai maipihaiwa apîpaahi windî kamaawindîhonîne,” undati Porîho Pesitaasihoai kaundataase.

9 Aihî Pesitaasiho siyati gwînyapenataise nyami piwîha atînyisati kiyataiso tiwi

Judaahiyaami awaisawahiya maarinititotati Porihoi sata nunjenataise. “Kinyapi Judaahiyaami awaisawahiya siyahore, siyahore tiwi kahitohihaapi piwaha Jerusaremihanda japihi nini atitaani Jerusaremihandahapi naitaino?” undati nunjenataise.

¹⁰ Aih Porihomaha wihoaanaha Pesitaasihoai saundataase. “Romihya awaisawahiya piwaha piwaatiwi titihemahohitihandi anhandi kimande. Isi nisi piwaha atitaatiwihapihi kimbhe. Iyataati nini ishiya Judaahiyaisi maiphaiwa wiwa kamaawindihonine hitonhi kinyi aimi atimbi gwinyaapihone.

¹¹ Iyataati nini Romihyaatami winihapipa neti nopisati maiphandi windi kaisanihi nisonawaawi sohoai tiwitaano tawaawaahi gaasi kaiwi niwitaatiwe. O kimiyaami piwaha kandohima akithaametati jaiwitanahaahi ishiya usa nangi nanimaapi Judaahiyaami awaisawahiyaamihetini maitaatiwi owetise. Iyataati nisi piwaha Romihyaami awaisiho mitiho Sisaaho atisati titihemaitandi aunahipati Romihandahapi nutaano,” undati Porihoi Pesitaasihoai kaundataase.

¹² Undihi ishiya usa Pesitaasihomi yatih bindawaawi otipipati kaiwi Pesitaasiho koaisawi piwaha atiwi maasi titihemahohiyihiyaisati Porihoi Romihandahapi nutandihandapi maasi kiyaisati piwandaase. Piwaata kiyatosati Porihoi Pesitaasiho saundataase. “Kinyi awaisiho Sisaahopi nisi piwaha atinisiati titihenimaita Romihanda nutaano tapaani gaasi kinyi awaisiho Sisaahoaapihi nutaapo,” undati

Pesitaasiho Porihoi kaundataase.

*Pesitaasiho Akiripaahoi Porihopi
Kaundataase*

¹³ Aihⁱ asisⁱha wiwa pⁱhⁱtahaiwa aimⁱ sanaihⁱhura awaisⁱho wo Akⁱripaahounⁱ komⁱ sanaamaatⁱ Benaisihaatunⁱ Pesitaasihoai usondaatⁱmⁱ Sisariyaahanda nomaise.

¹⁴ Numwⁱ Pesitaasihoaisamⁱ Sisariyaahanda bimihⁱ asisⁱha pⁱhⁱtatⁱ utaarⁱhandⁱ sanausotaise. Aihⁱ sura bindawaawⁱ Pesitaasiho awaisⁱho Akⁱripaahoi Porihopⁱ saundataase. “Utaaho woi Perikⁱsⁱho nuwamusoaasatⁱ daahⁱ ipⁱhatisatⁱ netⁱ napusⁱhⁱ napwⁱtatⁱ yaiho bindataise.

¹⁵ Aihⁱ nⁱnⁱ jⁱhura Jerusaremⁱhand^a naindⁱ bimonⁱhⁱ p^risihiya mⁱtⁱhiyaunⁱ Judaahiyaamⁱ awaisawⁱhiya gwⁱnyaahiyaunⁱ Porihopⁱ wⁱnⁱhapⁱpa nopⁱsasatⁱ siyahore siyahore,” tⁱwⁱ kandawaatopo. Aiwⁱ kiya nⁱngi sandawaatopo. “Kⁱnyⁱ utaamo kⁱmoai kⁱnyⁱ maipⁱhaiwa kiyapainⁱ nyahⁱ tⁱhusaihⁱ napwⁱtaapo undⁱpⁱ kaunde,” ndⁱwⁱ kandawaatopo.

¹⁶ Aihⁱ nⁱnⁱ kiyai wihoanⁱha saundⁱtⁱ kaundataayo. “Nyahⁱ Romⁱhiyaanⁱnⁱ utaaho wopⁱ siyahoe siyahoe tisaihⁱ ketⁱ kuraanⁱhⁱ naanⁱhandⁱ numwⁱtⁱhaawⁱ siyehandⁱ wⁱndⁱ ahⁱmotise. Owetise. Utaaho maipⁱhandⁱ kaise tohⁱhounⁱ isⁱhiya kopⁱ siyahoe siyahoe tⁱwⁱ katohiyⁱhiyaunⁱ ahoyanⁱwⁱ bitotawaawⁱ maipⁱhandⁱ kaise tohⁱho tipⁱtapaapⁱ atitaatⁱwⁱhiyaamⁱ ndⁱhetⁱ bitondaatⁱ siyate tatⁱ katⁱtandⁱ siyatⁱ ahondaise,” undⁱtⁱ kaundataato.

17 Aihî isîhiya kiya Porîhopî siyahoe siyahoe tîwî katohiyîhiya ningisawî maasî kîmbîhapî nasawaayopo. Aihî ninî otîhî wîndî minjatîti bowihî ketî kuraanîhî anîhandî pîwîha pîwaatîwî tîtîhemaitaatîwîhandaatîhî bindataatî Porîhoai tunnîwî yahwînohiyîhiya numwaasi napîtaatîwî gandaato. Gaatonîhî kiya Porîhoai numwaasi nasawaayopo.

18 Aihî isîhiya ko siyahore, siyahore tîwî katohiyîhiyaunî maasî nisî ndîhetî dopî bitotawaawî Porîhopî siya siya maipîhandî awaindîhandî kaihe tîwî katîtaawo ndî atinjasonîhî pîwîha naanjîhapî wîndî kamaatopo. Owetise.

19 Nehî Autaahaatîhopî kiyaami gîwunyaahohîtîhandapunî utaaho wo Jisaasiho aimî napwisî kopî Porîho japîhî nepatî asoheematatî bindataise tatî katihî kandapunî Porîhoai itîhundawaayopo.

20 Aihî ninî pîwîha ka atindî tipîtapaitandîhandapî naanjîhî namatî Porîhoai saundataato. “Kînyî Jerusaremîhandaahapî naitaino? Naisamîhî kînyî pîwîha kapîhî Jerusaremîhanda atindî tipîtapaitaano,” undataato.

21 Undonîhî Porîho sandataase, “Ninî pîwîha mîtîho Sisaaho atînisatî tîtîhemaitandî Romîhandaahapî nutandî kîmbîhî bimisanîhî tunnîwî yahwînohiyîhiya ninjaawî bimîto,” ndataase. Ndhî ninî saundataato. “Gaasî sîhî ninî nandîhîsoaasisanîhî Romîhanda Sisaahoapîhî naisamîhuraapî tunnîwî yahwînohiyîhiya ginjaawî kîmbîhî bimîto undîti kaundonîhosî yaiho bindataise,” undatî

Pesitaasiho Akiripaahoai kaundataase.

²² Kaundihī Akiripaaho Pesitaasihoai saundataase. “Kiyonaahī nisangi komī pīwīha katonihī atitandito,” undataase. Undihī Pesitaasiho Akiripaahoai saundataase. “Gaasī bousonihī kīnyī komī pīwīha atiwitaapo,” undataase.

Porīhoai Tunnīwī Yahwīnohiyīhiya Numwaasi Naiwī Akiripaayī Benaisiyaamī Ndihetī Ahīwisawaayopo

²³ Aihī bowihī Akiripaayī Benaisiya nasamaise. Napihī isīhiya usa utihīrī apotihīrī naasiketihapa gaahapa niwī niyopī naahīpīwī apwītīhīrī gaahīrī ipopī kasanyuri numwaasi nasawaayopo. Aihī kasanyurisawī maasī isīhiya tunnīwī yahwīnohiyīhiyaamī mitīhiyaunī satī aunahīpa Sisariyaahandaahapī awaisawīhiya usaunī anjīhandī isīhiya ahoyanīwī pīwaatītaatīwīhandaatīhī nandaawaayopo. Aihī Pesitaasiho tunnīwī yahwīnohiyīhiyai kaundihī kiya Porīhoai numwaasi napīwī nandaawaayopo.

²⁴ Numwaasi nandaahauhī Porīho anjītītīhī bimihī Pesitaasiho isīhiyai saundataase. “Kīnyī awaisīhonjī Akiripaahonunī isīhiyaatī nahatiyaatī kīmbīhī bimohiyīmiyaate. Kīmo utaamoai usowīse. Isīhiya Jūdaahiya Jerusaremihandaaahapīhiyaunī kīmbīhapīhiyaunī utaamo kīmopī maipīhaiwa siya siya kaise tīwī katohīhore. Aiwī kiya nahatiya waapīhītīwī, ‘Utaaho so asohomatātī bimimone. Sohoai tipe,’ tīwī katohīhore.

25 Aihî nîni ko maipihandî windî kiyonihî mmonataataahî komî maipihandî kaindihandapî napwitondî piwîha atindî tipitapaatî mmonataatî apîpaahî owetise. Aihî Porîho kîmo sawaho nîngi sandataase. 'Nisî piwîha mitîho Sisaaho atisatî tipitapaatî mmondandî Romihandaahapî nutaano,' ndataase. Aihî nîni saundataato, 'gaasi mitîho ko Sisaahoaapîhî nandîhîsoaasisanîhî nutaapo,' undataato.

26 Iyataahandî kandî nîni Sisaahoi piwîha sisîyîha ahotahotihî kîmoai kinyapî nandusoasataayo undîti nyamî awaisîho Sisaahopî utaahoaisatî ahoya nusoaasitondî piwîha baindî atindî mmonihonihî owetise. Aihî kinyî Akîripaahonî awaisîhonîtihiyataatî kinyî ndîhetunî amî sahî isîhiyaatî kîmiyaatamî ndîhetunî numwaasi Porîhoai nasataayo. Aisî ko katonihî nyahî nahatiyaanîni biyaatî atitîhaawo. Atisîhaawî Sisaahoi Porîhopî piwîha siyîhaape undîti jîpatîpaitandîha atindî nîni naitaano.

27 Piwîha atindî naitaano tohîtimandî apaapîmaato. Utaaho napwîtitandîhoai nandusoasataatî piwîha wa sisîyîhaape undîti jîpatîpaindî koaisatî ahoya namusoasataataahî sandî tîtihiamaahe ndî gwînyaataatî kandaato," undatî Pesîtaasiho isîhiya sandî anîhandaatîhî ahoyanohiyîhiyaisunî Akîripaahoaisunî kaundataase.

26

Porîho Akîripaahoi Komî Piwîha Ausaatî Kaundataase

1 Undati Pesitaasiho kaunda namihaasihi Akiripaaho Porihoi saundataase. “Kinyi piwaha atitaani wani katime,” undataase. Undihi Porihoi doti bitondaati kiyai saundataase. “Nisi piwaha wani namasati ausa kasatitaani atinjatwise,” undataase. Undatosati piwaha namasati sata kaundataase.

2 “Awaisihonji Akiripaahone, nini awaindihandi maaritataayo, Judaahiya nisapi siyahore, siyahore tiwi jaiwindohitihandapi kinyi ndiheti kahititando.

3 Iyataati nyahi Judaahiyaanam nahatewa kiyohiwaiwaapuni nyahi wapaapi maariho kiho kiho gwinyaawaati kiyohiwaiwaapuni kinyi aimi mmoniipi gwinyaapihone. Saimbi mmoniipi gwinyaapihonitih piwaha nini kahititandi apipaahi maaritataayo. Isi nisi piwaha kahitisanhi kinyi bipi napisaati atinitaape.

4 “Aindi nini sangihoninhura nisihiyaisati nisi yapipata bimambiti Jerusaremihandi napiti bindataayo. Saindi metihoninhuraapimaawi daindi bimaami napiti wani kimirandaise. Aih Judaahiya nahatiya sandapi aimi baiwi nisonwi gwinyaapihiye.

5 Iyataati ishiya Judaahiyaami usa Parisihiyo tiwi ambihitohiyihiyaamihonine. Iyataati Parisihiya Autaahaatihopi gwunyaapi kiyohitihandi siyate, Autaahaatihomi winihapipauni ami winihapipa sawanaamihapauni nepi timaamaipi ahoyawi japepihirawaawi apipaahi naanjhande. Iyati naanjhandisi ishiya Judaahiya usaami

gwinyaapɪ kiyohiwaiwaisɪ ipɪhatisamahande. Iyataatɪ nɪnɪ kiyaamihiretɪ japepihirɪtɪ kiyonihɪ Judaahiya nisonwihoninisɪ kandapɪ katitaatiwaahɪ ausaapɪ sawana katito.

⁶ Iyataatɪ jɪhura nyamɪ asoyai Autaahaatɪho saundataase, 'Isihiya napohiyɪhiyai nɪnɪ ahowimasanihɪ japɪhɪ nepaitaapo,' undatɪ kaundataase. Kaundatɪ wisasatɪ ahaisihaapɪ akɪtɪhandɪ akɪtɪnɪhɪ noaipaitaiso ndɪ waatɪ gwinyaataayo. Saindɪ gwinyaahonihɪ kandapɪ pɪwɪha nanesihɪ wanɪ kɪmbɪhɪ pɪwɪha tɪtɪhemapɪ tipɪtapaahohɪpɪpɪhɪ bitondaayo.

⁷ Iyataatɪ nyamɪ asoya 12 kaiwɪhiyaamɪ saisatoya wanɪ bimohiyɪmiya kɪmiyaisangi Autaahaatɪho isɪhiya napohiyɪhiyai ahowimatɪ japɪhɪ numwaito tatɪ katindɪhandapɪ akɪtɪhandɪ noaipaitaiso tɪwɪ andɪtɪtɪwɪ watɪpɪtɪwɪ gwinyaawaayopo. Aiwɪ Autaahaatɪhomɪhɪretɪ nahatewetɪ japepihirɪwɪ gaapundɪwɪ bindawaayopo. Saiwɪ kiya gwinyaapɪ bimauhɪ amɪ nisangi naasɪkatɪ kaindɪ gwinyaatɪ bindataatɪ Jisaasihopɪ Autaahaatɪho ahowimatɪ japɪhɪ numwaase undɪtɪ isɪhiyai kaundonihɪ kandapɪ kɪnyɪ maipɪhandɪ katapaase ndɪwɪ pɪwɪha nehɪhandɪ awaisihone kandawaatopo.

⁸ Iyataatɪ sahɪ Judaahiyaamɪ awaisawɪhiyaate, Autaahaatɪho isɪhiya napohiyɪhiyai japɪhɪ ahowimatɪ numwaitandɪhandapɪ gwɪnyaitɪhaawɪ naanataamaise. Owetise.

⁹ Iyataatɪ nisangi jɪhura naasɪkatɪ kaindɪ isɪhiya usa Jisaasiho Nasaretihandaaahapɪhomɪhɪretɪ japepihirɪwɪ gwinyaapɪ bimohiyɪhiyai netɪ nopɪsasɪtaano ndɪ

gwinyaataayo.

¹⁰ Saindi gwinyaataati Jerusaremihanda kiyohitihandapi kahititaano. Pirihiyaami awaisawahiya mitihiya pirihiyaami piwaha kandauhi nesi nini kapihi Jerusaremihanda daindi ishiya Jisaasihopi gwunyaapi komihireti japepihirohihiyai isiti numwaasi nundi napuwataayo. Iyataati ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiya tiwitaatiwi piwaha katauhaahi ningi maasi gaasi tipise unditihonine.

¹¹ Aindi nini pihindihaiwaara anj gwiharaahaiwa ishiya ahoyanohiwaiwa nahatewaapihi daindi ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyai ambipati yaawhandi nunyataayo. Sandi nini kiyohitimandi ishiya kiya Jisaasihopi gwunyaahauhi kiya kopi windi gimaawunyaitondi kiyaapi aponyihinaanjhandi nunyataayo. Iyataati kiya Jisaasihopi gwunyaahohitihandapi api paahi aungwohandi aponyataise. Aponyihinaunahipati wiwaraahimaawi daindi kiyai naanjhandi nunyataayo.

*Porihonepemaitati Jisaasihopi
Gwunyaasitihandapi Awaisihon Akripaahoai
Kaundataase*

¹² “Aihirihiyaami awaisawahiya mitihiya pirihiyaami piwaha kandauhi asisaha waara ishiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihiyai naanjhandi numwitondi aunahipati Damasikaasihandaahapi notaayo.

¹³ Aihirihiyaami ipihonotihasinitihidaihiranotihapihi nini taati niyonihi nausainjitihandi

awaindihandi windi ipihoai apipaahi nusatipahaahandi yamihapataatihapi napihimmonataayo. Aihikandi nausainjithandi ningisuni ishiya maasi ningisawi niyohiyihiaisuni yanyutaataise.

¹⁴ Yanyutaasihinahatiyaanini sandinausainjithandi awaindindapi nyahiyayaati yapipateti timahiyahaayo. Timahiyaatihatiyaanini ahotihaawi Judaahiyaanamipiwihai Ipiruhaara piwihai wa sataha noaipasihinini niwahoninini atisataayo: 'Sorihone, Sorihone, kinyi napaapi ningi taapepnanopisasisi? Kinyi nisi gwinyaahohirihiretikamaimbi gi wireti saimbi kiyapaapi kiwahoninepi nopisasinapaise,' ndataase.

¹⁵ Aihinisiha piwihai wihoaninisaundataato, 'Awaisihone, kinyi diyaamahonise?' undataato. Undonihikomihai wihoanininingi sandataase, 'Kinyi taapepnanopisasingihoninini Jisaasihoninito.

¹⁶ Kinyi nisi otipipati nipi bindapaapi wankimandi mmonihingitimandapuniamiwai ipotihura nangisitaanikaiwaapuniausaapi ishiyai kaunditaape. Aihinini sandapi kahititihingitandi nasonihiwannisonapaise. Isi kinyinepapititihibitose.

¹⁷ Aisinini ishiya kinyihiya Judaahiyaapuninisihiya usa samidawaapipihapihiya Judaahiyaamatipimetahiyaapuninandinihisoaasisaninini nutaape. Naisamihikiya naaninhaiwanahimisaihaahinini gisi anditihitiginjaatibitoaito.

¹⁸ Ginjaatini bitosaninikinyikiyaapihini

numbwi kiyaami ndiha nepi nusorihaitaape. Nusorihahasamihi kiya gaahandi mmonawaawi asihatindihandaatih namasi nepemaitiwi nausainjitihandetapi napitaatiwe. Aiji kiya Bwaasirihihi rami watipihandaatih namasi Autaahaatihomi watipihandi gaahandetapi napitaatiwi kaitaape. Saimbi kaisamih kiya nisapi ginunyaasahi nini kiyaami maipihaiwa kiyohiwaiwa nemwaitande. Nemwasanihi kiya noaipapi ishiya usa nisapi baiwi ginunyaahohiyihiyaisawi timaamaitiwi maasi bindawaawi Autaahaatihomi gaahaiwa naitaatiwe, ndati Jisaasiho kandataase” undati Porihho Akiripaahoi kaundataase.

Porihho Akiripaahoi Autaahaatihomi Piwihha Ausaati Daindihandapi Kaundataase

¹⁹ Akiripaahoi sata kaundatosati jihaati ami saundataase “Awaisihoni Akiripaahone, Awaisiho Jisaasiho satati kandih atindi mmonihohitihandi windi namaamaho. Owetise.

²⁰ Windi namaamati aunahipati Damasikaasihanda wuwanihihi Autaahaatihomi piwihha ausaataayo. Aindi kasini ishiya Jerusaremihandanda bimohiyihiyai ausaati piwihha kaundataayo. Aindi yapipati Judiyaahandami aunahipihaiwa nahatewaara ishiyai piwihha ausaati kaundataayo. Aindi ami ishiya Judaahiyaamatipimetahiyaapihi kaanihi nundi Autaahaatihomi piwihha ausaati ishiyai kaundataayo. Aindi nini piwihha ausaataati ishiyai saunditi kaundataayo: Sahi sami maipihaiwa kiyohiwaiwa namamapi Autaahaatihoienda napiwi nepemaitiwise.

Aiwi sami nepemaitohitihandi kandeti titihi japepihiriwi gaahandi kaiwi bimaawise unditi isihiyai kaundataayo.

21 Saindi piwiha Autaahaatihomi ausaati kaundonihikandapi Judaahiya ningi niwitotiwani awaindihandaatihiniwawaayopo.

22 Iyataati Autaahaatihoni ngi anditiniwati ninjaati bimihini bimaami napiti wani asisima kimehi kimirandaise. Aihiwani ninikimbihini bitondaati Jisaasiho katati kaiwaiwaapi sahi nahatiyaati awaisawihiyaatangisuni nehiyaatangisuni ausaati kasatataato. Iyataatini piwiha sa kasatohima ngingi gwinyapeniti piwiha wa nehaha kasatataamaato. Owetise. Jihura Mosesihouni isihiya usa Autaahaatihomi piwiha atiwinepi ausaahohiyihiya piropetihiyauni siyati ipotihura noaipaitaise tiwi katohaha naasika ninikasatataato.

23 Iyataati Mosesihouni Autaahaatihomi piwiha atiwinepi ausaahohiyihiyauni satawaatopo. Isihiyai Japihini Numwaitandi Autaahaatihoni Ahiwisihoni yaawihandi neti napwitaise. Napotati isihiya napohiyihiya japihini nepaitaatiwihandapi kojihini kiyaunjatini nepaitaise. Siyati nepataati isihiya Judaahiyaisuni Judaahiyaamatipimetahiyaisuni saundataise, 'Ninini sangisi kaindisasiti jihini nepataayo. Nepataayoni sahi nisapi ginunyaawaawaahi ninini sangi japihini asihatindihandaatihapini nasamaasanihini nausainjitihandi naitaapo,' tati ausaati piwiha kaunditaise tiwi katohihaare. Iyataati kiyaami piwiha satiwini katohihaapi aimini noaipase satiti kasatataato," undati Porihoni

Akiriipaahoi kaundataase.

Poriho Akiriipaahoi Jisaasihop+
Giwunyaitandi Kaundataase

²⁴ Satati Poriho taati kaundih+ awaisiho Pesitaasiho waati kaahaatati Porihoi saundataase. “Porihonye, kinyi apipaahi naharitapaase. Kinyi pih+tipi gwinyaitaapihaiwa nehinihi kinyi gwinyaahingitihandi awaindahandi kandaahi neti nahopisasihi kinyi naharitapaase,” undataase.

²⁵ Undih+ Porihom+ha wihooan+ha Pesitaasihoi saundataase. “Awaisihone, nini naharindaamaato. Owetise. Nini titihi gwinyaataati akitin+hi kahitataato.

²⁶ Iyataati saiwaapi awaisiho Akiriipaaho aimi mmonati gwinyaahotih+ yamaindi nini ausaati kaundataato. Iyataati saiwa noasati noaipahaiwaamaahe. Owetise. Auta isihiyaami ndiheti noaipasih+ aimi mmonati gwinyaahotih+ nini gwinyaataati kandaato,” undataase.

²⁷ Undatosati awaisiho Akiriipaahoi Poriho saundataase. “Awaisihone, kinyapi nini isihiya Autaahaatihom+ piw+ha atiwi nepi ausaahohiy+hiyaami piw+ha katoh+haapi aimi gwinyaap+hon+tihi gisonataayo,” undaase.

²⁸ Undih+ Akiriipaaho Porihoi saundataase. “Wani kimura n+ngi piw+ha masimonji kandingonyimonjapi nepemaititi keti Jisaasihop+ giwunyaitaan+hi+no,” undati Akiriipaaho Porihoi kaundataase.

²⁹ Kaundih+ Porihom+ha Akiriipaahoi saundataase. “Masihonji atimbosapi nepemaita-

paapaahi gaare. O utarihandi atimbipihura nepemaitapaapaahi gaare. Isi kinyuni isihiya nahatiya wani bimohiyimiyauni nisataiw+ nepemaitiw+ Jisaasihop+ giwunyaitaatiw+ Autaahaatihop+ gaapundito. Iyataahandi kandi nisataiw+ naan+haiwa pihitiwi nepi napwiti+taatiw+handapi pondise,” undati Por+ho kaundataase.

³⁰ Undati Por+ho kaundih+ awais+ho Ak+ripaahouni gaman+ho Pes+taasihouni Benaisihaatuni isihiya kap+hi maasi bimohiy+hiyauni dowaayopo.

³¹ Dosis+ ipaahaap+ nowaayopo. Aiw+ usa aimi niyauhi Pes+taasihouni Ak+ripaahouni Benaisihaatuni sawanaahi yand+hi bitotawaaw+ sanawaatopo. “Utaamo kimoai tiwaatuni ami napuwaatisangi kait+hati kati maip+handi w+ndi kamaise,” nnawaatopo.

³² Sani+wosawi Ak+ripaaho Pes+taasihoi saundataase. “Kimo utaamo Sisaahopi nisi p+wi+ha atisati tit+hen+maita nutaano tati kamaatonaahi nuwausoasiti+hati kati aimi Sisaahoaapi+hi nutaano tati kandaase,” undati kaundataase.

27

Por+ho Rom+handaa+hap+ Sip+handoti Notaise

¹ Aih+ isihiya napw+tohiy+hiya aunah+pati Rom+handaa+hap+ sip+handoti nutaat+w+ha asis+haap+ awaisaw+hiya katawaatopo. Aih+ asis+ha keh+ Por+hoaisuni isihiya napw+tohiy+hiya usaisuni numwaap+ utaaho wo tunn+wi yahw+nohiy+hiyaami awais+ho iwinjaati bitoaitandi komi ikw+raat+hi ah+wisawaayopo.

Iyataati komi ambipati Juriyaasore. Iyataati so Juriyaasiso tunn>wi yahw^wnohiy^whiya awais^who Sisaahom^whiyaare tohiy^whiyaam^w usais^w winjaati bindataahore.

² Aih^w sip^whandi w^wndi aunah^wpati At^wramitiyaam^whandaahap^whandi yap^wpati Esiyaahandami aunah^wp^whaiwaaraahap^w nutand^whandi kap^whi ahondaise. Iyataati sip^whandi sandi mb^wpa nasataati mb^wpa kapaarah^w neti is^wsi nutand^w apot^whi^wri^w autaah^w ipateti w^wramap^whande. Aih^w kandoti n^wni Ruk^whon^wn^whimaawi nahatiyaan^wni yamwaahaayo. Aih^w sip^whandi kand^w nanyamaasi notaise. Aih^w am^w Aris^wtakaasiho yap^wpati Masetoniyaahandami aunah^wpati Tesaronaikaahandaahap^whoisaati maasi nohaayo.

³ Nowaati bowih^w aunah^wpati Saiton^whanda noaip^whaayo. Noaipawaati kap^whi sip^whandi ahotih^w bind^whaawi Juriyaasiho Por^whoai gaahati kawisati kiny^w nais^whiya wapa nenoah^wtisam^whapaapi nah^wmitaat^wwi daimbi uson^wime undataase.

⁴ Aih^w nyah^w Saiton^whanda namasi sip^whandi kandoti nohaayo. Niyon^whi^w mb^wpa waati nasataati neti sip^whandi ik^wp^wndih^w namati sip^whandi nanyamaasi yap^wpati Saip^wraasihandami dawaap^wp^whi mb^wpa owehihoan^w notaise.

⁵ Aih^w sip^whandi siyati nanyamaasi naihi nowaati yap^whaur^w Sirisiyaahandamuni Pambiriyaahandamuni deti dur^whi^wri^w awair^whi^wri^w nimandir^whi^wraat^whi^w nohaayo. Nowaati yap^wpati

Risiyaahandami aunahipati Mairaahanda noaipihaayo.

⁶ Noaipawaati tunniwi yahwinohiyhiyaami awaisiho nyangi nanyamaasi naisiho sati aunahipita sipihandi windi aunahipati Arekisandiriyaahandaahapihandi ahotihi ko mmonataise. Iyataati sandi sipindi Romihandaahapi nutandi ahotihi mmonataise. Mmonatosati nyangi nanyamaasi sipihandi kandoti yamwaataise.

⁷ Aihisi sipihandi kandoti yamwaawaati nohaayo. Niyonihimbi pa neti sipihandi mitaahiwati ikipindihisi sipihandi namati bipi nanyamaasi naihi bipi nohoaasonihisi asisihataahiwaiwa sananyotaise. Sananyihisi nowaati aunahipa Naitaasihandami deti noaipihaayo. Aihisi sura nyami nutihaahihooanapi mbipa aungwohandi nasataati nanyisapuwataise. Nanyisapusihisi namati sipihandi nanyamaasi wira notaise. Noti yapipati witi durihirami otihaati aheti pati katami ambipati Kiritihandisikandami dawaapipihisi mbipa owehihooanapi nanyamaasi notaise. Nanyamaasi naihi Sarimonihandi nusatipawaati nohaayo.

⁸ Iyaati yapipati kati Kiritihandami deti kinisi nohaayo. Iyataati nyahisi keti nutihaahandapi naanihisi bipi nunjaati wapihisi noaipihaayo. Iyataati kapihisi noaipahohipihapisi ambipati satiwisi ambihitiwihapithe: Sipihandi Ahotitandihapihisi Gaahapithe tiwisi ambihitohipihihisi noaipihaayo. Iyataati sapihisi aunahipati Resiyaahandami dete.

⁹ Aihisi kapihisi bimonihisi asisihata pihitati

sananyotaise. Aihî amî Judaahiyaamî asisiha wa Autaahaatiho kiyaamî maipihaiwa nemwaitandihandapî gwinyaitaatîwî nandapa namaanîhohîha aimî sanotaise. Iyataatî sura mbîpa aungwohandî noaipaitandîhuraasî mbîpa aungwohandî noaipataatî durîhîrî waatî tiwayaataise. Aihî Porîho kiyaisî saundataase.

10 “Isîmiyaate, nînî saindî gwînyaataayo nyahî wanî nohaawaahî otîhapîhî naanjîhandî naito. Iyaatî ikîpîpa durîhîraatîhî nawatitaise. Iyataatî ikîpîpaahîhî wîndî owemetîtaise. Nyahî isîhiyaanangimaawî ahoyaatî naanjîhandî naito,” undataase.

11 Undihî tunnîwî yahwînohiyîhiyaamî awaisîho Porîho pîwîha kaundisîha wîndî atîhomaawise. Atîhomaawisatî sipîhandî isîwisîhomîhaunî sipîhandamî satîhomîhaunî atîwisataise.

12 Iyataatî nyahî nowaatî bimohîpîpîhî durîhîrî tiwayaahonîhura biyatî sipîhandî ahotîtandîhapîhîmetatî maipîtihî namapî kapîhî namasi nutaatîwî isîhiya sipîhandotî bimohiyîhiya nahatiya katawaatopo. Sandî kiyaamî katotîmandî mbîpa owetanîhapîhî nuwî Pinikîsîhandî bimitaatîwî katawaatopo. Iyataatî Pinikîsîhandî sandî sipîhandî notî ahotimbîpîhapî ambîpate. Iyataatî Pinikîsîhandî sandî yapîpatî Kîritîhandî ahendaise. Iyatî sapîhî mbîpaapî sipîhandî noaatî ahotîtandî gaahapîhe.

*Mbîpa Aungwohandî Nasataatî Durîhîrî
Waatî Tiwayaataise*

13 Aihî itipîho gotî itipiyataatî durîhîrî wîndî waatî timipiyaasîhî kiya satawaatopo. “Aimî gaasî nyamî katohîpîpîhapî nutîhaawo,” tawaatopo. Aiwî kiya nga nutotîwî kapîhî namasi niyauhî yapîpatî Kîritîhandamîhinî durîhîraatîhî nohaayo.

14 Nowaatî otîhîtîhî ketî itipîho wo ipîho noaipasîhihoanapîhore tîwî ambîhîtohîho aungwohandî nasataise. Iyataatî so itipîho yapîpatî Kîritîhandaihoanapî nasataise.

15 Aihî nyahî itipîho napîhihoanî kihooanî nutotaatîyonîhî mbîpa waatî nasataatî nyaipîndîhî namawaatî mbîpa naihihoanî kihooanî nanyamaasi naihî nohaayo.

16 Aihî nowaatî yapîpatî wîtî maipîhonî durîhîramî otîhaatî ahetsî konjamî daawaapîpîhî mbîpaapî noataatî nohaayo. Iyataatî sonjî yaponjamî ambîpatî Kotaahande. Aihî kapîhî yapîpatî katamîhinî nohaawî kopuho wo sipîhandamî otasaahaasînî wîraposauhî sipîhandî notaatî aisi naisîho nesîpawaatî naitîhaahandapî naanataise.*

17 Aihî kiya bîpi kaimbîwî aipî nepî sipîhandaasînî ahiyawaayopo. Ahiyawosawî wîrîhîrî wîrî nepî kîraahî sipîhandî anîtiwî otîhapîhî wîsasawaayopo. Sandî wîsasotîmandî mbîpaaraahî durîhîrî waatî tiwayaataatî kwîtiwatî tiwatatîtaihî kandapî wîsasawaayopo. Aihî kiya saiwî gwînyapenawaayopo sipîhandî naupwasi yapîpatî Apîrikaahandamîhinî

* **27:16:** So kopuso sipîhandî maipîtatî nawatisonîhura isîhiya koaasînî yamwaapî nehîhaatî mangîrainîhî notîtaatîwîhore.

niyataati aripatisi numwihatati ahotanihi durihiri neti kwitiwonhi sipihandi maipititaiso tiwi gwinyapenawaawi yayawaayopo. Yayawaawi apotihiri autaahi mbipa nasataati sipihandi nesis nutandi wiraohihiri nesipapi yatih ahiyawaayopo. Aih mbipaaraahi neti nyaipindati nanyamaasi naihi nohaayo.

18 Aih mbipaaraahi durihiri waati tiwayaataati sipihandi neti kwitiwati kisihisisataise. Aih bowihi sipihandami otipipatihiya ikipipa sipihandoti ahotimbipa wapa nepi durihiraatih yotawaayopo.

19 Yotiwawi ami bowihi jihara sipihandami apotihiri mbipaapihiruni ipati apotihiri mbipaapi wiraohipatuni wirihiruni wapa ahotihi wihoanjhapa kiyaami gwinyaahohitihanda nepi durihiraatih yotawaayopo.

20 Aih itipihoni windi namaamihati kandinhi itipiyataati neti kisihisinyisataise. Siyati kisihisinyisatoatih asisaha taahiwaiwa sananyotaise. Aih asisaha saiweti tiwipati napapihih ipihouni kaumbwaatuni apipaahi maipihonjisangi windi minjaho. Aih nyahi waati siyaati gwinyaahaayo. Nyahi wapihi nowaati windi biyaati namoaipaito kimbih durihiraatih kiyaaninhi owetito taati waati aungwohandi gwinyaahaayo.

21 Iyataati asisaha taahiwaiweti kiya nandapa windi namaanwi bindawaayopo. Aih Porihoni kiyaami ndiheti doti otihapihi bitondaati kiyai saundataase. “Isimiyate, nisi piwaha

j̄h̄i kasatoh̄iha atiwi yap̄ipati Kirit̄ihanda bindawaaw̄isi kahapaamap̄ipa w̄indi nep̄i dur̄ih̄iraat̄ih̄i t̄imaamaitauhe. Iyataat̄i Am̄i nyah̄i is̄ihiyaan̄in̄isangi naan̄j̄hand̄i k̄imiyaat̄i w̄indi namaitaan̄ihe.

²² Is̄i wan̄i sam̄i maar̄iho w̄indi owemaasetane satataato. Iyataat̄i nyam̄i usa naan̄j̄hand̄i nep̄i owemet̄itaapo. Owetise. Neh̄i sip̄ih̄andisaah̄ih̄i dur̄ih̄iri net̄i nawatison̄ih̄i owet̄itaise.

²³ Iyataat̄i n̄in̄i kasatoh̄it̄imand̄i sand̄i Autaa-haat̄iho ak̄it̄ihop̄i gaapund̄it̄i japepih̄iroh̄ihom̄i enjer̄iho ot̄ip̄ipat̄iho yamahapataat̄ih̄i bimis̄iho wan̄i apat̄ih̄i nis̄i det̄i nasat̄i bitondaise.

²⁴ Nasat̄i bitondaat̄i n̄ingi sandataase, 'Por̄ihone, n̄in̄i dur̄ih̄iraat̄ih̄i owet̄ito t̄ip̄i yaimbi waat̄i ḡimunyaape. Autaa-haat̄iho katih̄i nopain̄i numbw̄i Sisaahoaap̄ih̄i noaipaitaise. Is̄i k̄inȳi Sisaahoenda naisam̄ih̄i Autaa-haat̄ihom̄i maaritind̄ihandaah̄i gi ginjaat̄i bimon̄ih̄i is̄ihiya k̄imiya kinyap̄i and̄it̄it̄itaapo. Aiw̄i w̄indi naan̄j̄hand̄i nep̄i namaapw̄itaapo. Owetise,' ndat̄i kandataase.

²⁵ Satat̄i kandataasi sah̄i is̄imiyaate, w̄indi waat̄i yamaiw̄ise. Iyataat̄i Autaa-haat̄iho kandi-mumwaan̄i kamwaan̄i t̄it̄ih̄i noaipaitaise nd̄i gw̄inyaataayo.

²⁶ Iyataahand̄i kand̄i nyah̄i nowaat̄i yap̄ipati w̄it̄i dur̄ih̄iram̄i ot̄ihaat̄i aheti-patam̄i aripataat̄ih̄i sip̄ih̄and̄i not̄i numw̄ihat̄itaise. Numw̄ihatataat̄i sip̄ih̄and̄i maip̄it̄itaise," undat̄i Por̄iho is̄ihiya kiyai kaundataase.

²⁷ Aih̄i Saarareh̄ir̄i yat̄imw̄i sananyih̄ihura mb̄ipa mbwaat̄i dur̄ih̄ir̄i tiwayaataat̄i

nanyamaasi notaise. Nanyamaasi naihi nowaati durihiri kiram ambipati Metitereniyanihandaatih nohaayo. Nohaawi apatih apwiteteti ipho otihasinisura sipihandoti otipipati kiyohiyhiya saiwi gwinyapenawaayopo. “Nyahi aimi yapipati witami deti nasahaayono,” tiwi gwinyaawaayopo.

28 Aiw kiya saiwi gwinyaawaawi namapi wirihiri wiri nawiha wirandahiri durihiri namihandaatiwi mihaapi durihiraatih nusoasauhi mihaapi notaise. Naihi mmonawa durihiram mihaapi tonjindihandami mitaahandi 40 kiyatitih mmonawaawi mandih aripataini sangiso tiwi gwinyaawaayopo. Aiw nuwi wonji otihitih wirihiri kiri durihiraatih jihaati nusoasawaayopo.

29 Mmonawaawi kiya saiwi gwinyapenawaayopo wiwa sipihandi nawiha ahetanihapih notaati nawiharaa kwitunati kaitaiso tiwi gwinyapenawaawi yayawaayopo. Yayawaawi namapi wiwa nawihaamatiya naanati nangisandihaiwa wirihiri senihandami otasaahaasini wirandihaiwa mauritih mauritih siyihaiwa sipihandami otasaahaasinapi durihiraatih nusoasawaayopo. Sandi naanihaiwa durihiraatih nusoasohitimandi sipihandi namoti kapih ahotitandi kiyawaayopo. Aiw kiya saiwi kaiwosawi bindawaawi keti bowati ipho noaipane tiwi katawaatopo.

30 Aih kiya sipihandoti otipipati kiyohiyhiya sipihandi kapihimapi

nutaatiwi kopuho jhi nepi sipihandoti
 ahiyohiho nepi durihiraatihimawaayopo.
 Durihiraatihimawaawi sipihandami
 mandihaasinapi senihaiwa sipihandi
 namutandi durihiraatiji nusoasahaayo tiwi
 jaiwaiwi isiwemanawaayopo.

³¹ Aih Porihio kiyaisi usonatosati tunniwi
 yahwinohiyihiyaami awaisihoaisuni tunniwi
 yahwinohiyihiyaisuni saundataase. “Isihiya
 kimiya nutaatiwiyohiyimiya naisaihaahi sahi
 windi asihihiyaatimetitaapo napwitaapo,”
 undataase.

³² Undati kiyai kaundihiki kiya tunniwi
 yahwinohiyihiya kopuhomi wirihiri naihira
 otipamawaayopo. Otipamihauhi mihapipi
 durihiraatihiki kopuho timahiyataise.

³³ Aih ami bowitandi detitihiki isihiya nandapa
 nandaatiwi Porihio piwaha satati kaundataase.
 “Saararehiri yatimweti nandapa baiwi windi
 namaaniwi nasawaayopo.

³⁴ Isi wani nini kasatataatoni nandapa wapa
 naniwise. Nanawaawi baiwi anditititaatiwo.
 Iyataati sahi naanhandi nepi windi
 owemetitaapo. Owetise. Isi sahi sandapi
 pihitiwi waati gimunyaapi bipi nandapa
 naniwise,” undati Porihio kiyai kaundataase.

³⁵ Kiyai sata kaundatosati Porihio nandapa
 birethandi netaise. Neti isiwatataati kiyaami
 ndiheti Autaahaatihoi nandapaapi, “Kinyi
 gaahone gaare,” undati gaapundataise.
 Gaapundatosati birethandi kandi naumboti
 nanataise.

³⁶ Nainjihiki isihiya nahatiya Porihoi iwin-

jawaayopo. Iwinjawaawi kiya baiwi maariho witiwi kiyaisangi ami nandapa wapa nanawaayopo.

³⁷ Iyataati nyahi sipihandi sandoti niyohiyihiyaanini titaahiyihiyaanini 276 kiyaahiyaane.

³⁸ Isi isihiya kiya nahatiya nandapa nga nanawaayopo. Nga naniwosawi sipihandi usaayataati autaah durihiramihaati nutotiwitiwihandi aripihomatiyahandisi kandi nepi durihiraatihit yotawaayopo.

Sipihandi Maipindaise

³⁹ Aihit aimit bowihit sipihandotit otipipati kiyohiyihiya yapipati witi ahetihi jawaayopo. Jawaahandi kandi yapipati maahiwitetiwit windi baiwi gimunyaahopo. Aihit nehit gotirihitrotit aripatihit gaahandi ahetihi jawaayopo. Jawaawi sipihandi kapihit nesi niyaati nga ahaito titiwit gwinyaawaayopo.

⁴⁰ Saiwit gwinyaawaawit namapit wirihaiwa nawihamatiya naanihaiwa wirandihaiwa sipihandi windit namutandit durihiraatihit jihit timahohiwaiwaamit wirihaiwa kiya nepi namainjamawaayopo. Namainjamihauhit kaiwa mihatihit durihiraatihit notiwataise. Aiwit amit sipihandamit saihirit jihura nepi wisasohiritihirit sipihandi kiraahit nepi aripataihoanemaitaatitwiti nesipawaayopo. Aiwit amit apotihirit mbipaapihirit sipihandamit mandihaasinit ahotirihirit nepi autaahit wirawaayopo. Wirihauhit mbipa nasataatit sipihandi nesi yapipati ahetihihoanit aripataatit hapi notaise.

41 Notaati aripati witi durihiraatihii yamatihii tiwanyapanati ahetihihata sipihandii niyati kandamii mandihaara anitisiati namihatataise. Aihii durihirii waati tiwayaataati sipihandamii ahosihaasinii waati netii kwitiiwataise. Kwitasihura sipihandii tiwatatataise.

42 Aihii tunniwii yahwinohiyihiya satiwii gwinyapenawaayopo “Napwii tohiyihiya durihiraatihii naahimanimii nuwii mangirainii noaipapii yamaaniihimaata tiwitihaawo,” tiwii gwinyapenawaayopo.

43 Aihii tunniwii yahwinohiyihiyaamii awaisiiho sa piwiiha atisataati Poriihoai maawii tiwitaawo tati gwinyaataati Poriihoai anditiwiwitandii kiyaisii saiwii kamaiwise undataase. Undatosatii isiihiya durihiraatihii nga naahimaniihohiyihiyai tunniwii yahwinohiyihiyaamii awaisiiho saundataase. “Sahii baiwii naahimaniihohiyihiyaatii durihiraatihii naupwaatiwii naahimanimii miihinii mangirainii aripataatihii noaipaitaatiwii nuwise,” undataase.

44 Undatosatii isiihiya durihiraatihii windii naahimaamaniiwiihiyai saundataase. “Sahii nahatiyaatii sipihandamii tiwatatimbii paipatii kapa nepise. Nepii kapa anitiwii isipii durihiraatihii naahimanimii miihinii mangirainii aripataatihii noaipaitaatiwii nuwise,” undataase. Aihii nyahii komii piwiiha atisaatii katii kiyahaayo. Kiyaatii naahimanimii nowaati miihinii mangirainii aripataatihii nahatiyaaninii nga notahaayo.

Poriho Yapipati Maipihonji Moritaahanda Bindataise

1 Nga notawaati mihini mangiraini bindihaayo. Bimonihisihiya kapihapihiya sati yapiti durihirami otihaiti ahetihi nyahi kata noaipahohipatapi Moritaahande nyatawaatopo.

2 Aihisihiya kapihapihiya nyangi gaahati kanyiwinyanyamaawaayopo. Aihiwipati wipiwataati aungwohandi mbynyamanataise. Aihisihiya kapihapihiya sisihati hoahauhi nyahitihwindihaayo.

3 AihPoriho dapipati taahiwaiwa asakiyati netaise. Netinahatewa namasati tihoaataise. Tihoaasihikiwiraniho wo isihiyai ikwitandihosi sundihinoaipataise. Noaipati Porihomikiwireti ikotaise.

4 Ikoti Porihomikiwireti wirandataise. Wirandihisihiya kapihapihiya usonawaayopo. Usonawaawi kiya sanawaatopo, "Utaaho kimo isihiyai tiwamahore. Tiwamahondaahandi kandi durihiraatihiwindi owemetati nasataise," tawaatopo. Aiwikiyaami autaahaatihojaiwitiwihopi satawaatopo. "autaahaatihowaniki kandi kandihandapi wihoaanjihandi nunyataisi napwitaise," tiwikiya kanawaatopo.

5 Aihikiwiraniho koai Poriho tipindati sisihapihi tihoaataise. Aihikandapi Porihowindi naanjihandi namese. Owetise.

6 Aihisihiya sati yapita bimohiyihiya Poriho akwiraniho ikwindihandapi ketinahaapanatuni ami keti napwitaio tiwi Porihoai kiyaanihiwinjatawaayopo. Utaarihandeti pihitiwi iwinjasauhi Porihoai

akwiranaho ikwindihandapi windi naanhandi namese. Aihikiya pihitiwi gwinyapenimbwi namapi satawaatopo. “Kimo utaamo autaahaatoho wore,” tawaatopo. Sandi Porihopi katohitimandi autaahaatoho jaiwitiwihopi gwinyaapihiyaasi kandapi kore tiwi Porihopi katawaatopo.

⁷ Iyataati nyam bimohipipihapi deti yapipati sati utaaho womihate. Iyataati utaaho somi ambipati Papiriyaasihore. Papiriyaasiho so yapipati nyahi nowa noaipahohipati Moritaahandi jaati awaishoematati bindataahore. Isi ko Papiriyaasiho nyangi nanyamaasi komi anipipihapi notaise. Nanyamaasi noti gaahati kanyisati nyainjaati biyati bimihisi asisaha mairi manya sananyotaise.

⁸ Aihikiya Papiriyaasihomi sapihosi sisaha nusoaipati gwihihosi jitiipatisa gwihiyataati ananji nanotondaise. Nanototihosi Porihosi koaapihisi notaise. Noti kopisi gaapundataise. Gaapundatisi ikwiri ahisatasaise. Ahisatasisi komi timbipa Jisaasihomi watipihanda nemwataise.

⁹ Siyati Porihosi kaihisi mmonwi atisawaawi sati yapitaahapihiya nahatiya timbipaisahiya Porihoaapihisi nasawaayopo. Nasauhi naasikati kiyati Porihosi kiyaami timbipa Jisaasihomi watipihanda nemwataise.

¹⁰ Aihisihiya kapihapihiya nyapi gaahiyaare tiwi maaritawaawi ikipipa maaritiwi nehisi nanyinyawaayopo. Aihisi nyahi kapihisi Moritaahanda bimonihisi waatihosi murisi mingwaasi sananyotaise. Sananyihisi bimainjaati sipihandi windotisi nutihaawiyonihura ikipipa

wapa nyahi nenoaahitimbipaapi nesi nuwi sipihandi kandoti ahiyawaayopo.

*Porho Moritaahanda Namasi Noti
Romihanda Noaipataise*

¹¹ Aih nyahi sipihandi windoti yamwaahaayo. Iyataati sipihandi nyahi yamwaahohitimandi mbipa mbwaati durihiri tiwayaasih namati owetanihuraapo tati ahotinjahande. Iyataati sandi sipihandi aunahipati taunihandi Arekisandiriyaahandaahapihande. Iyataati sipihandi sandami mandihaasin autaaahatihuri jaiwitiwihurami siwipati kaiwi ahiyawihande.

¹² Aih kandoti nyahi nohaayo. Nowaati aunahipati Sirakiyusihanda noaipahaayo. Noaipawaati kapih bimonih asisaha mairi manya sananyotaise.

¹³ Sananyih kapih Sirakiyusihanda namasi nowaati aunahipati witi Risiyamihanda noaipahaayo. Aih kapih nanowaatati bowihihura mbipa goti mbwaataise. Aih mbipa kapa asisaha yataireti mbwaataati nanyamaasi naihi nowaati aunahipati witi Putiyorihanda noaipahaayo. Noaipawaati kapih sipihandi namasi timahiyahaayo.

¹⁴ Timahiyaati kapih ishiya usa Jisaasihopi gwunyaahohiyihyai usonahaayo. Aih kiya Jisaasihopi gwunyaahohiyihya wonji maasi bimitihaawo nyatawaatopo. Aih nyahi kiyaisaati kapih bimonih Saararehri naasairih sananyotaise. Sananyih kapih

Putiyorihanda namasi yapipataapihi aunahipati Romihandaahapi nohaayo.

¹⁵ Siyaati taawaati niyonihisihiya usa Jisaasihopi giwunyaahohiyihiya Romihandaahapihiya nyapi taawi nasopo tauhi atisawaayopo. Atisawaawi nyangisaati nutanaati piwaatindihawapi japi wihooanji nasawaayopo. Napiwapi anjihaiwa nawiho nunyaw nanoaitaatiwihaiwa mauri maiwa ahetimbipihisihiya usa napiwapi jaawi bindawaayopo. Aihisihiya amihi usa kiyai nusatipapi mitaahisihiya nasawaayopo. Napiwapi kahapaamapihiya ahiyaw nawiho nehohipipihisihiya Apiyaasihanda nyapi jaawi bindawaayopo. Aihisihiya nyahisihiya nowaati noaipahonihisihiya kiyahi nyangi nyasonawaayopo. Aihisihiya amihi Porihohi kiyahisihiya usonataati maarihohi witati andtitataise. Iyati sandapi Porihohi Autaahaatihohi gaare undati gaapundataise.

¹⁶ Aihisihiya kiyahisihiya nutahisihiya maasihisihiya nowaati aunahipati Romihanda noaipahaayo. Noaipahonihisihiya Romihiyaamihiya awaisawihisihiya satawaatopo. “Gaahisihiya Porihohi anjihandi wihohi yandihandi netihisihiya bimonihisihiya tunniwihisihiya yahwihohiyihiyaamihiya wohi naasihohi iwinjaatihisihiya bimihohi,” tawaatopo.

Porihohi Romihanda Autaahaatihohi Pihihohi Ausaataise

¹⁷ Aihisihiya Porihohi Romihanda noaipatihisihiya bimihohi asihohi mairihohi ma sanausotahisihiya. Sanawihohi Judaahiyaamihiya awaisawihisihiya kapihohi Romihanda bimohiyihiyaapihiya gandaase. Gaatihohi kiyahi napiwapi ahoyanawaayopo. Napiwapi ahoyanihohi kiyahi Porihohi saundataise. “Nisihohi naisihohi yaate,

nyami isihiyai nini maipihandi windi kawindi itihunditi titi windi kamaawiso. Aindi nini nyami asoyaami gaahaiwa nyahi newaati isiwasohiwaiwa windi neti namopisaso. Owetise. Owetihihandi kandi nehi Jerusaremihanda nanipuwawaayopo. Aiwi kiya Romihiyaami ikwiraatihinimawaayopo.

¹⁸ Aih i Romihiya nisi piwaha atiw titihemapi mmonawaayopo. Mmonawaawi kiya satawaatopo, “Kimo utaamo maipihandi windi kiyonih tiwaati naanhandi numwitihaawo,” tawaatopo. Aiwi kiya ningi bipi natiwinoasito tiwi katawaatopo.

¹⁹ Satiwi katauhihandi kandi Ju-daahiyaami awaisawhiya piwaha sa baiwi atihomiwi nemapi satawaatopo, “Porihoi natipimusoaasawise konih napwindane,” tawaatopo. Aih nisi piwaha awaisiho Sisaaho atisati titihenimaitandi nasataayo. Iyataati nisi nasohitmandi nyami ishiya naisihiyaapi maipihaiwa saiwi saiwi kiyawaayopo titandi nasataamaayo, owetise.

²⁰ Aih sandapi nini sangi jasoniti piwaha kasatitandi gandi nasamaataayo. Isiraherhiya utaaho wop nyangi japihi nanyamaitandi napitaise tiwi waati gwinyaapi jaawi bindawaayopo. Aih nini kop aimi nasati nyangi nanyamaase ndi komihireti japepihirataayo. Saindi komihireti japepihironih kandapi ningi nanipuwawaayopo,” undati Porihoi kiyai kaundataase.

²¹ Aih kiyaamiha Porihoi saundawaatopo, “Kinyapi siyahore, siyahore, tiwi utipihandi

Judiyaahandaahapî namaapihî wîndî atîhomiso. Iyataatî amî isîhiya usa Judiyaahandaahapîhiya kimbîhapî nasawaahandî kandî kinyapî siyahore, siyahore, tîwî wîndî atîhomisawaawî wîndî kamaanyatauhî atîhomiso.

²² Iyataatî aunahîpa nahatewaaara isîhiya Jisaasihomîhîretî japepihîrohiyîhiyaapî maipîhaiwa katîwî itîhîtauhi nyahî aimî mmonaatî gwînyaawaahiyaane. Isî sandapî wanî kîwahonî kinyî kinyî gwînyaahingîtîhandapî kanyatîtaape,” undîwî Porîhoai kaundawaatopo.

²³ Aiwi kiya piwîha piwaatîtaatiwî asisîha wa katîwî Porîhoaisawî ahiyawaayopo. Aihî asisîha kiyaami ahiyohîhetî isîhiya taahiyîhiya anîpîpîhî Porîho bimimbîpîhî ahoyanawaayopo. Ahoyanîhauhî Porîho asisîhaatîhapî piwîha namasatî Autaahaatîho iwinja bimindîhandapî ausaatî kaundataase. Aiwi kiya Jisaasiho katatî kaiwaiwaapî akîte tîwî kopî gwîwunyaitaatîwî Porîho Mosesihomî piwîha ahotisîhaapunî isîhiya usa Autaahaatîhomî piwîha atiwi nepî ausaahohiyîhiyaami katohîhaapunî tanyaaha biyatî ausaatî kaundataase. Siyatî kaundîmî naihî ipîho notî namaatipataise.

²⁴ Kaundihî isîhiya usa komî piwîha atîsawaawî piwîha akîtîhaare tawaatopo. Aihî amî usa komî piwîha atîsawaahandî kandî akaahaare tîwî wîndî baiwî gwîmunyaahopo. Owetise.

²⁵ Aihî Porîho piwîha wa sataha kaundataase. “Autaahaatîhomî Itîpîho jîhura samî jaasoyaisî Aisaiyaahomî maahomwaanapî kaundisîha sa samî jaasoyaapunî sapunî tîtîhî kandaase.

26 Iyati Autaahaatiho Aisaiyaahoai saundataase. “Kinyi numbwi ishiya siyai satipi kaunde.

‘Sahi pihitiwi jawaahandi kandi akitihandi windi mondaapo. Aiwahi sahi pihitiwi atisawaahandi kandi kaami tanyaahaapi windi gimunyaitaapo unde.

27 Iyataati satipi kaunde hitohitimandi apaap+maahe. Ishiya siya ndiha aimi namaimapihiyaare. Aiwahi ami kiyaami atihomwaanji aimi napwitiw+hiyaare. Aiwahi kiya gwinyaitaat+wihandi atiwi naitaat+wihandapi poundahiyaare. O kiya saiwa kamaiwi baiwi mmoniwi baiwi atiwi baiwi itataman+wi gwinyaapi ningisenda nepemait+wi napisaihaahi nini kiyaami maipihaiwa nemwati ami kiyaami naanjiwaiwai maawi nemwaitaan+he,’ *Aisaiyaaho 6:9-10*

undati Aisaiyaahoai Autaahaatiho kaundataase. Satati kaundihahi Aisaiyaaho katati ahaisihaare.

28 Iyataati Autaahaatihomi piwaha nyangi japihi nanyamaasitihandapiha sahi windi baiwi atihomisopo. Atihomisauhi ishiya Judaahiyaamatipimetahiyaapi Autaahaatiho aimi nusoasise. Isi kiya Judaahiyaamatipimetahiyaapi nini piwaha ka kaundisanihahi baiwi atitaapo,” undati Porihohi Judaahiyaami awaisawihiyai kaundataase.

29 Undati Porihohi piwaha saiwa kaundihahi ishiya usa baiwi komi piwahaapi akitihaare tiwi gwinyaahohiy+hiyauni gimunyaahohiy+hiyauni nowaawi piwaha kiha kiha kan+wi sawana

itihinnawaatopo.

³⁰ Iyati Poriho anjhandi windaapihi bindataise. Bindataati kihaara kihaara anjhandi komi bimindihandapi nawiho timateise. Iyati kandi anjhandapihi bimihinaungwiha yatimwi sanausotaise. Iyati kinaungwiha saureti Poriho kapihi bimihinaungwiha napawi koai iwinjahauhiiyai gaahati kawisati numwaataise.

³¹ Gaahati kawisati iwinjaati Autaahaatoho bimindihandapi ausaati isihiyaisi kaundataase. Iyati Poriho Awaisiho Jisasi Kraisiho katati kaiwaiwaapiha windi yamaayati andititati piwaha ausaati kaundataase. Kaundihini Poriho koai saiwa kamame undiwi isihiya usa windi itihimundopo. Owetise. (Aposerihiyaami kiyohiwaiwaapi Rukiho jipatipaisiha nasati kimbihindaise.)

ccxxxi

Autahaatihomi Piwaha Gaaha Wanaha
The New Testament in the Angaataha language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angaataha long Niugini
copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angaataha

Translation by: PNG Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b83b4d2c-30be-5f11-8fb0-fa04e4808bad